

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O TRŽIŠTU KAPITALA

Član 1

U Zakonu o tržištu kapitala („Službeni list Crne Gore“, broj 16/26) u članu 2 stav 1 mijenja se i glasi:

„Regulisano tržište je multilateralni sistem kojim upravlja i/ili kojim rukovodi organizator tržišta, koji povezuje ili omogućava povezivanje višestrukih interesa trećih lica za kupovinu i prodaju finansijskih instrumenata – u okviru sistema i u skladu sa nediskrecionim pravilima tog sistema – na način koji dovodi do zaključenja ugovora u vezi sa finansijskim instrumentima uključenim u trgovanje u skladu sa njegovim pravilima i/ili sistemima, a koji je dobio odobrenje i redovno funkcioniše u skladu sa odredbama ovog zakona.“

Član 2

Član 8 mijenja se i glasi:

„Derivati

Član 8

Derivati su finansijski instrumenti iz člana 3 tačka 4 ovog zakona.

Robni derivati su finansijski instrumenti iz člana 3 tačka 4 podtač. b), c), d) i g) ovog zakona.“

Član 3

U članu 24 stav 1 tač. 53, 89, 91, 114, 163, 180 i 182 mijenjaju se i glase:

„53) **član kliringa** je član centralne druge ugovorne strane ili drugo lice koje ima ugovorni odnos sa centralnom drugom ugovornom stranom i odgovorno je za izvršavanje finansijskih obaveza koje proizlaze iz tog odnosa;

89) **kliring** znači proces utvrđivanja pozicija, uključujući obračun neto obaveza, i obezbjeđivanja da su finansijski instrumenti, novčana sredstva ili i finansijski instrumenti i novčana sredstva dostupni radi obezbjeđenja izloženosti koje proizlaze iz tih pozicija;

91) **nefinansijska druga ugovorna strana** znači društvo osnovano u Uniji, osim subjekata iz tač. 114 i 165 ovog člana;

114) **centralna druga ugovorna strana** je centralni učesnik na tržištu (u daljem tekstu: CCP) – pravno lice koje se postavlja između ugovornih strana u ugovorima kojima se trguje na jednom ili više finansijskih tržišta i postaje kupac za svakog prodavca i prodavac za svakog kupca;

163) **trgovinski repozitorijum** je pravno lice koje centralizovano prikuplja i vodi evidenciju o transakcijama finansiranja hartija od vrijednosti i transakcijama sa derivatima;

180) **aranžman o interoperabilnosti** je aranžman između dvije ili više centralnih drugih ugovornih strana koji podrazumjeva izvršavanje transakcija kroz njihove odgovarajuće sisteme;

182) **nezavisni član odbora** je član odbora koji nema poslovni, porodični ili drugi odnos sa centralnom drugom ugovornom stranom ili njenim kontrolnim akcionarima, članovima odbora ili višim rukovodstvom koji bi mogao dovesti do sukoba interesa kojim bi se ugrozila njegova nezavisnost u odlučivanju, i koji nije imao takav odnos tokom pet godina koji prethode njegovom članstvu u odboru.;“.

Na kraju tačke 188 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaju dvadeset osam novih tačaka koje glase:

“

189) **aranžman penzijskog sistema** je aranžman u smislu člana 2 tačka 10 Regulative (EU) br. 648/2012 Evropskog parlamenta i Savjeta;

190) **klijent**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 648/2012 Evropskog parlamenta i Savjeta, je lice koje je druga ugovorna strana u ugovoru sa članom kliringa;

191) **bliske veze**, za potrebe primjene Direktive (EU) 2019/2034, označavaju bliske veze u smislu člana 4 stav 1 tačka 35 Direktive 2014/65/EU;

192) **usklađenost sa testom kapitala grupe**, za potrebe primjene Direktive (EU) 2019/2034, znači usklađenost matičnog društva u grupi investicionih društava sa zahtjevima iz člana 8 Regulative (EU) 2019/2033;

193) **društvo za upravljanje imovinom**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, je društvo za upravljanje imovinom u smislu člana 4 stav 1 tačka 19 Regulative (EU) br. 575/2013;

194) **član klirinškog sistema**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, je član klirinškog sistema u smislu člana 2 tačka 14 Regulative (EU) br. 648/2012;

- 195) **klijent**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, je klijent u smislu člana 4 stav 1 tačka 9 Direktive 2014/65/EU, a za potrebe Dijela četvrtog Regulative (EU) br. 2019/2033, klijent je svaka druga ugovorna strana investicionog društva;
- 196) **robni derivati**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, su robni derivati u smislu člana 2 stav 1 tačka 30 Regulative (EU) br. 600/2014;
- 197) **nadležni organ**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, je nadležni organ u smislu člana 3 stav 1 tačka 5 Direktive (EU) 2019/2034;
- 198) **kreditna institucija**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, je kreditna institucija u smislu člana 4 stav 1 tačka 1 Regulative (EU) br. 575/2013;
- 199) **trgovanje za sopstveni račun**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, je trgovanje za sopstveni račun u smislu člana 4 stav 1 tačka 6 Direktive 2014/65/EU;
- 200) **derivati**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, su derivati u smislu člana 2 stav 1 tačka 29 Regulative (EU) br. 600/2014;
- 201) **konsolidovana situacija**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, je situacija koja nastaje primjenom člana 7 te regulative na matično investiciono društvo iz Unije, matično investiciono holding društvo iz Unije ili matično mješovito finansijsko holding društvo iz Unije, kao da grupa predstavlja jedno investiciono društvo, pri čemu se u konsolidaciju uključuju investiciona društva, finansijske institucije, društva za pomoćne usluge i vezani zastupnici, kao i društva iz trećih zemalja koja bi ispunjavala uslove za uključivanje u konsolidaciju da su osnovana u Uniji;
- 202) **na konsolidovanoj osnovi**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, znači na osnovu konsolidovane situacije;
- 203) **finansijsko holding društvo**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, je finansijsko holding društvo u smislu člana 4 stav 1 tačka 20 Regulative (EU) br. 575/2013;
- 204) **subjekt finansijskog sektora**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, je subjekt finansijskog sektora u smislu člana 4 stav 1 tačka 27 Regulative (EU) br. 575/2013;
- 205) **početni kapital**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, je početni kapital u smislu člana 3 stav 1 tačka 18 Direktive (EU) 2019/2034;
- 206) **grupa povezanih klijenata**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, je grupa povezanih klijenata u smislu člana 4 stav 1 tačka 39 Regulative (EU) br. 575/2013;

- 207) **investiciono holding društvo**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, je finansijska institucija čija su zavisna društva isključivo ili pretežno investiciona društva ili finansijske institucije, pri čemu je najmanje jedno od tih zavisnih društava investiciono društvo, a koja nije finansijsko holding društvo u smislu člana 4 stav 1 tačka 20 Regulative (EU) br. 575/2013;
- 208) **mješoviti finansijski holding**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, je mješoviti finansijski holding u smislu člana 2 tačka 15 Direktive 2002/87/EZ;
- 209) **vanbilansna stavka**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, je svaka stavka iz Priloga I Regulative (EU) br. 575/2013;
- 210) **učešće**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, je učešće u smislu člana 4 stav 1 tačka 35 Regulative (EU) br. 575/2013;
- 211) **dobit**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, je dobit u smislu člana 4 stav 1 tačka 121 Regulative (EU) br. 575/2013;
- 212) **kvalifikovano učešće**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, je kvalifikovano učešće u smislu člana 4 stav 1 tačka 36 Regulative (EU) br. 575/2013;
- 213) **odvojeni računi**, za potrebe primjene Regulative (EU) br. 2019/2033, za potrebe Tabele 1 iz člana 15 stav 2 te regulative, su računi kod subjekata kod kojih se deponuje novac klijenata u skladu sa članom 4 Delegirane direktive Komisije (EU) 2017/593 i, kada je primjenljivo, nacionalnim pravom kojim se obezbjeđuje zaštita tog novca u slučaju stečaja, sanacije ili prinudne uprave;
- 214) **finansijska institucija** je finansijska institucija u smislu člana 4 stav 1 tačka 14 Regulative (EU) br. 2019/2033;
- 215) **matični mješoviti finansijski holding iz Unije** je matični mješoviti finansijski holding iz Unije u smislu člana 4 stav 1 tačka 58 Regulative (EU) br. 2019/2033;
- 216) **trgovac robom i emisijskim jedinicama** je trgovac robom i emisijskim jedinicama u smislu člana 4 stav 1 tačka 150 Regulative (EU) br. 575/2013.“

Tačka 166 briše se, a ostale tačke prenumerišu se.

Član 4

U članu 28 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Komisija prati aktivnosti odobrenih mehanizama objavljivanja podataka (APA) i odobrenih mehanizama izvještavanja (ARM), za čije je izdavanje odobrenja i nadzor nad njihovim radom nadležna u skladu sa ovim zakonom i Uredbom (EU) br. 600/2014, radi

procjene usklađenosti njihovog poslovanja sa uslovima za obavljanje tih aktivnosti utvrđenim tom uredbom. Komisija obezbjeđuje postojanje odgovarajućih mjera koje joj omogućavaju pribavljanje informacija potrebnih za procjenu usklađenosti poslovanja APA i ARM sa tim obavezama.“

Dosadašnji st. 2 i 3 postaju st. 3 i 4.

Član 5

U članu 39 stav 1 tač. 9, 15, 22 i 23 mijenjaju se i glase:

„9) privremeno obustavi trgovanje finansijskim instrumentom ili trajno isključi finansijski instrument iz trgovanja na regulisanom tržištu, MTP-u, OTP-u ili putem drugog sistema trgovanja, bez obzira na mjesto ili način trgovanja tim finansijskim instrumentom, kada je to potrebno radi zaštite investitora, očuvanja integriteta tržišta ili obezbjeđivanja urednog funkcionisanja tržišta, kao i u drugim slučajevima propisanim ovim zakonom;

15) zabrani ili ograniči stavljanje na tržište, distribuciju ili prodaju finansijskih instrumenata ili strukturiranih depozita, odnosno određene vrste finansijske aktivnosti ili prakse, kada su ispunjeni uslovi iz čl. 40, 41 ili 42 Regulative (EU) br. 600/2014, i naloži obustavljanje stavljanja na tržište ili prodaje finansijskih instrumenata ili strukturiranih depozita kada investiciono društvo nije uspostavilo ili primijenilo efikasan postupak odobravanja proizvoda;

22) zahtijeva od bilo kog lica da preduzme mjere radi smanjenja veličine pozicije ili izloženosti;

23) ograniči mogućnost bilo kog lica da zaključi ugovor o robnom derivatu, uključujući uvođenje i primjenu ograničenja veličine pozicije koju lice može imati u bilo kojem trenutku, u skladu sa ovim zakonom;“.

Poslije tačke 10 dodaju se dvije nove tačke koje glase:

„10a) zahtijeva od nadležnog organa zamrzavanje ili oduzimanje imovine, odnosno preduzimanje drugih odgovarajućih mjera radi zaštite investitora, očuvanja integriteta tržišta ili sprječavanja daljih povreda ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona;

10b) naloži nadziranom subjektu da preduzme odgovarajuće mjere radi otklanjanja posljedica povrede ovog zakona, uključujući mjere kojima se klijentima i potencijalnim klijentima omogućava ostvarivanje prava na naknadu štete ili preduzimanje drugih odgovarajućih mjera za otklanjanje posljedica povrede, u skladu sa zakonom;“.

Poslije tačke 17 dodaje se nova tačka koja glasi:

„17a) zabrani investicionom društvu da bude član ili učesnik regulisanog tržišta, MTP-a ili OTP-a, odnosno da koristi ili ima pristup sistemima ili mehanizmima mjesta

trgovanja, kada je to potrebno radi zaštite investitora, očuvanja integriteta tržišta ili obezbjeđivanja urednog funkcionisanja tržišta;“.

Poslije tačke 26 dodaju se četiri nove tačke koje glase:

„26a) preduzme sve potrebne mjere radi provjere da li je investiciono društvo uspostavilo organizacione aranžmane kojima se obezbjeđuje da istraživanje koje sponzoriše izdavalac, a koje priprema ili distribuira investiciono društvo, bude pripremljeno i distribuirano u skladu sa ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona;

26b) privremeno obustavlja distribuciju istraživanja koje sponzoriše izdavalac ako takvo istraživanje nije pripremljeno ili distribuirano u skladu sa ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona;

26c) izda javno upozorenje kojim obavještava javnost da istraživanje označeno kao istraživanje koje sponzoriše izdavalac, a koje distribuira investiciono društvo, nije pripremljeno ili distribuirano u skladu sa ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona;

26č) zahtijeva od investicionog društva, organizatora regulisanog tržišta, MTP-a, OTP-a ili drugog lica na koje se primjenjuje ovaj zakon da privremeno ili trajno obustavi određenu radnju ili postupanje za koje Komisija smatra da je suprotno odredbama ovog zakona ili propisa donijetih na osnovu ovog zakona i da spriječi njegovo ponavljanje;“.

Član 6

U članu 71 stav 1 tačka 1 riječi: „za to dobilo odobrenje“ zamjenjuju se riječima: „za pružanje tih investicionih usluga i obavljanje tih investicionih aktivnosti dobilo odobrenje“.

U tački 2 riječi: „putem filijale ili direktno da obavlja investicione usluge i aktivnosti u Crnoj Gori“ zamjenjuju se riječima: „da pruža investicione usluge i obavlja investicione aktivnosti u Crnoj Gori putem filijale ili direktno“.

U tački 3 riječi: „za te usluge ili aktivnosti dobila odobrenje za rad“ zamjenjuju se riječima: „za pružanje tih usluga ili obavljanje tih aktivnosti dobila odobrenje“.

U tački 4 riječi: „za to dobila odobrenje“ zamjenjuju se riječima: „za pružanje tih usluga i obavljanje tih aktivnosti dobila odobrenje“.

U stavu 2 tačka 1 riječi: „koji su za to dobili odobrenje“ zamjenjuju se riječima: „koji su ovlašćeni da pružaju te usluge“.

U tač. 2 i 3 riječi: „za to“ brišu se.

Član 7

U članu 73 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Investiciono društvo mora imati registrovano sjedište i sjedište uprave u Crnoj Gori.“

U stavu 2 riječi: „dozvole koju“ zamjenjuju se riječima: „odobrenja koje“.

Dosadašnji st. 2 do 6 postaju st. 3 do 7.

Član 8

U članu 93 stav 1 tačka 6 mijenja se i glasi:

„6) najmanje 80% svog radnog vremena posvećuje obavljanju poslova u investicionom društvu, što se prati kroz evidenciju radnog vremena i izvještaje o aktivnostima;“

Član 9

U članu 96 stav 1 riječ „rukovodilac“ zamjenjuje se riječju „rukovodioca“.

U stavu 4 riječi: „može saglasnost iz ovog člana izdati“ zamjenjuju se riječima: „je ovlašćena da izda odobrenje iz ovog člana“.

U stavu 7 riječi: „ukidanju, prestanku ili odbijanju izdavanja saglasnosti“ zamjenjuju se riječima: „oduzimanju, prestanku ili odbijanju davanja odobrenja“, a riječ „uvijek“ briše se.

Poslije stava 7 dodaje se novi stav koji glasi:

„Investiciono društvo dužno je da obavijesti Komisiju o svim članovima upravnog odbora i svakoj promjeni sastava upravnog odbora, kao i da dostavi sve informacije potrebne za procjenu ispunjenosti uslova iz čl. 91, 93 i 94 ovog zakona.“

St. 8 do 13 mijenjaju se i glase:

„Podnosilac zahtjeva dužan je da, u skladu sa politikom iz člana 93 stav 2 ovog zakona, prije podnošenja zahtjeva iz stava 1 ovog člana izvrši procjenu lica čije se imenovanje predlaže i za koje se traži odobrenje Komisije.

Podnosilac zahtjeva dužan je da uz zahtjev iz stava 1 ovog člana dostavi procjenu iz stava 9 ovog člana, dokaze o ispunjenosti uslova iz člana 93 ovog zakona i pravila iz člana 93 stav 12 ovog zakona, kao i program upravljanja investicionim društvom za mandatni period za koji se traži odobrenje.

Prilikom odlučivanja o odobrenju iz stava 1 ovog člana, Komisija može zahtijevati od kandidata za člana upravnog odbora investicionog društva ili rukovodioca organizacione jedinice kreditne institucije odgovorne za pružanje investicionih usluga i aktivnosti da predstavi program upravljanja investicionim društvom za mandatni period u dijelu koji se odnosi na pitanja iz njegove nadležnosti.

Lice kojem je Komisija izdala odobrenje za imenovanje dužno je da ponovo pribavi odobrenje Komisije prije imenovanja na tu funkciju u drugom investicionom društvu, kao i u slučaju produženja mandata u istom investicionom društvu.

Komisija odlučuje rješenjem o izdavanju odobrenja iz stava 1 ovog člana na osnovu:

- 1) procjene i dokumentacije iz stava 10 ovog člana;
- 2) programa upravljanja investicionim društvom iz stava 10 ovog člana; i
- 3) drugih informacija kojima Komisija raspolaže.

Komisija odlučuje rješenjem da odbije izdavanje odobrenja za obavljanje funkcije člana upravnog odbora ili rukovodioca organizacione jedinice kreditne institucije odgovorne za pružanje investicionih usluga i aktivnosti ako:

- 1) utvrdi da kandidat ne ispunjava uslove iz člana 93 ovog zakona i pravila iz člana 93 stav 12 ovog zakona;
- 2) podaci iz stava 13 ovog člana ukazuju da lice predloženo za člana upravnog odbora ili rukovodioca organizacione jedinice kreditne institucije odgovorne za pružanje investicionih usluga i aktivnosti nije odgovarajuće za obavljanje te funkcije; ili
- 3) su u zahtjevu dostavljeni netačni, neistiniti ili obmanjujući podaci.“

Dosadašnji st. 8 do 13 postaju st. 9 do 14.

Član 10

Poslije člana 109 dodaje se novi član 109a koji glasi:

„Kontinuirano ispunjavanje uslova za izdavanje odobrenja

Član 109a

Investiciono društvo dužno je da za vrijeme važenja odobrenja za rad u svakom trenutku ispunjava uslove na osnovu kojih je odobrenje za rad izdato, uključujući uslove iz člana 109 stav 1 ovog zakona, kao i uslove propisane ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona koji se odnose na poslovanje investicionog društva.“

Član 11

U članu 111 stav 1 tačka 3 riječi: „člana 96 stav 13“ zamjenjuju se riječima: „člana 96 stav 14“.

Član 12

U članu 116 poslije stava 2 dodaju se četiri nova stava koji glase:

„Komisija redovno ažurira registar iz stava 1 ovog člana.

Komisija bez odlaganja obavještava ESMA-u o svakom izdatom odobrenju za rad investicionom društvu, kao i o investicionim uslugama i aktivnostima za koje je investiciono društvo dobilo odobrenje za rad.

Komisija obavještava ESMA-u o svim promjenama podataka koji se odnose na odobrenje za rad investicionog društva i investicione usluge i aktivnosti za koje je investiciono društvo dobilo odobrenje za rad.

Ako Komisija oduzme odobrenje za rad investicionom društvu u skladu sa članom 113 ovog zakona, Komisija bez odlaganja obavještava ESMA-u o oduzimanju odobrenja za rad.

Podaci o oduzimanju odobrenja za rad iz stava 6 ovog člana objavljuju se na internet stranici Komisije i u registru iz stava 1 ovog člana i ostaju javno dostupni pet godina od dana objavljivanja.“

U stavu 3 poslije riječi: „registra iz stava 1 ovog člana“ dodaju se zarez i riječi: „kao i način dostavljanja podataka ESMA-i“.

Dosadašnji stav 3 postaje stav 7.

Član 13

U članu 118 stav 1 mijenja se i glasi:

„Investiciono društvo dužno je da u svakom trenutku ispunjava organizacione zahtjeve koji su odgovarajući i proporcionalni prirodi, obimu i složenosti rizika svojstvenih njegovom poslovnom modelu i aktivnostima, uzimajući u obzir prirodu, obim i složenost poslovanja, kao i prirodu i obim investicionih usluga i aktivnosti koje obavlja.“

U stavu 2 tačka 2 mijenja se i glasi:

„2) uspostavi, primjenjuje, održava, redovno ažurira, procjenjuje i nadzire efikasne postupke za identifikovanje, upravljanje i praćenje rizika i izvještavanje o rizicima kojima je investiciono društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo, kao i rizicima koje ono predstavlja ili bi moglo predstavljati za druga lica, uključujući koncentracioni rizik koji proizlazi iz izloženosti prema centralnim drugim ugovornim stranama, uzimajući u obzir uslove iz člana 7a Regulative (EU) br. 648/2012;“.

Član 14

U članu 126 poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„Komisija može ograničiti vrste i karakteristike instrumenata koji se koriste za varijabilne naknade ili zabraniti korišćenje određenih instrumenata za varijabilne naknade.“

Dosadašnji st. 5 do 8 postaju st. 6 do 9.

Član 15

U članu 127 stav 1 riječi: „člana 126 stav 7“ zamjenjuju se riječima: „člana 126 stav 8“.

Član 16

U članu 128 stav 1 riječi: „članom 119 podstav 1 tač. c i d Regulative (EU) br. 2019/2033“ zamjenjuju se riječima: „članom 51 stav 1 prvim podstavom tač. (c) i (d) Regulative (EU) br. 2019/2033“.

U stavu 4 riječi: „na grupnoj osnovi po pojedinoj državi članici u zajedničkom izvještajnom formatu“ zamjenjuju se riječima: „na zbirnoj osnovi za matičnu državu članicu, u zajedničkom formatu izvještavanja“.

Član 17

U članu 135 stav 3 riječi: „člana 73 stav 2“ zamjenjuju se riječima: „člana 73 stav 3“.

Član 18

U članu 140 poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Distributer je dužan da poznaje karakteristike svakog investicionog proizvoda koji nudi ili preporučuje, kao i ciljano tržište utvrđeno za taj proizvod, i da procijeni usklađenost investicionog proizvoda sa potrebama, karakteristikama i ciljevima klijenata kojima pruža investicione usluge.“

Poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„Distributer je dužan da redovno preispituje investicione proizvode koje nudi ili preporučuje, uzimajući u obzir svaki događaj koji bi mogao bitno uticati na potencijalni rizik utvrđenog ciljanog tržišta, kako bi procijenio da li je investicioni proizvod i dalje usklađen sa potrebama, karakteristikama i ciljevima utvrđenog ciljanog tržišta i da li je planirana strategija distribucije i dalje odgovarajuća.“

Dosadašnji st. 4 i 5 postaju st. 5 i 6.

Član 19

U članu 141 stav 1 mijenja se i glasi:

„Distributer je dužan da utvrdi i odredi ciljano tržište za svaki investicioni proizvod, nezavisno od toga da li je ciljano tržište prethodno utvrdio proizvođač ili subjekt iz člana 140 stav 2 ovog zakona.“

Poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Kada je proizvođač prethodno utvrdio ciljano tržište za investicioni proizvod, distributer je dužan da uzme u obzir tako utvrđeno ciljano tržište i, kada je potrebno, dodatno odredi ciljano tržište, uzimajući u obzir svoju strategiju distribucije i karakteristike klijenata kojima pruža investicione usluge.“

Dosadašnji st. 2 do 7 postaju st. 3 do 8.

Član 20

U članu 148 stav 1 riječi: „dužno je da vodi i čuva evidencije i poslovnu dokumentaciju“ zamjenjuju se riječima: „dužno je da organizuje vođenje i čuvanje evidencija i poslovne dokumentacije“, a poslije riječi: „člana 139 stav 7 ovog zakona“ dodaju se riječi: „na način kojim se Komisiji omogućava vršenje nadzornih ovlaštenja i preduzimanje odgovarajućih mjera propisanih ovim zakonom, Uredbom (EU) br. 600/2014, Uredbom (EU) br. 596/2014, Uredbom (EU) 2019/2033 i pravilima donijetim na osnovu tih propisa“.

Član 21

Poslije člana 160 dodaje se novi član koji glasi:

„Istraživanje

Član 160a

Istraživanje koje izrađuje investiciono društvo ili treće lice, a koje investiciono društvo koristi ili distribuira svojim klijentima ili potencijalnim klijentima, mora biti fer, jasno i ne smije dovoditi u zabludu.

Istraživanje iz stava 1 ovog člana mora biti jasno označeno kao istraživanje ili na drugi način jasno prepoznatljivo kao istraživanje, pod uslovima utvrđenim Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2017/565.

Investiciono društvo koje pruža uslugu upravljanja portfoliom ili druge investicione ili pomoćne usluge dužno je da obezbijedi da istraživanje koje distribuira klijentima ili potencijalnim klijentima, a koje u cjelini ili djelimično plaća izdavalac, bude označeno kao „istraživanje koje sponzoriše izdavalac“ samo ako je izrađeno u skladu sa Evropskim kodeksom ponašanja za istraživanje koje sponzoriše izdavalac.

Investiciono društvo koje izrađuje ili distribuira istraživanje dužno je da uspostavi odgovarajuće organizacione mjere kojima se obezbjeđuje da se takvo istraživanje izrađuje i distribuira u skladu sa ovim zakonom, pravilima Komisije i, kada je primjenjivo, Evropskim kodeksom ponašanja za istraživanje koje sponzoriše izdavalac.

Evropskim kodeksom ponašanja za istraživanje koje sponzoriše izdavalac utvrđuju se standardi nezavisnosti i objektivnosti, kao i postupci i mjere za djelotvorno utvrđivanje, sprječavanje i objavljivanje sukoba interesa, u skladu sa pravom Evropske unije.

Istraživanje označeno kao „istraživanje koje sponzoriše izdavalac“ mora na naslovnoj strani jasno i vidljivo sadržati naznaku da je izrađeno u skladu sa Evropskim kodeksom ponašanja za istraživanje koje sponzoriše izdavalac.

Drugi materijal istraživanja koji u cjelini ili djelimično plaća izdavalac, a koji nije izrađen u skladu sa Evropskim kodeksom ponašanja za istraživanje koje sponzoriše izdavalac, mora biti označen kao marketinška komunikacija.

Izdavalac može istraživanje iz stava 3 ovog člana dostaviti relevantnom tijelu za prikupljanje podataka u skladu sa propisima kojima se uređuje Evropska jedinstvena pristupna tačka.

Prilikom dostavljanja istraživanja iz stava 8 ovog člana, izdavalac je dužan da obezbijedi da istraživanje bude praćeno metapodacima kojima se potvrđuje da informacije ispunjavaju zahtjeve Evropskog kodeksa ponašanja za istraživanje koje sponzoriše izdavalac.

Istraživanje iz stava 8 ovog člana ne smatra se regulisanim informacijama za potrebe propisa kojima se uređuju zahtjevi transparentnosti u vezi sa informacijama o izdavaocima čije su hartije od vrijednosti uključene u trgovanje na regulisanom tržištu, niti se smatra investicionim istraživanjem za potrebe ovog zakona, i na njega se ne primjenjuje isti nivo regulatornog nadzora kao na regulisane informacije ili investiciono istraživanje.“

Član 22

U članu 161 stav 9 mijenja se i glasi:

„Informacije iz stava 8 ovog člana moraju pružaju se klijentu na redovnoj osnovi, najmanje jednom godišnje, tokom vijeka trajanja ulaganja.“

Uvodna rečenica stava 11 mijenja se i glasi: „Kada je ugovor o kupovini ili prodaji finansijskog instrumenta sklopljen korišćenjem sredstva komunikacije na daljinu kojim se sprječava prethodno dostavljanje informacija o troškovima i naknadama, investiciono društvo je dužno da pruži informacije o troškovima i naknadama bilo u elektronskom obliku bilo u papirnom obliku, ako to zatraži mali klijent, bez odlaganja nakon zaključivanja transakcije, ako su ispunjena oba sljedeća uslova:”.

Član 23

U članu 164 stav 4 mijenja se i glasi:

„Investiciono društvo dužno je da obavještava klijenta o mehanizmima za prenos naknade, provizije, novčane ili nenovčane povoljnosti klijentu a koje su primljene u vezi s pružanjem investicionih ili pomoćnih usluga.

Član 24

Član 167 mijenja se i glasi:

„Istraživanje i podsticaji

Član 167

Za potrebe ovog člana, istraživanjem se smatraju materijali ili usluge istraživanja koji se odnose na jedan ili više finansijskih instrumenata ili druge imovine, izdavaoce ili potencijalne izdavaoce finansijskih instrumenata, odnosno materijali ili usluge istraživanja koji su usko povezani sa određenom privrednom granom ili tržištem i pružaju informacije o finansijskim instrumentima, imovini ili izdavaocima u okviru te privredne grane ili tržišta.

Istraživanje iz stava 1 ovog člana obuhvata i materijale ili usluge kojima se izričito ili prećutno preporučuje ili predlaže investiciona strategija i daje obrazloženo mišljenje o sadašnjoj ili budućoj vrijednosti ili cijeni tih instrumenata ili imovine, odnosno koji sadrže analizu i originalne uvide i zaključke zasnovane na novim ili postojećim informacijama koje se mogu koristiti za donošenje investicione strategije i koje su relevantne i mogu doprinijeti vrijednosti odluka koje investiciono društvo donosi u ime klijenata kojima se to istraživanje naplaćuje.

Kada treće lice pruža istraživanje investicionom društvu koje pruža uslugu upravljanja portfoliom ili druge investicione ili pomoćne usluge klijentima, smatra se da je pružanjem takvog istraživanja ispunjen zahtjev u vezi sa podsticajima iz ovog zakona, samo ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) investiciono društvo i treće lice koje pruža usluge izvršavanja naloga i istraživanja zaključili su ugovor kojim se utvrđuje metodologija naknade, uključujući način na koji se ukupni trošak istraživanja uzima u obzir prilikom utvrđivanja ukupnih naknada za investicione usluge;
- 2) investiciono društvo obavještava klijente o svojoj odluci da usluge izvršavanja naloga i istraživanja plaća zajednički ili odvojeno, kao i o svojoj politici plaćanja usluga izvršavanja naloga i istraživanja, uključujući informacije o vrsti istraživanja koje se može pružiti u zavisnosti od načina plaćanja i, kada je primjenjivo, objašnjenje načina na koji investiciono društvo sprječava ili upravlja sukobima interesa u skladu sa ovim zakonom kada primjenjuje zajedničko plaćanje usluga izvršavanja naloga i istraživanja;

- 3) investiciono društvo najmanje jednom godišnje procjenjuje kvalitet, korisnost i vrijednost istraživanja koje koristi, kao i mogućnost da takvo istraživanje doprinese donošenju boljih investicionih odluka;
- 4) kada investiciono društvo odluči da usluge izvršavanja naloga i istraživanja plaća odvojeno, istraživanje koje pruža treće lice plaća se:
 - a) neposredno iz sopstvenih sredstava investicionog društva; ili
 - b) sa posebnog računa za plaćanje istraživanja kojim upravlja investiciono društvo.

Kada investiciono društvo koristi poseban račun za plaćanje istraživanja iz stava 3 tačka 4 podtačka b ovog člana, račun se vodi i koristi pod uslovima utvrđenim pravilima Komisije iz člana 164 stav 6 ovog zakona.

Kada investiciono društvo koristi poseban račun za plaćanje istraživanja, dužno je da, prije pružanja odgovarajuće investicione usluge, klijentu dostavi informacije o iznosu budžeta za istraživanje i procijenjenom iznosu naknade za istraživanje koja će biti naplaćena svakom klijentu, na način i sa sadržajem propisanim pravilima Komisije iz člana 164 stav 6 ovog zakona.

Investiciono društvo dužno je da vodi evidenciju o ukupnim troškovima koji se odnose na istraživanje koje mu pružaju treća lica i da, kada su mu takve informacije poznate, najmanje jednom godišnje, na zahtjev klijenta, stavi te informacije na raspolaganje klijentu.

Investiciono društvo dužno je da najmanje jednom godišnje procijeni istraživanje koje koristi na osnovu objektivnih kriterijuma kvaliteta, uključujući kvalitet, korisnost i vrijednost istraživanja i njegovu sposobnost da doprinese donošenju boljih investicionih odluka, i da preduzme odgovarajuće mjere kada se procjenom utvrdi nedostatak kvaliteta, korisnosti ili vrijednosti istraživanja ili njegovog doprinosa donošenju boljih investicionih odluka.

Izveštaji o trgovanju i druge ciljane savjetodavne usluge povezane sa trgovanjem koje su neodvojivo povezane sa izvršenjem transakcije finansijskim instrumentima ne smatraju se istraživanjem za potrebe ovog člana.

Kada investiciono društvo prima istraživanje od pružaoca istraživanja koji ne pruža usluge izvršavanja naloga i nije dio grupe za pružanje finansijskih usluga koja uključuje investiciono društvo koje pruža usluge izvršavanja naloga ili posredovanja, smatra se da je pružanjem takvog istraživanja investicionom društvu ispunjen zahtjev u vezi sa podsticajima iz ovog zakona. U tom slučaju, investiciono društvo dužno je da ispuni obavezu procjene kvaliteta, korisnosti i vrijednosti istraživanja najmanje jednom godišnje, u skladu sa stavom 7 ovog člana.“

Član 25

U članu 193 stav 1 riječi: „koji omogućavaju izvršavanje naloga klijenata bez odlaganja“ zamjenjuju se riječima: „koji omogućavaju brzo, pravično i efikasno izvršavanje naloga klijenata“.

U stavu 2 riječi: „prema vremenu prihvatanja naloga“ zamjenjuju se riječima: „u skladu sa vremenom prijema naloga“.

Član 26

U članu 199 stav 4 mijenja se i glasi:

„Investiciono društvo je dužno da, na zahtjev klijenta, dokaže da je nalog klijenta izvršen u skladu sa politikom izvršavanja naloga, a na zahtjev Komisije da dokaže usklađenost sa odredbama ovog zakona koje se odnose na izvršavanje naloga.“

Član 27

Čl. 220 i 243 mijenjaju se i glase:

„Filijala investicionog društva iz druge države

Član 220

Svako investiciono društvo kome je nadležni organ druge države članice dao dozvolu za rad i nad kojim vrši nadzor, u skladu sa propisima EU o tržištima finansijskih instrumenata, može da pruža investicione usluge i/ili da obavlja investicione aktivnosti i pomoćne usluge na teritoriji Crne Gore u skladu sa propisima EU o tržištima finansijskih instrumenata i propisima EU o pristupu djelatnosti kreditnih institucija i prudencijalnom nadzoru kreditnih institucija i investicionih društava, na osnovu prava osnivanja, bilo osnivanjem filijale ili preko vezanog zastupnika sa registrovanim sjedištem ili prebivalištem u Crnoj Gori, pod uslovom da njihovo odobrenje za rad koju je investiciono društvo ili kreditna institucija dobila u matičnoj državi članici predviđa te usluge i aktivnosti.

U pogledu organizacije i poslovanja filijale ne mogu se nametati dodatni zahtjevi u odnosu na pitanja uređena ovim zakonom, osim u zahtjeva dozvoljenih stavom 22 ovog člana.

Pomoćne usluge se mogu pružati samo zajedno sa investicionim uslugama i/ili aktivnostima.

Svaka kreditna institucija koja je dozvolu dobila u skladu sa propisima EU o pristupu djelatnosti kreditnih institucija i prudencijalnom nadzoru kreditnih institucija može da pruža investicione usluge i/ili da obavlja investicione aktivnosti i pomoćne usluge na

teritoriji Crne Gore u skladu sa propisima EU o tržištima finansijskih instrumenata i propisima EU o pristupu djelatnosti kreditnih institucija i prudencijalnom nadzoru kreditnih institucija, na osnovu prava osnivanja, bilo osnivanjem filijale ili preko vezanog zastupnika sa registrovanim sjedištem ili prebivalištem u Crnoj Gori, pod uslovom da dozvola koju je kreditna institucija dobila u matičnoj državi članici predviđa te usluge i aktivnosti i pod uslovima propisanim zakonom kojim se uređuju kreditne institucije u Crnoj Gori.

Pomoćne usluge se mogu pružati samo zajedno sa investicionim uslugama i/ili aktivnostima.

Svako investiciono društvo kome je dozvolu za rad dala Komisija i nad kojim vrši nadzor u skladu sa ovim zakonom, može slobodno da pruža investicione usluge i/ili obavlja investicione aktivnosti, kao i dodatne usluge, na teritoriji druge države članice u skladu sa ovim zakonom kao i zakonom o kreditnim institucijama, na osnovu prava o poslovnom nastanjanju, bilo osnivanjem filijala, bilo posredstvom vezanog zastupnika osnovanog van Crne Gore, pod uslovom da dozvola za rad data investicionom društvu ili kreditnoj instituciji u Crnoj Gori predviđa te usluge i aktivnost.

Dodatne usluge se mogu pružati samo zajedno sa investicionim uslugama i/ili aktivnostima.

Svaka kreditna institucija koja je dobila dozvolu u skladu sa zakonom kojim se uređuju kreditne institucije u Crnoj Gori može slobodno da pruža investicione usluge i/ili obavlja investicione aktivnosti, kao i dodatne usluge, na teritoriji druge države članice, na osnovu prava o poslovnom nastanjanju, bilo osnivanjem filijala, bilo posredstvom vezanog zastupnika osnovanog van Crne Gore, pod uslovom da dozvola za rad koju je kreditna institucija dobila predviđa te usluge i aktivnosti i pod uslovom da je pribavljena potrebna dozvola u skladu sa zakonom kojim se uređuju kreditne institucije u Crnoj Gori.

Dodatne usluge se mogu pružati samo zajedno sa investicionim uslugama i/ili aktivnostima.

Svako investiciono društvo koje namjerava da osnuje filijalu unutar teritorije druge države članice ili da posluje posredstvom vezanih zastupnika sa registrovanim sjedištem ili prebivalištem u drugoj državi članici u kojoj nije osnovao filijalu, dužno je da unaprijed obavijesti Komisiju i da joj dostavi sledeće informacije:

1) države članice na čijoj teritoriji namjerava da osnuje filijalu ili države članice u kojima nije osnovalo filijalu, ali namjerava da koristi vezane zastupnike sa registrovanim sjedištem ili prebivalištem u tim državama članicama;

2) poslovni plan koji, naročito, navodi investicione usluge i/ili aktivnosti i pomoćne usluge koje će nuditi;

3) organizacionu strukturu filijale, ako je osnovana, uključujući podatak da li filijala namjerava da koristi vezane zastupnike i podatke o tim vezanim zastupnicima;

4) da li namjerava da koristi vezane zastupnike u državi članici u kojoj investiciono društvo ne osniva filijalu, opis namjeravanog korišćenja vezanog zastupnika ili vezanih zastupnika i organizacionu strukturu, uključujući linije izvještavanja, uz navođenje načina na koji se vezani zastupnik ili vezani zastupnici uključuju u organizacionu strukturu investicionog društva;

5) adresu u državi članici domaćinu na kojoj se mogu dobiti dokumenta;

6) imena lica odgovornih za upravljanje filijalom ili vezanim zastupnikom.

Kada investiciono društvo koristi vezanog zastupnika sa registrovanim sjedištem ili prebivalištem u državi članici van Crne Gore, taj vezani zastupnik izjednačava se sa filijalom, ako je filijala osnovana, i u svakom slučaju podliježe odredbama ovog zakona koje se odnose na filijale.

Osim ako Komisija nema razloga da sumnja u prikladnost administrativne strukture ili finansijskog položaja investicionog društva, uzimajući u obzir razmatrane aktivnosti, ona u roku od tri mjeseca od prijema svih informacija, te informacije dostavlja nadležnom organu države članice domaćina koji je određen kao kontakt tačka u skladu sa propisima EU o tržištima finansijskih instrumenata i o tome obavještava investiciono društvo.

Pored informacija iz stava 6 ovog člana, Komisija nadležnom organu države članice domaćina dostavlja pojedinosti o akreditovanom sistemu zaštite investitora čiji je član investiciono društvo u skladu sa ovim zakonom.

U slučaju promjene u pojedinostima, Komisija obavještava nadležne organe države članice domaćina na odgovarajući način.

Ako Komisija odbije da pruži informacije nadležnom organu države članice domaćina, ona investicionom društvu daje svoje razloge za odbijanje u roku od tri mjeseca od prijema svih informacija.

Po prijemu obavještenja od nadležnog organa države članice domaćina ili, ako Komisija nije primila takvo obavještenje od nadležnog organa, najkasnije dva mjeseca od dana prenosa informacija od strane Komisije, filijala se može osnovati i započeti s radom.

Kada Komisija primi obavještenje od nadležnog organa matične države članice investicionog društva ili kreditne institucije koja želi da pruža usluge u Crnoj Gori na osnovu prava poslovnog nastanjanja u skladu sa stavom 1 ovog člana, ona šalje obavještenje nadležnom organu matične države članice najkasnije u roku od dva mjeseca od dana prenosa obavještenja od strane nadležnog organa matične države članice.

Ukoliko Komisija ne pošalje obavještenje iz stava 16 ovog člana u predviđenom roku, filijala se može osnovati i započeti s radom.

Kreditna institucija koja namjerava da koristi vezanog zastupnika sa registrovanim sjedištem ili prebivalištem u državi članici van Crne Gore radi pružanja investicionih usluga i/ili obavljanja aktivnosti ili pomoćnih usluga, u skladu sa ovim zakonom, dužna je

da unaprijed obavijesti Komisiju i Centralnu banku Crne Gore i da im dostavi podatke iz stava 6 ovog člana.

Osim ako Komisija nema razloga da sumnja u adekvatnost administrativne strukture ili finansijskog položaja kreditne institucije, ona u roku od tri mjeseca od prijema svih informacija, te informacije dostavlja nadležnom organu države članice domaćina koji je određen kao kontakt tačka u skladu sa propisima EU o tržištima finansijskih instrumenata i tome obavještava kreditnu instituciju na odgovarajući način.

Ako Komisija odbije da pruži informacije nadležnom organu države članice domaćina, ona kreditnoj instituciji daje svoje razloge za odbijanje u roku od tri mjeseca od dana prijema svih informacija.

Po prijemu obavještenja od nadležnog organa države članice domaćina ili, ako Komisija nije primila takvo obavještenje od nadležnog organa, najkasnije dva mjeseca od dana prenosa informacija od strane Komisije, vezani zastupnik može da započne sa radom.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na filijale primjenjuju se na vezanog zastupnika iz stava 21 ovog člana.

Komisija je odgovorna za obezbjeđivanje da usluge koje pruža filijala na teritoriji Crne Gore budu u skladu sa obavezama utvrđenim čl. 24, 25, 27 i 28 Direktive 2014/65/EU, čl. 14 do 26 Regulative (EU) br. 600/2014 i mjerama donijetim na osnovu tih propisa.

Komisija ima pravo da izvrši uvid u način organizovanja filijale i zahtijeva izmjene koje su strogo neophodne za omogućavanje Komisiji da obezbijedi izvršavanje obaveza iz čl. 24, 25, 27 i 28 Direktive 2014/65/EU, čl. 14 do 26 Regulative (EU) br. 600/2014 i mjera donijetih na osnovu tih propisa u vezi sa uslugama i/ili aktivnostima koje filijala pruža, odnosno obavlja na teritoriji Crne Gore.

Kada investiciono društvo koje ima dozvolu izdatu u drugoj državi članici, osnuje filijalu u Crnoj Gori, nadležni organ matične države članice investicionog društva može, u vršenju svojih ovlašćenja i nakon obavještanja Komisije, na licu mjesta vršiti neposredni nadzor u toj filijali.

U slučaju promjene bilo kojeg podatka dostavljenog u skladu sa stavom 10 ovog člana, investiciono društvo dužno je da Komisiji dostavi pisano obavještenje o promjeni najmanje mjesec dana prije njenog sprovođenja, a Komisija obavještava nadležni organ države članice domaćina o toj promjeni.

Upravljanje rizicima

Član 243

Upravljanje rizicima, u smislu ovog dijela zakona, obuhvata strategije i politike, odnosno postupke i metode za utvrđivanje, mjerenje ili procjenu, upravljanje, praćenje i

izvještavanje o rizicima kojima je investiciono društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo u svom poslovanju, uključujući rizike povezane sa makroekonomskim okruženjem u kojem posluje, uzimajući u obzir stanje poslovnog ciklusa.

Organ upravljanja investicionog društva odobrava i periodično preispituje strategije i politike koje se odnose na sklonost investicionog društva ka riziku, kao i na upravljanje, praćenje i ublažavanje rizika kojima je investiciono društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo, uzimajući u obzir makroekonomsko okruženje i poslovni ciklus investicionog društva.

Investiciono društvo dužno je da, srazmjerno složenosti, profilu rizika i obimu poslovanja, kao i toleranciji na rizik koju utvrđuje organ upravljanja, uspostavi, primjenjuje i redovno ažurira strategije, politike, procese i sisteme za utvrđivanje, mjerenje, upravljanje i praćenje:

- 1) značajnih izvora i efekata rizika za klijente i svakog značajnog uticaja tih rizika na regulatorni kapital, uzimajući u obzir, kada je to primjenjivo, odredbe ovog zakona o zaštiti imovine klijenata i profesionalnom osiguranju od odgovornosti;
- 2) značajnih izvora i efekata tržišnog rizika i svakog značajnog uticaja tog rizika na regulatorni kapital;
- 3) značajnih izvora i efekata rizika za samo investiciono društvo, naročito rizika koji mogu dovesti do smanjenja raspoloživog regulatornog kapitala;
- 4) rizika likvidnosti tokom odgovarajućih vremenskih perioda, uključujući rizik na dnevnom nivou, kako bi se obezbijedilo da investiciono društvo održava odgovarajući nivo likvidnih sredstava, uključujući radi upravljanja značajnim izvorima rizika iz tač. 1 do 3 ovog stava;
- 5) značajnih izvora i efekata koncentracionog rizika koji proizlazi iz izloženosti prema centralnim drugim ugovornim stranama i svakog značajnog uticaja tog rizika na regulatorni kapital.

Strategije, politike, procesi i sistemi iz stava 3 ovog člana moraju biti srazmjerni složenosti, profilu rizika i obimu poslovanja investicionog društva i toleranciji na rizik koju utvrđuje organ upravljanja, i odražavati značaj investicionog društva u svakoj državi u kojoj obavlja poslovanje.

Za potrebe stava 3 tačka 1 i stava 4 ovog člana, Komisija uzima u obzir propise kojima se uređuje odvajanje novčanih sredstava klijenata.

Za potrebe stava 3 tačka 1 ovog člana, investiciono društvo dužno je da razmotri profesionalno osiguranje od odgovornosti kao efikasan instrument za upravljanje rizicima.

Za potrebe stava 3 tačka 3 ovog člana, značajni izvori rizika za investiciono društvo obuhvataju, kada je to relevantno, značajne promjene knjigovodstvene vrijednosti imovine, uključujući potraživanja od vezanih zastupnika, neizvršenje obaveza klijenata ili

drugih ugovornih strana, pozicije u finansijskim instrumentima, stranim valutama i robama, kao i obaveze po osnovu planova definisanih primanja.

Investiciono društvo dužno je da razvije posebne planove i kvantitativne ciljeve, u skladu sa zahtjevima člana 7a Regulative (EU) br. 648/2012, radi praćenja i upravljanja koncentracionim rizikom koji proizlazi iz izloženosti prema centralnim drugim ugovornim stranama koje pružaju usluge od značajnog sistemskog značaja za Evropsku uniju ili jednu ili više država članica.

Investiciono društvo dužno je da uzme u obzir svaki značajan uticaj rizika iz stava 3 ovog člana na regulatorni kapital ako ti rizici nijesu na odgovarajući način obuhvaćeni zahtjevima za regulatorni kapital iz člana 11 Regulative (EU) br. 2019/2033.

Ako investiciono društvo treba da sprovede postupak likvidacije ili namjerava da prestane da obavlja djelatnost, Komisija zahtijeva da investiciono društvo, uzimajući u obzir održivost i stabilnost poslovnog modela i strategija, na odgovarajući način uzme u obzir zahtjeve i potrebna sredstva koji su realni sa stanovišta rokova i održavanja regulatornog kapitala i likvidnih sredstava tokom cijelog procesa izlaska sa tržišta.

Odredbe stava 3 tač. 1, 3 i 4 ovog člana primjenjuju se na investiciona društva koja ispunjavaju uslove za malo i nepovezano investiciono društvo iz člana 12 stav 1 Regulative (EU) br. 2019/2033.

Investiciono društvo dužno je da Komisiji dostavlja informacije o usklađenosti strategija, politika, procesa, sistema, postupaka i metoda iz ovog člana sa odredbama ovog zakona i podzakonskih akata Komisije.

Komisija propisuje bliži način i rokove dostavljanja informacija iz stava 12 ovog člana, sadržaj strategija, politika, procesa i sistema iz ovog člana, kao i zahtjeve u vezi sa upravljanjem rizicima, a naročito:

- 1) zahtjeve u vezi sa kapitalom za pokriće rizika za investiciono društvo;
- 2) zahtjeve u vezi sa kapitalom za pokriće rizika za klijente;
- 3) zahtjeve u vezi sa kapitalom za pokriće tržišnog rizika;
- 4) zahtjeve za ograničavanje koncentracionog rizika;
- 5) zahtjeve u vezi sa likvidnošću; i
- 6) zahtjeve u vezi sa izvještavanjem o pitanjima iz tač. 1 do 5 ovog stava.

Komisija, pri donošenju propisa iz stava 13 ovog člana, uzima u obzir razvoj finansijskih tržišta, a naročito pojavu novih finansijskih proizvoda, razvoj računovodstvenih standarda i razvoj koji doprinosi usklađivanju nadzorne prakse.“

Član 28

U članu 229 stav 1 mijenja se i glasi: „Društvo iz treće zemlje dužno je da u Crnoj Gori obavlja investicione usluge i aktivnosti sa ili bez pomoćnih usluga samo preko filijale pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Član 29

U članu 245 stav 1 poslije riječi: „članom 247 ovog zakona“ zarez se zamjenjuje tačkom, a riječi: „osim ako se ne radi o malom i nepovezanom društvu iz člana 248 ovog zakona.“ brišu se.

Poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Komisija može investiciono društvo koje ispunjava uslove za malo i nepovezano investiciono društvo iz člana 248 ovog zakona osloboditi od primjene zahtjeva iz stava 1 ovog člana i o tome obavještava Evropski nadzorni organ za bankarstvo (EBA).“

U stavu 2 tač. 1, 2 i 3 mijenjaju se i glase:

„1) imovina iz čl. 10 do 13 Delegirane Regulative Komisije (EU) 2015/61, uz iste uslove podobnosti i iste korektivne faktore koji su propisani tim članovima;

2) imovina iz člana 15 Delegirane Regulative Komisije (EU) 2015/61, do iznosa od 50.000.000 eura, uz iste uslove podobnosti, osim praga od 500.000.000 eura iz stava 1 tog člana, i uz iste korektivne faktore koji su propisani tim članom;

3) finansijski instrumenti koji nijesu obuhvaćeni tač. 1 i 2 ovog stava, kojima se trguje na mjestu trgovanja za koje postoji likvidno tržište u smislu člana 2 stav 1 tačka 17 Regulative (EU) br. 600/2014 i čl. 1 do 5 Delegirane Regulative Komisije (EU) 2017/567, uz korektivni faktor od 55%;“.

Stav 4 mijenja se i glasi:

„Malo i nepovezano investiciono društvo iz člana 248 ovog zakona, kao i investiciono društvo koje ne ispunjava uslove za malo i nepovezano investiciono društvo iz člana 248 ovog zakona, ali ne obavlja aktivnosti iz tač. 3 i 6 Odjeljka A Priloga I Direktive 2014/65/EU, može uključiti u likvidnu imovinu potraživanja od trgovinskih dužnika, kao i naknade ili provizije koje dopijevaju u roku od 30 dana, ako ta potraživanja ispunjavaju sljedeće uslove:

- 1) čine najviše jednu trećinu minimalnog zahtjeva za likvidnost iz stava 1 ovog člana;
- 2) ne uračunavaju se u dodatne zahtjeve za likvidnost koje Komisija odredi za rizike svojstvene investicionom društvu, u skladu sa članom 39 stav 2 tačka (k) Direktive (EU) 2019/2034;
- 3) na njih se primjenjuje korektivni faktor od 50%.“

Dosadašnji st. 2 do 7 postaju st. 3 do 8.

Član 30

U članu 248 poslije stava 7 dodaje se novi stav koji glasi:

„Na investiciono društvo koje ispunjava sve uslove iz stava 1 ovog člana ne primjenjuju se zahtjevi utvrđeni odredbama ovog zakona kojima se prenose odredbe čl. 26 do 35 Direktive (EU) 2019/2034, osim ako je ovim zakonom drugačije propisano.“

Član 31

U članu 251 stav 1 mijenja se i glasi:

„Komisija redovno, a najmanje jednom u tri godine, provjerava usklađenost investicionog društva sa zahtjevima za odobrenje za primjenu unutrašnjih modela iz člana 22 Regulative (EU) br. 2019/2033 pri čemu Komisija naročito uzima u obzir promjene u poslovanju investicionog društva i primjenu tih unutrašnjih modela na nove proizvode i provjerava i ocjenjuje da li investiciono društvo koristi razvijene i ažurirane tehnike i prakse za primjenu tih unutrašnjih modela, i Komisija obezbjeđuje da se materijalni nedostaci utvrđeni u obuhvatu rizika unutrašnjim modelima investicionog društva otklone ili preduzima mjere za ublažavanje njihovih posljedica, uključujući izricanje dodatnih kapitalnih zahtjeva ili povećanje multiplikacionih faktora, u skladu sa ovim zakonom i Regulativom (EU) br. 2019/2033.“

Član 32

U članu 252 stav 2 mijenja se i glasi:

„Obaveza iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na investiciono društvo koje, u skladu sa članom 253 ovog zakona, podliježe bonitetnim zahtjevima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija.“

Član 33

Čl. 253, 254 i 255 mijenjaju se i glase:

„Primjena Regulative (EU) br. 575/2013 na investiciona društva

Član 253

Investiciono društvo koje obavlja investicione aktivnosti iz člana 70 stav 1 tač. 3 i 6 ovog zakona dužno je da primjenjuje zahtjeve Regulative (EU) br. 575/2013, ako nije trgovac robom i emisijskim jedinicama, subjekt za zajednička ulaganja ili društvo za osiguranje i ako:

- 1) ukupna vrijednost konsolidovane imovine investicionog društva iznosi ili premašuje 15.000.000.000 eura, izračunato kao prosjek prethodnih 12

mjeseci, pri čemu se ne uzima u obzir vrijednost pojedinačne imovine zavisnih društava sa sjedištem van Evropske unije koja obavljaju te investicione aktivnosti; ili

- 2) ukupna vrijednost konsolidovane imovine investicionog društva iznosi manje od 15.000.000.000 eura, a investiciono društvo je dio grupe u kojoj ukupna vrijednost konsolidovane imovine svih društava u grupi koja pojedinačno imaju ukupnu vrijednost imovine manju od 15.000.000.000 eura i koja obavljaju investicione aktivnosti iz člana 70 stav 1 tač. 3 i 6 ovog zakona iznosi ili premašuje 15.000.000.000 eura, izračunato kao prosjek prethodnih 12 mjeseci, pri čemu se ne uzima u obzir vrijednost pojedinačne imovine zavisnih društava sa sjedištem van Evropske unije koja obavljaju te investicione aktivnosti.

Investiciono društvo iz stava 1 ovog člana podliježe nadzoru na konsolidovanoj osnovi, kada je to primjenjivo.

Komisija može donijeti odluku o primjeni zahtjeva iz Regulative (EU) br. 575/2013 na investiciono društvo koje obavlja neku od investicionih aktivnosti iz člana 70 stav 1 tač. 3 ili 6 ovog zakona, ako ukupna vrijednost konsolidovane imovine investicionog društva iznosi ili premašuje 5.000.000.000 eura, izračunato kao prosjek prethodnih 12 mjeseci, i ako je ispunjen jedan ili više sljedećih kriterijuma:

- 1) investiciono društvo obavlja te aktivnosti u obimu u kojem bi njegov neuspjeh ili finansijske poteškoće mogli dovesti do sistemskog rizika;
- 2) investiciono društvo je član sistema kliringa u smislu člana 4 stav 1 tačka 3 Regulative (EU) br. 2019/2033;
- 3) Komisija smatra da je to opravdano imajući u vidu veličinu, prirodu, obim i složenost aktivnosti investicionog društva, uzimajući u obzir načelo proporcionalnosti i jedan ili više sljedećih faktora:
 - a) značaj investicionog društva za ekonomiju Crne Gore i Evropske unije;
 - b) prekogranični značaj njegovih aktivnosti;
 - c) povezanost investicionog društva sa finansijskim sistemom.

Odredbe stava 3 ovog člana ne primjenjuju se na trgovca robom i emisijskim jedinicama, subjekt za zajednička ulaganja ili društvo za osiguranje.

Ako Komisija donese odluku iz stava 3 ovog člana, investiciono društvo iz tog stava podliježe nadzoru na konsolidovanoj osnovi, kada je to primjenjivo.

Odluka Komisije iz stava 3 ovog člana prestaje da se primjenjuje kada investiciono društvo više ne ispunjava uslov iz uvodnog dijela stava 3 ovog člana u periodu od 12 uzastopnih mjeseci.

Investiciono društvo iz stava 1 ovog člana dužno je da bez odlaganja obavijesti Komisiju ako utvrdi da više ne ispunjava uslove iz stava 1 ovog člana.

Investiciono društvo iz stava 1 ovog člana ostaje obveznik primjene čl. 55 i 59 Regulative (EU) br. 2019/2033.

Komisija može dozvoliti investicionom društvu koje obavlja investicione aktivnosti iz člana 70 stav 1 tač. 3 i 6 ovog zakona da primjenjuje zahtjeve iz Regulative (EU) br. 575/2013 ako je investiciono društvo zavisno društvo koje je uključeno u konsolidovani nadzor kreditne institucije, finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga u skladu sa Regulativom (EU) br. 575/2013 i ako:

- 1) investiciono društvo obavijesti Komisiju i konsolidujući nadzorni organ o namjeri primjene zahtjeva iz Regulative (EU) br. 575/2013; i
- 2) Komisija utvrdi da je primjena zahtjeva Regulative (EU) br. 575/2013 na pojedinačnoj i konsolidovanoj osnovi bonitetno opravdana, da takva primjena ne dovodi do smanjenja zahtjeva u pogledu sopstvenih sredstava koji bi se primjenjivali na investiciono društvo u skladu sa Regulativom (EU) br. 2019/2033 i da se njome ne omogućava regulatorna arbitraža.

Komisija donosi odluku iz stava 9 ovog člana u roku od dva mjeseca od dana prijema obavještenja iz stava 9 tačka 1 ovog člana i o donesenoj odluci bez odlaganja obavještava Evropsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA).

Ako Komisija odbije primjenu zahtjeva Regulative (EU) br. 575/2013 iz stava 9 ovog člana, dužna je da obrazloži razloge za odbijanje.

Na investiciono društvo iz stava 9 ovog člana ne primjenjuje se član 7 Regulative (EU) br. 575/2013.

O odlukama donesenim na osnovu st. 3 i 9 ovog člana i o prestanku primjene odluke iz stava 3 ovog člana Komisija bez odlaganja obavještava Evropsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA).

Primjena zahtjeva na mala i nepovezana investiciona društva

Član 254

Ako investiciono društvo koje nije ispunjavalo sve uslove za malo i nepovezano investiciono društvo naknadno ispuni te uslove, zahtjevi iz ovog zakona koji se odnose na unutrašnje upravljanje, transparentnost, upravljanje rizicima i naknade prestaju da se primjenjuju nakon isteka šest mjeseci od dana kada su ti uslovi ispunjeni, pod uslovom da je investiciono društvo tokom tog perioda bez prekida ispunjavalo te uslove i o tome bez odlaganja obavijestilo Komisiju.

Ako investiciono društvo utvrdi da više ne ispunjava sve uslove za malo i nepovezano investiciono društvo, dužno je da o tome bez odlaganja obavijesti Komisiju i

da zahtjeve iz ovog zakona koji se odnose na unutrašnje upravljanje, transparentnost, upravljanje rizicima i naknade primijeni u roku od 12 mjeseci od dana izvršene procjene.

Investiciono društvo iz stava 2 ovog člana dužno je da primjenjuje odredbe člana 32 ovog zakona na naknade dodijeljene za usluge pružene ili rezultate ostvarene u finansijskoj godini koja slijedi finansijsku godinu u kojoj je izvršena procjena iz stava 2 ovog člana.

Primjena zahtjeva na pojedinačnoj i konsolidovanoj osnovi

Član 255

Kada se na investiciono društvo primjenjuju zahtjevi iz člana 8 Regulative (EU) br. 2019/2033, zahtjevi iz ovog zakona koji se odnose na unutrašnje upravljanje, transparentnost, upravljanje rizicima i naknade primjenjuju se na pojedinačnoj osnovi.

Kada se na investiciono društvo primjenjuje bonitetna konsolidacija iz člana 7 Regulative (EU) br. 2019/2033, zahtjevi iz ovog zakona koji se odnose na unutrašnje upravljanje, transparentnost, upravljanje rizicima i naknade primjenjuju se na pojedinačnoj i konsolidovanoj osnovi.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, zahtjevi iz ovog zakona koji se odnose na unutrašnje upravljanje, transparentnost, upravljanje rizicima i naknade ne primjenjuju se na zavisna društva uključena u konsolidovani položaj koja imaju poslovno sjedište u trećoj zemlji, ako matično društvo iz Unije dokaže Komisiji da je primjena tih zahtjeva protivna propisima treće zemlje u kojoj ta zavisna društva imaju poslovno sjedište.“

Član 34

U članu 256 stav 1 mijenja se i glasi:

„Komisija je nadležna za vršenje bonitetnog nadzora nad investicionim društvom sa sjedištem u Crnoj Gori, bez uticaja na nadležnosti nadležnog organa države članice domaćina u slučajevima u kojima je ovim zakonom, kojim se prenose odredbe Direktive (EU) 2019/2034, utvrđena nadležnost tog organa.“

Poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„U okviru nadzornog pregleda i procjene iz ovog člana, Komisija procjenjuje i prati razvoj praksi investicionih društava u upravljanju koncentracionim rizikom koji proizlazi iz izloženosti prema centralnim drugim ugovornim stranama, uključujući planove iz člana 29 stav 1 ovog zakona, kao i napredak u prilagođavanju poslovnih modela zahtjevima iz člana 7a Regulative (EU) br. 648/2012.“

U stavu 13 riječi: „u odnosu na malo i nepovezano investiciono društvo“ zamjenjuju se riječima: „u odnosu na investiciono društvo koje ispunjava uslove za malo i nepovezano investiciono društvo iz člana 12 stav 1 Regulative (EU) br. 2019/2033“.

Dosadašnji st. 5 do 15 postaju st. 6 do 16.

Član 35

U članu 257 stav 2 tač. 2, 5, 7 i 9 mijenjaju se i glase:

„2) naloži jačanje aranžmana, procesa, mehanizama i strategija koje investiciono društvo primjenjuje u skladu sa čl. 118 i 249 ovog zakona;

5) naloži sužavanje ili ograničavanje aktivnosti, poslovanja ili mreže investicionog društva ili naloži otuđenje aktivnosti koje predstavljaju prekomjeren rizik za finansijsku solidnost investicionog društva;

7) ograniči varijabilne naknade na procenat neto prihoda ako su te naknade u suprotnosti sa održavanjem zdrave kapitalne osnove;

9) ograniči ili zabrani raspodjelu ili plaćanje kamata akcionarima, članovima ili imaočima instrumenata dodatnog osnovnog kapitala, ako nije nastupio događaj neispunjenja obaveza investicionog društva;“.

Na kraju tačke 13 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje se nova tačka koja glasi:

„14) naloži investicionom društvu da smanji izloženost prema centralnoj drugoj ugovornoj strani ili preraspodijeli izloženost između svojih računa za kliring, u skladu sa članom 7a Regulative (EU) br. 648/2012, kada Komisija smatra da postoji prekomjeren rizik koncentracije izloženosti prema toj centralnoj drugoj ugovornoj strani.“

Stav 3 mijenja se i glasi:

„Komisija može zahtijevati dodatno ili češće izvještavanje iz stava 2 tačka 10 ovog člana samo ako:

1) nastupi jedan od slučajeva iz stava 1 ovog člana;

2) su informacije potrebne za pribavljanje dokaza iz stava 1 tačka 2 ovog člana; ili

3) su dodatne informacije potrebne za potrebe nadzornog pregleda i procjene iz člana 256 ovog zakona.“

Član 36

Član 259 mijenja se i glasi:

„Dodatni kapitalni zahtjev

Član 259

Komisija će naložiti mjeru dodatnog kapitalnog zahtjeva iz člana 257 stav 2 tačka 1 ovog zakona samo ako, na osnovu provjera u skladu sa čl. 251 i 256 stav 3 tačka 3 ovog zakona, utvrdi da se na investiciono društvo odnosi bilo koja od sljedećih situacija:

- 1) investiciono društvo je izloženo rizicima ili elementima rizika, odnosno predstavlja rizik za druga lica, koji su materijalni i nijesu pokriveni ili nijesu u dovoljnoj mjeri pokriveni zahtjevom za regulatorni kapital, a naročito zahtjevima u pogledu faktora K, utvrđenim u Dijelu trećem ili četvrtom Regulative (EU) br. 2019/2033;
- 2) investiciono društvo ne ispunjava zahtjeve utvrđene čl. 118 i 249 ovog zakona, a nije vjerovatno da će se drugim nadzornim mjerama u odgovarajućem roku u dovoljnoj mjeri unaprijediti aranžmani, procesi, mehanizmi i strategije;
- 3) usklađivanja u vezi sa opreznim vrednovanjem knjige trgovanja nijesu dovoljna da omoguće investicionom društvu da proda ili zaštiti svoje pozicije u kratkom roku, bez nastanka materijalnih gubitaka u uobičajenim tržišnim uslovima;
- 4) provjera izvršena u skladu sa članom 251 ovog zakona pokazuje da će neusklađenost sa zahtjevima za primjenu odobrenih unutrašnjih modela vjerovatno dovesti do neadekvatnog nivoa kapitala;
- 5) investiciono društvo više puta ne uspostavlja ili ne održava odgovarajući nivo dodatnog kapitala utvrđen u skladu sa članom 260 ovog zakona.

Za potrebe stava 1 tačka 1 ovog člana, smatra se da rizici ili elementi rizika nijesu pokriveni ili nijesu u dovoljnoj mjeri pokriveni zahtjevima za regulatorni kapital utvrđenim u Dijelu trećem ili četvrtom Regulative (EU) br. 2019/2033 samo ako su iznosi, vrste i raspodjela kapitala koje Komisija smatra odgovarajućim, nakon sprovedenog nadzornog pregleda procjene koju je investiciono društvo izvršilo u skladu sa članom 249 stav 1 ovog zakona, veći od zahtjeva za regulatorni kapital investicionog društva utvrđenog u Dijelu trećem ili četvrtom Regulative (EU) br. 2019/2033.

Kapital koji se smatra odgovarajućim može obuhvatiti rizike ili elemente rizika koji su izričito isključeni iz zahtjeva za regulatorni kapital utvrđenog u Dijelu trećem ili četvrtom Regulative (EU) br. 2019/2033.

Komisija utvrđuje nivo dodatnog kapitala iz člana 257 stav 2 tačka 1 ovog zakona kao razliku između kapitala koji se smatra odgovarajućim u skladu sa stavom 2 ovog člana i zahtjeva za regulatorni kapital utvrđenog u Dijelu trećem ili četvrtom Regulative (EU) br. 2019/2033.

Komisija će naložiti investicionom društvu da dodatni kapitalni zahtjev iz člana 257 stav 2 tačka 1 ovog zakona ispunji regulatornim kapitalom, uz sljedeće uslove:

- 1) najmanje tri četvrtine dodatnog kapitalnog zahtjeva ispunjava regulatornim kapitalom koji se sastoji od kapitala nivoa 1;

- 2) najmanje tri četvrtine kapitala nivoa 1 čini redovni osnovni kapital;
- 3) regulatorni kapital kojim se ispunjava dodatni kapitalni zahtjev ne koristi se za ispunjavanje zahtjeva za regulatorni kapital iz člana 11 stav 1 tač. (a), (b) i (c) Regulative (EU) br. 2019/2033.

Komisija će u pisanom obliku obrazložiti odluku o izricanju dodatnog kapitalnog zahtjeva iz člana 257 stav 2 tačka 1 ovog zakona, dajući jasan prikaz cjelokupne procjene elemenata iz st. 1 do 4 ovog člana.

U slučaju iz stava 1 tačka 4 ovog člana, obrazloženje mora sadržati posebno obrazloženje zbog čega se nivo kapitala utvrđen u skladu sa članom 260 stav 1 ovog zakona više ne smatra dovoljnim.

Komisija može naložiti dodatni kapitalni zahtjev u skladu sa st. 1 do 5 ovog člana investicionom društvu koje ispunjava uslove za malo i nepovezano investiciono društvo iz člana 12 stav 1 Regulative (EU) br. 2019/2033, na osnovu pojedinačne procjene i kada smatra da je to opravdano.

Komisija obavještava nadležni sanacioni organ o svakom dodatnom kapitalnom zahtjevu iz člana 257 stav 2 tačka 1 ovog zakona koji je naložen investicionom društvu na koje se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje sanacija investicionih društava, kao i o svim očekivanim prilagođavanjima iz člana 260 stav 2 ovog zakona koja se odnose na takvo investiciono društvo.“

Član 37

U članu 261 stav 1 riječi: „člana 257 stav 2 tačka 9“ zamjenjuju se riječima: „člana 257 stav 2 tačka 11“.

U stavu 2 riječi: „članom 239 stav 1“ zamjenjuju se riječima: „članom 249 stav 1“.

U stavu 4 poslije riječi: „u članu 43“ tačka se briše.

Član 38

Poslije člana 262 dodaje se novi član koji glasi:

„Izvještavanje o ukupnoj aktivi

Član 262a

Investiciono društvo koje obavlja jednu ili obje aktivnosti iz tač. 3 i 6 Odjeljka A Priloga I Direktive 2014/65/EU dužno je da najmanje jednom mjesečno provjerava vrijednost svoje ukupne aktive.

Ako ukupna vrijednost konsolidovane aktive investicionog društva iznosi najmanje 5.000.000.000 eura, obračunata kao prosjek za prethodnih 12 mjeseci, investiciono

društvo iz stava 1 ovog člana dužno je da podatke o vrijednosti svoje ukupne aktive dostavlja Komisiji kvartalno.

Ako je investiciono društvo iz stava 1 ovog člana dio grupe u kojoj jedno ili više drugih investicionih društava obavljaju jednu ili obje aktivnosti iz stava 1 ovog člana, sva investiciona društva u toj grupi koja obavljaju te aktivnosti dužna su da najmanje jednom mjesečno provjeravaju vrijednost svoje ukupne aktive, ako ukupna vrijednost konsolidovane aktive grupe iznosi najmanje 5.000.000.000 eura, obračunata kao prosjek za prethodnih 12 mjeseci.

Investiciona društva iz stava 3 ovog člana dužna su da međusobno razmjenjuju podatke o vrijednosti svoje ukupne aktive najmanje jednom mjesečno i da ukupnu vrijednost konsolidovane aktive grupe dostavljaju nadležnim organima kvartalno.

Komisija informacije iz st. 2 i 4 ovog člana dostavlja Evropskom nadzornom organu za bankarstvo (EBA).“

Član 39

U članu 267 stav 1 tačka 4 mijenja se i glasi:

„4) zahtjev za fiksne opšte troškove utvrđen u skladu sa članom 247 ovog zakona;“.

Član 40

Poslije člana 270 dodaje se novi član koji glasi:

„Objavljivanje informacija po državama

Član 270a

Investiciono društvo koje ima ogranak ili zavisno društvo koje je finansijska institucija, u smislu člana 4 stav 1 tačka 26 Regulative (EU) br. 575/2013, u državi članici ili trećoj zemlji različitoj od države u kojoj je dobilo dozvolu za rad, dužno je da jednom godišnje, po državama članicama i trećim zemljama, objavi sljedeće informacije za svaku državu u kojoj ima ogranak ili zavisno društvo:

- 1) naziv, prirodu aktivnosti i mjesto poslovanja ogranka ili zavisnog društva;
- 2) prihod;
- 3) broj zaposlenih izražen u ekvivalentu punog radnog vremena;
- 4) dobit ili gubitak prije oporezivanja;
- 5) porez na dobit ili gubitak;
- 6) primljene javne subvencije.

Informacije iz stava 1 ovog člana podliježu reviziji u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija.

Ako je to moguće, informacije iz stava 1 ovog člana prilažu se godišnjim finansijskim izvještajima ili konsolidovanim finansijskim izvještajima investicionog društva.

Investiciono društvo informacije iz stava 1 ovog člana objavljuje na način propisan članom 263 ovog zakona.“

Član 41

Član 272 mijenja se i glasi:

„Objavljivanje od strane Komisije

Član 272

Komisija javno objavljuje sljedeće informacije:

- 1) tekstove zakona, pravila, uputstava i opštih smjernica iz oblasti nadzora donesenih u Crnoj Gori na osnovu ovog zakona;
- 2) način korišćenja mogućnosti i diskrecionih prava iz ovog zakona i Regulative (EU) br. 2019/2033;
- 3) opšte kriterijume i metodologije koje Komisija primjenjuje u postupku nadzornog pregleda i procjene iz člana 256 ovog zakona;
- 4) zbirne statističke podatke o ključnim aspektima primjene ovog zakona i Regulative (EU) br. 2019/2033, uključujući broj i vrstu naloženih nadzornih mjera iz člana 257 stav 2 ovog zakona i administrativnih sankcija izrečenih u skladu sa ovim zakonom.

Informacije iz stava 1 ovog člana objavljuju se na način koji je dovoljno sveobuhvatan i tačan da omogući smisljeno poređenje primjene stava 1 tač. 2, 3 i 4 ovog člana od strane nadležnih organa različitih država članica.

Informacije iz stava 1 ovog člana objavljuju se u zajedničkom formatu, u skladu sa primjenjivim tehničkim standardima, redovno se ažuriraju i dostupne su na jednom elektronskom mjestu na internet stranici Komisije.

Komisija može objavljivati i druge informacije iz svoje nadležnosti od značaja za izvršavanje svojih nadzornih funkcija.“

Član 42

U članu 277 stav 2 tačka 3 mijenja se i glasi:

„3) koordinira zahtjeve za informacijama, kada više nadležnih organa investicionih društava iz iste grupe treba da zatraži informacije od nadležnog organa matične države članice člana sistema kliringa ili kvalifikovane centralne druge ugovorne strane, koje se odnose na modele i parametre marže;“.

Stav 5 tačka 2 mijenja se i glasi:

„2) po potrebi, nadzorni organi treće zemlje, pod uslovom da zahtjevi u pogledu čuvanja povjerljivih informacija i profesionalne tajne, po mišljenju svih nadležnih organa, odgovaraju zahtjevima utvrđenim odredbama ovog zakona kojima se uređuje profesionalna tajna i čuvanje povjerljivih informacija u vršenju nadzora.“

Član 43

U članu 282 stav 1 poslije riječi: „Centralnom bankom Crne Gore, i“ dodaju se riječi: „bez odlaganja“.

Član 44

U članu 283 stav 3 riječi: „iz člana 267“ zamjenjuju se riječima: „iz člana 277“.

Član 45

U članu 284 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Komisija uspostavlja mehanizme saradnje sa drugim nadležnim organima koji nijesu obuhvaćeni mehanizmima saradnje uspostavljenim na osnovu propisa kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija, sanacija i likvidacija kreditnih institucija i investicionih društava, radi razmjene svih informacija relevantnih za izvršavanje njihovih funkcija i dužnosti.“

Dosadašnji st. 2 do 10 postaju st. 3 do 11.

Član 46

U članu 285 stav 1 riječi „člana 69 stav 1“ zamjenjuju se riječima „člana 284 stav 2“.

U stavu 2 poslije riječi „Komisija“ dodaju se zarez i riječi: „kao nadležni organ države domaćina,“.

Član 47

U članu 286 stav 4 tač. 1 i 2 mijenjaju se i glase:

„1) za praćenje primjene bonitetnih zahtjeva utvrđenih ovim zakonom i Regulativom (EU) br. 2019/2033;

2) za izricanje sankcija;“.

U stavu 5 tač. 1 i 2 mijenjaju se i glase:

„1) za praćenje primjene bonitetnih zahtjeva utvrđenih ovim zakonom i Regulativom (EU) br. 2019/2033;

2) za izricanje sankcija;“.

Poslije stava 8 dodaje se novi stav koji glasi:

„Komisija može razmjenjivati povjerljive informacije sa drugim nadležnim organima radi izvršavanja svojih dužnosti i zadataka, pri čemu može izričito odrediti način postupanja sa tim informacijama i izričito ograničiti njihovo dalje prosljeđivanje.“

Dosadašnji st. 9 do 11 postaju st. 10 do 12.

Član 48

U članu 292 stav 1 poslije riječi: „izvršna rješenja o izricanju nadzornih mjera“ dodaju se zarez i riječi: „u mjeri u kojoj je objavljivanje tih informacija nužno i srazmjerno“.

Na kraju stava 7 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „pri čemu se lični podaci mogu zadržati na internet stranici Komisije samo ako je to dozvoljeno propisima kojima se uređuje zaštita podataka o ličnosti.“.

Član 49

U članu 293 stav 1 u uvodnoj rečenici riječ „obaviještena“ zamjenjuje se riječju „obaviješteno“, a poslije riječi: „takvoj odluci,“ dodaju se riječi: „u mjeri u kojoj je objavljivanje tih informacija nužno i srazmjerno“.

Stav 6 mijenja se i glasi:

„Ako je protiv prekršajne sankcije pokrenut drugostepeni postupak, Komisija će tu informaciju uključiti u objavu ili izmijeniti prethodnu objavu ako je drugostepeni postupak pokrenut nakon prvobitne objave, a Komisija će objaviti informaciju o ishodu drugostepenog postupka.“

Na kraju stava 7 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju se riječi: „pri čemu se lični podaci mogu zadržati na internet stranici Komisije samo ako je to dozvoljeno propisima kojima se uređuje zaštita podataka o ličnosti.“.

Član 50

U članu 295 stav 2 mijenja se i glasi:

„Politike i procedure iz stava 1 ovog člana moraju sadržati najmanje način podnošenja prijave, postupanja po prijavi i praćenja postupanja po prijavi, uključujući uspostavljanje posebnog i nezavisnog kanala za interno prijavljivanje povreda, kao i određivanje lica ili funkcije kojoj se takve povrede prijavljuju.“

Poslije stava 10 dodaje se novi stav koji glasi:

„Komisija obezbjeđuje zaštitu podataka o ličnosti koji se odnose na lice koje je prijavilo povredu i fizičko lice za koje se navodi da je odgovorno za povredu, u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita podataka o ličnosti.“

Stav 13 mijenja se i glasi:

„Komisija svojim pravilima bliže propisuje način prijema prijava i postupanje po prijavama, uz obezbjeđivanje jasnih pravila o povjerljivosti identiteta lica koje je prijavilo povredu i informacija koje mogu dovesti do identifikacije tog lica, osim ako je otkrivanje identiteta ili drugih podataka obavezno na osnovu zakona u okviru dalje istrage ili naknadnog upravnog ili sudskog postupka.“

Dosadašnji st. 11, 12 i 13 postaju st. 12, 13 i 14.

Član 51

U članu 297 poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koji glase:

„Berza je odgovorna za obezbjeđivanje da regulisano tržište kojim upravlja u svakom trenutku ispunjava zahtjeve utvrđene ovim poglavljem ovog zakona i propisima donijetim na osnovu ovog zakona.“

Berza, pod nadzorom Komisije, obavlja poslove koji se odnose na organizaciju i funkcionisanje regulisanog tržišta.“

Dosadašnji st. 2 do 6 postaju st. 4 do 8.

Član 52

U članu 298 stav 11 mijenja se i glasi:

„Organizator tržišta ne smije izvršavati naloge klijenata korišćenjem sopstvenog kapitala niti obavljati trgovanje za svoj račun uparivanjem naloga klijenata na bilo kom regulisanom tržištu kojim upravlja.“

Član 53

U članu 309 stav 1 tač. 9 do 15 mijenjaju se i glase:

„9) uspostavi i primjenjuje mjere za utvrđivanje sukoba interesa između interesa berze i/ili njenih akcionara i/ili članova i/ili izdavalaca i javnog interesa za uredno funkcionisanje regulisanog tržišta, kao i mjere za utvrđivanje postojanja sukoba interesa u skladu sa članom 305 stav 1 tačka 6 i članom 302 stav 11 ovog zakona;

10) uspostavi mjere i postupke za sprječavanje sukoba interesa iz tačke 9 ovog stava da negativno utiče na rad regulisanog tržišta kojim upravlja ili na lica koja učestvuju u trgovanju na regulisanom tržištu, naročito kada takav sukob interesa onemogućava

berzu da pravilno izvršava obaveze u skladu sa ovim zakonom, propisima donijetim na osnovu ovog zakona, drugim relevantnim propisima ili pravilima iz člana 305 ovog zakona;

11) uspostavi i primjenjuje mjere i postupke kojima se obezbjeđuje pravilno, kontinuirano i efikasno funkcionisanje sistema trgovanja regulisanog tržišta i primjenjuje odgovarajuće i djelotvorne mjere zaštite od mogućih poremećaja u radu sistema;

12) donese, uspostavi i primjenjuje transparentna i nedvosmislena pravila iz člana 315 ovog zakona i postupke kojima se omogućava pravično i uredno trgovanje i utvrde objektivni kriterijumi za efikasno izvršavanje naloga;

13) uspostavi i primjenjuje mjere kojima se olakšava nesmetano i blagovremeno zaključivanje transakcija izvršenih u okviru sistema regulisanog tržišta;

14) uspostavi mehanizme kojima se obezbjeđuje da regulisano tržište ispunjava standarde kvaliteta informacija iz člana 22b Regulative (EU) br. 600/2014;

15) obezbijedi da regulisano tržište kojim upravlja ima najmanje tri aktivna člana ili korisnika sa značajnim obimom aktivnosti, od kojih svaki ima mogućnost međusobne interakcije u vezi sa formiranjem cijena.“

Poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Organizator tržišta ne smije izvršavati naloge klijenata korišćenjem sopstvenog kapitala niti obavljati trgovanje za svoj račun uparivanjem naloga klijenata na bilo kom regulisanom tržištu kojim upravlja.“

Dosadašnji st. 2 do 8 postaju st. 3 do 9.

Član 54

U članu 310 stav 9 riječi: „člana 309 stav 5“ zamjenjuju se riječima: „člana 309 stav 6“.

Član 55

Naziv člana 313 mijenja se i glasi: „Održavanje likvidnosti i struktura naknada na regulisanom tržištu“.

U članu 313 st. 1, 4 i 5 riječ „Berza“ zamjenjuje se riječima: „Regulisano tržište“.

U stavu 2 riječ „Berza“ zamjenjuje se riječima: „Regulisano tržište“, riječi: „obavezujuće ponude“ zamjenjuju se riječima: „čvrste kotacije“, a poslije riječi: „regulisanom tržištu“ tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „kada je takav zahtjev primjeren prirodi i obimu trgovanja na tom regulisanom tržištu.“

U stavu 3 uvodna rečenica mijenja se i glasi: „Regulisano tržište je dužno da:“.

Tačka 2 mijenja se i glasi:

„2) sve podsticaje u vidu popusta ili drugih pogodnosti koje regulisano tržište nudi investicionom društvu radi omogućavanja likvidnosti tržišta na redovnoj i predvidivoj osnovi i, kada je primjenjivo, druga prava koja pripadaju investicionom društvu po osnovu učešća u šemama iz stava 2 ovog člana.“

Poslije stava 6 dodaju se četiri nova stava koji glase:

„Regulisano tržište dužno je da obezbijedi da njegove strukture naknada, uključujući naknade za izvršenje naloga, naknade za pomoćne usluge i sve rabate, budu transparentne, pravične i nediskriminatorne i da ne stvaraju podsticaje za unošenje, izmjenu ili otkazivanje naloga ili izvršavanje transakcija na način koji doprinosi neurednim uslovima trgovanja ili zloupotrebi tržišta.

Regulisano tržište je dužno da, u zamjenu za odobrene rabate, uvede obaveze održavanja tržišta u pogledu pojedinačnih akcija ili odgovarajuće korpe akcija.

Regulisano tržište može prilagoditi naknade za otkazane naloge u zavisnosti od vremena tokom kojeg je nalog bio aktivan i može utvrditi različite naknade za svaki finansijski instrument na koji se primjenjuju.

Regulisano tržište može utvrditi višu naknadu za unos naloga koji je naknadno otkazan nego za nalog koji je izvršen, kao i višu naknadu za učesnike kod kojih postoji visok odnos otkazanih prema izvršenim naložima i za učesnike koji primjenjuju visokofrekventne tehnike algoritamskog trgovanja, radi odražavanja dodatnog opterećenja kapaciteta sistema.“

Član 56

U članu 319 na kraju stava 4 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju se riječi: „kao i druge informacije potrebne za utvrđivanje da su, u vrijeme izdavanja odobrenja za rad, uspostavljeni svi potrebni aranžmani za ispunjavanje obaveza utvrđenih ovim poglavljem ovog zakona.“.

Član 57

U članu 325 stav 1 uvodna rečenica mijenja se i glasi:

„Berza kao člana regulisanog tržišta prihvata:“

Uvodna rečenica stava 2 mijenja se i glasi:

„Berza prihvata kao člana regulisanog tržišta i druga lica, samo ako:“

Član 58

U članu 326 stav 1 riječ „Berza“ zamjenjuje se riječima: „Organizator tržišta“.

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Organizator tržišta dužan je da obezbijedi da članovi i učesnici regulisanog tržišta ispunjavaju zahtjeve iz člana 325 ovog zakona i da imaju dovoljno znanja, stručnosti i iskustva za trgovanje, odgovarajuću organizacionu strukturu i dovoljno resursa za obavljanje aktivnosti u vezi sa trgovanjem, uzimajući u obzir finansijske aranžmane koje je organizator tržišta uspostavio za poravnanje i namirenje transakcija.“

Član 59

Član 328 mijenja se i glasi:

„Regulisano tržište dužno je da uspostavi i održava efikasne mjere i postupke, uključujući potrebne resurse, za redovno praćenje usklađenosti svojih članova ili učesnika sa pravilima regulisanog tržišta.

Regulisano tržište dužno je da prati naloge, uključujući poništavanje naloga, i transakcije koje njegovi članovi ili učesnici izvršavaju u okviru njegovih sistema, radi utvrđivanja kršenja tih pravila, neurednih uslova trgovanja, ponašanja koje može ukazivati na ponašanje zabranjeno Uredbom (EU) br. 596/2014 ili poremećaja u radu sistema u vezi sa finansijskim instrumentom.

Operater tržišta regulisanog tržišta dužan je da bez odlaganja obavijesti Komisiju o svakom značajnom kršenju pravila regulisanog tržišta, neurednim uslovima trgovanja, ponašanju koje može ukazivati na ponašanje zabranjeno Uredbom (EU) br. 596/2014 ili poremećaju u radu sistema u vezi sa finansijskim instrumentom.

Komisija dostavlja ESMA-i i nadležnim organima drugih država članica informacije iz stava 3 ovog člana. U odnosu na ponašanje koje može ukazivati na ponašanje zabranjeno Uredbom (EU) br. 596/2014, Komisija je dužna da, prije dostavljanja obavještenja nadležnim organima drugih država članica i ESMA-i, utvrdi da se takvo ponašanje vrši ili da je vršeno.

Operater tržišta regulisanog tržišta dužan je da bez odlaganja dostavi relevantne informacije organu nadležnom za istraživanje i procesuiranje zloupotreba tržišta na regulisanom tržištu i pruži mu punu pomoć u istraživanju i procesuiranju zloupotrebe tržišta koja se događa u okviru sistema regulisanog tržišta ili putem tih sistema.

Odredbe člana 147 ovog zakona shodno se primjenjuju na regulisano tržište.

Komisija propisuje bliže okolnosti koje predstavljaju osnov za obavješćavanje Komisije iz stava 3 ovog člana.“

Član 60

U članu 352 st. 1 i 2 mijenjaju se i glase:

„Berza je dužna da, bez odlaganja, privremeno obustavi trgovanje finansijskim instrumentom ili ga isključi iz trgovanja na osnovu odluke Komisije donijete u skladu sa ovim zakonom.

Berza je dužna da privremeno obustavi trgovanje finansijskim instrumentom ili ga isključi iz trgovanja ako finansijski instrument više ne ispunjava zahtjeve utvrđene pravilima regulisanog tržišta, osim ako bi takva obustava ili isključenje vjerovatno prouzrokovali značajnu štetu interesima investitora ili urednom funkcionisanju tržišta.“

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Ako berza privremeno obustavi trgovanje finansijskim instrumentom ili ga isključi iz trgovanja, dužna je da, kada je to potrebno radi ostvarivanja ciljeva obustave trgovanja ili isključenja finansijskog instrumenta iz trgovanja, istovremeno privremeno obustavi trgovanje ili isključi iz trgovanja povezane derivate iz Odjeljka C tač. 4 do 10 Priloga I Direktive 2014/65/EU koji se odnose na taj finansijski instrument ili upućuju na njega.“

St. 3 do 9 mijenjaju se i glase:

„Berza je dužna da bez odlaganja objavi odluku o privremenoj obustavi trgovanja finansijskim instrumentom ili njegovom isključenju iz trgovanja i o tome obavijesti Komisiju, kao i o privremenoj obustavi trgovanja povezanim derivatom iz stava 3 ovog člana ili njegovom isključenju iz trgovanja.

Ako berza ne postupi u skladu sa stavom 2 ovog člana jer bi privremena obustava trgovanja ili isključenje iz trgovanja vjerovatno prouzrokovali značajnu štetu interesima investitora ili urednom funkcionisanju tržišta, dužna je da bez odlaganja obavijesti Komisiju i navede razloge za takvu odluku.

Komisija je dužna da odlukom zahtijeva od drugih regulisanih tržišta, MTF-ova, OTF-ova i sistematskih internalizatora pod njenom nadležnošću, na kojima se trguje istim finansijskim instrumentom ili povezanim derivatima iz Odjeljka C tač. 4 do 10 Priloga I Direktive 2014/65/EU koji se odnose na taj finansijski instrument ili upućuju na njega, da takođe privremeno obustave trgovanje tim finansijskim instrumentom ili povezanim derivatima ili ih isključe iz trgovanja, kada je privremena obustava trgovanja ili isključenje iz trgovanja posljedica sumnje na zloupotrebu tržišta, ponude za preuzimanje ili neobjavljivanja povlašćenih informacija koje se odnose na izdavaoca ili finansijski instrument, suprotno čl. 7 i 17 Regulative (EU) br. 596/2014, osim ako bi takva obustava ili isključenje vjerovatno prouzrokovali značajnu štetu interesima investitora ili urednom funkcionisanju tržišta.

Komisija je dužna da bez odlaganja objavi odluku iz stava 6 ovog člana i o toj odluci obavijesti ESMA-u i nadležne organe drugih država članica, uključujući razloge u slučaju kada nije zahtijevala privremenu obustavu trgovanja finansijskim instrumentom ili povezanim derivatom ili njihovo isključenje iz trgovanja.

Ako Komisija primi obavještenje od nadležnog organa druge države članice o privremenoj obustavi trgovanja finansijskim instrumentom ili povezanim derivatom ili

njihovom isključenju iz trgovanja, dužna je, ako su ispunjeni uslovi iz stava 6 ovog člana, da zahtijeva od regulisanih tržišta, MTF-ova, OTF-ova i sistematskih internalizatora pod njenom nadležnošću, na kojima se trguje tim finansijskim instrumentom ili povezanim derivatom, da takođe privremeno obustave trgovanje tim finansijskim instrumentom ili povezanim derivatom ili ih isključe iz trgovanja.

Odredbe st. 4, 6, 7 i 8 ovog člana primjenjuju se i u slučaju ukidanja privremene obustave trgovanja finansijskim instrumentom ili povezanim derivatom.

Uslovi pod kojima se finansijski instrument ili povezani derivat privremeno isključuje iz trgovanja ili isključuje iz trgovanja detaljnije su uređeni Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2017/569.“

Dosadašnji st. 3 do 10 postaju st. 4 do 11.

Član 61

U članu 357 st. 1 i 2 mijenju se i glase:

„Investiciona društva ili operateri tržišta koji upravljaju MTF-om ili OTF-om dužni su da utvrde transparentna pravila i postupke za fer i uređeno trgovanje, kao i objektivne kriterijume za efikasno izvršavanje naloga, i da utvrde mjere za pravilno upravljanje tehničkim funkcionisanjem sistema, uključujući efikasne mjere bezbjednosti u slučaju poremećaja u radu sistema.

Investiciona društva, odnosno organizatori tržišta koji upravljaju MTF-om ili OTF-om dužni su da:

- 1) utvrde transparentna pravila u vezi sa kriterijumima za određivanje finansijskih instrumenata kojima se može trgovati u okviru njihovih sistema;
- 2) kada je to potrebno, obezbijede dovoljno javno dostupnih informacija ili pristup takvim informacijama, kako bi korisnici mogli donijeti odgovarajuću investicionu odluku, uzimajući u obzir vrstu korisnika i finansijskih instrumenata kojima se trguje;
- 3) utvrde, objavljuju, održavaju i primjenjuju transparentna i nediskriminatorna pravila, zasnovana na objektivnim kriterijumima, kojima se uređuje pristup njihovim sistemima;
- 4) uspostave mehanizme za jasno utvrđivanje i upravljanje potencijalnim štetnim posljedicama za funkcionisanje MTF-a ili OTF-a ili za njegove vlasnike, članove, učesnike ili korisnike, koje proizlaze iz sukoba interesa između interesa MTF-a ili OTF-a, njegovih vlasnika, investicionog društva ili operatera tržišta koji upravlja MTF-om ili OTF-om i pravilnog funkcionisanja MTF-a ili OTF-a;
- 5) primjenjuju čl. 311 do 316 ovog zakona i, u tom cilju, uspostave sve potrebne efikasne sisteme, postupke i mjere;

- 6) utvrde mjere za funkcionalno poravnanje transakcija zaključenih u okviru sistema MTF-a ili OTF-a i obavijeste svoje članove ili učesnike o njihovim obavezama u vezi sa poravnanjem transakcija izvršenih u okviru tog sistema.“

U stavu 3 riječi: „najmanje tri stalno aktivna člana ili korisnika, koji međusobno sarađuju u vezi sa formiranjem cijena“ zamjenjuju se riječima: „najmanje tri značajno aktivna člana ili korisnika, od kojih svaki ima mogućnost međusobnog djelovanja u vezi sa formiranjem cijene“.

Stav 4 briše se.

U stavu 5 riječi: „emitent, emitent nije dužan da dostavlja finansijske podatke tom MTP-u ili OTP-u“ zamjenjuju riječima: „izdavaoca, izdavalac nije dužan, bez svoje saglasnosti, da tom MTF-u ili OTF-u dostavi finansijske informacije“.

U stavu 6 riječi: „Komisiji dostave podatke o funkcionisanju MTP-a ili OTP-a, uključujući povezanost i učešće regulisanog tržišta, MTP-a, OTP-a ili sistemskog internalizatora u vlasništvu tog investicionog društva ili organizatora tržišta, kao i spisak njihovih članova, učesnika ili korisnika“ zamjenjuju riječima: „dostave Komisiji detaljan opis funkcionisanja MTF-a ili OTF-a, uključujući sve veze sa regulisanim tržištem, MTF-om, OTF-om ili sistematskim internalizatorom kojim upravlja isto investiciono društvo ili operater tržišta, ili učešće u njima, kao i spisak njihovih članova, učesnika i/ili korisnika“.

Dosadašnji st. 5 i 6 postaju st. 4 i 5.

Član 62

U članu 358 stav 1 mijenja se i glasi:

„Investiciona društva ili operateri tržišta koji upravljaju MTF-om, pored ispunjavanja zahtjeva iz čl. 16 i 18 Direktive 2014/65/EU, dužni su da utvrde i primjenjuju nediskreciona pravila za izvršavanje naloga u okviru sistema MTF-a.“

Poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Pravila o pristupu MTF-u iz člana 357 ovog zakona moraju biti u skladu sa uslovima utvrđenim članom 325 ovog zakona.“

Stav 2 mijenja se i glasi:

„Investiciona društva ili operateri tržišta koji upravljaju MTF-om dužni su da utvrde mjere kojima se obezbjeđuje da:

- 1) budu odgovarajuće opremljeni za upravljanje rizicima kojima su izloženi, utvrde odgovarajuće mjere i sisteme za identifikovanje svih materijalno značajnih rizika za njihovo poslovanje i utvrde efikasne mjere za ublažavanje tih rizika;

- 2) imaju efikasne mehanizme kojima se omogućava nesmetano i blagovremeno izvršavanje transakcija zaključenih u okviru njihovih sistema; i
- 3) u vrijeme izdavanja odobrenja za rad i kontinuirano raspolažu dovoljnim finansijskim sredstvima za uredno funkcionisanje MTF-a, uzimajući u obzir prirodu i obim transakcija zaključenih na tržištu, kao i vrstu i stepen rizika kojima je MTF izložen.“

Poslije stava 2 dodaju se dva nova stava koji glase:

„Odredbe člana 24 i člana 25, člana 27 stav 1, stav 2 i st. 4 do 10, kao i člana 28 Direktive 2014/65/EU ne primjenjuju se na transakcije zaključene u skladu sa pravilima MTF-a između njegovih članova ili učesnika, ili između MTF-a i njegovih članova ili učesnika, u vezi sa korišćenjem MTF-a.

Članovi ili učesnici MTF-a dužni su da, u odnosu na svoje klijente, postupaju u skladu sa obavezama iz čl. 24, 25, 27 i 28 Direktive 2014/65/EU kada, postupajući u ime svojih klijenata, izvršavaju njihove naloge preko sistema MTF-a.“

Stav 3 mijenja se i glasi:

„Investiciona društva ili operateri tržišta koji upravljaju MTF-om ne mogu izvršavati naloge klijenata korišćenjem sopstvenog kapitala niti obavljati trgovanje usklađenim poslovima.“

Dosadašnji stav 2 postaje stav 3, a stav 3 postaje stav 6.

Član 63

Član 359 mijenja se i glasi:

„Investiciono društvo, odnosno organizator tržišta koji upravlja OTP-om dužan je da uspostavi mehanizme za sprječavanje izvršavanja naloga klijenata na OTP-u korišćenjem sopstvenog kapitala investicionog društva ili kapitala organizatora tržišta koji upravlja OTP-om ili kapitala bilo kog lica koje pripada istoj grupi ili istom pravnom licu kao investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja OTP-om.

Investiciono društvo, odnosno organizator tržišta koji upravlja OTP-om može da trguje za sopstveni račun uparivanjem naloga obveznica, strukturiranim finansijskim proizvodima, jedinicama emisije gasa sa efektom staklene bašte i određenim derivatima, samo uz prethodnu saglasnost klijenta.

Investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja OTP-om ne smije obavljati trgovanje za svoj račun uparivanjem naloga klijenata izvršavanjem naloga klijenata na OTP-u u pogledu derivata koji pripadaju klasi derivata za koju postoji obaveza kliringa u skladu sa članom 5 Regulative (EU) br. 648/2012.

Investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja OTP-om dužan je da uspostavi postupke kojima se obezbjeđuje da se trgovanje za svoj račun uparivanjem naloga clijenata obavlja u skladu sa definicijom trgovanja za svoj račun uparivanjem naloga clijenata iz člana 4 stav 1 tačka 38 Direktive 2014/65/EU.

Investiciono društvo, odnosno organizator tržišta koji upravlja OTP-om može da trguje za sopstveni račun i bez uparivanja naloga državnim dužničkim hartijama od vrijednosti za koje ne postoji likvidno tržište.

Isto pravno lice ne može da istovremeno upravlja OTP-om i sistemskim internalizatorom.

Investiciono društvo, odnosno organizator tržišta koji upravlja OTP-om ne smije:

1) da trguje za sopstveni račun uparivanjem naloga za izvršavanje naloga clijenata u OTP-u derivatima koji se odnose na klasu derivata za koje je obaveza kliringa utvrđena u skladu sa članom 5 Regulative (EU) br. 648/2012;

2) se povezivati sa sistemskim internalizatorom na način kojim bi se omogućilo povezivanje naloga u OTP-u i naloga ili ponuda u sistemskom internalizatoru;

3) se povezati sa drugim OTP-om na način koji bi omogućio povezivanje naloga na različitim OTP-ima.

Investiciono društvo, odnosno organizator tržišta koji upravlja OTP-om može da angažuje drugo investiciono društvo kao market mejkera na OTP-u, ako to investiciono društvo nije povezano sa investicionim društvom ili organizatorom tržišta koji upravlja OTP-om.

Za potrebe ovog člana, smatra se da investiciono društvo ne postupa kao nezavisni održavalac tržišta na OTP-u kada je blisko povezano sa investicionim društvom ili organizatorom tržišta koji upravlja OTP-om.

Investiciono društvo, odnosno organizator tržišta koji upravlja OTP-om mogu da izvršavaju naloge na OTP-u na diskrecionoj osnovi prilikom:

1) odlučivanja o davanju ili povlačenju naloga na OTP-u kojim upravlja;

2) donošenja odluke o neuparivanju određenog naloga clijenta sa naložima koji su dostupni u sistemu u određenom trenutku, pod uslovom da poštuju posebne instrukcije primljene od clijenata, kao i obaveze iz ovog zakona kojima se prenosi član 27 Direktive 2014/65/EU.

U slučaju sistema u kojem se uparuju nalozi klijenata, investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja OTP-om odlučuje da li će, kada i u kom obimu dva ili više naloga biti uparena u okviru sistema.

U sistemu u kojem se organizuju transakcije finansijskim instrumentima koji nijesu vlasnički instrumenti, investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja OTP-om može olakšati pregovaranje između klijenata radi povezivanja dva ili više potencijalno podudarnih interesa za trgovanje u okviru transakcije.

Odredba stava 12 ovog člana ne dovodi u pitanje primjenu odredaba ovog zakona kojima se prenose čl. 24, 25, 27 i 28 Direktive 2014/65/EU.

Investiciono društvo, odnosno organizator tržišta koji upravlja OTP-om dužno je da, na zahtjev Komisije, dostavi detaljno obrazloženje razloga za korišćenje trgovanja za svoj račun uparivanjem naloga klijenata.

Komisija može, prilikom odlučivanja o izdavanju odobrenja za upravljanje OTP-om ili naknadno, zahtijevati od investicionog društva ili organizatora tržišta koji upravlja OTP-om da dostavi detaljno obrazloženje načina na koji vrši diskreciono odlučivanje, naročito u pogledu povlačenja naloga, kao i kada i na koji način se dva ili više naloga klijenata uparuju u okviru OTP-a, i informacije o korišćenju trgovanja za svoj račun uparivanjem naloga klijenata.

Investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja OTP-om, prilikom obavljanja trgovanja za svoj račun uparivanjem naloga klijenata, dužan je da obezbijedi da se takvo trgovanje obavlja u skladu sa definicijom trgovanja za svoj račun uparivanjem naloga klijenata i da takvo trgovanje ne dovodi do sukoba interesa između investicionog društva ili organizatora tržišta koji upravlja OTP-om i njegovih klijenata.

Komisija vrši nadzor nad trgovanjem iz stava 16 ovog člana.

Odredbe ovog zakona kojima se prenose čl. 24, 25, 27 i 28 Direktive 2014/65/EU primjenjuju se na transakcije zaključene na OTP-u.“

Član 64

U članu 360 stav 1 poslije riječi: „učesnika“ dodaju se riječi: „ili korisnika“.

Stav 2 mijenja se i glasi:

„Investiciono društvo i organizator tržišta koji upravlja MTP-om ili OTP-om dužni su da prate naloge, uključujući otkazane naloge, kao i transakcije izvršene od strane njihovih članova, učesnika ili korisnika u okviru njihovih sistema, radi utvrđivanja povreda pravila MTP-a ili OTP-a, neurednih uslova trgovanja, ponašanja koje može ukazivati na ponašanje zabranjeno Uredbom (EU) br. 596/2014 o zloupotrebi tržišta i poremećaja

sistema u vezi sa finansijskim instrumentom, i da obezbijede potrebne resurse za djelotvorno sprovođenje tog praćenja.“

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Investiciono društvo i organizator tržišta koji upravlja MTP-om ili OTP-om dužni su da uspostave mehanizme kojima se obezbjeđuje usklađenost sa standardima kvaliteta podataka iz člana 22b Regulative (EU) br. 600/2014.“

Stav 3 mijenja se i glasi:

„Investiciono društvo i organizator tržišta koji upravlja MTP-om ili OTP-om dužni su da bez odlaganja obavijeste Komisiju o značajnim povredama pravila MTP-a ili OTP-a, neurednim uslovima trgovanja, ponašanju koje može ukazivati na ponašanje zabranjeno Uredbom (EU) br. 596/2014 o zloupotrebi tržišta i poremećajima sistema u vezi sa finansijskim instrumentom, kao i da bez odlaganja dostave relevantne informacije o tim činjenicama organu nadležnom za istragu i gonjenje zloupotrebe tržišta i pruže tom organu punu pomoć u istrazi i gonjenju zloupotrebe tržišta koja se vrši u okviru njihovih sistema ili putem njihovih sistema.“

Poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„Kada postoji ponašanje koje može ukazivati na ponašanje zabranjeno Uredbom (EU) br. 596/2014 o zloupotrebi tržišta, Komisija će obavijestiti nadležne organe drugih država članica i ESMA-u ako utvrdi da se takvo ponašanje vrši ili je izvršeno.“

Dosadašnji st. 3 i 4 postaju st. 4 i 5.

Član 65

Čl. 361 i 371 mijenjaju se i glase:

„Obustava, odnosno povlačenje finansijskih instrumenata

iz trgovanja na MTP-u ili OTP-u

Član 361

Organizator MTP-a ili OTP-a može da obustavi ili povuče iz trgovanja finansijski instrument koji više nije u skladu sa pravilima MTP-a ili OTP-a, osim ako bi to prouzrokovalo značajnu štetu interesima investitora ili urednom funkcionisanju tržišta.

Investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja MTP-om ili OTP-om, koji obustavi ili povuče finansijski instrument iz trgovanja, dužan je da, kada je to potrebno radi ostvarivanja ciljeva obustave ili povlačenja osnovnog finansijskog instrumenta, obustavi ili povuče iz trgovanja i derivate iz tač. 4 do 10 Odjeljka C Aneksa I Direktive 2014/65/EU koji su povezani sa tim finansijskim instrumentom ili se na njega odnose.

Investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja MTP-om ili OTP-om dužan je da na svojoj internet stranici objavi odluku o obustavljanju ili povlačenju finansijskog instrumenta i povezanog derivata iz trgovanja i o toj odluci obavijesti Komisiju.

Komisija, u čijoj je nadležnosti donijeta odluka o obustavljanju ili povlačenju finansijskog instrumenta iz trgovanja, zahtijeva od regulisanih tržišta, drugih MTP-ova, drugih OTP-ova i sistematskih internalizatora pod njenom nadležnošću, na kojima se trguje istim finansijskim instrumentom ili povezanim derivatima, da takođe obustave ili povuku taj finansijski instrument ili povezane derivate iz trgovanja, kada je obustavljanje ili povlačenje posljedica sumnje na zloupotrebu tržišta, objavljivanja ponude za preuzimanje ili neobjavljivanja povlašćenih informacija o izdavaocu ili finansijskom instrumentu suprotno čl. 7 i 17 Regulative (EU) br. 596/2014 o zloupotrebi tržišta, osim ako bi takvo obustavljanje ili povlačenje prouzrokovalo značajnu štetu interesima investitora ili urednom funkcionisanju tržišta.

Komisija će bez odlaganja objaviti odluku iz stava 4 ovog člana i dostaviti je ESMA-i i nadležnim organima drugih država članica.

Nadležni organi drugih država članica koji su obaviješteni o odluci iz stava 5 ovog člana zahtijevaju od regulisanih tržišta, drugih MTP-ova, drugih OTP-ova i sistematskih internalizatora pod njihovom nadležnošću, na kojima se trguje istim finansijskim instrumentom ili povezanim derivatima, da takođe obustave ili povuku taj finansijski instrument ili povezane derivate iz trgovanja, kada je obustavljanje ili povlačenje posljedica sumnje na zloupotrebu tržišta, objavljivanja ponude za preuzimanje ili neobjavljivanja povlašćenih informacija o izdavaocu ili finansijskom instrumentu suprotno čl. 7 i 17 Regulative (EU) br. 596/2014 o zloupotrebi tržišta, osim ako bi takvo obustavljanje ili povlačenje prouzrokovalo značajnu štetu interesima investitora ili urednom funkcionisanju tržišta.

Nadležni organ druge države članice dužan je da o svojoj odluci obavijesti ESMA-u i druge nadležne organe, uključujući obrazloženje razloga zbog kojih nije obustavio ili povukao finansijski instrument ili povezane derivate iz trgovanja.

Odredbe ovog člana primjenjuju se i kada se ukida obustavljanje finansijskog instrumenta ili povezanih derivata iz trgovanja.

Postupak obavješćavanja iz ovog člana primjenjuje se i kada odluku o obustavljanju ili povlačenju finansijskog instrumenta ili povezanih derivata iz trgovanja donese Komisija u skladu sa članom 39 ovog zakona.

Investiciono društvo i organizator tržišta koji upravlja MTP-om ili OTP-om dužni su da bez odlaganja postupe po nalogu Komisije za obustavljanje ili povlačenje finansijskog instrumenta iz trgovanja, u skladu sa članom 39 ovog zakona.

Izuzeci od obaveze transparentnosti prije trgovanja

Član 371

Komisija može, na zahtjev operatera regulisanog tržišta, MTF-a ili OTF-a, odobriti izuzeće od obaveze objavljivanja podataka o trgovanju prije trgovanja u sljedećim slučajevima:

- 1) kada se cijena određuje na osnovu referentne cijene koja je javno dostupna sa najrelevantnijeg tržišta u pogledu likvidnosti ili sa mjesta trgovanja na kojem je finansijski instrument prvi put primljen na trgovanje i koju učesnici na tržištu smatraju pouzdanom referentnom cijenom;
- 2) transakcije dogovorene unaprijed, koje su:
 - a) izvršene po cijeni koja je unutar trenutnog raspona cijena ponderisanih obimom koje utiču na knjigu naloga ili kotacije održavaoca tržišta mjesta trgovanja na kojem taj sistem posluje;
 - b) u finansijskom instrumentu za koji ne postoji likvidno tržište, uključujući akciju, depozitarnu potvrdu, berzanski trgovani fond, sertifikat ili drugi sličan finansijski instrument koji nije obuhvaćen pojmom likvidnog tržišta, uz unaprijed utvrđeno procentualno odstupanje od relevantne referentne cijene koju unaprijed utvrđuje operater sistema;
 - c) transakcije dogovorene unaprijed koje ne doprinose formiranju cijene i za koje se koristi izuzeće iz ove tačke;
 - d) nalozi koji su veći od uobičajene veličine tržišta za taj finansijski instrument;
 - e) nalozi koji se drže u sistemu za upravljanje nalogima prije njihovog objavljivanja u knjizi naloga.

Referentna cijena iz stava 1 tačka 1 ovog člana utvrđuje se na osnovu sredine između tekuće kupovne i prodajne cijene mjesta trgovanja na kojem je finansijski instrument primljen na trgovanje ili najrelevantnijeg tržišta u pogledu likvidnosti. Ako takva cijena nije dostupna, referentna cijena utvrđuje se na osnovu početne ili posljednje cijene po kojoj je izvršeno trgovanje na relevantnom tržištu. Nalozi mogu upućivati na cijene iz druge rečenice ovog stava samo van faze kontinuiranog trgovanja na relevantnom tržištu.

Ako operater regulisanog tržišta, MTF-a ili OTF-a upravlja sistemima kojima se formalizuju transakcije dogovorene unaprijed iz stava 1 tačka 2 ovog člana, dužan je da obezbijedi da se takve transakcije izvršavaju u skladu sa pravilima tog regulisanog tržišta, MTF-a ili OTF-a.

Operater regulisanog tržišta, MTF-a ili OTF-a dužan je da obezbijedi postojanje mehanizama, sistema i postupaka za sprječavanje i otkrivanje zloupotrebe tržišta ili pokušaja zloupotrebe tržišta u vezi sa transakcijama dogovorenim unaprijed iz stava 1 tačka 2 podtačka a) ovog člana, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zloupotreba tržišta.

Operater regulisanog tržišta, MTF-a ili OTF-a dužan je da uspostavi, održava i primjenjuje sisteme za otkrivanje svakog pokušaja korišćenja izuzeća radi zaobilaženja drugih zahtjeva propisanih ovim zakonom ili Uredbom (EU) br. 600/2014 i da o takvim pokušajima obavijesti Komisiju.

Prije odobravanja izuzeća iz stava 1 ovog člana, Komisija je dužna da obavijesti ESMA-u i nadležne organe drugih država članica o namjeri da odobri svako pojedinačno izuzeće, zajedno sa obrazloženjem njegove primjene, uključujući informacije o mjestu trgovanja na kojem se utvrđuje referentna cijena u skladu sa stavom 1 tačka 1 ovog člana. Obavještenje se dostavlja najmanje četiri mjeseca prije planiranog dana početka primjene izuzeća.

U roku od dva mjeseca od prijema obavještenja, ESMA dostavlja Komisiji neobavezujuće mišljenje o usklađenosti svakog izuzeća sa uslovima propisanim ovim članom i regulatornim tehničkim standardima donijetim na osnovu člana 4 Regulative (EU) br. 600/2014.

Ako Komisija odobri izuzeće, a nadležni organ druge države članice se ne slaže sa tom odlukom, pitanje se može ponovo uputiti ESMA-i u skladu sa Uredbom (EU) br. 1095/2010.

Komisija je dužna da prati primjenu odobrenih izuzeća i preduzima odgovarajuće mjere radi provjere da li su i dalje ispunjeni uslovi pod kojima je izuzeće odobreno.

Komisija može, po službenoj dužnosti ili na zahtjev nadležnog organa druge države članice, oduzeti odobreno izuzeće ako utvrdi da se izuzeće koristi na način koji odstupa od njegove prvobitne svrhe ili ako smatra da se izuzeće koristi radi zaobilaženja zahtjeva propisanih ovim članom.

Komisija je dužna da obavijesti ESMA-u i nadležne organe drugih država članica o oduzimanju izuzeća i navede detaljne razloge za takvu odluku.

Komisija propisuje:

- 1) kriterijume za utvrđivanje najrelevantnijeg tržišta u pogledu likvidnosti finansijskog instrumenta;
- 2) posebne karakteristike transakcija dogovorenih unaprijed u odnosu na različite načine na koje član ili učesnik mjesta trgovanja može izvršiti takvu transakciju;
- 3) transakcije dogovorene unaprijed koje ne doprinose formiranju cijene i za koje se koristi izuzeće iz stava 1 tačka 2 podtačka c) ovog člana;
- 4) veličinu naloga koji su veći od uobičajene veličine tržišta, kao i vrste i minimalnu veličinu naloga koji se mogu držati u sistemu za upravljanje naložima prije njihovog objavljivanja na tržištu;
- 5) tehničke zahtjeve koji se odnose na podatke o trgovanju prije trgovanja koji se objavljuju za svaku klasu finansijskih instrumenata.“

Član 66

U članu 380 stav 1 mijenja se i glasi: „Organizator tržišta i investiciona društva koji upravljaju mjestom trgovanja dužni su da odlože objavljivanje pojedinosti o transakcijama izvršenim u pogledu obveznica, strukturiranih finansijskih proizvoda ili emisijskih jedinica kojima se trguje na mjestu trgovanja, uključujući cijenu i volumen, u skladu s ovim članom.”

U stav 5 poslije riječi: „koji donosi Komisija“ dodaju se riječi: „u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donijetim na osnovu propisa Evropske unije kojima se uređuju finansijska tržišta“.

U stavu 13 u uvodnoj rečenici riječi: „ta država članica“ zamjenjuju se riječju „Crna Gora“.

U stavu 15 poslije riječi: „potrebnih za primjenu ovog člana“ dodaju se riječi: „u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donijetim na osnovu propisa Evropske unije kojima se uređuju finansijska tržišta“.

Član 67

U članu 381 stav 5 mijenja se i glasi:

„Kada istekne rok odlaganja, organizator tržišta i investiciono društvo koji upravljaju mjestom trgovanja dužni su da objave sve pojedinosti transakcija na pojedinačnoj osnovi.“

Član 68

U članu 384 stav 2 riječi: „sistemski internalizatori objavljuju ponudu na zahtjev svojih klijenata“ zamjenjuju se riječima: „sistemski internalizatori daju kotacije za te finansijske instrumente na zahtjev klijenta“.

U stavu 4 riječi: „Minimalna veličina ponude sistemskih internalizatora“ zamjenjuju se riječima: „Minimalna veličina kotacije sistemskih internalizatora“.

U stavu 5 riječi: „za veličinu koja može iznositi do praga iz stava 2 ovog člana, uključujući i sam prag“ zamjenjuju se riječima: „za iznos do praga iz stava 2 ovog člana, uključujući taj prag“, a na kraju stava tačka se briše i dodaju riječi: „i cijena mora odražavati preovlađujuće tržišne uslove za taj finansijski instrument“.

Stav 6 briše se.

U stavu 9 riječi: „isključujući one koje prelaze uobičajenu veličinu tržišta“ zamjenjuju se riječima: „isključujući one koji su veliki u odnosu na uobičajenu veličinu tržišta“.

U stavu 10 riječi: „a informacije se javno objavljuju svim suakcijama na tržištu“ zamjenjuju se riječima: „a informacije se objavljuju i dostavljaju ESMA-i radi objavljivanja na njenoj internet stranici“.

U stavu 11 tačka 2 riječi: „značaj tržišnog učinka“ zamjenjuju se riječima: „konkurentnost investicionih društava, značaj uticaja na tržište“.

U tački 3 riječi: „koje ne prelaze 90% praga iz stava 2 ovog člana i koje nisu ispod uobičajene veličine tržišta“ zamjenjuju se riječima: „koja ne smije prelaziti 90% praga iz stava 3 ovog člana i ne smije biti manja od standardne veličine tržišta“.

U tački 4 riječi: „kako je navedeno u stavu 3 ovog člana“ zamjenjuju se riječima: „kako je utvrđeno u stavu 5 ovog člana“.

Tačka 5 mijenja se i glasi:

„5) standardnu veličinu tržišta iz stava 8 ovog člana.“

Dosadašnji st. 7 do 11 postaju st. 6 do 10.

Član 69

U članu 385 stav 1 poslije riječi: “Sistemske internalizatori” dodaju se riječi: “dužni su da”.

Stav 7 mijenja se i glasi:

„Ako sistemski internalizator koji daje samo jednu ponudu ili čija je najviša ponuda niža od uobičajene veličine tržišta, primi nalog klijenta za količinu veću od njegove objavljene količine, ali nižu od uobičajene veličine tržišta, dužan je da izvrši dio naloga koji prelazi njegovu objavljenu količinu, pod uslovom da se cijeli nalog izvrši po objavljenoj cijeni, osim ako je drukčije dopušteno uslovima iz st. 2 i 3 ovog člana, a u slučaju da sistemski internalizator objavljuje ponudu za različite veličine, a primi nalog između te dvije veličine, dužan je da izvrši nalog po jednoj od objavljenih cijena u skladu sa odredbama o postupanju sa nalogom klijenta iz ovog zakona, osim ako je drukčije dopušteno uslovima iz st. 2 i 3 ovog člana.“

Član 70

U članu 386 stav 2 mijenja se i glasi:

„Komisija provjerava da li sistematski internalizatori, mjesta trgovanja, njihovi članovi, učesnici ili korisnici, imenovani subjekti za objavljivanje, odobreni mehanizmi objavljivanja (APA) i pružaoci konsolidovanog izvještavanja (CTP) usklađuju poslovne časovnike koje koriste za evidentiranje datuma i vremena događaja o kojima se izvještava, u skladu sa članom 402c ovog zakona.“

Član 71

Član 393 mijenja se i glasi:

„Obaveza izvještavanja o transakcijama

Član 393

Investiciona društva koja izvršavaju transakcije s finansijskim instrumentima izvještavaju nadležni organ o potpunim i tačnim pojedinostima takvih transakcija što je prije moguće, a najkasnije od kraja sljedećeg radnog dana.

Komisija utvrđuje potrebne aranžmane kako bi osigurala da te podatke prime i sljedeći nadležna organi:

1) nadležni organ najrelevantnijeg tržišta u smislu likvidnosti za te finansijske instrumente;

2) nadležni organi odgovorni za nadzor investicionih društava koja prenose naloge;

3) nadležni organi odgovorni za nadzor filijala koje su učestvovala u transakciji; i

4) nadležni organi odgovorna za nadzor korišćenih mjesta trgovanja.

Obaveza utvrđena u stavu 1 ovog člana odnosi se na:

1) finansijske instrumente koji su uvršteni za trgovanje ili se njima trguje na mjestu trgovanja ili za koje je podnesen zahtjev za uvrštenje za trgovanje, bez obzira na to sprovode li se takve transakcije na mjestu trgovanja, uz izuzetak transakcija OTC izvedenicama, osim onih iz člana 8.a stava 2., na koje se obaveza primjenjuje samo kada se sprovode na mjestu trgovanja;

2) finansijske instrumente čiji je osnov finansijski instrument kojim se trguje na mjestu trgovanja, bez obzira na to sprovode li se takve transakcije na mjestu trgovanja;

3) finansijske instrumente čiji je osnov indeks ili korpa sastavljena od finansijskih instrumenata kojima se trguje na mjestu trgovanja, bez obzira na to sprovode li se takve transakcije na mjestu trgovanja;

4) OTC izvedenice bez obzira na to sprovode li se takve transakcije na mjestu trgovanja.

Investiciona društva dužna su da dostavljaju izvještaje koji sadrže informacije o nazivima i brojevima kupljenih i prodatih finansijskih instrumenata, količini, datumima i vremenima izvršenja, datumima stepena na snagu, cijenama transakcija, identifikacionu oznaku strana za čiji je račun investiciono društvo izvršilo tu transakciju, identifikacionu oznaku lica i računarskih algoritama u investicionom društvu koji su odgovorni za odluku o ulaganju i izvršenje transakcije, oznaku za identifikovanje subjekta koji podliježe obavezi izvještavanja i načine identifikacije dotičnog investicionog društva. Izvještaji o transakciji obavljenoj na mjestu trgovanja uključuju identifikacionu oznaku transakcije koju mjesto trgovanja generiše i širi članovima koji kupuju i prodaju na tom mjestu trgovanja.

Izvještaji o transakcijama koje nisu sprovedene na mjestu trgovanja sadrže identifikacionu oznaku vrsta transakcija u skladu s regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 20 stav 3 tačka a i člana 21 stav 5 tačka (a) Regulative (EU) br. 600/2014.

Investiciono društvo dužno je da u izvještajima o robnim izvedenicama navodi smanjuju li se transakcije rizika na objektivno mjerljiv način.

Investiciona društva koja prenose naloge u prenos tog naloga dužna su da navode sve pojedinosti navedene u st. 1 i 3 ovog člana.

Umjesto navođenja pomenutih pojedinosti pri prenosu naloga, investiciono društvo dužno je da podnese izvještaje o prenesenom nalogu, ako je izvršen, kao transakciji u skladu sa zahtjevima iz stava 1 ovog člana i u tom slučaju u izvještaju o transakciji investicionog društva navodi se da se odnosi na preneseni nalog.

Organizator mjesta trgovanja dužan je da dostavlja informacije o transakcijama s finansijskim instrumentima kojima se trguje na njegovoj platformi koje putem njegovog sistema izvršava bilo koji član, učesnik ili korisnik koji ne podliježe ovoj Regulativi u skladu sa st. 1 i 3 ovog člana.

Prilikom izvještavanja oznaka identiteta klijenata u skladu sa st. 3 i 4 ovog člana, investiciona društva dužna su da upotrebljavaju identifikator pravnog lica uveden radi identifikacije klijenata koji su pravna lica.

Izvještaj Komisiji dužno je da dostavlja samo investiciono društvo, odobren mehanizam izvještavanja koji djeluje u njegovo ime, ili mjesto trgovanja putem čijih je sistema transakcija izvršena u skladu sa st. 1, 3 i 9 ovog člana.

Investiciona društva su odgovorna za potpunost, tačnost i blagovremenu predaju izvještaja koji se podnose Komisiji.

Odstupajući od odgovornosti iz stava 9 ovog člana, ako investiciono društvo izvještava o pojedinostima tih transakcija putem odobrenog mehanizma izvještavanja koji djeluje u njegovo ime ili mjesta trgovanja, investiciono društvo nije odgovorno za propuste u potpunosti, tačnosti i blagovremenom podnošenju izvještaja koji se mogu pripisati odobrenom mehanizmu izvještavanja ili mjestu trgovanja, i u tim slučajevima odobreni mehanizam izvještavanja ili mjesto trgovanja odgovorno je za te propuste.

Investiciona društva dužna su da preduzimaju razumne korake kako bi provjerili potpunost, tačnost i blagovremenost izvještaja o transakcijama koji su podneseni u njihovo ime.

Mjesto trgovanja, pri izradi izvještaja u ime investicionog društva, mora imati uspostavljene dobre sigurnosne mehanizme kojima se garantuje sigurnost i ovjera prenosa informacija, smanjuje rizik netačnosti informacija i neovlašćenog pristupa i sprječava odavanje informacija održavajući povjerljivost informacija u svakom trenutku, a mjesto trgovanja dužno je održavati odgovarajuće resurse i posjedovati sigurnosne sisteme kako bi neprekidno pružao i održavao svoje usluge.

Komisija može odobriti sisteme za uparivanje ili izvještavanje, uključujući trgovinske repozitorije registrovane ili priznate u skladu s Glavom VI. Regulative (EU) br. 648/2012, kao ovlaštene mehanizme izvještavanja kako bi se izvještaji o transakcijama prenijeli nadležnom organu u skladu sa st. 1, 3 i 9 ovog člana.

Kada se transakcije u skladu s članom 9 Regulative (EU) br. 648/2012 dostavljaju trgovinskom repozitoriju koji ima odobrenje za rad kao ovlašteni mehanizam izvještavanja i kada ti izvještaji sadrže pojedinosti utvrđene st. 1, 3 i 9 ovog člana, te ih trgovinski repozitorij dostavljaju nadležnom organu u roku utvrđenom u stavu 1 ovog člana, obaveza investicionog društva utvrđena u stavu 1 ovog člana smatra se ispunjenom.

Ako postoje greške ili nedostaci u izvještajima o transakcijama, odobreni mehanizam izvještavanja, investiciono društvo ili mjesto trgovanja koje izvještava o transakcijama dužno je da ispravlja informacije i podnosi ispravljen izvještaj nadležnom organu.

Komisija donosi podzakonski akt kojim se određuje:

1) standard i format informacija za informacije o kojima se izvještava u skladu sa st. 1 i 3 ovog člana, uključujući metode i načine izvještavanja o finansijskim transakcijama i oblik i sadržaj takvih izvještaja;

2) kriterijumi određivanja mjerodavnog tržišta u skladu sa stavom 1;

3) referentnih informacija kupljenih ili prodanih finansijskih instrumenata, količinu, datume i vremena izvršenja, datume stepena na snagu, cijenu transakcija, informacije i pojedinosti o identitetu klijenta, oznaku identiteta stranaka u čije je ime investiciono društvo izvršilo tu transakciju, oznaku identiteta lica i računarskih algoritama unutar investicionog društva koji su odgovorni za odluku o ulaganju i izvršenje transakcije, oznaku identiteta subjekta koji podliježe obavezi izvještavanja, načine utvrđivanja dotičnog investicionog društva, načine na koje je transakcija izvršena, potrebna polja za podatke za sprovođenje i analiziranje izvještaja o transakciji u skladu sa stavom 3 ovog člana;

4) relevantne kategorije indeksa o kojima treba izvještavati u skladu sa stavom 2 tačka (c) ovog člana;

5) uslova prema kojima države članice pripremaju, dodjeljuju i održavaju identifikatore pravnog lica u skladu sa stavom 6 ovog člana i uslova prema kojima te identifikatore pravna lica koriste investiciona društva kako bi, u skladu sa st. 3, 4 i 5, osigurali oznaku identiteta klijenata u izvještajima o transakcijama koje treba da dostave prema stavu 1 ovog člana;

6) primjene obaveza izvještavanja o transakcijama filijala investicionog društva;

7) što predstavlja transakciju i izvršenje transakcije za potrebe ovog člana;

8) kada se smatra da je investiciono društvo prenijelo nalog za potrebe stava 4 ovog člana;

9) uslova za povezivanje određenih transakcija i načina utvrđivanja zbirnih naloga koji rezultiraju izvršenjem transakcije; i

10) datuma do kojeg treba izvještavati o transakcijama.”

Član 72

Poslije člana 393 dodaje se novi član koji glasi:

„Obaveza dostavljanja referentnih podataka o finansijskim instrumentima

Član 393a

Mjesta trgovanja dužna su da ESMA-i dostave identifikacione referentne podatke o finansijskim instrumentima koji su primljeni na trgovanje ili kojima se trguje na mjestu trgovanja, za koje je izdavalac odobrio trgovanje ili za koje je podnijet zahtjev za prijem na trgovanje, za potrebe izvještavanja o transakcijama u skladu sa članom 393 ovog zakona i zahtjevima transparentnosti utvrđenim ovim zakonom.

Za OTC derivate identifikacioni referentni podaci moraju se zasnivati na globalno usaglašenom jedinstvenom identifikatoru proizvoda i drugim relevantnim identifikacionim referentnim podacima.

Za OTC derivate koji nijesu obuhvaćeni stavom 1 ovog člana, a obuhvaćeni su članom 393 stav 3 ovog zakona, svaki subjekt određen za objavljivanje dužan je da ESMA-i dostavi identifikacione referentne podatke.

Mjesta trgovanja dužna su da pripreme referentne podatke za dostavljanje ESMA-i u elektronskom i standardizovanom formatu prije početka trgovanja finansijskim instrumentom na koji se podaci odnose.

Mjesta trgovanja dužna su da ažuriraju referentne podatke o finansijskom instrumentu svaki put kada dođe do promjene podataka koji se odnose na taj finansijski instrument.

ESMA bez odlaganja objavljuje referentne podatke o finansijskim instrumentima na svojoj internet stranici.

ESMA bez odlaganja stavlja referentne podatke o finansijskim instrumentima na raspolaganje nadležnim organima.

Radi omogućavanja nadležnim organima da prate aktivnosti investicionih društava u skladu sa članom 393 ovog zakona i obezbjeđivanja da investiciona društva postupaju pošteno, pravično i profesionalno i na način kojim se podstiče integritet tržišta, ESMA, nakon konsultovanja sa nadležnim organima, uspostavlja potrebne aranžmane kojima se obezbjeđuje da ESMA na djelotvoran način prima referentne podatke o finansijskim instrumentima iz stava 1 ovog člana.

Aranžmanima iz stava 8 ovog člana obezbjeđuje se da kvalitet referentnih podataka o finansijskim instrumentima primljenih u skladu sa stavom 1 ovog člana bude odgovarajući za potrebe izvještavanja o transakcijama iz člana 393 ovog zakona.

Aranžmanima iz stava 8 ovog člana obezbjeđuje se da se referentni podaci o finansijskim instrumentima primljeni u skladu sa stavom 1 ovog člana djelotvorno i bez odlaganja dostavljaju relevantnim nadležnim organima.

ESMA i nadležni organi uspostavljaju djelotvorne mehanizme za rješavanje pitanja koja se odnose na dostavljanje podataka ili kvalitet referentnih podataka o finansijskim instrumentima.

ESMA izrađuje nacрте regulatornih tehničkih standarda kojima se utvrđuju standardi i formati podataka za referentne podatke o finansijskim instrumentima iz stava 1 ovog člana, uključujući metode i aranžmane za dostavljanje podataka i njihovo ažuriranje ESMA-i i prenos podataka nadležnim organima, kao i oblik i sadržaj tih podataka.

ESMA izrađuje nacрте regulatornih tehničkih standarda kojima se utvrđuju tehničke mjere potrebne u vezi sa aranžmanima koje su ESMA i nadležni organi uspostavili u skladu sa stavom 8 ovog člana.

ESMA izrađuje nacрте regulatornih tehničkih standarda kojima se utvrđuje rok u kojem se referentni podaci dostavljaju.

Prilikom izrade nacрта regulatornih tehničkih standarda iz st. 12 do 14 ovog člana, ESMA uzima u obzir međunarodna kretanja i standarde usaglašene na nivou Unije ili na međunarodnom nivou, kao i usklađenost tih nacрта regulatornih tehničkih standarda sa zahtjevima izvještavanja utvrđenim propisima Evropske unije kojima se uređuju derivati, transakcije finansiranja hartija od vrijednosti i drugi relevantni zahtjevi izvještavanja.

Komisija je ovlašćena da dopuni ovaj zakon donošenjem regulatornih tehničkih standarda iz stava 12 ovog člana u skladu sa propisima Evropske unije kojima se uređuje rad ESMA-e.

ESMA može obustaviti obavezu dostavljanja podataka iz stava 1 ovog člana za određene ili sve finansijske instrumente kada su ispunjeni uslovi utvrđeni ovim članom.

Obustava iz stava 17 ovog člana može se primijeniti kada je neophodna radi očuvanja integriteta i kvaliteta referentnih podataka koji podliježu obavezi izvještavanja, a koji mogu biti ugroženi zbog ozbiljne nepotpunosti, netačnosti ili oštećenja dostavljenih podataka ili zbog blagovremene nedostupnosti, poremećaja ili oštećenja funkcionisanja sistema koje ESMA, nadležni organi, tržišne infrastrukture, sistemi kliringa i poravnanja i značajni učesnici na tržištu koriste za dostavljanje, prikupljanje, obradu ili čuvanje referentnih podataka.

ESMA može obustaviti obavezu dostavljanja podataka iz stava 1 ovog člana samo ako postojeći regulatorni zahtjevi Evropske unije ne otklanjaju prijetnju, ako obustava nema nesrazmjerno negativan uticaj na efikasnost finansijskih tržišta ili investitora i ako obustava ne stvara regulatornu arbitražu.

Prilikom donošenja mjere iz stava 17 ovog člana, ESMA uzima u obzir u kojoj mjeri ta mjera obezbjeđuje tačnost i potpunost dostavljenih podataka za potrebe iz stava 8 ovog člana.

Prije donošenja odluke o obustavi iz stava 17 ovog člana, ESMA obavještava relevantne nadležne organe.

Komisija je ovlašćena da donese delegirani akt kojim se dopunjuju odredbe ovog zakona utvrđivanjem uslova iz stava 18 ovog člana i okolnosti u kojima obustava iz stava 17 ovog člana prestaje da se primjenjuje.

Komisija donosi delegirani akt kojim se utvrđuju identifikacioni referentni podaci koji se koriste u odnosu na OTC derivate za potrebe zahtjeva transparentnosti utvrđenih ovim zakonom.

Komisija donosi delegirani akt kojim se utvrđuju identifikacioni referentni podaci koji se koriste u odnosu na OTC derivate za potrebe člana 393 ovog zakona.

Član 73

Poslije člana 402 dodaju se tri nova člana koji glase:

„Dostavljanje podataka CTP-u

Član 402a

Mjesta trgovanja i odobreni mehanizmi objavljivanja (APA) dužni su da u odnosu na akcije, berzanske trgovane fondove i obveznice kojima se trguje na mjestu trgovanja, kao i OTC derivate iz člana 367 stav 2 ovog zakona, CTP-u dostavljaju regulatorne podatke i podatke koji se zahtijevaju odredbama ovog zakona koje odgovaraju članu 3 stav 1, članu 6 stav 1, članu 10 stav 1 i čl. 20 i 21 MiFIR-a, što je moguće bliže stvarnom vremenu, u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donijetim na osnovu MiFIR-a.

Podaci iz stava 1 ovog člana moraju se dostavljati u usklađenom formatu i putem visokokvalitetnog protokola za prenos podataka.

Investiciono društvo koje upravlja rastućim tržištem malih i srednjih preduzeća ili operater tržišta čiji godišnji obim trgovanja akcijama predstavlja 1% ili manje od ukupnog godišnjeg obima trgovanja akcijama u Uniji nije dužan da dostavlja podatke CTP-u ako nije dio grupe koja obuhvata investiciono društvo ili operatera tržišta čiji godišnji obim trgovanja akcijama predstavlja više od 1% ukupnog godišnjeg obima trgovanja akcijama u Uniji ili je sa takvim investicionim društvom ili operaterom tržišta usko povezan.

Investiciono društvo ili operater tržišta iz stava 3 ovog člana nije dužan da dostavlja podatke CTP-u ako regulisano tržište ili rastuće tržište malih i srednjih preduzeća kojim upravlja učestvuje sa više od 85% u godišnjem obimu trgovanja akcijama koje su prvi put primljene na trgovanje na tom regulisanom tržištu ili rastućem tržištu malih i srednjih preduzeća.

Investiciono društvo koje upravlja rastućim tržištem malih i srednjih preduzeća ili operater tržišta koji ispunjava uslove iz st. 3 i 4 ovog člana dužan je da dostavlja podatke CTP-u u skladu sa stavom 1 ovog člana i da o tome obavijesti ESMA-u i CTP.

Investiciono društvo ili operater tržišta iz stava 5 ovog člana dužan je da počne da dostavlja podatke CTP-u u roku od 30 radnih dana od dana dostavljanja obavještenja ESMA-i.

ESMA na svojoj internet stranici objavljuje i ažurira listu investicionih društava koja upravljaju rastućim tržištima malih i srednjih preduzeća i operatera tržišta koji ispunjavaju uslove iz stava 3 ovog člana, uz navođenje onih koji su odlučili da primjenjuju stav 5 ovog člana.

CTP dužan je da, između vrsta protokola za prenos podataka koje pružaoци podataka nude drugim korisnicima, izabere protokol koji će se koristiti za direktan prenos podataka iz stava 1 ovog člana u centar za podatke CTP-a.

Pružaoци podataka ne ostvaruju naknadu za prenos podataka iz stava 1 ovog člana niti za protokol za prenos podataka iz stava 8 ovog člana, osim prihoda ostvarenih u skladu sa odredbama ovog zakona koje odgovaraju članu 27h st. 5, 6 i 7 MiFIR-a.

Pružaoци podataka dužni su da, kada je primjenjivo, na podatke koji se dostavljaju CTP-u primijene odlaganja utvrđena odredbama ovog zakona koje odgovaraju čl. 7, 11 i 11a, članu 20 stav 2 i članu 21 stav 4 MiFIR-a.

Ako CTP utvrdi da kvalitet podataka nije odgovarajući, dužan je da o tome obavijesti Komisiju.

Komisija preduzima potrebne mjere protiv pružaoca podataka u skladu sa ovim zakonom ako utvrdi da kvalitet podataka nije odgovarajući.

Kvalitet podataka

Član 402b

Podaci dostavljeni CTP-u u skladu sa članom 402a stav 1 ovog zakona i podaci koje objavljuje CTP moraju biti u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donijetim na osnovu MiFIR-a kojima se uređuju kvalitet i sadržaj podataka, osim ako je regulatornim tehničkim standardima drukčije propisano.

Kvalitet protokola za prenos podataka, mjere za otklanjanje nedostataka u standardima izvještavanja o trgovini i zahtjevi u pogledu kvaliteta podataka, uključujući, kada je primjenjivo, sadržaj i format podataka koji se dostavljaju CTP-u, utvrđuju se u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donijetim na osnovu MiFIR-a.

Prilikom dostavljanja podataka CTP-u, pružaoци podataka dužni su da obezbijede kvalitet, potpunost, tačnost i blagovremenost podataka u skladu sa zahtjevima propisanim ovim zakonom i regulatornim tehničkim standardima donijetim na osnovu MiFIR-a.

Usklađivanje poslovnih časovnika

Član 402c

Mjesta trgovanja i njihovi članovi, učesnici ili korisnici, sistemski internalizatori, imenovani subjekti za objavljivanje, odobreni mehanizmi objavljivanja (APA) i pružaoци konsolidovanog izvještavanja (CTP) dužni su da usklade poslovne časovnike koje koriste za evidentiranje datuma i vremena događaja o kojima se izvještava.

Nivo tačnosti sa kojim se poslovni časovnici usklađuju utvrđuje se u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donijetim na osnovu MiFIR-a.“

Član 74

Član 409 mijenja se i glasi:

„Nediskriminišući pristup centralnoj drugoj ugovornoj strani

Član 409

Ne dovodeći u pitanje član 7 Regulative (EU) br. 648/2012, centralna druga ugovorna strana dužna je da prihvata finansijske instrumente za kliring na nediskriminišućoj i transparentnoj osnovi, uključujući u pogledu zahtjeva za kolateral i naknada za pristup, bez obzira na mjesto trgovanja na kojem je transakcija izvršena.

Ovaj stav ne primjenjuje se na derivate kojima se trguje na regulisanom tržištu.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da obezbijedi mjestu trgovanja pravo na nediskriminatorni tretman ugovora kojima se trguje na tom mjestu trgovanja, naročito u pogledu:

1. zahtjeva za kolateral i netiranja ekonomski ekvivalentnih ugovora, ako uključivanje takvih ugovora u konačne aranžmane netiranja i druge aranžmane netiranja centralne druge ugovorne strane, na osnovu primjenjivih propisa o stečaju, ne bi ugrozilo nesmetano i uredno funkcionisanje, valjanost ili izvršivost tih aranžmana;
2. unakrsnog obezbjeđenja povezanih ugovora koje kliring vrši ista centralna druga ugovorna strana, na osnovu modela upravljanja rizikom koji ispunjava zahtjeve iz člana 41 Regulative (EU) br. 648/2012.

Centralna druga ugovorna strana može zahtijevati da mjesto trgovanja ispuni operativne i tehničke zahtjeve koje je utvrdila centralna druga ugovorna strana, uključujući zahtjeve koji se odnose na upravljanje rizicima.

Ovaj stav ne primjenjuje se na derivate koji su već predmet obaveze pristupa u skladu sa članom 7 Regulative (EU) br. 648/2012.

Centralna druga ugovorna strana nije dužna da primjenjuje ovaj član ako je usko povezana sa mjestom trgovanja koje je dostavilo obavještenje u skladu sa članom 36 stav 5 Regulative (EU) br. 600/2014.

Zahtjev mjesta trgovanja za pristup centralnoj drugoj ugovornoj strani mora se podnijeti u pisanoj formi centralnoj drugoj ugovornoj strani, nadležnom organu centralne druge ugovorne strane i nadležnom organu mjesta trgovanja. U zahtjevu se navodi kojom vrstom finansijskih instrumenata se traži pristup.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da dostavi pisani odgovor mjestu trgovanja u roku od tri mjeseca od prijema zahtjeva iz prethodnog stava, u kojem dopušta pristup, pod uslovom da je nadležni organ odobrio pristup u skladu sa odgovarajućim odredbama ovog člana, ili odbija pristup.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da odbije pristup samo pod uslovima utvrđenim regulatornim tehničkim standardima iz ovog zakona.

Ako centralna druga ugovorna strana odbije pristup, dužna je da navede sve razloge za odbijanje.

Ako mjesto trgovanja ima sjedište u drugoj državi članici, centralna druga ugovorna strana dužna je da dostavi pisani odgovor i nadležnom organu mjesta trgovanja.

Centralna druga ugovorna strana omogućava pristup u roku od tri mjeseca od dostavljanja pozitivnog odgovora na zahtjev za pristup.

Nadležni organ centralne druge ugovorne strane ili nadležni organ mjesta trgovanja odobrava pristup mjestu trgovanja centralnoj drugoj ugovornoj strani ako takav pristup ne ugrožava nesmetano i uredno funkcionisanje tržišta, naročito zbog fragmentacije likvidnosti, ili ne utiče štetno na sistemski rizik.

Ako nadležni organ odbije pristup, dužan je da odluku donese u roku od dva mjeseca od prijema zahtjeva iz odgovarajućeg stava ovog člana i da drugom nadležnom organu, centralnoj drugoj ugovornoj strani i mjestu trgovanja dostavi potpuno obrazloženu odluku, uključujući dokaze na kojima se odluka zasniva.“

Član 75

U članu 410 stav 1 mijenja se i glasi:

„Ne dovodeći u pitanje član 8 Regulative (EU) br. 648/2012, mjesto trgovanja dužno je, na zahtjev, na nediskriminatornoj i transparentnoj osnovi, uključujući i u pogledu naknada za pristup, staviti na raspolaganje podatke o trgovanju kojima raspolaže bilo kojoj centralnoj drugoj ugovornoj strani koja je dobila odobrenje za rad ili je priznata u skladu sa tom regulativom i koja želi da izvrši kliring transakcija finansijskim instrumentima izvršenih na tom mjestu trgovanja.“

Poslije stava 1 dodaju se dva nova stava, koji glase:

„Obaveza iz stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na:

- 1) derivate koji su već predmet obaveze pristupa u skladu sa članom 8 Regulative (EU) br. 648/2012;
- 2) derivate kojima se trguje na regulisanom tržištu.

Mjesto trgovanja nije dužno da primjenjuje ovaj član ako je usko povezano sa centralnom drugom ugovornom stranom koja je dostavila obavještenje da koristi prelazne aranžmane iz člana 35 stav 5 ovog zakona.“

U stavu 2 riječi: „službeno predaje“ zamjenjuju se riječima: „formalno podnosi“.

U stavu 3 riječi: „stava 2.“ zamjenjuju se riječima: „stava 4 ovog člana“, riječi: „stavom 4“ zamjenjuju se riječima: „stavom 6 ovog člana“, a riječi: „navedenima u stavu

6 tački (a)“ zamjenjuju se riječima: koji se odnose na regulatorne tehničke standarde iz ovog zakona“.

U stavu 4 riječi: „detaljno obrazložiti svoju odluku i dostaviti taj pisani odgovor nadležnom organu“ zamjenjuju se riječima: „navede sve razloge za odbijanje u svom pisanom odgovoru i pisanim putem obavijesti nadležni organ o svojoj odluci“.

U stavu 5 riječi: „ima poslovno sjedište u državi članici koja nije država članica mjesta trgovanja“ zamjenjuju se riječima: „ima sjedište u drugoj državi članici“.

U stavu 6 riječi: „nakon davanja pozitivnog odgovora“ zamjenjuju se riječima: „davanjem pozitivnog odgovora“.

U stavu 8 riječi: „stava 2.“ zamjenjuju se riječima „stava 4 ovog člana“, a riječi: „navodi sve razloge tome“ zamjenjuju se riječima: „daje potpuno obrazloženu odluku, uključujući dokaze na kojima se odluka zasniva“.

Dosadašnji st. 2 do 8 postaju st. 4 do 10.

Član 76

U članu 411 st. 1, 2, 3 i 4 mijenjaju se i glase:

„Ako se vrijednost bilo kojeg finansijskog instrumenta računa prema referentnoj vrijednosti, lice koje ima vlasnička prava na referentnu vrijednost obezbjeđuje centralnim drugim ugovornim stranama i mjestima trgovanja, za potrebe trgovanja i kliringa, nediskriminatorni pristup:

- 1) relevantnim cijenama, izvorima podataka i informacijama o sastavu, metodologiji i utvrđivanju referentne vrijednosti, za potrebe kliringa i trgovanja; i
- 2) licencama.

Licenca koja uključuje pristup informacijama mora se odobriti na korektnoj, razumnoj i nediskriminatornoj osnovi u roku od tri mjeseca od podnošenja zahtjeva centralne druge ugovorne strane ili mjesta trgovanja.

Pristup se odobrava po razumnoj komercijalnoj cijeni, uzimajući u obzir cijenu po kojoj se odobrava pristup referentnoj vrijednosti ili se daje licenca za prava intelektualne svojine, pod jednakim uslovima drugoj centralnoj drugoj ugovornoj strani, mjestu trgovanja ili povezanim subjektima za potrebe kliringa i trgovanja.

Različite cijene mogu se naplatiti različitim centralnim drugim ugovornim stranama, mjestima trgovanja ili povezanim subjektima samo uz objektivno opravdanje, uzimajući u obzir opravdane komercijalne razloge, kao što su količina, obim ili područje tražene upotrebe.“

U stavu 8 u uvodnoj rečenici riječi: „ponuđačima referentne vrijednosti“ zamjenjuju se riječima: „administratorima referentne vrijednosti“.

Tač. 1 i 2 mijenjaju se i glase:

„1) spriječe drugu centralnu drugu ugovornu stranu ili mjesto trgovanja da ostvari pristup informacijama ili pravima iz stava 1 ovog člana;

2) spriječe drugu centralnu drugu ugovornu stranu ili mjesto trgovanja da dobije licencu iz stava 1 ovog člana.“

U stavu 9 tačka 1 riječi: „prema stavu“ zamjenjuju se riječima: „u skladu sa stavom“.

U tački 2 riječi: „drugi uslova po kojima se dozvoljava pristup“ zamjenjuju se riječima: „drugi uslovi pod kojima se pristup odobrava“.

U tački 3 riječi: „stavom 1“ zamjenjuju se riječima: „stavom 6“.

Član 77

Poslije člana 411 dodaje se novi član koji glasi:

„Zabrana primanja naknade za tok naloga

Član 411a

Investiciono društvo koje postupa u ime malih klijenata ili profesionalnih klijenata ne smije od trećeg lica primiti naknadu, proviziju ili nenovčanu korist za izvršavanje naloga tih klijenata na određenom mjestu trgovanja ili za prosljeđivanje naloga tih klijenata trećem licu radi njihovog izvršavanja na određenom mjestu trgovanja („plaćanje za tok naloga“).

Zabrana iz stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na rabate ili popuste na naknade za transakcije mjesta trgovanja, ako su dozvoljeni odobrenom i javno dostupnom strukturom naknada mjesta trgovanja u Crnoj Gori ili mjesta trgovanja u trećoj zemlji i ako koriste isključivo klijentu.

Rabati ili popusti iz stava 2 ovog člana ne smatraju se novčanom koristi za investiciono društvo.“

Član 78

Čl. 565 i 566 mijenjaju se i glase:

„Transakcije unutar grupe

Član 565

U odnosu na nefinansijsku drugu ugovornu stranu, „transakcija unutar grupe“ znači OTC ugovor o derivatima zaključen sa drugom ugovornom stranom koja pripada istoj grupi, pod uslovom da su obje druge ugovorne strane uključene u istu konsolidaciju na punoj osnovi, da podliježu odgovarajućim centralizovanim postupcima procjene, mjerenja i kontrole rizika i da je druga ugovorna strana osnovana u Crnoj Gori, državi članici Evropske unije ili trećoj državi koja nije isključena iz primjene izuzeća u skladu sa stavom 4 ovog člana.

U odnosu na finansijsku drugu ugovornu stranu, „transakcija unutar grupe“ znači:

- 1) OTC ugovor o derivatima zaključen sa drugom ugovornom stranom koja pripada istoj grupi, pod uslovom da:
 - a) je finansijska druga ugovorna strana osnovana u Crnoj Gori, državi članici Evropske unije ili trećoj državi koja nije isključena iz primjene izuzeća u skladu sa stavom 4 ovog člana;
 - b) je druga ugovorna strana finansijska druga ugovorna strana, finansijski holding, finansijska institucija ili pomoćno društvo koje podliježe odgovarajućim bonitetnim zahtjevima;
 - c) su obje druge ugovorne strane uključene u istu konsolidaciju na punoj osnovi; i
 - d) obje druge ugovorne strane podliježu odgovarajućim centralizovanim postupcima procjene, mjerenja i kontrole rizika;
- 2) OTC ugovor o derivatima zaključen između drugih ugovornih strana koje pripadaju istoj institucionalnoj šemi zaštite, pod uslovom da druga ugovorna strana ispunjava uslov iz tačke 1 podtačke b) ovog stava;
- 3) OTC ugovor o derivatima zaključen između kreditnih institucija koje su povezane sa istim centralnim tijelom ili između kreditne institucije i centralnog tijela, pod uslovom da druga ugovorna strana ispunjava uslov iz tačke 1 podtačke b) ovog stava; ili

OTC ugovor o derivatima zaključen između finansijske i nefinansijske druge ugovorne strane koje pripadaju istoj grupi, pod uslovom da su obje druge ugovorne strane uključene u istu konsolidaciju na punoj osnovi, da podliježu odgovarajućim centralizovanim postupcima procjene, mjerenja i kontrole rizika i da je nefinansijska druga ugovorna strana osnovana u Crnoj Gori, državi članici Evropske unije ili trećoj državi koja nije isključena iz primjene izuzeća u skladu sa stavom 4 ovog člana.

Smatra se da su druge ugovorne strane uključene u istu konsolidaciju ako su:

- 1) uključene u konsolidovane finansijske izvještaje u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo, međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja ili odgovarajućim računovodstvenim standardima treće države; ili
- 2) predmet iste konsolidovane supervizije u skladu sa propisima kojima se uređuju kreditne institucije ili odgovarajućim propisima treće države.

Izuzeće za transakcije unutar grupe ne primjenjuje se na transakcije sa drugom ugovornom stranom osnovanom u trećoj državi:

- 1) koja je identifikovana kao visokorizična treća država u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma; ili
- 2) koja je uključena u Prilog I Zaključaka Savjeta o revidiranoj listi Evropske unije jurisdikcija koje ne sarađuju u poreske svrhe, u njihovoj posljednjoj važećoj verziji.

Komisija može zahtijevati od druge ugovorne strane da dostavi informacije i dokumentaciju potrebne za provjeru ispunjenosti uslova za primjenu izuzeća iz ovog člana.

Druge ugovorne strane dužne su da dokumentuju ispunjenost uslova za primjenu izuzeća iz ovog člana i da čuvaju dokumentaciju kojom se dokazuje ispunjenost tih uslova.

Komisija, u okviru svojih nadležnosti, sarađuje sa nadležnim organima drugih država i ESMA u vezi sa primjenom izuzeća za transakcije unutar grupe, uključujući razmjenu informacija potrebnih za provjeru ispunjenosti uslova iz ovog člana.

Obaveza kliringa

Član 566

Druge ugovorne strane dužne su da izvrše kliring svih OTC derivatnih ugovora koji pripadaju klasi OTC derivata koja podliježe obavezi kliringa, ako su takvi ugovori zaključeni:

- 1) između dvije finansijske druge ugovorne strane koje ispunjavaju uslove iz člana 566a ovog zakona;
- 2) između finansijske druge ugovorne strane koja ispunjava uslove iz člana 566a ovog zakona i nefinansijske druge ugovorne strane koja ispunjava uslove iz člana 571 ovog zakona;
- 3) između dvije nefinansijske druge ugovorne strane koje ispunjavaju uslove iz člana 571 ovog zakona;
- 4) između finansijske ili nefinansijske druge ugovorne strane iz tač. 1 do 3 ovog stava i subjekta sa sjedištem u trećoj zemlji koji bi podlijegao obavezi kliringa da je osnovan u Crnoj Gori ili državi članici Evropske unije; ili
- 5) između dva subjekta sa sjedištem u trećim zemljama koji bi podlijegali obavezi kliringa da su osnovani u Crnoj Gori ili državi članici Evropske unije, kada OTC

derivatni ugovor ima direktan, značajan i predvidiv uticaj na tržište u Crnoj Gori ili kada je primjena obaveze kliringa neophodna ili primjerena radi sprječavanja izbjegavanja obaveze kliringa.

Obaveza kliringa iz stava 1 ovog člana primjenjuje se na ugovore zaključene ili novirane na dan ili nakon dana od kojeg obaveza kliringa stupa na snagu, pod uslovom da, na dan njihovog zaključivanja ili novacije, obje druge ugovorne strane ispunjavaju uslove iz stava 1 ovog člana.

Obaveza kliringa ne primjenjuje se na:

- 1) OTC derivatne ugovore zaključene između finansijske ili nefinansijske druge ugovorne strane iz stava 1 tačka 4 ovog člana i aranžmana penzionog sistema osnovanog u trećoj zemlji i koji posluje na nacionalnoj osnovi;
- 2) OTC derivatne ugovore koje zaključuju subjekti za pokrivene obveznice u vezi sa pokrivenom obveznicom ili subjekti posebne namjene za sekjuritizaciju u vezi sa sekjuritizacijom; i
- 3) OTC derivatne ugovore koji predstavljaju transakcije unutar grupe iz člana 565 ovog zakona.

OTC derivatni ugovori koji predstavljaju transakcije unutar grupe iz člana 565 ovog zakona ne podliježu obavezi kliringa ako su ispunjeni uslovi za izuzeće iz člana 565 ovog zakona.

Kada se izuzeće iz stava 4 ovog člana koristi između drugih ugovornih strana sa sjedištem u Crnoj Gori, druge ugovorne strane dužne su da Komisiju pisanim putem obavijeste o namjeri korišćenja izuzeća najmanje 30 kalendarskih dana prije prvog korišćenja izuzeća.

U roku od 30 kalendarskih dana od dana prijema obavještenja iz stava 5 ovog člana, Komisija može prigovoriti korišćenju izuzeća ako nijesu ispunjeni uslovi iz člana 565 ovog zakona.

Kada se izuzeće iz stava 4 ovog člana koristi između druge ugovorne strane sa sjedištem u Crnoj Gori i druge ugovorne strane sa sjedištem u trećoj zemlji koja pripada istoj grupi, izuzeće se može koristiti nakon dobijanja odobrenja Komisije.

Komisija obavještava ESMA-u o odobrenju iz stava 8 ovog člana.

OTC derivatni ugovori kliringuju se preko centralne druge ugovorne strane koja je ovlašćena za pružanje usluga kliringa za relevantnu klasu OTC derivata u skladu sa ovim zakonom ili koju je Komisija priznala za pružanje usluga kliringa za tu klasu OTC derivata.

Druga ugovorna strana koja podliježe obavezi kliringa može izvršiti kliring ugovora preko centralne druge ugovorne strane kao član kliringa, kao klijent ili putem posrednog

aranžmana kliringa. Posredni aranžmani kliringa moraju biti u skladu sa uslovima utvrđenim relevantnim regulatornim tehničkim standardima iz ovog člana.

Član kliringa i klijent koji pružaju usluge kliringa dužni su da te usluge pružaju pod pravičnim, razumnim, nediskriminatornim i transparentnim komercijalnim uslovima.

Član kliringa i klijent iz prethodnog stava dužni su da:

- 1) identifikuju, sprječavaju, upravljaju i prate sukobe interesa; i
- 2) omoguće drugoj ugovornoj strani odgovarajuću kontrolu rizika.

Uslovi za utvrđivanje direktnog, značajnog i predvidivog uticaja, mjere za sprječavanje izbjegavanja obaveze kliringa, uslovi za posredne aranžmane kliringa i drugi uslovi za primjenu obaveze kliringa utvrđuju se relevantnim regulatornim tehničkim standardima koje donosi Evropska komisija na osnovu Regulative (EU) br. 648/2012 (EMIR), kako je izmijenjena.

Komisija nadzire poštovanje obaveza utvrđenih ovim članom i sarađuje sa nadležnim organima drugih država i ESMA-om.“

Član 79

Poslije člana 566 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Finansijske druge ugovorne strane koje podliježu obavezi kliringa

Član 566a

Finansijska druga ugovorna strana može, jednom u periodu od 12 mjeseci, izračunati svoju ukupnu prosječnu poziciju na kraju mjeseca za prethodnih 12 mjeseci, u skladu sa metodologijom iz stava 10 ovog člana.

Ako finansijska druga ugovorna strana ne izvrši obračun iz stava 1 ovog člana ili ako rezultat obračuna za jednu ili više klasa OTC derivata prelazi odgovarajući prag za obavezu kliringa, dužna je da o tome bez odlaganja obavijesti Komisiju i, kada je primjenjivo, ESMA, uz navođenje perioda korišćenog za obračun.

Finansijska druga ugovorna strana iz stava 2 ovog člana dužna je da, u roku od četiri mjeseca od dana dostavljanja obavještenja, uspostavi aranžmane za kliring i podliježe obavezi kliringa iz člana 566 ovog zakona za relevantne klase OTC derivata koje su zaključene ili novirane nakon isteka četiri mjeseca od dana dostavljanja obavještenja.

Finansijska druga ugovorna strana koja podliježe obavezi kliringa ostaje pod tom obavezom sve dok Komisiji ne dokaže da njena ukupna prosječna pozicija na kraju mjeseca za prethodnih 12 mjeseci više ne prelazi odgovarajući prag za obavezu kliringa.

Finansijska druga ugovorna strana dužna je da obezbijedi da se obračun pozicija ne vrši na način kojim se sistematski umanjuju pozicije ili zaobilazi obaveza kliringa.

Prilikom obračuna ukupne prosječne pozicije uzimaju se u obzir svi OTC derivativni ugovori koje je zaključila finansijska druga ugovorna strana, kao i svi OTC derivativni ugovori koje su zaključila druga društva koja pripadaju grupi kojoj finansijska druga ugovorna strana pripada.

Za UCITS i alternativni investicioni fond ukupna prosječna pozicija obračunava se na nivou tog fonda.

Društvo za upravljanje UCITS fondom i upravljač alternativnog investicionog fonda koji upravlja sa više fondova dužni su da dokažu da obračun pozicija na nivou fonda ne dovodi do sistematskog umanjenja pozicija bilo kog fonda ili društva za upravljanje, odnosno upravljača, niti do zaobilaženja obaveze kliringa.

Za potrebe ovog člana, „nekliringovana pozicija“ predstavlja ukupnu prosječnu poziciju na kraju mjeseca za prethodnih 12 mjeseci u OTC derivativnim ugovorima koji nijesu kliringovani preko centralne druge ugovorne strane ovlašćene za pružanje usluga kliringa u skladu sa ovim zakonom.

Pragovi za obavezu kliringa, metod obračuna ukupne prosječne pozicije i način preispitivanja tih pragova utvrđuju se relevantnim regulatornim tehničkim standardima Evropske unije koje donosi Evropska komisija u skladu sa propisima Evropske unije kojima se uređuje kliring OTC derivata, a koji se primjenjuju u Crnoj Gori u skladu sa ovim zakonom.

Komisija i drugi nadležni organi sarađuju i razmjenjuju informacije potrebne za primjenu ovog člana.

Komisija sarađuje sa nadležnim organima drugih država i ESMA u vezi sa obračunom pozicija na nivou grupe.

Usluge smanjenja rizika nakon trgovanja

Član 566b

Obaveza kliringa iz člana 566 ovog zakona ne primjenjuje se na ugovor o OTC derivatima koji je iniciran i zaključen kao rezultat pružanja prihvatljive usluge smanjenja rizika nakon trgovanja, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom i relevantnim regulatornim tehničkim standardima Evropske unije koji se primjenjuju u Crnoj Gori u skladu sa ovim zakonom.

Usluga smanjenja rizika nakon trgovanja smatra se prihvatljivom ako pružalac usluge i svaki učesnik u usluzi ispunjavaju zahtjeve i uslove utvrđene ovim članom i relevantnim regulatornim tehničkim standardima Evropske unije koji se primjenjuju u Crnoj Gori u skladu sa ovim zakonom.

Usluga smanjenja rizika nakon trgovanja smatra se prihvatljivom ako:

- 1) uslugu pruža lice ovlašćeno za pružanje investicionih usluga u skladu sa čl. 108 do 110 ovog zakona i koje je nezavisno od učesnika u usluzi;
- 2) smanjuje tržišni rizik svakog portfolija obuhvaćenog uslugom;
- 3) svaki učesnik prihvata rezultat usluge u cjelosti;
- 4) u usluzi učestvuju samo početni učesnici koji su dostavili portfolije;
- 5) usluga je neutralna u pogledu tržišnog rizika;
- 6) usluga ne doprinosi formiranju cijene;
- 7) usluga predstavlja kompresiju portfolija, rebalansiranje ili optimizaciju portfolija, ili kombinaciju navedenih aktivnosti; i
- 8) usluga se pruža na bilateralnoj ili multilateralnoj osnovi.

Pružalac usluge dužan je da:

- 1) primjenjuje unaprijed utvrđena pravila i algoritme;
- 2) obezbijedi pravične, razumne, transparentne i nediskriminatorne uslove za učešće;
- 3) vodi potpune i tačne evidencije o pruženim uslugama;
- 4) bez odlaganja stavi na raspolaganje Komisiji i, kada je primjenjivo, ESMA podatke i evidencije u skladu sa ovim zakonom;
- 5) sprovodi redovne postupke kompresije portfolija, kada je primjenjivo; i
- 6) preduzima odgovarajuće mjere radi sprječavanja zaobilaženja obaveze kliringa.

Komisija, kao nadležni organ za ovlašćivanje pružaoca usluge iz stava 3 tačka 1 ovog člana, prije prvog korišćenja izuzeća obavještava ESMA o nazivu pružaoca usluge i svojoj ocjeni ispunjenosti uslova za primjenu izuzeća.

Komisija najmanje jednom godišnje potvrđuje ESMA da pružalac usluge i dalje ispunjava uslove za primjenu izuzeća.

Ako Komisija utvrdi da pružalac usluge više ne ispunjava uslove za primjenu izuzeća, o tome bez odlaganja obavještava ESMA.

Ako Komisija utvrdi da pružalac usluge više ne ispunjava zahtjeve i uslove za primjenu izuzeća iz ovog člana, izuzeće iz stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na

ugovore o OTC derivatima koji nastanu kao rezultat usluga smanjenja rizika nakon trgovanja koje pruža taj pružalac usluge.

Komisija sarađuje sa ESMA u vezi sa primjenom ovog člana, uključujući vođenje i ažuriranje liste pružalaca usluga koji ispunjavaju uslove za korišćenje izuzeća.

Detaljni zahtjevi i uslovi za usluge smanjenja rizika nakon trgovanja iz st. 3 i 4 ovog člana utvrđuju se relevantnim regulatornim tehničkim standardima Evropske unije koji se primjenjuju u Crnoj Gori u skladu sa ovim zakonom.“

Član 80

Član 567 mijenja se i glasi:

„Postupak utvrđivanja obaveze kliringa

Član 567

Kada Komisija ovlasti centralnu drugu ugovornu stranu za pružanje usluga kliringa za određenu klasu OTC derivata ili izmijeni postojeće ovlašćenje tako da obuhvata određenu klasu OTC derivata, Komisija o tome bez odlaganja obavještava ESMA.

Klase OTC derivata na koje se primjenjuje obaveza kliringa, datum od kojeg se ta obaveza primjenjuje, period postepenog uvođenja obaveze kliringa i kategorije drugih ugovornih strana na koje se ta obaveza primjenjuje utvrđuju se relevantnim regulatornim tehničkim standardima Evropske unije koje donosi Evropska komisija u skladu sa propisima Evropske unije kojima se uređuje kliring OTC derivata, a koji se primjenjuju u Crnoj Gori u skladu sa ovim zakonom.“

Član 81

Poslije člana 567 dodaje se novi član koji glasi:

„Suspendzija obaveze kliringa

Član 567a

Komisija može privremeno obustaviti primjenu obaveze kliringa za određenu klasu OTC derivata ili određenu vrstu ugovora, ako postoje okolnosti koje ugrožavaju finansijsku stabilnost ili uredno funkcionisanje tržišta.

Prije donošenja odluke iz stava 1 ovog člana, Komisija konsultuje Centralnu banku Crne Gore i druge nadležne organe, kada je to relevantno, i procjenjuje uticaj obustave na finansijsku stabilnost i uredno funkcionisanje tržišta.

Odluka o obustavi obaveze kliringa mora biti obrazložena i sadržati razloge za obustavu, klasu OTC derivata ili vrstu ugovora na koju se obustava odnosi, kao i period njenog trajanja.

Obustava obaveze kliringa može trajati najduže tri mjeseca, uz mogućnost produženja ako i dalje postoje okolnosti koje opravdavaju obustavu.

Komisija objavljuje odluku o obustavi obaveze kliringa na svojoj internet stranici i na drugi odgovarajući način obavještava učesnike na tržištu.“

Član 82

Član 568 mijenja se i glasi:

„Pristup centralnoj drugoj ugovornoj strani

Član 568

Centralna druga ugovorna strana koja je ovlašćena za pružanje usluga kliringa OTC derivata dužna je da prihvati kliring takvih instrumenata na nediskriminatornoj i transparentnoj osnovi, uključujući u pogledu zahtjeva za kolateralom i naknada za pristup, nezavisno od mjesta trgovanja na kojem je transakcija zaključena.

Mjesto trgovanja ima pravo na nediskriminatorni tretman u pogledu ugovora kojima se trguje na tom mjestu trgovanja, naročito u odnosu na:

- 1) zahtjeve za kolateralom i netiranje ekonomski ekvivalentnih ugovora, nezavisno od mjesta trgovanja na kojem su ugovori zaključeni;
- 2) unakrsno pokriće maržom povezanih ugovora, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom i relevantnim tehničkim standardima.

Centralna druga ugovorna strana može zahtijevati od mjesta trgovanja da ispuni operativne i tehničke zahtjeve i zahtjeve upravljanja rizikom, uključujući zahtjeve koji se odnose na upravljanje rizikom druge ugovorne strane, pod uslovom da su ti zahtjevi srazmjerni rizicima kojima je centralna druga ugovorna strana izložena.

Centralna druga ugovorna strana odlučuje o formalnom zahtjevu za pristup iz stava 2 ovog člana u roku od tri mjeseca od dana prijema zahtjeva.

Ako centralna druga ugovorna strana odbije zahtjev za pristup, dužna je da podnosiocu zahtjeva dostavi potpuno obrazloženje razloga za odbijanje.

Ako Komisija ne odbije pristup u skladu sa stavom 7 ovog člana, centralna druga ugovorna strana dužna je da omogući pristup u roku od tri mjeseca od dana donošenja odluke kojom se odobrava pristup.

Komisija može odbiti pristup samo ako bi takav pristup ugrozio uredno funkcionisanje tržišta ili negativno uticao na sistemski rizik.

Ako između centralne druge ugovorne strane i mjesta trgovanja nastane spor u vezi sa pristupom, Komisija odlučuje o sporu, uzimajući u obzir zahtjeve za zaštitu finansijske stabilnosti, uredno funkcionisanje tržišta i upravljanje rizikom.”

Član 83

Poslije člana 568 dodaju se 2 nova člana koji glase:

Informacije o pružanju usluga kliringa

Član 568a

Član kliringa i klijent koji pružaju usluge kliringa preko centralne druge ugovorne strane ovlaštene u skladu sa članom 575 ovog zakona ili preko centralne druge ugovorne strane iz treće države priznate u skladu sa članom 588 ovog zakona, dužni su da svoje klijente obavijeste o mogućnosti kliringa preko centralne druge ugovorne strane ovlaštene u skladu sa članom 575 ovog zakona, kada takva mogućnost postoji.

Informacije iz stava 1 ovog člana moraju biti jasne i razumljive i, za svaku centralnu drugu ugovornu stranu, naročito sadržati informacije o naknadama i drugim troškovima povezanim sa pružanjem usluga kliringa.

Informacije iz stava 1 ovog člana dostavljaju se klijentu prilikom uspostavljanja odnosa u vezi sa kliringom, kao i najmanje jednom u toku svakog tromjesečja.

Komisija prati izvršavanje obaveza iz ovog člana i, kada je to potrebno, sarađuje sa nadležnim organima drugih država i ESMA.

Informacije o aktivnostima kliringa preko centralnih drugih ugovornih strana iz trećih država

Član 568b

Član kliringa i klijent koji obavljaju kliring preko centralne druge ugovorne strane iz treće države priznate u skladu sa članom 588 ovog zakona dužni su da Komisiji dostavljaju podatke o tim aktivnostima kliringa.

Izveštaj iz stava 1 ovog člana dostavlja se jednom godišnje i naročito sadrži podatke o:

- 1) vrstama finansijskih i nefinansijskih instrumenata koji se kliruju;
- 2) prosječnoj vrijednosti transakcija obuhvaćenih kliringom tokom godine, po valuti i klasi imovine;
- 3) iznosu zahtijevanih marži;
- 4) iznosu doprinosa garantnom fondu;

5) najvećoj pojedinačnoj obavezi plaćanja.

Komisija prati izvršavanje obaveza iz ovog člana i može zahtijevati da se izvještaji dostavljaju i češće kada je to potrebno radi efikasnog nadzora.“

Član 84

Čl. 569 i 570 mijenjaju se i glase:

„Pristup mjestu trgovanja

Član 569

Mjesto trgovanja dužno je da, na zahtjev centralne druge ugovorne strane koja ima odobrenje za kliring ugovora o OTC izvedenicama kojima se trguje na tom mjestu trgovanja, omogući toj centralnoj drugoj ugovornoj strani pristup tokovima podataka o trgovanju, na nediskriminatornoj i transparentnoj osnovi.

Kada centralna druga ugovorna strana podnese formalni zahtjev za pristup mjestu trgovanja, mjesto trgovanja dužno je da odgovori na taj zahtjev u roku od tri mjeseca od dana njegovog prijema.

Ako mjesto trgovanja odbije zahtjev za pristup, dužno je da o tome obavijesti centralnu drugu ugovornu stranu i dostavi potpuno obrazloženje razloga za odbijanje.

Ne dovodeći u pitanje odluku nadležnog organa mjesta trgovanja i nadležnog organa centralne druge ugovorne strane, mjesto trgovanja dužno je da omogući pristup u roku od tri mjeseca od dana donošenja pozitivne odluke o zahtjevu za pristup.

Pristup centralne druge ugovorne strane mjestu trgovanja odobrava se samo ako:

- 1) takav pristup ne zahtijeva interoperabilnost;
- 2) takav pristup ne ugrožava nesmetano i uredno funkcionisanje tržišta, naročito zbog fragmentacije likvidnosti; i
- 3) je mjesto trgovanja uspostavilo odgovarajuće mehanizme za sprečavanje fragmentacije likvidnosti.

Obaveza izvještavanja o ugovorima o izvedenicama

Član 570

Druge ugovorne strane i centralne druge ugovorne strane dužne su da obezbijede da se podaci o svakom ugovoru o derivatima, kao i o svakoj izmjeni ili prestanku takvog ugovora, dostave trgovinskom repozitorijumu registrovanom kod ESMA u skladu sa članom 618 ovog zakona.

Podaci iz stava 1 ovog člana dostavljaju se trgovinskom repozitorijumu najkasnije prvog narednog radnog dana od dana zaključenja, izmjene ili prestanka ugovora o derivatima.

Druge ugovorne strane i centralne druge ugovorne strane dužne su da uspostave odgovarajuće postupke i aranžmane za obezbjeđivanje kvaliteta podataka koji se dostavljaju trgovinskom repozitorijumu.

Obaveza izvještavanja iz stava 1 ovog člana primjenjuje se na ugovore o derivatima koji su bili neizmireni na dan 12. februara 2014. godine, kao i na ugovore o derivatima zaključene na ili nakon tog datuma.

Transakcije između dvije druge ugovorne strane koje pripadaju istoj grupi izuzete su od obaveze izvještavanja iz stava 1 ovog člana, pod uslovom da je najmanje jedna od drugih ugovornih strana nefinansijska druga ugovorna strana, da su obje druge ugovorne strane uključene u istu konsolidaciju na potpunoj osnovi, da podliježu odgovarajućim centralizovanim postupcima procjene, mjerenja i kontrole rizika i da matično društvo nije finansijska druga ugovorna strana.

Druga ugovorna strana koja namjerava da koristi izuzeće iz stava 5 ovog člana dužna je da o tome prethodno obavijesti Komisiju i dostavi informacije i dokaze kojima se potvrđuje ispunjenost uslova za korišćenje izuzeća.

Izuzeće iz stava 5 ovog člana primjenjuje se, osim ako nadležni organi u roku od tri mjeseca od dana prijema obavještenja iz stava 6 ovog člana ne utvrde da uslovi za njegovo korišćenje nijesu ispunjeni.

Kada je nefinansijska druga ugovorna strana dio grupe i ispunjava uslove iz člana 571 ovog zakona i koristi izuzeće od obaveze kliringa, matično društvo te grupe dužno je da Komisiji jednom nedjeljno dostavlja informacije o neto agregatnim pozicijama te nefinansijske druge ugovorne strane po klasama derivata.

Kada finansijska druga ugovorna strana zaključi OTC ugovor o derivatima sa nefinansijskom drugom ugovornom stranom koja ne ispunjava uslove iz člana 571 ovog zakona, finansijska druga ugovorna strana odgovorna je za izvještavanje o podacima za obje druge ugovorne strane i pravno je odgovorna za tačnost i potpunost dostavljenih podataka.

Nefinansijska druga ugovorna strana dužna je da finansijskoj drugoj ugovornoj strani dostavi podatke koje finansijska druga ugovorna strana ne može razumno očekivati da ima na raspolaganju.

Nefinansijska druga ugovorna strana koja je uspostavila sistem za izvještavanje može, nakon prethodnog obavještanja finansijske druge ugovorne strane, neposredno dostavljati podatke trgovinskom repozitorijumu i u tom slučaju preuzima pravnu odgovornost za tačnost i potpunost podataka koje dostavlja.

Nefinancijska druga ugovorna strana koja ne ispunjava uslove iz člana 571 ovog zakona i koja zaključi OTC ugovor o derivatima sa subjektom osnovanim u trećoj zemlji koji bi, da je osnovan u Crnoj Gori ili državi članici Evropske unije, bio financijska druga ugovorna strana, nije dužna da izvještava o tom ugovoru, pod uslovom da je financijska druga ugovorna strana iz treće zemlje dostavila relevantne podatke u skladu sa propisima te treće zemlje trgovinskom repozitorijumu koji je na osnovu pravno obavezujuće i izvršne obaveze dužan da organima iz člana 570a ovog zakona omogući neposredan i neposredan pristup tim podacima.

Društvo za upravljanje UCITS fondom izvršava obaveze izvještavanja za svaki UCITS fond kojim upravlja.

Alternativni investicioni fond ili njegov upravitelj izvršava obaveze izvještavanja za svaki alternativni investicioni fond kojim upravlja.

Ovlašćeno lice koje upravlja institucijom za profesionalno penzijsko osiguranje bez svojstva pravnog lica izvršava obaveze izvještavanja za tu instituciju.

Druge ugovorne strane i centralne druge ugovorne strane dužne su da obezbijede da se isti ugovor o derivatima prijavi samo jednom i da dostavljeni podaci budu tačni i potpuni.

Obaveze iz ovog člana mogu se izvršavati putem delegiranja, pri čemu delegiranje ne utiče na odgovornost druge ugovorne strane ili centralne druge ugovorne strane za ispunjavanje obaveza iz ovog člana.”

Član 85

Poslije člana 570 dodaje se novi član koji glasi:

„Posebna pravila o izvještavanju o derivatnim ugovorima

Član 570a

Druge ugovorne strane dužne su da vode evidenciju o svakom ugovoru o derivatima koji su zaključile, kao i o svakoj izmjeni tog ugovora, najmanje pet godina nakon prestanka ugovora.

Ako nije dostupan registar transakcija (trade repository) za evidentiranje podataka o ugovorima o derivatima, druge ugovorne strane i centralne druge ugovorne strane dužne su da te podatke dostave Komisiji, u skladu sa ovim zakonom.

Komisija ima pristup podacima iz stava 2 ovog člana u mjeri koja je potrebna za obavljanje njenih nadzornih funkcija.

Dostavljanje podataka u skladu sa ovim članom ne smatra se povredom bilo kakvog ograničenja u pogledu objavljivanja ili dostavljanja informacija i ne povlači

odgovornost za takvo dostavljanje, pod uslovom da je izvršeno u skladu sa ovim zakonom.

Druge ugovorne strane i centralne druge ugovorne strane dužne su da uspostave i održavaju odgovarajuće postupke i mehanizme za obezbjeđivanje kvaliteta podataka koji se dostavljaju u skladu sa ovim članom.

Centralne druge ugovorne strane i druge ugovorne strane dužne su da, na zahtjev Komisije, stave na raspolaganje podatke i dokumentaciju potrebne za nadzor nad poštovanjem obaveza izvještavanja utvrđenih ovim članom.

Komisija sarađuje sa ESMA i drugim nadležnim organima, kada je to potrebno, u cilju razmjene informacija i nadzora nad poštovanjem obaveza izvještavanja iz ovog člana.”

Član 86

Čl. 571 i 572 mijenjaju se i glase:

„Nefinansijske druge ugovorne strane

Član 571

Nefinansijska druga ugovorna strana koja zauzima pozicije u OTC ugovorima o derivatima može, jednom u svakom periodu od 12 mjeseci, izračunati svoju prosječnu poziciju na kraju svakog mjeseca za prethodnih 12 mjeseci.

Ako nefinansijska druga ugovorna strana ne izvrši obračun iz stava 1 ovog člana ili ako rezultat obračuna, u odnosu na jednu ili više klasa OTC derivata, prelazi prag za obavezu kliringa utvrđen u skladu sa stavom 7 ovog člana, nefinansijska druga ugovorna strana dužna je da:

- 1) bez odlaganja obavijesti Komisiju i, kada je primjenjivo, navede period koji je korišćen za obračun;
- 2) u roku od četiri mjeseca od dana obavještanja iz tačke 1 ovog stava uspostavi aranžmane za kliring; i
- 3) istekom četiri mjeseca od dana obavještanja iz tačke 1 ovog stava postane obveznik kliringa iz člana 566 ovog zakona u odnosu na OTC ugovore o derivatima zaključene ili novirane nakon isteka tog perioda, koji pripadaju klasama OTC derivata za koje je rezultat obračuna premašio prag za obavezu kliringa, odnosno, ako obračun nije izvršen, u odnosu na sve klase OTC derivata koje podliježu obavezi kliringa.

Nefinansijska druga ugovorna strana koja podliježe obavezi kliringa iz člana 566 ovog zakona ostaje obveznik kliringa sve dok Komisiji ne dokaže da njena prosječna pozicija

na kraju svakog mjeseca za prethodnih 12 mjeseci više ne prelazi prag za obavezu kliringa utvrđen u skladu sa stavom 7 ovog člana.

Nefinansijska druga ugovorna strana dužna je da, na zahtjev Komisije, dokaže da obračun njene prosječne pozicije na kraju svakog mjeseca za prethodnih 12 mjeseci ne dovodi do sistematskog potcjenjivanja njenih pozicija.

Prilikom obračuna pozicija iz stava 1 ovog člana, nefinansijska druga ugovorna strana uzima u obzir sve OTC ugovore o derivatima koje su zaključile ona i druge nefinansijske pravne osobe koje pripadaju istoj grupi, osim ugovora koji se mogu objektivno izmjeriti kao ugovori kojima se smanjuju rizici koji su direktno povezani sa komercijalnom djelatnošću ili aktivnostima finansiranja trezora te druge ugovorne strane ili grupe kojoj pripada.

Nefinansijska druga ugovorna strana dužna je da Komisiji, na njen zahtjev, stavi na raspolaganje podatke i dokumentaciju potrebne za provjeru obračuna pozicija, procjenu nivoa izloženosti i utvrđivanje ispunjenosti obaveze kliringa.

Kriterijumi za određivanje OTC ugovora o derivatima koji se mogu objektivno izmjeriti kao ugovori kojima se smanjuju rizici direktno povezani sa komercijalnom djelatnošću ili aktivnostima finansiranja trezora, vrijednosti pragova za obavezu kliringa i mehanizmi za preispitivanje tih pragova primjenjuju se u skladu sa relevantnim regulatornim tehničkim standardima koje je donijela Evropska komisija na osnovu Regulative (EU) br. 648/2012 (EMIR), kako je izmijenjena.

Komisija je nadležna za nadzor nad ispunjavanjem obaveza nefinansijskih drugih ugovornih strana utvrđenih ovim članom.

Komisija sarađuje sa nadležnim organima drugih država i ESMA, kada je to potrebno za primjenu ovog člana, uključujući razmjenu informacija potrebnih za procjenu izloženosti nefinansijskih drugih ugovornih strana OTC ugovorima o derivatima.

Tehnike smanjenja rizika za ugovore o OTC izvedenicama koji se ne kliringuju preko centralne druge ugovorne strane

Član 572

Finansijske druge ugovorne strane i nefinansijske druge ugovorne strane koje zaključuju OTC ugovore o derivatima koji se ne kliringuju preko centralne druge ugovorne strane dužne su da, uz primjenu dužne pažnje, uspostave odgovarajuće postupke i mehanizme za mjerenje, praćenje i smanjenje operativnog rizika i kreditnog rizika druge ugovorne strane, koji obuhvataju najmanje:

- 1) blagovremenu potvrdu, uključujući, kada je dostupna, elektronsku potvrdu, uslova predmetnog OTC ugovora o derivatima; i

- 2) pouzdane, otporne i provjerljive formalizovane postupke za usklađivanje portfelja, upravljanje povezanim rizicima, rano utvrđivanje i rješavanje sporova između drugih ugovornih strana i praćenje vrijednosti otvorenih ugovora.

Finansijske druge ugovorne strane i nefinansijske druge ugovorne strane iz člana 571 ovog zakona dužne su da svakodnevno utvrđuju tržišnu vrijednost otvorenih OTC ugovora o derivatima. Kada tržišni uslovi ne omogućavaju utvrđivanje tržišne vrijednosti, koristi se pouzdana i razumna procjena vrijednosti zasnovana na modelu.

Nefinansijska druga ugovorna strana koja postane obveznik primjene zahtjeva iz stava 2 ovog člana dužna je da uspostavi potrebne postupke i mehanizme u roku od četiri mjeseca od dana obavještanja iz člana 571 stav 2 tačka 1 ovog zakona. Nefinansijska druga ugovorna strana nije dužna da primjenjuje zahtjeve iz stava 2 ovog člana na ugovore zaključene tokom perioda od četiri mjeseca od dana tog obavještanja.

Finansijske druge ugovorne strane dužne su da imaju postupke za upravljanje rizicima kojima se zahtijeva blagovremena, tačna i odgovarajuće razdvojena razmjena kolaterala u vezi sa OTC ugovorima o derivatima.

Nefinansijske druge ugovorne strane iz člana 571 ovog zakona dužne su da imaju postupke za upravljanje rizicima kojima se zahtijeva blagovremena, tačna i odgovarajuće razdvojena razmjena kolaterala u vezi sa OTC ugovorima o derivatima zaključenim nakon dana kada je prekoračen relevantni prag za obavezu kliringa.

Nefinansijska druga ugovorna strana koja postane obveznik primjene zahtjeva iz stava 5 ovog člana dužna je da uspostavi potrebne postupke i mehanizme u roku od četiri mjeseca od dana obavještanja iz člana 571 stav 2 tačka 1 ovog zakona. Nefinansijska druga ugovorna strana nije dužna da primjenjuje zahtjeve iz stava 5 ovog člana na ugovore zaključene tokom perioda od četiri mjeseca od dana tog obavještanja.

Finansijske druge ugovorne strane dužne su da održavaju odgovarajući i srazmjeran nivo kapitala za upravljanje rizicima koji nijesu pokriveni odgovarajućom razmjenom kolaterala.

Jednostavne opcije na pojedinačne akcije i opcije na berzanske indekse koje se ne kliruju preko centralne druge ugovorne strane ne podliježu zahtjevima koji se odnose na blagovremenu, tačnu i odgovarajuće razdvojenu razmjenu kolaterala.

Zahtjevi koji se odnose na postupke za upravljanje rizicima, uključujući nivo i vrste kolaterala i aranžmane za razdvajanje kolaterala, primjenjuju se u skladu sa relevantnim regulatornim tehničkim standardima koje je donijela Evropska komisija na osnovu Regulative (EU) br. 648/2012 (EMIR), kako je izmijenjena.”

Član 87

Poslije člana 572 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Izuzeća od zahtjeva za razmjenu kolaterala za ugovore unutar grupe

Član 572a

Finansijske druge ugovorne strane mogu biti izuzete od obaveze razmjene kolaterala iz člana 572 stav 5 ovog zakona, u odnosu na OTC ugovore o izvedenicama zaključene sa drugom finansijskom drugom ugovornom stranom koja pripada istoj grupi, ako su ispunjeni uslovi utvrđeni ovim zakonom i relevantnim regulatornim tehničkim standardima koji se primjenjuju u skladu sa ovim zakonom.

Finansijska druga ugovorna strana može biti izuzeta od obaveze razmjene kolaterala iz člana 572 stav 5 ovog zakona u odnosu na OTC ugovore o izvedenicama zaključene sa finansijskom drugom ugovornom stranom koja pripada istoj grupi i koja je osnovana u državi članici Evropske unije, ako su ispunjeni uslovi iz člana 565 stav 2 tač. 1, 2 i 3 ovog zakona i relevantnih regulatornih tehničkih standarda koji se primjenjuju u skladu sa ovim zakonom.

Nefinansijska druga ugovorna strana može biti izuzeta od obaveze razmjene kolaterala iz člana 572 stav 5 ovog zakona u odnosu na OTC ugovore o izvedenicama zaključene sa drugom nefinansijskom drugom ugovornom stranom koja pripada istoj grupi i koja je osnovana u državi članici Evropske unije, ako su ispunjeni uslovi utvrđeni ovim zakonom i relevantnim regulatornim tehničkim standardima koji se primjenjuju u skladu sa ovim zakonom.

Finansijska druga ugovorna strana osnovana u Crnoj Gori može biti izuzeta od obaveze razmjene kolaterala iz člana 572 stav 5 ovog zakona u odnosu na OTC ugovore o izvedenicama zaključene sa finansijskom drugom ugovornom stranom koja pripada istoj grupi i koja je osnovana u trećoj zemlji, ako su ispunjeni uslovi utvrđeni ovim zakonom i relevantnim regulatornim tehničkim standardima koji se primjenjuju u skladu sa ovim zakonom.

Nefinansijska druga ugovorna strana osnovana u Crnoj Gori može biti izuzeta od obaveze razmjene kolaterala iz člana 572 stav 5 ovog zakona u odnosu na OTC ugovore o izvedenicama zaključene sa drugom nefinansijskom drugom ugovornom stranom koja pripada istoj grupi i koja je osnovana u trećoj zemlji, ako su ispunjeni uslovi utvrđeni ovim zakonom i relevantnim regulatornim tehničkim standardima koji se primjenjuju u skladu sa ovim zakonom.

Nefinansijska druga ugovorna strana osnovana u Crnoj Gori može biti izuzeta od obaveze razmjene kolaterala iz člana 572 stav 5 ovog zakona u odnosu na OTC ugovore o izvedenicama zaključene sa finansijskom drugom ugovornom stranom koja pripada istoj grupi i koja je osnovana u državi članici Evropske unije, ako su ispunjeni uslovi utvrđeni ovim zakonom i relevantnim regulatornim tehničkim standardima koji se primjenjuju u skladu sa ovim zakonom.

Druga ugovorna strana koja namjerava da koristi izuzeće iz ovog člana dužna je da o tome prethodno obavijesti Komisiju i, na njen zahtjev, dostavi podatke i dokumentaciju kojom dokazuje ispunjenost uslova za primjenu izuzeća, uključujući podatke o transakcijama, upravljanju rizicima i odnosima unutar grupe.

Komisija može zahtijevati od druge ugovorne strane da dostavi dodatne podatke i dokumentaciju potrebnu za provjeru ispunjenosti uslova za primjenu izuzeća.

Izuzeće iz ovog člana može se primijeniti samo ako su ispunjeni uslovi za primjenu izuzeća utvrđeni ovim zakonom i relevantnim regulatornim tehničkim standardima koji se primjenjuju u skladu sa ovim zakonom.

Komisija sarađuje i razmjenjuje informacije sa nadležnim organima drugih država i ESMA, u okviru svojih nadležnosti, radi sprovođenja ovog člana.

Detaljni uslovi za primjenu izuzeća od obaveze razmjene kolaterala za transakcije između drugih ugovornih strana koje pripadaju istoj grupi, uključujući kriterijume za utvrđivanje postojanja pravnih ili praktičnih prepreka za prenos sredstava ili izmirenje obaveza između tih drugih ugovornih strana, utvrđuju se relevantnim regulatornim tehničkim standardima koji se primjenjuju u skladu sa ovim zakonom.

Odobranje modela za izračun početnog kolaterala i posebni zahtjevi za upravljanje rizikom

Član 572b

Finansijska druga ugovorna strana i nefinansijska druga ugovorna strana iz člana 571 ovog zakona dužne su da, prije početka korišćenja modela za izračun inicijalnog kolaterala, odnosno prije izmjene takvog modela, pribave odobrenje Komisije.

Zahtjev za odobrenje modela iz stava 1 ovog člana podnosi se Komisiji na način i uz dokumentaciju propisanu aktom Komisije.

Komisija odlučuje o zahtjevu za odobrenje novog modela u roku od šest mjeseci od dana prijema potpunog zahtjeva, a o zahtjevu za odobrenje izmjene postojećeg modela u roku od tri mjeseca od dana prijema potpunog zahtjeva.

Kada se koristi model koji je namijenjen za korišćenje od strane više finansijskih ili nefinansijskih drugih ugovornih strana, Komisija može odobriti njegovu upotrebu samo ako je model prethodno validiran od strane nadležnog evropskog organa, u skladu sa relevantnim propisima Evropske unije, i ako su Komisiji dostavljene informacije potrebne za procjenu njegove primjerenosti.

Model iz stava 4 ovog člana je model razvijen i kalibrisan za korišćenje od strane više finansijskih ili nefinansijskih drugih ugovornih strana ili model koji nije razvijen isključivo za potrebe pojedinačne druge ugovorne strane.

Druga ugovorna strana koja razvija model iz stava 4 ovog člana dužna je da Komisiji dostavi sve podatke i dokumentaciju potrebne za njegovu procjenu i validaciju.

Komisija je odgovorna za odluku o odobravanju korišćenja modela na nivou pojedinačne druge ugovorne strane i za nadzor nad njegovom primjenom.

Druga ugovorna strana koja koristi model iz stava 4 ovog člana dužna je da Komisiji dostavlja podatke i informacije potrebne za nadzor korišćenja modela.

Finansijske druge ugovorne strane dužne su da obezbijede odgovarajući nivo kapitala za pokriće rizika koji proizlaze iz OTC ugovora o izvedenicama, a koji nijesu pokriveni odgovarajućim kolateralom.

Jednostrane opcije na akcije i opcije na berzanske indekse koje predstavljaju OTC ugovore o izvedenicama i koje se ne kliruju preko centralne druge ugovorne strane ne podliježu zahtjevima za razmjenu kolaterala iz člana 572 stav 5 ovog zakona.

Postupak i uslovi za odobravanje i validaciju modela, kriterijumi za utvrđivanje modela iz stava 4 ovog člana, sadržaj i način dostavljanja podataka, kao i drugi zahtjevi u vezi sa korišćenjem modela za izračun inicijalnog kolaterala, primjenjuju se u skladu sa relevantnim regulatornim tehničkim standardima i implementacionim tehničkim standardima koji se primjenjuju u skladu sa ovim zakonom.

Uslovi pod kojima se, zbog tržišnih uslova, vrijednost OTC ugovora o izvedenicama može utvrđivati primjenom modela umjesto vrednovanja po tržišnoj vrijednosti, kao i zahtjevi u pogledu upravljanja rizicima, nivoa i vrsta kolaterala, segregacije kolaterala i početne i kontinuirane validacije modela, primjenjuju se u skladu sa relevantnim regulatornim tehničkim standardima i implementacionim tehničkim standardima koji se primjenjuju u skladu sa ovim zakonom.

Finansijske i nefinansijske druge ugovorne strane dužne su da Komisiji dostave podatke i informacije potrebne za nadzor primjene modela i ispunjavanja zahtjeva iz ovog člana.

Komisija, Centralna banka Crne Gore i drugi nadležni organi, u okviru svojih nadležnosti, sarađuju i razmjenjuju informacije sa nadležnim evropskim organima i drugim nadležnim organima, kada je to potrebno radi primjene ovog člana.

Odredbe ovog člana primjenjuju se na postupak odobravanja modela, njihovu validaciju, nadzor nad njihovom primjenom i izvještavanje u skladu sa relevantnim regulatornim tehničkim standardima i implementacionim tehničkim standardima koji se primjenjuju u skladu sa ovim zakonom.”

Član 88

Čl. 573 i 574 mijenjaju se i glase:

„Nadležni organ za centralnu drugu ugovornu stranu

Član 573

Komisija je nadležni organ za sprovođenje odredaba ovog zakona kojima se preuzimaju odredbe Regulative (EU) br. 648/2012 Evropskog parlamenta i Savjeta od 4. jula 2012. godine o OTC derivatima, centralnim drugim ugovornim stranama i trgovinskim

repozitorijumima, kao i za obavljanje funkcija i izvršavanje dužnosti propisanih ovim zakonom na teritoriji Crne Gore.

Nadzorne mjere Komisije

Član 574

Ako Komisija u postupku nadzora utvrdi da subjekt nadzora ne postupa u skladu sa odredbama ovog zakona ili propisa donesenih na osnovu ovog zakona, Komisija može da preduzme odgovarajuće nadzorne mjere radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, sprječavanja njihovog ponavljanja i obezbjeđivanja postupanja u skladu sa zakonom.

U okviru svojih nadzornih ovlašćenja, Komisija može da:

- 1) naloži subjektu nadzora da, u roku koji odredi Komisija, obustavi postupanje kojim se krše odredbe ovog zakona ili propisa donesenih na osnovu ovog zakona i otkloni utvrđene nepravilnosti;
- 2) izda upozorenje subjektu nadzora ili odgovornom licu, u zavisnosti od prirode i težine utvrđene nepravilnosti;
- 3) naloži subjektu nadzora da preduzme određene mjere radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i sprječavanja njihovog ponavljanja;
- 4) naloži izmjenu ili obustavu primjene određenih postupaka, politika ili mjera upravljanja rizicima koje nijesu u skladu sa ovim zakonom ili propisima donesenim na osnovu ovog zakona;
- 5) privremeno ograniči obavljanje određenih aktivnosti ili pružanje određenih usluga, kada je to neophodno radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti ili sprječavanja nastanka štete;
- 6) izrekne periodični penal radi prinudnog izvršenja naloga Komisije, u skladu sa ovim zakonom; i
- 7) preduzme druge nadzorne mjere propisane ovim zakonom.

Prilikom određivanja vrste i obima nadzorne mjere, Komisija naročito može da uzme u obzir:

- 1) prirodu, težinu i trajanje utvrđene nepravilnosti;
- 2) stepen odgovornosti subjekta nadzora i odgovornog lica;
- 3) finansijsku snagu subjekta nadzora;
- 4) korist ostvarenu ili gubitak izbjegnut usljed utvrđene nepravilnosti, ako se može utvrditi;

- 5) gubitke koje su druga lica pretrpjela usljed utvrđene nepravilnosti, ako se mogu utvrditi;
- 6) stepen saradnje subjekta nadzora sa Komisijom;
- 7) prethodne povrede odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona;
- 8) moguće posljedice utvrđene nepravilnosti za finansijsku stabilnost i integritet tržišta; i
- 9) druge okolnosti od značaja za određivanje nadzorne mjere.

Nadzorne mjere iz ovog člana moraju biti djelotvorne, srazmjerne i odvrćajuće.

Komisija može da preduzme jednu ili više nadzornih mjera iz ovog člana istovremeno, kada je to potrebno radi ostvarivanja ciljeva nadzora.

Preduzimanje nadzornih mjera iz ovog člana ne isključuje mogućnost izricanja prekršajnih ili drugih mjera u skladu sa ovim zakonom.”

Član 89

Poslije člana 574 dodaje se novi član koji glasi:

„Dodatne nadzorne mjere

Član 574a

Ako Komisija utvrdi ozbiljnu povredu odredaba ovog zakona ili propisa donesenih na osnovu ovog zakona, ili ako subjekt nadzora ne postupi po nalogu Komisije iz člana 574 ovog zakona, Komisija može, u zavisnosti od prirode, težine i značaja povrede:

- 1) privremeno zabraniti obavljanje određenih djelatnosti, poslova ili pružanje određenih usluga za koje je subjektu nadzora izdato odobrenje;
- 2) privremeno zabraniti licu odgovornom za povredu obavljanje određene funkcije ili aktivnosti, kada su za to ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom;
- 3) suspendovati, ograničiti, oduzeti ili ukinuti odobrenje za rad ili saglasnost izdatu u skladu sa ovim zakonom, kada su za to ispunjeni zakonom propisani uslovi;
- 4) naložiti subjektu nadzora da izmijeni, ograniči ili obustavi primjenu određenih postupaka, politika ili mjera upravljanja rizicima;
- 5) naložiti subjektu nadzora sprovođenje određenih korektivnih mjera radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i obezbjeđivanja usklađenosti sa ovim zakonom; i
- 6) preduzeti druge odgovarajuće nadzorne mjere propisane ovim zakonom.

Mjere iz stava 1 ovog člana mogu se izreći pojedinačno ili istovremeno sa drugim nadzornim mjerama, administrativnim kaznama ili periodičnim penalima, u skladu sa ovim zakonom.

Mjera iz stava 1 ovog člana mora biti srazmjerna prirodi, težini i trajanju povrede i ne može trajati duže nego što je potrebno za ostvarivanje cilja zbog kojeg je izrečena.

Izricanje nadzorne mjere iz ovog člana ne utiče na pravo Komisije da izrekne administrativnu kaznu, periodični penal ili drugu administrativnu mjeru u skladu sa ovim zakonom.”

Član 90

Čl. 575 i 576 mijenjaju se i glase:

„Odobrenje za rad centralne druge ugovorne strane

Član 575

Pravno lice osnovano u Crnoj Gori koje namjerava da pruža usluge kliringa u svojstvu centralne druge ugovorne strane podnosi zahtjev za izdavanje odobrenja Komisiji, u skladu sa postupkom propisanim ovim zakonom i EMIR-om.

Odobrenje za rad centralne druge ugovorne strane izdaje Komisija kao nadležni organ iz člana 573 ovog zakona.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se za usluge i aktivnosti povezane sa kliringom i njime se određuju usluge i aktivnosti za koje je centralna druga ugovorna strana ovlašćena da pruža usluge kliringa ili obavlja aktivnosti kliringa, uključujući klase izvedenica, hartija od vrijednosti, drugih finansijskih instrumenata ili nefinansijskih instrumenata obuhvaćene odobrenjem.

Pravno lice koje podnosi zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje usluga kliringa finansijskih instrumenata dužno je da u zahtjevu navede i klase nefinansijskih instrumenata podobnih za kliring koje namjerava da kliringuje.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da u svakom trenutku ispunjava uslove na osnovu kojih je odobrenje izdato i da bez odlaganja obavijesti Komisiju o svakoj značajnoj promjeni koja utiče na ispunjenost tih uslova.

Odobrenje za rad centralne druge ugovorne strane ne sprečava primjenu dodatnih zahtjeva utvrđenih ovim zakonom ili drugim propisima u odnosu na centralne druge ugovorne strane osnovane u Crnoj Gori.

Komisija, u skladu sa EMIR-om, prilikom odlučivanja o zahtjevu iz stava 1 ovog člana uzima u obzir dokumentaciju i informacije kojima podnosilac zahtjeva dokazuje ispunjenost uslova za izdavanje odobrenja.

Spisak dokumentacije koja se dostavlja uz zahtjev za izdavanje odobrenja i informacije koje ta dokumentacija mora da sadrži utvrđuju se u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu EMIR-a.

Zahtjev za izdavanje odobrenja podnosi se u elektronskom formatu putem centralne baze podataka, u skladu sa implementacionim tehničkim standardima donesenim na osnovu EMIR-a.

Postupak izdavanja odobrenja, uključujući rokove i postupanje Komisije, ESMA-e i kolegijuma centralne druge ugovorne strane, sprovodi se u skladu sa EMIR-om.

Proširenje usluga i aktivnosti centralne druge ugovorne strane

Član 576

Centralna druga ugovorna strana koja namjerava da proširi poslovanje na dodatne usluge ili aktivnosti, uključujući kliring nefinansijskih instrumenata podobnih za centralni kliring u ovlašćenoj centralnoj drugoj ugovornoj strani, koje nijesu obuhvaćene postojećim odobrenjem, podnosi Komisiji zahtjev za proširenje odobrenja na dodatne usluge ili aktivnosti kliringa u jednoj ili više klasa izvedenica, hartija od vrijednosti, drugih finansijskih instrumenata ili nefinansijskih instrumenata, osim ako je takvo proširenje usluga ili aktivnosti izuzeto od obaveze pribavljanja odobrenja u skladu sa članom 576a ovog zakona.

Proširenje odobrenja iz stava 1 ovog člana sprovodi se u skladu sa postupkom propisanim ovim zakonom i EMIR-om.

Centralna druga ugovorna strana koja namjerava da proširi poslovanje na drugu državu članicu dužna je da o tome bez odlaganja obavijesti Komisiju, a Komisija bez odlaganja obavještava nadležni organ te države članice.

Spisak dokumentacije koja se dostavlja uz zahtjev za proširenje odobrenja i informacije koje ta dokumentacija mora da sadrži moraju biti relevantni i srazmjerni prirodi postupka proširenja odobrenja i utvrđuju se u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu EMIR-a.

Zahtjev za proširenje odobrenja podnosi se putem centralne baze podataka u elektronskom formatu, u skladu sa implementacionim tehničkim standardima donesenim na osnovu EMIR-a.”

Član 91

Poslije člana 576 dodaje se novi član koji glasi:

“Izuzeće od obaveze pribavljanja odobrenja za proširenje usluga ili aktivnosti

Član 576a

Izuzetno od člana 576 ovog zakona, centralna druga ugovorna strana koja namjerava da proširi poslovanje na dodatnu uslugu ili aktivnost koja nije obuhvaćena postojećim odobrenjem nije dužna da pribavi posebno odobrenje za takvo proširenje ako ta dodatna usluga ili aktivnost ne bi imala značajan uticaj na profil rizika centralne druge ugovorne strane.

Centralna druga ugovorna strana koja koristi izuzeće iz stava 1 ovog člana dužna je da putem centralne baze podataka obavijesti registrovane primaoce o korišćenju izuzeća, uključujući podatke o usluzi ili aktivnosti koju namjerava da pruža ili obavlja.

Promjene koje centralna druga ugovorna strana izvrši u skladu sa ovim članom podliježu preispitivanju i procjeni u skladu sa članom 21 EMIR-a.

ESMA može preispitivati pružanje usluga i aktivnosti kliringa koje centralne druge ugovorne strane pružaju ili obavljaju u skladu sa ovim članom i izvještavati kolegijum iz člana 18 EMIR-a i Evropsku komisiju o rizicima koji proizlaze iz pružanja tih usluga i aktivnosti i o njihovoj primjerenosti.

Vrste proširenja usluga ili aktivnosti kliringa za koje se smatra da nemaju značajan uticaj na profil rizika centralne druge ugovorne strane, kao i učestalost obavješćavanja o korišćenju izuzeća iz stava 1 ovog člana, koja ne može biti češća od jednom u tri mjeseca, utvrđuju se u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu EMIR-a.”

Član 92

Čl. 577 i 578 mijenjaju se i glase:

„Kapitalni zahtjevi

Član 577

Centralna druga ugovorna strana mora imati stalni i raspoloživi početni kapital u iznosu od najmanje 7.500.000 eura radi dobijanja odobrenja za rad.

Kapital centralne druge ugovorne strane, uključujući zadržanu dobit i rezerve, mora biti srazmjeran riziku koji proizlazi iz aktivnosti centralne druge ugovorne strane.

Kapital centralne druge ugovorne strane mora u svakom trenutku biti dovoljan da:

- 1) obezbijedi uredno okončanje ili restrukturiranje aktivnosti centralne druge ugovorne strane tokom odgovarajućeg vremenskog perioda; i
- 2) obezbijedi odgovarajuću zaštitu centralne druge ugovorne strane od kreditnog rizika, rizika druge ugovorne strane, tržišnog rizika, operativnog rizika, pravnog rizika i poslovnog rizika koji nijesu već pokriveni posebnim finansijskim sredstvima iz čl. 604 do 607 ovog zakona.

Zahtjevi u pogledu kapitala, zadržane dobiti i rezervi centralne druge ugovorne strane utvrđuju se u skladu sa EMIR-om i regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu EMIR-a.

Postupak podnošenja zahtjeva za izdavanje ili proširenje odobrenja

Član 578

Podnosilac zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad centralne druge ugovorne strane iz člana 575 ovog zakona ili za proširenje postojećeg odobrenja iz člana 576 ovog zakona podnosi zahtjev u elektronskom obliku putem centralne baze podataka, u skladu sa EMIR-om.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana putem centralne baze podataka bez odlaganja se stavlja na raspolaganje Komisiji, ESMA-i i kolegijumu iz člana 581 ovog zakona.

Podnosilac zahtjeva za izdavanje odobrenja dužan je da dostavi sve informacije potrebne da dokaže da je u trenutku izdavanja odobrenja uspostavio sve potrebne aranžmane za ispunjavanje zahtjeva utvrđenih EMIR-om.

Podnosilac zahtjeva za proširenje postojećeg odobrenja dužan je da dostavi sve informacije potrebne da dokaže da će u trenutku odobravanja proširenja uspostaviti sve dodatne aranžmane potrebne za ispunjavanje zahtjeva utvrđenih EMIR-om koji se odnose na takvo proširenje.

Potvrda o prijemu zahtjeva dostavlja se putem centralne baze podataka u roku od dva radna dana od dana podnošenja zahtjeva.

Nakon potvrde o prijemu zahtjeva, Komisija obavještava podnosioca zahtjeva da li zahtjev sadrži dokumentaciju i informacije potrebne za njegovo razmatranje.

Obavještenje iz stava 6 ovog člana dostavlja se u roku od:

- 1) 20 radnih dana od dana potvrde o prijemu zahtjeva, kada se zahtjev odnosi na izdavanje odobrenja; ili
- 2) 10 radnih dana od dana potvrde o prijemu zahtjeva, kada se zahtjev odnosi na proširenje postojećeg odobrenja.

Ako Komisija utvrdi da nijesu dostavljeni svi dokumenti ili informacije potrebni u skladu sa članom 14 stav 6 i stav 7 ili članom 15 stav 3 i stav 4 EMIR-a, zatražiće od podnosioca zahtjeva da dostavi dodatne dokumente ili informacije putem centralne baze podataka.

Ako podnosilac zahtjeva ne postupi po zahtjevu Komisije iz stava 8 ovog člana, Komisija odbija zahtjev za izdavanje odobrenja ili zahtjev za proširenje postojećeg odobrenja.”

Član 93

Čl. 579 do 583 mijenjaju se i glase:

„Kolegijum

Član 579

U roku od 30 kalendarskih dana od dana dostavljanja obavještenja o potpunosti zahtjeva iz člana 578 ovog zakona, Komisija osniva kolegijum radi olakšavanja izvršavanja zadataka utvrđenih EMIR-om i ovim zakonom.

Kolegijumom zajednički predsjedavaju i njime upravljaju Komisija i predsjedavajući ili jedan od nezavisnih članova Odbora za nadzor centralnih drugih ugovornih strana ESMA-e iz člana 24a stav 2 tačka (b) EMIR-a (u daljem tekstu: kopredsjedavajući).

Kolegijum čine:

- 1) predsjedavajući ili bilo koji od nezavisnih članova Odbora za nadzor centralnih drugih ugovornih strana ESMA-e iz člana 24a stav 2 EMIR-a;
- 2) Komisija;
- 3) nadležni organi odgovorni za nadzor članova za kliring centralne druge ugovorne strane koji imaju sjedište u tri države koje, na zbirnoj osnovi tokom jednogodišnjeg perioda, daju najveće doprinose fondu za neizvršenje obaveza centralne druge ugovorne strane, uključujući, kada je relevantno, Evropsku centralnu banku u okviru poslova bonitetnog nadzora kreditnih institucija koji su joj povjereni u skladu sa propisima Evropske unije;
- 4) nadležni organi odgovorni za nadzor članova za kliring centralne druge ugovorne strane, osim organa iz tačke 3 ovog stava, uz saglasnost Komisije;
- 5) nadležni organi odgovorni za nadzor mjesta trgovanja kojima centralna druga ugovorna strana pruža usluge;
- 6) nadležni organi koji nadziru centralne druge ugovorne strane sa kojima je uspostavljen aranžman o interoperabilnosti;
- 7) nadležni organi odgovorni za nadzor centralnih depozitara sa kojima je centralna druga ugovorna strana povezana;
- 8) relevantni članovi Evropskog sistema centralnih banaka odgovorni za nadzor centralne druge ugovorne strane i relevantni članovi Evropskog sistema centralnih banaka odgovorni za nadzor centralnih drugih ugovornih strana sa kojima je uspostavljen aranžman o interoperabilnosti;

- 9) centralne banke koje izdaju najrelevantnije valute Evropske unije u kojima se obavljaju kliringovane finansijske transakcije;
- 10) centralne banke koje izdaju valute Evropske unije u kojima se obavljaju ili će se obavljati kliringovane finansijske transakcije, a koje nijesu obuhvaćene tačkom 9 ovog stava, uz saglasnost Komisije.

Nadležni organ države koji nije član kolegijuma može od kolegijuma zahtijevati informacije relevantne za obavljanje njegovih nadzornih zadataka.

Nadležni organi iz stava 3 tačka 4 ovog člana podnose Komisiji zahtjev za učešće u kolegijumu i obrazlažu ga na osnovu procjene uticaja finansijskih poteškoća centralne druge ugovorne strane na finansijsku stabilnost njihove države. Ako Komisija ne odobri zahtjev, dužna je da dostavi potpuno i detaljno pisano obrazloženje.

Centralne banke iz stava 3 tačka 10 ovog člana podnose Komisiji zahtjev za učešće u kolegijumu i obrazlažu ga na osnovu procjene uticaja finansijskih poteškoća centralne druge ugovorne strane na njihovu valutu izdavanja. Ako Komisija ne odobri zahtjev, dužna je da dostavi potpuno i detaljno pisano obrazloženje.

Komisija na svojoj internet stranici objavljuje listu članova kolegijuma i bez odlaganja je ažurira nakon svake promjene u sastavu kolegijuma.

Komisija dostavlja ESMA-i listu članova kolegijuma u roku od 30 kalendarskih dana od dana osnivanja kolegijuma ili promjene njegovog sastava. ESMA, po prijemu obavještenja, bez odlaganja objavljuje listu članova kolegijuma na svojoj internet stranici.

Kolegijum, ne dovodeći u pitanje odgovornosti nadležnih organa utvrđene EMIR-om, obezbjeđuje:

- 1) pripremu mišljenja iz člana 580 ovog zakona;
- 2) razmjenu informacija, uključujući zahtjeve za informacijama u skladu sa članom 84 EMIR-a;
- 3) postizanje saglasnosti o dobrovoljnom povjeravanju zadataka između članova kolegijuma;
- 4) koordinaciju programa nadzornih provjera zasnovanih na procjeni rizika centralne druge ugovorne strane; i
- 5) utvrđivanje postupaka i planova za postupanje u vanrednim situacijama, u skladu sa članom 24 EMIR-a.

Kopredsjedavajući odlučuju o datumima održavanja sjednica kolegijuma i utvrđuju dnevni red sjednica.

Članovi kolegijuma imaju pravo da učestvuju u utvrđivanju dnevnog reda sjednica, naročito predlaganjem tačaka dnevnog reda, uzimajući u obzir rezultate rada Zajedničkog mehanizma za praćenje.

Osnivanje i rad kolegijuma zasnivaju se na pisanom sporazumu svih članova kolegijuma.

Pisanim sporazumom iz stava 12 ovog člana naročito se uređuju:

- 1) postupci glasanja iz člana 580 stav 3 ovog zakona;
- 2) postupci za utvrđivanje dnevnog reda sjednica;
- 3) učestalost održavanja sjednica;
- 4) format i obim informacija koje Komisija dostavlja članovima kolegijuma, naročito informacija koje se dostavljaju u skladu sa članom 581 stav 4 ovog zakona;
- 5) odgovarajući minimalni rokovi za procjenu relevantne dokumentacije od strane članova kolegijuma; i
- 6) način komunikacije između članova kolegijuma.

Pisanim sporazumom mogu se utvrditi i poslovi koji se povjeravaju Komisiji, ESMA-i ili drugom članu kolegijuma.

U slučaju neslaganja između kopredsjedavajućih, konačnu odluku donosi Komisija i dostavlja ESMA-i obrazloženje te odluke.

ESMA, u saradnji sa Evropskim sistemom centralnih banaka, izrađuje nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima se bliže određuju:

- 1) uslovi pod kojima se valute Evropske unije iz stava 3 tačka 9 ovog člana smatraju najrelevantnijim; i
- 2) detalji praktičnih aranžmana za funkcionisanje kolegijuma.

Regulatorne tehničke standarde iz stava 16 ovog člana donosi Evropska komisija u skladu sa EMIR-om.

Mišljenje kolegijuma

Član 580

Kada je kolegijum iz člana 579 ovog zakona dužan da, u skladu sa Regulativom (EU) br. 648/2012, da mišljenje, donosi zajedničko mišljenje kojim utvrđuje da li centralna druga ugovorna strana ispunjava zahtjeve utvrđene tom regulativom.

Ako kolegijum ne donese zajedničko mišljenje, ne dovodeći u pitanje odredbe člana 17 stav 4 podstav treći tačka (b) Regulative (EU) br. 648/2012, kolegijum donosi većinsko mišljenje u istom roku.

Kada kolegijum daje mišljenje, na zahtjev bilo kojeg člana kolegijuma i na osnovu odluke donesene većinom članova kolegijuma, mišljenje može, pored utvrđivanja da li centralna druga ugovorna strana ispunjava zahtjeve iz Regulative (EU) br. 648/2012, sadržati i preporuke usmjerene na otklanjanje nedostataka u upravljanju rizikom centralne druge ugovorne strane i povećanje njene otpornosti.

Kada kolegijum daje mišljenje, centralna banka izdavalac valute koja je član kolegijuma u skladu sa članom 579 stav 3 tač. 9 i 10 ovog zakona može donijeti preporuke koje se odnose na valutu koju izdaje.

ESMA olakšava donošenje zajedničkog mišljenja u skladu sa svojom opštom koordinacionom funkcijom iz člana 31 Regulative (EU) br. 1095/2010.

Većinsko mišljenje kolegijuma donosi se običnom većinom članova kolegijuma.

U kolegijumu sa najviše 12 članova, najviše dva člana koji pripadaju istoj državi članici imaju pravo glasa.

U kolegijumu sa više od 12 članova, najviše tri člana koji pripadaju istoj državi članici imaju pravo glasa.

Svaki član kolegijuma koji ima pravo glasa ima jedan glas.

Izuzetno od stava 9 ovog člana, Evropska centralna banka koja je član kolegijuma u skladu sa članom 579 stav 3 tač. 3 i 9 ovog zakona ima dva glasa.

Članovi kolegijuma iz člana 579 stav 3 tač. 1, 4 i 10 ovog zakona nemaju pravo glasa prilikom donošenja mišljenja kolegijuma.

Odredbe ovog člana primjenjuju se u skladu sa odredbama Regulative (EU) br. 648/2012.

Oduzimanje odobrenja

Član 581

Ne dovodeći u pitanje član 22 stav 3 Regulative (EU) br. 648/2012, Komisija oduzima odobrenje centralnoj drugoj ugovornoj strani, u cjelini ili djelimično, ako centralna druga ugovorna strana:

- 1) nije iskoristila odobrenje u roku od 12 mjeseci od dana njegovog izdavanja;
- 2) nije koristila odobrenje za određenu uslugu ili aktivnost kliringa u okviru određene klase derivata, vrijednosnih papira, drugih finansijskih instrumenata ili

nefinansijskih instrumenata u roku od 12 mjeseci od dana izdavanja odobrenja ili od dana kada je centralna druga ugovorna strana posljednji put pružala takvu uslugu ili obavljala takvu aktivnost kliringa;

- 3) se izričito odrekla odobrenja;
- 4) u prethodnih 12 mjeseci nije pružala usluge niti obavljala aktivnosti kliringa u okviru određene klase derivata, vrijednosnih papira, drugih finansijskih instrumenata ili nefinansijskih instrumenata za koje joj je izdato odobrenje;
- 5) je odobrenje dobila na osnovu lažnih izjava ili na drugi protivpravan način;
- 6) više ne ispunjava uslove pod kojima joj je odobrenje izdato i nije preduzela korektivne mjere u roku koji joj je Komisija odredila; ili
- 7) ozbiljno i sistematski krši zahtjeve utvrđene Regulativom (EU) br. 648/2012.

Ako Komisija oduzima odobrenje u skladu sa stavom 1 ovog člana, može oduzimanje ograničiti na pojedinačnu uslugu ili aktivnost kliringa u okviru jedne ili više klasa derivata, vrijednosnih papira, drugih finansijskih instrumenata ili nefinansijskih instrumenata.

Prije donošenja odluke o oduzimanju odobrenja iz st. 1 i 2 ovog člana, uključujući oduzimanje odobrenja za jednu ili više usluga ili aktivnosti kliringa u okviru jedne ili više klasa derivata, vrijednosnih papira, drugih finansijskih instrumenata ili nefinansijskih instrumenata, Komisija, u skladu sa članom 578d ovog zakona, zahtijeva mišljenje ESMA-e i kolegijuma iz člana 579 ovog zakona o potrebi oduzimanja odobrenja, u cjelini ili djelimično, osim kada je potrebno hitno odlučivanje.

ESMA ili bilo koji član kolegijuma iz člana 579 ovog zakona može u bilo kojem trenutku zahtijevati od Komisije da ispita da li centralna druga ugovorna strana i dalje ispunjava uslove pod kojima joj je odobrenje izdato.

Kada Komisija donese odluku o oduzimanju odobrenja centralnoj drugoj ugovornoj strani, u cjelini ili djelimično, uključujući oduzimanje odobrenja za jednu ili više usluga ili aktivnosti kliringa u okviru jedne ili više klasa derivata, vrijednosnih papira, drugih finansijskih instrumenata ili nefinansijskih instrumenata, ta odluka proizvodi dejstvo na cijeloj teritoriji Evropske unije, a Komisija, bez odlaganja i putem centralne baze podataka, obavještava centralnu drugu ugovornu stranu o donesenoj odluci.

Preispitivanje i ocjena

Član 582

Komisija, kao nadležni organ iz člana 573 ovog zakona, vrši najmanje:

- 1) preispitivanje aranžmana, strategija, procesa i mehanizama koje centralna druga ugovorna strana primjenjuje radi ispunjavanja zahtjeva utvrđenih Regulativom (EU) br. 648/2012;
- 2) preispitivanje usluga ili aktivnosti koje centralna druga ugovorna strana pruža odnosno obavlja, a naročito usluga ili aktivnosti odobrenih u skladu sa ubrzanim postupkom iz člana 578c ovog zakona ili postupkom iz člana 602 ovog zakona;
- 3) procjenu rizika, uključujući finansijske i operativne rizike, kojima je centralna druga ugovorna strana izložena ili bi mogla biti izložena; i
- 4) preispitivanje promjena koje je centralna druga ugovorna strana izvršila u skladu sa članom 576a ovog zakona.

Preispitivanje i ocjena iz stava 1 ovog člana obuhvataju sve zahtjeve koji se odnose na centralne druge ugovorne strane utvrđene Regulativom (EU) br. 648/2012.

Komisija može zahtijevati pomoć ESMA-e u obavljanju svojih nadzornih aktivnosti, uključujući aktivnosti iz stava 1 ovog člana.

Komisija, nakon razmatranja mišljenja ESMA-e i kolegijuma iz člana 579 ovog zakona, utvrđuje učestalost i obim preispitivanja i ocjene iz stava 1 ovog člana, uzimajući naročito u obzir veličinu, sistemsku važnost, prirodu, obim i složenost aktivnosti centralne druge ugovorne strane, njenu povezanost sa drugim infrastrukturama finansijskog tržišta i nadzorne prioritete koje utvrđuje ESMA u skladu sa EMIR-om.

Komisija ažurira preispitivanje i ocjenu iz stava 1 ovog člana najmanje jednom godišnje.

Komisija najmanje jednom godišnje sprovodi nadzor na licu mjesta, u skladu sa EMIR-om i propisima kojima se uređuje nadzor Komisije.

Komisija obavještava ESMA-u o svakom planiranom neposrednom nadzoru na licu mjesta najmanje mjesec dana prije njegovog sprovođenja, osim ako je odluka o sprovođenju neposrednog nadzora na licu mjesta donesena u hitnom slučaju, kada Komisija o tome obavještava ESMA-u odmah nakon donošenja odluke.

ESMA može zahtijevati da bude pozvana da učestvuje u neposrednom nadzoru na licu mjesta.

Ako Komisija, nakon zahtjeva ESMA-e iz stava 8 ovog člana, odbije da pozove ESMA-u da učestvuje u neposrednom nadzoru na licu mjesta, dužna je da dostavi obrazloženo objašnjenje razloga za takvo odbijanje.

Ne dovodeći u pitanje st. 6 i 7 ovog člana, Komisija dostavlja ESMA-i i članovima kolegijuma iz člana 579 ovog zakona relevantne informacije koje primi od centralne druge ugovorne strane u vezi sa svim neposrednim nadzorima na licu mjesta koje sprovodi.

Komisija redovno, a najmanje jednom godišnje, podnosi ESMA-i i kolegijumu iz člana 579 ovog zakona izvještaj o procjeni i rezultatima preispitivanja i ocjene iz stava 1 ovog člana, uključujući informaciju o tome da li je Komisija zahtijevala preduzimanje korektivnih mjera ili izrekla kazne.

Izvještaj iz stava 11 ovog člana odnosi se na kalendarsku godinu i dostavlja se ESMA-i i kolegijumu najkasnije do 30. marta naredne godine.

Izvještaj iz stava 11 ovog člana podliježe mišljenju kolegijuma iz člana 579 ovog zakona, u skladu sa članom 580 ovog zakona, i mišljenju ESMA-e u skladu sa EMIR-om i postupkom iz člana 578d ovog zakona.

ESMA može zahtijevati održavanje ad hoc sastanka sa centralnom drugom ugovornom stranom i Komisijom naročito:

- 1) kada nastupi vanredna situacija u skladu sa EMIR-om;
- 2) kada utvrdi značajnu zabrinutost u vezi sa usklađenošću centralne druge ugovorne strane sa zahtjevima Regulative (EU) br. 648/2012; ili
- 3) kada smatra da bi aktivnosti centralne druge ugovorne strane mogle imati negativan prekogranični uticaj na njene članove za kliring ili njihove klijente.

Komisija obavještava kolegijum o održavanju sastanka iz stava 14 ovog člana i dostavlja mu sažetak glavnih zaključaka tog sastanka.

ESMA može zahtijevati od Komisije da joj dostavi informacije potrebne za obavljanje njenih zadataka u skladu sa ovim članom, u skladu sa postupkom iz člana 35 Regulative (EU) br. 1095/2010.

Ako centralna druga ugovorna strana ne ispunjava zahtjeve utvrđene Regulativom (EU) br. 648/2012, Komisija zahtijeva od centralne druge ugovorne strane da, u ranoj fazi, preduzme potrebne mjere ili korake radi otklanjanja utvrđenog stanja.

Zajednički postupci i metodologije za postupak nadzornog preispitivanja i ocjene primjenjuju se u skladu sa smjernicama ESMA-e donesenim u skladu sa Regulativom (EU) br. 1095/2010.

Kazne

Član 583

Za povredu odredaba ovog zakona Komisija izriče nadzorne mjere i administrativne novčane kazne propisane ovim zakonom.

Nadzorne mjere i administrativne novčane kazne iz stava 1 ovog člana moraju biti djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće.

Komisija objavljuje informacije o svakoj izrečenoj administrativnoj novčanoj kazni za povredu odredaba ovog zakona koje se odnose na obavezu poravnjanja, obavezu izvještavanja i tehnike upravljanja rizicima, osim ako bi takva objava ozbiljno ugrozila finansijsko tržište ili prouzrokovala nesrazmjernu štetu licima na koja se administrativna novčana kazna odnosi.

Komisija periodično objavljuje izvještaj o procjeni djelotvornosti pravila o nadzornim mjerama i administrativnim novčanim kaznama koje se primjenjuju za povrede odredaba ovog zakona.

Komisija rješenjem izriče administrativnu novčanu kaznu ili periodični penal subjektu koji je dužan da dostavlja podatke u skladu sa ovim zakonom, kada dostavljeni podaci ponovljeno sadrže sistematske i očigledne greške.

Periodični penal iz stava 5 ovog člana ne može biti veći od 1% prosječnog dnevnog prometa subjekta ostvarenog u prethodnoj finansijskoj godini i plaća se za svaki dan tokom kojeg povreda traje, sve dok se ne utvrdi da je obaveza izvještavanja ispunjena ili ponovo uspostavljena.

Periodični penal iz stava 5 ovog člana može se izreći za period koji ne može biti duži od šest mjeseci od dana određenog u rješenju Komisije kojim se nalaže prestanak povrede i izriče periodični penal.

Povreda odredaba ovog zakona ne utiče na punovažnost ugovora o OTC izvedenicama niti na pravo ugovornih strana da zahtijevaju izvršenje prava i obaveza koje proizlaze iz takvog ugovora i, po tom osnovu, ne daje pravo na naknadu štete od druge ugovorne strane.

Objavljene informacije i izvještaji iz st. 3 i 4 ovog člana ne smiju sadržati podatke o ličnosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.”

Član 94

Poslije člana 583 dodaje se novi član koji glasi:

„Mehanizam za izbjegavanje dvostrukih ili konfliktnih pravila za ugovore o OTC derivatima koji se ne kliringuju preko centralne druge ugovorne strane

Član 583a

Radi izbjegavanja dvostrukih ili suprotstavljenih zahtjeva koji se primjenjuju na učesnike na tržištu, Komisija sarađuje sa nadležnim organima drugih država i međunarodnim i evropskim tijelima u okviru svojih nadležnosti u vezi sa primjenom zahtjeva iz člana 572 ovog zakona.

Komisija, u okviru svojih nadležnosti, sarađuje i razmjenjuje informacije sa nadležnim organima drugih država radi obezbjeđivanja usklađene primjene zahtjeva iz člana 572 ovog zakona i izbjegavanja dvostrukih ili suprotstavljenih zahtjeva.“

Član 95

Čl. 584 do 587 mijenjaju se i glase:

„Kontaktna tačka i postupanje po smjernicama Evropskih nadzornih organa

Član 584

Komisija je kontakt tačka za saradnju i razmjenu informacija sa ESMA-om u okviru svoje nadležnosti utvrđene ovim zakonom.

Centralna banka Crne Gore je kontakt tačka za saradnju i razmjenu informacija sa EBA-om u okviru svojih nadležnosti i dostavlja Komisiji informacije potrebne za sprovođenje ovog zakona.

Protiv rješenja Komisije donesene na osnovu ovog zakona nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Pokretanje upravnog spora protiv odluke Komisije ne odlaže izvršenje odluke, osim u slučaju periodičnog penala iz člana 627 do 636 ovog zakona.

Komisija može postupati u skladu sa smjernicama i preporukama evropskih nadzornih tijela u okviru svoje nadležnosti, kada je, u skladu sa propisima kojima se uređuju nadležnosti tih tijela, izjavila da će postupati u skladu sa određenom smjernicom ili preporukom.

Komisija objavljuje na svojoj internet stranici obavještenje o izjavi iz stava 5 ovog člana.

Nadležnost Komisije

Član 585

Komisija, u okviru nadležnosti utvrđenih ovim zakonom:

- 1) vrši nadzor nad subjektima na koje se primjenjuju odredbe ovog zakona;
- 2) sarađuje i razmjenjuje informacije sa Evropskom komisijom, ESMA-om, EBA-om, nadležnim organima drugih država i drugim relevantnim tijelima;
- 3) učestvuje u radu kolegijuma iz člana 579 ovog zakona;
- 4) preduzima nadzorne mjere i izriče administrativne mjere, administrativne novčane kazne i periodične penale u skladu sa ovim zakonom;
- 5) vodi postupke i preduzima druge radnje u vezi sa utvrđenim povredama odredaba ovog zakona;

- 6) dostavlja Evropskoj komisiji, ESMA-i, kolegijumu i drugim nadležnim organima informacije, izvještaje i podatke u skladu sa ovim zakonom.

Komisija obezbjeđuje odgovarajuće stručne, administrativne i tehničke kapacitete potrebne za efikasno obavljanje poslova iz svoje nadležnosti.

Kada je to potrebno za obavljanje poslova iz njene nadležnosti, Komisija sarađuje sa ESMA-om, kolegijumom i drugim relevantnim nadležnim organima.

Saradnja između nadležnih organa

Član 586

Komisija blisko sarađuje sa drugim nadležnim organima, ESMA-om i, kada je potrebno, relevantnim članovima Evropskog sistema centralnih banaka, radi izvršavanja poslova i dužnosti utvrđenih Regulativom (EU) br. 648/2012.

Komisija, pri izvršavanju svojih opštih dužnosti, uzima u obzir mogući uticaj svojih odluka na stabilnost finansijskog sistema u drugim državama članicama na koje se te odluke odnose, a naročito u vanrednim situacijama iz člana 587 ovog zakona, na osnovu informacija dostupnih u trenutku donošenja odluke.

Saradnja iz stava 1 ovog člana obuhvata razmjenu informacija i koordinaciju nadzornih aktivnosti u skladu sa Regulativom (EU) br. 648/2012.

Vanredna situacija

Član 587

Komisija ili drugi relevantni organ, bez odlaganja, obavještava ESMA-u, kolegijum iz člana 579 ovog zakona, relevantne članove Evropskog sistema centralnih banaka, Evropsku komisiju i druge relevantne organe o svakoj vanrednoj situaciji koja se odnosi na centralnu drugu ugovornu stranu.

Vanrednom situacijom iz stava 1 ovog člana naročito se smatra:

- 1) situacija ili događaj koji utiče ili može uticati na bonitetnu ili finansijsku stabilnost ili otpornost centralne druge ugovorne strane ovlašćene u skladu sa članom 14 Regulative (EU) br. 648/2012, njenih članova za kliring ili njihovih klijenata;
- 2) namjera centralne druge ugovorne strane da aktivira plan oporavka u skladu sa članom 9 Regulative (EU) 2021/23, preduzimanje mjere rane intervencije u odnosu na centralnu drugu ugovornu stranu u skladu sa članom 18 te regulative ili zahtjev nadležnog organa za potpuno ili djelimično razrješenje višeg rukovodstva ili odbora centralne druge ugovorne strane u skladu sa članom 19 te regulative;
- 3) razvoj događaja na finansijskim ili drugim tržištima na kojima centralna druga ugovorna strana pruža usluge kliringa, koji može nepovoljno uticati na likvidnost

tržišta, prenos monetarne politike, nesmetano funkcionisanje platnih sistema ili stabilnost finansijskog sistema u bilo kojoj državi članici u kojoj je centralna druga ugovorna strana ili njen član za kliring osnovan.

U vanrednoj situaciji, Komisija bez odlaganja dostavlja i ažurira informacije potrebne članovima kolegijuma iz člana 579 ovog zakona za procjenu uticaja vanredne situacije, naročito na članove za kliring i njihove klijente.

Članovi kolegijuma mogu informacije dobijene u skladu sa stavom 3 ovog člana dostaviti javnim tijelima odgovornim za finansijsku stabilnost svojih tržišta, pod uslovima profesionalne tajne iz člana 83 Regulative (EU) br. 648/2012. Obaveza profesionalne tajne iz člana 83 Regulative (EU) br. 648/2012 primjenjuje se i na javna tijela koja prime te informacije.

Komisija postupa u skladu sa Regulativom (EU) br. 648/2012 i zakonom kojim se uređuje oporavak i sanacija centralnih drugih ugovornih strana kada vanredna situacija zahtijeva preduzimanje mjera radi zaštite finansijske stabilnosti.“

Član 96

Poslije člana 587 dodaje se novi član koji glasi:

„Koordinacija u vanrednoj situaciji i razmjena informacija

Član 587a

Ako vanredna situacija u jednoj ili više centralnih drugih ugovornih strana ima ili može imati destabilizujuće efekte na prekogranična tržišta, Komisija sarađuje sa ESMA-om, tijelima za sanaciju određenim u skladu sa zakonom kojim se uređuje oporavak i sanacija centralnih drugih ugovornih strana i kolegijumima iz člana 579 ovog zakona radi uspostavljanja koordinisanog odgovora na vanrednu situaciju i obezbjeđivanja djelotvorne razmjene informacija.

U vanrednoj situaciji, osim kada tijelo za sanaciju preduzima ili je preduzelo mjeru sanacije u odnosu na centralnu drugu ugovornu stranu u skladu sa zakonom kojim se uređuje oporavak i sanacija centralnih drugih ugovornih strana, Komisija postupa u skladu sa Regulativom (EU) br. 648/2012 u vezi sa ad hoc sjednicama Odbora za nadzor centralnih drugih ugovornih strana ESMA-e radi koordinacije postupanja nadležnih organa.

Na sjednicu iz stava 2 ovog člana, kada je to relevantno u odnosu na pitanja koja se razmatraju, pozivaju se:

- 1) relevantne centralne banke izdavaoci valuta;
- 2) relevantni nadležni organi za nadzor članova za kliring, uključujući, kada je relevantno, Evropsku centralnu banku u okviru poslova bonitetnog nadzora kreditnih institucija;

- 3) relevantni nadležni organi za nadzor mjesta trgovanja;
- 4) relevantni nadležni organi za nadzor clijenata, kada su poznati;
- 5) relevantna tijela za sanaciju određena u skladu sa zakonom kojim se uređuje oporavak i sanacija centralnih drugih ugovornih strana; i
- 6) članovi kolegijuma iz člana 579 ovog zakona koji nijesu obuhvaćeni tač. 1 do 4 ovog stava.

Kada je ad hoc sjednica iz stava 2 ovog člana sazvana, predsjedavajući Odbora za nadzor centralnih drugih ugovornih strana ESMA-e obavještava EBA-u, EIOPA-u, Evropski odbor za sistemske rizike, Jedinostveni odbor za sanaciju i Evropsku komisiju o održavanju sjednice, koji se na svoj zahtjev mogu pozvati da učestvuju na sjednici.

Kada se sjednica održava zbog vanredne situacije iz člana 587 stav 2 tačka 3 ovog zakona, predsjedavajući Odbora za nadzor centralnih drugih ugovornih strana ESMA-e poziva relevantne centralne banke izdavaoce valuta da učestvuju na sjednici.

ESMA može od Komisije zahtijevati informacije potrebne za izvršavanje njene koordinacione funkcije u skladu sa Regulativom (EU) br. 648/2012.

Ako Komisija raspolaže informacijama iz stava 6 ovog člana, dostavlja ih ESMA-i bez odlaganja.

Ako Komisija ne raspolaže informacijama iz stava 6 ovog člana, zahtijeva od centralne druge ugovorne strane ovlašćene u skladu sa članom 14 Regulative (EU) br. 648/2012, njenih članova za kliring ili njihovih clijenata, povezanih infrastruktura finansijskog tržišta ili drugih povezanih trećih lica kojima je centralna druga ugovorna strana povjerila obavljanje operativnih funkcija ili aktivnosti, kada je to relevantno, da dostave tražene informacije i o tome obavještava ESMA-u.

Komisija može, u skladu sa Regulativom (EU) br. 648/2012, omogućiti ESMA-i da informacije iz stava 6 ovog člana zahtijeva neposredno od relevantnog lica. ESMA informacije dobijene od tog lica bez odlaganja dostavlja Komisiji.

Ako ESMA ne primi informacije zahtijevane u skladu sa stavom 6 ovog člana u roku od 48 sati, informacije može zahtijevati neposredno od centralne druge ugovorne strane, njenih članova za kliring i njihovih clijenata, povezanih infrastruktura finansijskog tržišta i trećih lica kojima je centralna druga ugovorna strana povjerila obavljanje operativnih funkcija ili aktivnosti, u skladu sa Regulativom (EU) br. 648/2012.

ESMA informacije dobijene u skladu sa stavom 10 ovog člana bez odlaganja dostavlja Komisiji.

ESMA, na predlog Odbora za nadzor centralnih drugih ugovornih strana, može izdati preporuku u skladu sa članom 16 Regulative (EU) br. 1095/2010 jednom ili više nadležnih organa za donošenje privremenih ili trajnih nadzornih odluka radi

sprječavanja ili ublažavanja značajnih štetnih uticaja na finansijsku stabilnost Evropske unije.

Preporuka iz stava 12 ovog člana može se izdati samo kada su pogođene više od jedne centralne druge ugovorne strane ovlaštene u skladu sa članom 14 Regulative (EU) br. 648/2012 ili kada događaji na nivou Evropske unije destabilizuju prekogranična tržišta na kojima se obavlja kliring.

Odredbe ovog člana primjenjuju se u skladu sa Regulativom (EU) br. 648/2012 i Regulativom (EU) 2021/23.“

Član 97

Član 588 mijenja se i glasi:

„Priznavanje centralne druge ugovorne strane treće zemlje

Član 588

Centralna druga ugovorna strana sa poslovnim sjedištem u trećoj zemlji može pružati usluge kliringa članovima za kliring ili mjestima trgovanja sa poslovnim sjedištem u Crnoj Gori samo ako joj je ESMA priznala status centralne druge ugovorne strane.

Centralna druga ugovorna strana iz stava 1 ovog člana dužna je da ispunjava uslove pod kojima joj je priznat status i da kontinuirano ispunjava uslove koji se na nju primjenjuju nakon priznavanja.

Komisija sarađuje sa ESMA-om i nadležnim organima treće zemlje u vezi sa priznavanjem i nadzorom centralne druge ugovorne strane iz stava 1 ovog člana.

Komisija, na zahtjev ESMA-e, bez odlaganja dostavlja informacije i dokumentaciju iz svoje nadležnosti koje su potrebne za izvršavanje poslova i dužnosti ESMA-e.

Subjekti nadzora Komisije dužni su da, na zahtjev Komisije, dostave informacije i dokumentaciju potrebne za ostvarivanje saradnje i razmjenu informacija sa ESMA-om i nadležnim organima treće zemlje u vezi sa centralnom drugom ugovornom stranom iz stava 1 ovog člana.

Član 98

Poslije člana 588 dodaje se novi član koji glasi:

„Centralna druga ugovorna strana osnovana u Uniji

Član 588a

Centralna druga ugovorna strana sa poslovnim sjedištem u državi članici Evropske unije može pružati usluge kliringa članovima za kliring ili mjestima trgovanja sa poslovnim

sjedištem u Crnoj Gori pod uslovima pod kojima može pružati te usluge u državi članici u kojoj ima poslovno sjedište.“

Član 99

Čl. 589 do 595 mijenjaju se i glase:

„Organizacioni zahtjevi

Član 589

Centralna druga ugovorna strana mora imati pouzdane mehanizme upravljanja koji obuhvataju jasnu organizacionu strukturu sa jasno definisanim, transparentnim i dosljednim linijama odgovornosti, djelotvorne postupke za utvrđivanje, upravljanje, praćenje i izvještavanje o rizicima kojima je izložena ili bi mogla biti izložena, kao i odgovarajuće mehanizme interne kontrole, uključujući pouzdane administrativne i računovodstvene postupke.

Ne dovodeći u pitanje aranžmane o interoperabilnosti iz naslova V Regulative (EU) br. 648/2012 ili sprovođenje politike investiranja u skladu sa članom 47 te regulative, centralna druga ugovorna strana ne smije biti niti postati član za kliring ili klijent, niti uspostaviti aranžmane za indirektni kliring sa članom za kliring radi obavljanja aktivnosti kliringa kod centralne druge ugovorne strane.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da donese politike i postupke koji su dovoljno djelotvorni da obezbijede usklađenost sa Regulativom (EU) br. 648/2012, uključujući usklađenost članova uprave i zaposlenih sa zahtjevima utvrđenim tom regulativom.

Centralna druga ugovorna strana mora održavati i upravljati organizacionom strukturom koja obezbjeđuje kontinuitet i uredno obavljanje njenih usluga i aktivnosti i koristiti odgovarajuće i srazmjerne sisteme, sredstva i postupke, uključujući informacione i komunikacione sisteme kojima se upravlja u skladu sa Regulativom (EU) 2022/2554 i Regulativom (EU) br. 648/2012.

Centralna druga ugovorna strana mora obezbijediti jasno razdvajanje linija izvještavanja za upravljanje rizicima od linija izvještavanja za ostale operacije centralne druge ugovorne strane.

Centralna druga ugovorna strana donosi, sprovodi i održava politiku naknada kojom se podstiče pouzdano i djelotvorno upravljanje rizicima i koja ne stvara podsticaje za ublažavanje standarda u pogledu rizika.

Centralna druga ugovorna strana mora svoje mehanizme upravljanja, pravila kojima se uređuje njeno poslovanje i kriterijume za prijem u članstvo za kliring učiniti dostupnim javnosti bez naknade.

Centralna druga ugovorna strana podliježe čestim i nezavisnim revizijama.

Rezultati revizija iz stava 8 ovog člana dostavljaju se odboru centralne druge ugovorne strane i stavljaju na raspolaganje ESMA-i i nadležnom organu centralne druge ugovorne strane.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da postupa u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 26 Regulative (EU) br. 648/2012.

Regulatorni tehnički standardi iz stava 10 ovog člana primjenjuju se u skladu sa Regulativom (EU) br. 648/2012.“

Više rukovodstvo i odbor

Član 590

Više rukovodstvo centralne druge ugovorne strane mora biti dovoljno dobrog ugleda i imati dovoljno iskustva za obezbjeđivanje pouzdanog i razboritog upravljanja centralnom drugom ugovornom stranom.

Centralna druga ugovorna strana mora imati odbor.

Najmanje jedna trećina, a ne manje od dva člana odbora centralne druge ugovorne strane moraju biti nezavisni članovi.

Predstavnici klijenata članova za kliring pozivaju se na sjednice odbora kada se razmatraju pitanja od značaja za primjenu čl. 38 i 39 Regulative (EU) br. 648/2012.

Naknada nezavisnih i drugih neizvršnih članova odbora ne smije biti povezana sa poslovnim rezultatima centralne druge ugovorne strane.

Članovi odbora centralne druge ugovorne strane, uključujući nezavisne članove, moraju biti dovoljno dobrog ugleda i imati odgovarajuću stručnost u oblastima finansijskih usluga, upravljanja rizicima i usluga kliringa.

Prilikom sastava odbora vodi se računa o načelu rodne ravnoteže.

Centralna druga ugovorna strana jasno određuje uloge i odgovornosti odbora i obezbjeđuje vođenje zapisnika sa sjednica odbora.

Zapisnici sa sjednica odbora stavljaju se na raspolaganje Komisiji i revizorima.

Odbor za rizike

Član 591

Centralna druga ugovorna strana osniva odbor za rizike koji čine predstavnici njenih članova za kliring, nezavisni članovi odbora i predstavnici njenih klijenata.

Odbor za rizike može pozvati zaposlene centralne druge ugovorne strane i spoljne nezavisne stručnjake da prisustvuju sjednicama odbora za rizike bez prava glasa.

ESMA i Komisija mogu zahtijevati da prisustvuju sjednicama odbora za rizike bez prava glasa i da budu blagovremeno obaviještene o njegovim aktivnostima i odlukama.

Savjeti odbora za rizike moraju biti nezavisni od svakog neposrednog uticaja uprave centralne druge ugovorne strane.

Nijedna grupa predstavnika iz stava 1 ovog člana ne može imati većinu u odboru za rizike.

Centralna druga ugovorna strana jasno određuje mandat odbora za rizike, mehanizme upravljanja kojima se obezbjeđuje njegova nezavisnost, poslovne procedure, kriterijume za prijem u članstvo i način izbora članova odbora za rizike.

Mehanizmi upravljanja iz stava 6 ovog člana moraju biti javno dostupni i najmanje određivati da:

- 1) odborom za rizike predsjedava nezavisni član odbora;
- 2) odbor za rizike direktno odgovara odboru; i
- 3) odbor za rizike održava redovne sjednice.

Odbor za rizike savjetuje odbor o svim aranžmanima koji mogu uticati na upravljanje rizicima centralne druge ugovorne strane, uključujući naročito:

- 1) značajne promjene modela rizika;
- 2) postupke u slučaju neispunjavanja obaveza;
- 3) kriterijume za prijem članova za kliring;
- 4) kliring novih klasa instrumenata; i
- 5) izdvajanje poslovnih funkcija.

Odbor za rizike blagovremeno obavještava odbor o svakom novom riziku koji može uticati na otpornost centralne druge ugovorne strane.

Savjet odbora za rizike nije potreban za svakodnevno poslovanje centralne druge ugovorne strane.

U vanrednim situacijama ulažu se razumni naponi da se odbor za rizike konsultuje o događajima koji utiču na upravljanje rizicima centralne druge ugovorne strane, uključujući događaje koji se odnose na izloženost članova za kliring prema centralnoj drugoj ugovornoj strani i međuzavisnost sa drugim centralnim drugim ugovornim stranama.

Ne dovodeći u pitanje pravo ESMA-e i Komisije da budu blagovremeno obaviještene o radu odbora za rizike, članovi odbora za rizike dužni su da čuvaju povjerljivost podataka i informacija do kojih dođu u obavljanju svojih dužnosti.

Ako predsjednik odbora za rizike utvrdi da član ima stvarni ili potencijalni sukob interesa u vezi sa određenim pitanjem, tom članu ne može biti dozvoljeno da glasa o tom pitanju.

Centralna druga ugovorna strana bez odlaganja obavještava ESMA-u, Komisiju i odbor za rizike o svakoj odluci kojom odbor ne postupi u skladu sa savjetom odbora za rizike i obrazlaže takvu odluku.

Odbor za rizike ili bilo koji njegov član može obavijestiti Komisiju o oblastima u kojima smatra da savjet odbora za rizike nije uvažan.

Vođenje evidencije

Član 592

Centralna druga ugovorna strana dužna je da najmanje deset godina čuva svu evidenciju o pruženim uslugama i obavljenim aktivnostima, kako bi nadležnom organu omogućila praćenje usklađenosti centralne druge ugovorne strane sa Regulativom (EU) br. 648/2012.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da najmanje deset godina od dana prestanka ugovora čuva sve informacije o svim ugovorima koje je obradila, koje najmanje omogućavaju identifikaciju izvornih uslova transakcije prije kliringa kod te centralne druge ugovorne strane.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da, na zahtjev, stavi na raspolaganje Komisiji, ESMA-i i relevantnim članovima Evropskog sistema centralnih banaka evidenciju i informacije iz st. 1 i 2 ovog člana, kao i sve informacije o pozicijama kliringovanih ugovora, bez obzira na mjesto na kojem su transakcije izvršene.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da postupa u skladu sa regulatornim i sprovedbenim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 29 Regulative (EU) br. 648/2012, kojima se bliže određuju podaci, informacije i format evidencije iz st. 1 do 3 ovog člana.

Akcionari i članovi sa kvalifikovanim učešćem

Član 593

Komisija ne izdaje odobrenje centralnoj drugoj ugovornoj strani ako nije obaviještena o identitetu neposrednih ili posrednih akcionara ili članova, fizičkih ili pravnih lica, koja imaju kvalifikovano učešće u centralnoj drugoj ugovornoj strani, kao i o iznosu tog učešća.

Komisija ne izdaje odobrenje centralnoj drugoj ugovornoj strani ako nije uvjerena u podobnost akcionara ili članova koji imaju kvalifikovano učešće u centralnoj drugoj ugovornoj strani, uzimajući u obzir potrebu obezbjeđivanja pouzdanog i razboritog upravljanja centralnom drugom ugovornom stranom.

Ako je osnovan kolegijum iz člana 579 ovog zakona, kolegijum daje mišljenje o podobnosti akcionara ili članova koji imaju kvalifikovano učešće u centralnoj drugoj ugovornoj strani, u skladu sa članom 580 ovog zakona i postupkom iz člana 578b ovog zakona.

Kada između centralne druge ugovorne strane i drugih fizičkih ili pravnih lica postoji uska povezanost, Komisija izdaje odobrenje samo ako takva povezanost ne sprečava efikasno obavljanje nadzornih funkcija Komisije.

Ako lica iz stava 1 ovog člana vrše uticaj koji može ugroziti pouzdano i razborito upravljanje centralnom drugom ugovornom stranom, Komisija preduzima odgovarajuće mjere radi otklanjanja takve situacije, uključujući, kada je to potrebno, oduzimanje odobrenja.

Kolegijum iz člana 579 ovog zakona daje mišljenje o tome da li uticaj iz stava 5 ovog člana može ugroziti pouzdano i razborito upravljanje centralnom drugom ugovornom stranom i o mjerama koje se planiraju preduzeti radi otklanjanja takve situacije, u skladu sa članom 580 ovog zakona i postupkom iz člana 578b ovog zakona.

Komisija ne izdaje odobrenje centralnoj drugoj ugovornoj strani ako zakoni, drugi propisi ili administrativne odredbe treće zemlje koji se primjenjuju na jedno ili više fizičkih ili pravnih lica sa kojima centralna druga ugovorna strana ima usku povezanost, ili teškoće u sprovođenju tih zakona, drugih propisa ili administrativnih odredbi, sprečavaju efikasno obavljanje nadzornih funkcija Komisije.

Obavješćavanje nadležnog organa

Član 594

Centralna druga ugovorna strana dužna je da obavijesti Komisiju o svakoj promjeni u svom upravljanju i da Komisiji dostavi sve informacije potrebne za procjenu ispunjavanja zahtjeva iz člana 27 stav 1 i člana 27 stav 2, druga alineja Regulative (EU) br. 648/2012.

Ako postoji vjerovatnoća da bi postupanje člana odbora moglo ugroziti pouzdano i razborito upravljanje centralnom drugom ugovornom stranom, Komisija preduzima odgovarajuće mjere, koje mogu uključivati razrješenje tog člana sa dužnosti člana odbora.

Fizičko ili pravno lice, odnosno lica koja djeluju zajednički, koje je donijelo odluku da neposredno ili posredno stekne kvalifikovano učešće u centralnoj drugoj ugovornoj strani ili da neposredno ili posredno poveća takvo učešće tako da procenat glasačkih prava ili kapitala koji drži dostigne ili pređe 10%, 20%, 30% ili 50%, ili tako da centralna druga ugovorna strana postane njegovo zavisno društvo (u daljem tekstu: predloženi

sticalac), dužno je da prije sticanja pisanim putem obavijesti Komisiju o namjeri sticanja ili povećanja kvalifikovanog učešća, navodeći visinu namjeravanog učešća i podatke iz člana 595 stav 4 ovog zakona.

Fizičko ili pravno lice koje je donijelo odluku da neposredno ili posredno otuđi kvalifikovano učešće u centralnoj drugoj ugovornoj strani (u daljem tekstu: predloženi prodavac) dužno je da o tome prije otuđenja pisanim putem obavijesti Komisiju, navodeći visinu učešća koje namjerava otuđiti.

Predloženi prodavac dužan je da Komisiju obavijesti i o odluci da smanji kvalifikovano učešće tako da procenat glasačkih prava ili kapitala koji drži padne ispod 10%, 20%, 30% ili 50%, odnosno tako da centralna druga ugovorna strana prestane biti njegovo zavisno društvo.

Komisija, bez odlaganja, a najkasnije u roku od dva radna dana od dana prijema obavještenja iz st. 3 do 5 ovog člana i svih informacija iz stava 7 ovog člana, pisanim putem potvrđuje prijem obavještenja predloženom sticaocu ili predloženom prodavcu i bez odlaganja dostavlja informacije ESMA-i i kolegijumu iz člana 579 ovog zakona.

Komisija, u roku od 60 radnih dana od dana pisane potvrde prijema obavještenja i svih dokumenata koje je potrebno priložiti uz obavještenje na osnovu liste iz člana 595 stav 4 ovog zakona (u daljem tekstu: period za procjenu), sprovodi procjenu iz člana 595 stav 1 ovog zakona.

Kolegijum iz člana 579 ovog zakona daje mišljenje u skladu sa članom 580 ovog zakona, a ESMA daje mišljenje u skladu sa članom 24a stav 7, prvi podstav, tačka (bc) Regulative (EU) br. 648/2012 i postupkom iz člana 578b ovog zakona tokom perioda za procjenu.

Komisija prilikom potvrde prijema obavještenja iz stava 6 ovog člana obavještava predloženog sticaoca ili predloženog prodavca o datumu isteka perioda za procjenu.

Komisija može, na sopstvenu inicijativu ili na zahtjev ESMA-e ili kolegijuma iz člana 579 ovog zakona, tokom perioda za procjenu, kada je to potrebno, a najkasnije do 50. radnog dana perioda za procjenu, pisanim putem zatražiti dodatne informacije potrebne za sprovođenje procjene.

Zahtjev iz stava 10 ovog člana mora sadržati podatke o dodatnim informacijama koje se zahtijevaju.

Period za procjenu prekida se za period od dana upućivanja zahtjeva za dodatnim informacijama iz stava 10 ovog člana do dana prijema odgovora predloženog sticaoca ili predloženog prodavca, pri čemu prekid ne može trajati duže od 20 radnih dana.

Svaki naredni zahtjev Komisije za dopunu ili pojašnjenje već dostavljenih informacija ne prekida period za procjenu.

Komisija može produžiti prekid iz stava 12 ovog člana za najviše 30 radnih dana ako je predloženi sticalac ili predloženi prodavac:

- 1) osnovan ili regulisan van Evropske unije; ili
- 2) fizičko ili pravno lice koje nije podložno nadzoru u skladu sa Regulativom (EU) br. 648/2012 ili propisima Evropske unije kojima se uređuje nadzor finansijskih institucija.

Ako Komisija, po završetku procjene, odluči da se usprotivi predloženom sticanju, dužna je da u roku od dva radna dana, a najkasnije do isteka perioda za procjenu, o tome pisanim putem obavijesti predloženog sticaoca i navede razloge za takvu odluku.

Komisija o odluci iz stava 15 ovog člana obavještava kolegijum iz člana 579 ovog zakona.

Na zahtjev predloženog sticaoca, Komisija može, u skladu sa zakonom kojim se uređuje pristup informacijama i zaštita povjerljivih podataka, učiniti dostupnim javnosti odgovarajuće obrazloženje razloga za odluku iz stava 15 ovog člana.

Ako Komisija ne usprotivi predloženom sticanju tokom perioda za procjenu, smatra se da je sticanje odobreno.

Komisija može odrediti najduži rok za realizaciju predloženog sticanja i, kada je to opravdano, produžiti taj rok.

Zahtjevi za obavještavanje i odobravanje neposrednog ili posrednog sticanja glasačkih prava ili kapitala u centralnoj drugoj ugovornoj strani ne mogu biti stroži od zahtjeva utvrđenih Regulativom (EU) br. 648/2012.

Kriterijumi procjene

Član 595

Prilikom procjene obavještenja iz člana 594 stav 3 ovog zakona i informacija iz člana 594 stav 4 ovog zakona, radi obezbjeđivanja pouzdanog i razboritog upravljanja centralnom drugom ugovornom stranom u kojoj se predlaže sticanje, uzimajući u obzir vjerovatni uticaj predloženog sticaoca na centralnu drugu ugovornu stranu, Komisija procjenjuje podobnost predloženog sticaoca i finansijsku stabilnost predloženog sticanja, naročito u odnosu na:

- 1) ugled i finansijsku stabilnost predloženog sticaoca;
- 2) ugled i iskustvo lica koja će, kao posljedica predloženog sticanja, upravljati poslovanjem centralne druge ugovorne strane;
- 3) da li će centralna druga ugovorna strana biti u mogućnosti da ispunjava i nastavi da ispunjava zahtjeve utvrđene ovom uredbom;

- 4) da li postoje opravdani razlozi za sumnju da se u vezi sa predloženim sticanjem vrši ili je izvršeno pranje novca ili finansiranje terorizma, u smislu propisa kojima se uređuje sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, ili da bi predloženo sticanje moglo povećati rizik od pranja novca ili finansiranja terorizma.

Prilikom procjene finansijske stabilnosti predloženog sticaoca, Komisija naročito uzima u obzir vrstu poslovanja koje centralna druga ugovorna strana obavlja i koje namjerava da obavlja.

Prilikom procjene sposobnosti centralne druge ugovorne strane da ispunjava zahtjeve iz Regulative (EU) br. 648/2012, Komisija naročito uzima u obzir da li grupa čiji će dio postati centralna druga ugovorna strana ima strukturu koja omogućava efikasan nadzor, efikasnu razmjenu informacija između nadležnih organa i jasno utvrđivanje raspodjele odgovornosti između nadležnih organa.

Tokom perioda za procjenu iz člana 594 stav 7 ovog zakona, kolegijum iz člana 579 ovog zakona daje mišljenje u skladu sa članom 580 ovog zakona, a ESMA daje mišljenje u skladu sa članom 24a stav 7, prvi podstav, tačka (bc) Regulative (EU) br. 648/2012 i postupkom iz člana 578b ovog zakona.

Komisija može da se usprotivi predloženom sticanju samo ako za to postoje opravdani razlozi zasnovani na kriterijumima iz st. 1 do 3 ovog člana ili ako su informacije koje je dostavio predloženi sticalac nepotpune.

Komisija ne može unaprijed uslovljavati nivo učešća koje predloženi sticalac namjerava da stekne niti može procjenjivati predloženo sticanje sa aspekta ekonomskih potreba tržišta.“

Član 100

Poslije člana 595 dodaje se novi član koji glasi:

„Informacije i saradnja sa nadležnim organima

Član 595a

Komisija objavljuje listu informacija potrebnih za sprovođenje procjene iz člana 595 ovog zakona koje predloženi sticalac dostavlja uz obavještenje iz člana 594 stav 3 ovog zakona.

Informacije iz stava 1 ovog člana moraju biti srazmjerne i prilagođene prirodi predloženog sticaoca i predloženog sticanja.

Komisija ne može zahtijevati informacije koje nijesu relevantne za procjenu sa aspekta prudencijalnog nadzora.

Ako su Komisiji dostavljena dva ili više obavještenja o sticanju ili povećanju kvalifikovanog učešća u istoj centralnoj drugoj ugovornoj strani, Komisija je dužna da prema predloženim sticaocima postupa na nediskriminatoran način.

Nadležni organi, uključujući Komisiju, dužni su da blisko sarađuju prilikom sprovođenja procjene iz člana 595 ovog zakona kada je predloženi sticalac:

- 1) druga centralna druga ugovorna strana, kreditna institucija, društvo za osiguranje ili društvo za reosiguranje, investiciono društvo, operater tržišta, operator sistema za poravnanje i namiru finansijskih instrumenata, društvo za upravljanje otvorenim investicionim fondom sa javnom ponudom ili upravljač alternativnog investicionog fonda, ovlašćen u drugoj državi članici Evropske unije;
- 2) matično društvo subjekta iz tačke 1 ovog stava, ovlašćenog u drugoj državi članici Evropske unije; ili
- 3) fizičko ili pravno lice koje kontroliše subjekt iz tačke 1 ovog stava, ovlašćen u drugoj državi članici Evropske unije.

Komisija je dužna da, bez odlaganja, drugim nadležnim organima dostavlja informacije koje su od značaja ili neophodne za sprovođenje procjene iz člana 595 ovog zakona.

Komisija je dužna da, na zahtjev nadležnog organa, dostavi sve relevantne informacije, a informacije od suštinskog značaja dostavlja i na sopstvenu inicijativu.

U odluci Komisije kojom se daje ili odbija saglasnost za sticanje kvalifikovanog učešća navode se mišljenja ili rezerve koje je izrazio nadležni organ odgovoran za predloženog sticaoca.

Ako je predloženi sticalac centralna druga ugovorna strana, kreditna institucija, društvo za osiguranje ili reosiguranje, investiciono društvo, operater tržišta, operator sistema za poravnanje i namiru finansijskih instrumenata, društvo za upravljanje otvorenim investicionim fondom sa javnom ponudom ili upravljač alternativnog investicionog fonda koji je ovlašćen u drugoj državi članici Evropske unije, Komisija će, u okviru svojih nadležnosti, sarađivati sa nadležnim organom države članice koji je odgovoran za nadzor nad tim sticaocem.“

Član 101

Čl. 596 do 601 mijenjaju se i glase:

„Sukob interesa

Član 596

Centralna druga ugovorna strana dužna je da uspostavi i održava djelotvorne pisane organizacione i administrativne aranžmane za utvrđivanje i upravljanje mogućim

sukobima interesa između centralne druge ugovorne strane, uključujući njene rukovodioce, zaposlene i druga lica koja imaju neposrednu ili posrednu kontrolu nad njom ili su sa njom usko povezana, i njenih članova za kliring ili njihovih klijenata koji su poznati centralnoj drugoj ugovornoj strani.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da uspostavi i primjenjuje odgovarajuće postupke za rješavanje mogućih sukoba interesa.

Ako organizacioni ili administrativni aranžmani iz stava 1 ovog člana nijesu dovoljni da, uz razuman stepen sigurnosti, obezbijede sprječavanje rizika od štete po interese člana za kliring ili klijenta, centralna druga ugovorna strana dužna je, prije prihvatanja novih transakcija od tog člana za kliring, jasno da otkrije članu za kliring opštu prirodu ili izvore sukoba interesa., a ako je klijent poznat centralnoj drugoj ugovornoj strani, centralna druga ugovorna strana dužna je da o sukobu interesa obavijesti tog klijenta i člana za kliring čiji je klijent u pitanju.

Ako je centralna druga ugovorna strana matično društvo ili zavisno društvo, pisani aranžmani iz stava 1 ovog člana moraju obuhvatiti i sve okolnosti za koje je centralna druga ugovorna strana svjesna ili bi trebalo da bude svjesna, a koje mogu dovesti do sukoba interesa kao posljedice strukture i poslovnih aktivnosti drugih društava sa kojima je u odnosu matičnog društva ili zavisnog društva.

Pisani aranžmani iz stava 1 ovog člana najmanje sadrže:

- 1) okolnosti koje predstavljaju ili mogu dovesti do sukoba interesa koji podrazumijeva značajan rizik od štete po interese jednog ili više članova za kliring ili klijenata; i
- 2) postupke koji se primjenjuju i mjere koje se preduzimaju radi upravljanja takvim sukobom interesa.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da preduzme sve razumne mjere radi sprječavanja svake zloupotrebe informacija koje se vode u njenim sistemima i da spriječi korišćenje takvih informacija za druge poslovne aktivnosti.

Fizičko lice koje je usko povezano sa centralnom drugom ugovornom stranom ili pravno lice koje je sa centralnom drugom ugovornom stranom u odnosu matičnog društva ili zavisnog društva ne smije koristiti povjerljive informacije evidentirane u sistemima centralne druge ugovorne strane u komercijalne svrhe bez prethodne pisane saglasnosti klijenta na kojeg se te informacije odnose.

Kontinuitet poslovanja

Član 597

Centralna druga ugovorna strana dužna je da uspostavi, sprovodi i održava odgovarajuću politiku kontinuiteta poslovanja i plan oporavka od nepogoda, koji obuhvataju politiku kontinuiteta poslovanja informaciono-komunikacionih sistema, kao i planove odgovora i oporavka informaciono-komunikacionih sistema, uspostavljene i

sprovedene u skladu sa Regulativom (EU) 2022/2554, radi obezbjeđivanja očuvanja funkcija centralne druge ugovorne strane, blagovremenog oporavka poslovanja i ispunjavanja njenih obaveza.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da uspostavi, sprovodi i održava odgovarajući postupak kojim se obezbjeđuje blagovremena i uredna namira ili prenos imovine i pozicija klijenata i članova za kliring u slučaju oduzimanja odobrenja na osnovu odluke iz člana 581 ovog zakona.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da postupa u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 34 Regulative (EU) br. 648/2012, kojima se utvrđuje minimalni sadržaj i zahtjevi politike kontinuiteta poslovanja i plana oporavka od nepogoda, osim politike kontinuiteta poslovanja informaciono-komunikacionih sistema i planova odgovora i oporavka informaciono-komunikacionih sistema.

Odredbe ovog člana primjenjuju se u skladu sa Regulativom (EU) br. 648/2012 i Regulativom (EU) 2022/2554.

Izdvajanje poslovnih procesa, usluga i aktivnosti

Član 598

Ako centralna druga ugovorna strana izdvaja operativne funkcije, usluge ili aktivnosti, ostaje u potpunosti odgovorna za izvršavanje svih svojih obaveza iz ovog zakona i Regulative (EU) br. 648/2012 i dužna je da u svakom trenutku obezbijedi da:

- 1) izdvajanje ne dovodi do prenosa njene odgovornosti na pružaoca usluga;
- 2) odnos i obaveze centralne druge ugovorne strane prema njenim članovima za kliring ili, kada je primjenjivo, njihovim klijentima ostaju nepromijenjeni;
- 3) uslovi pod kojima je centralnoj drugoj ugovornoj strani izdato odobrenje ne budu suštinski izmijenjeni;
- 4) izdvajanje ne sprečava izvršavanje nadzornih i kontrolnih funkcija, uključujući neposredan pristup poslovnim prostorijama radi pribavljanja svih relevantnih informacija potrebnih za izvršavanje tih funkcija;
- 5) izdvajanje ne dovodi do uskraćivanja centralnoj drugoj ugovornoj strani sistema i kontrola potrebnih za upravljanje rizicima kojima je izložena;
- 6) pružalac usluga primjenjuje zahtjeve u pogledu kontinuiteta poslovanja koji su ekvivalentni zahtjevima koje je centralna druga ugovorna strana dužna da ispunjava u skladu sa ovim zakonom i Regulativom (EU) br. 648/2012;
- 7) centralna druga ugovorna strana zadržava stručnost i sredstva potrebna za procjenu kvaliteta pruženih usluga, organizacione i kapitalne adekvatnosti

pružaoca usluga, za djelotvoran nadzor nad izdvojenim funkcijama i upravljanje rizicima povezanim sa izdvajanjem, kao i da kontinuirano nadzire te funkcije i upravlja tim rizicima;

- 8) centralna druga ugovorna strana ima neposredan pristup relevantnim informacijama koje se odnose na izdvojene funkcije, usluge ili aktivnosti;
- 9) pružalac usluga sarađuje sa Komisijom u vezi sa izdvojenim funkcijama, uslugama ili aktivnostima; i
- 10) pružalac usluga štiti povjerljive informacije koje se odnose na centralnu drugu ugovornu stranu, njene članove za kliring i njihove klijente ili, ako je pružalac usluga osnovan u trećoj zemlji, obezbjeđuje da su standardi zaštite podataka te treće zemlje ili standardi utvrđeni ugovorom između zainteresovanih strana uporedivi sa standardima zaštite podataka koji se primjenjuju u Evropskoj uniji.

Centralna druga ugovorna strana ne smije izdvojiti ključne aktivnosti povezane sa upravljanjem rizicima bez prethodnog odobrenja Komisije.

Prilikom odlučivanja o odobravanju izdvajanja iz stava 2 ovog člana, Komisija pribavlja mišljenje kolegijuma iz člana 579 ovog zakona, koje se daje u skladu sa članom 580 ovog zakona, i mišljenje ESMA-e u skladu sa članom 24a stav 7, prvi podstav, tačka (bc) Regulative (EU) br. 648/2012 i postupkom iz člana 578b ovog zakona.

Komisija zahtijeva od centralne druge ugovorne strane da pisanim sporazumom jasno uredi svoja prava i obaveze i prava i obaveze pružaoca usluga.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da, na zahtjev, stavi na raspolaganje Komisiji, ESMA-i i kolegijumu iz člana 579 ovog zakona sve informacije potrebne za procjenu usklađenosti obavljanja izdvojenih funkcija, usluga ili aktivnosti sa ovim zakonom i Regulativom (EU) br. 648/2012.

Pravila poslovnog ponašanja

Član 599

Prilikom pružanja usluga svojim članovima za kliring i, kada je primjenjivo, njihovim klijentima, centralna druga ugovorna strana postupa pravično i profesionalno, u skladu sa najboljim interesima tih članova za kliring i klijenata i uz pouzdano upravljanje rizicima.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da uspostavi pravila za brzo postupanje po pritužbama koja su dostupna, transparentna i pravična.

Zahtjevi za učešće

Član 600

Centralna druga ugovorna strana, prema potrebi za pojedinu vrstu proizvoda koji se kliringuje, utvrđuje kategorije prihvatljivih članova za kliring i kriterijume za njihov prijem, uzimajući u obzir savjet odbora za rizike iz člana 591 stav 3 ovog zakona.

Kriterijumi iz stava 1 ovog člana moraju biti nediskriminatorni, transparentni i objektivni, kako bi se obezbijedio pravičan i otvoren pristup centralnoj drugoj ugovornoj strani i kako bi se obezbijedilo da članovi za kliring imaju dovoljno finansijskih sredstava i operativnih kapaciteta za ispunjavanje obaveza koje proizlaze iz njihovog učešća u centralnoj drugoj ugovornoj strani.

Kriterijumi kojima se ograničava pristup dozvoljeni su samo u mjeri u kojoj je njihov cilj kontrola rizika za centralnu drugu ugovornu stranu.

Ne dovodeći u pitanje aranžmane o interoperabilnosti iz Naslova V Regulative (EU) br. 648/2012 i sprovođenje politike investiranja u skladu sa članom 47 te regulative, kriterijumi za članstvo moraju obezbijediti da centralne druge ugovorne strane ili klirinške kuće ne mogu biti, neposredno ili posredno, članovi za kliring te centralne druge ugovorne strane.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da prihvati nefinansijsku drugu ugovornu stranu kao člana za kliring samo ako ta nefinansijska druga ugovorna strana može dokazati na koji način namjerava da ispunjava zahtjeve u pogledu marži i doprinosa fondu za neizvršenje obaveza, uključujući u uslovima stresnih tržišnih okolnosti.

Komisija redovno preispituje aranžmane koje uspostavi centralna druga ugovorna strana radi praćenja ispunjenosti uslova iz stava 5 ovog člana.

Komisija jednom godišnje podnosi izvještaj kolegijumu iz člana 579 ovog zakona o proizvodima koje kliringuju nefinansijske druge ugovorne strane iz stava 5 ovog člana, njihovoj ukupnoj izloženosti i utvrđenim rizicima.

Nefinansijska druga ugovorna strana koja nastupa kao član za kliring može pružati usluge kliringa za klijente samo nefinansijskim drugim ugovornim stranama koje pripadaju istoj grupi kao ta nefinansijska druga ugovorna strana, a kod centralne druge ugovorne strane može voditi račune samo za imovinu i pozicije koje drži za sopstveni račun ili za račun tih nefinansijskih drugih ugovornih strana.

ESMA može, nakon sprovedenog ad hoc stručnog pregleda, izdati mišljenje ili preporuku o primjerenosti aranžmana iz st. 5 i 8 ovog člana.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da kontinuirano obezbjeđuje ispunjenost kriterijuma iz stava 1 ovog člana i da ima blagovremen pristup informacijama relevantnim za takvu procjenu.

Centralna druga ugovorna strana najmanje jednom godišnje sprovodi sveobuhvatan pregled usklađenosti svojih članova za kliring sa ovim članom.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da Komisiju obavijesti o svakom značajnom negativnom razvoju događaja u vezi sa rizičnim profilom bilo kojeg člana za kliring utvrđenom u okviru procjene iz stava 10 ovog člana ili druge procjene sa sličnim zaključkom, uključujući svako povećanje rizika koji član za kliring predstavlja za centralnu drugu ugovornu stranu, a za koje centralna druga ugovorna strana smatra da može dovesti do pokretanja postupka zbog neizvršenja obaveza.

Članovi za kliring koji obavljaju kliring transakcija u ime svojih klijenata dužni su da raspolazu potrebnim dodatnim finansijskim sredstvima i operativnim kapacitetima za obavljanje te aktivnosti.

Pravila centralne druge ugovorne strane koja se odnose na članove za kliring moraju joj omogućiti prikupljanje relevantnih osnovnih informacija radi identifikovanja, praćenja i upravljanja relevantnim koncentracijama rizika povezanog sa pružanjem usluga klijentima.

Članovi za kliring dužni su da, na zahtjev, obavijeste centralnu drugu ugovornu stranu o kriterijumima i aranžmanima koje primjenjuju radi omogućavanja pristupa svojim klijenata uslugama centralne druge ugovorne strane.

Odgovornost za obezbjeđivanje da klijenti ispunjavaju svoje obaveze ostaje na članovima za kliring.

Centralna druga ugovorna strana mora imati objektivne i transparentne postupke za suspenziju i uredan izlazak članova za kliring koji više ne ispunjavaju kriterijume iz stava 1 ovog člana.

Centralna druga ugovorna strana može uskratiti pristup članu za kliring koji ispunjava kriterijume iz stava 1 ovog člana samo ako je to uredno obrazloženo u pisanom obliku i zasnovano na sveobuhvatnoj analizi rizika.

Centralna druga ugovorna strana može članovima za kliring nametnuti posebne dodatne obaveze, uključujući obavezu učešća u aukcijama pozicija člana za kliring koji ne ispunjava svoje obaveze. Dodatne obaveze moraju biti srazmjerne riziku koji član za kliring predstavlja i ne mogu ograničavati učešće na određene kategorije članova za kliring.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da postupa u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 37 Regulative (EU) br. 648/2012, kojima se bliže određuju elementi koji se uzimaju u obzir prilikom utvrđivanja kriterijuma za prijem članova za kliring i procjene sposobnosti nefinansijskih drugih ugovornih strana koje nastupaju kao članovi za kliring da ispune zahtjeve u pogledu marži i doprinosa fondu za neizvršenje obaveza.

Prilikom primjene regulatornih tehničkih standarda iz stava 20 ovog člana uzimaju se u obzir:

- 1) načini i posebnosti putem kojih nefinansijske druge ugovorne strane mogu pristupiti ili već pristupaju uslugama kliringa, uključujući direktno članstvo u modelima sponzorisanog pristupa;
- 2) potreba za omogućavanjem bonitetno sigurnog direktnog pristupa nefinansijskih drugih ugovornih strana uslugama i aktivnostima kliringa;
- 3) potreba obezbjeđivanja srazmjernosti; i
- 4) potreba obezbjeđivanja djelotvornog upravljanja rizicima.

Transparentnost

Član 601

Centralna druga ugovorna strana i njeni članovi za kliring javno objavljuju cijene i naknade povezane sa uslugama koje pružaju.

Cijene i naknade objavljuju se posebno za svaku uslugu, uključujući popuste i rabate, kao i uslove za ostvarivanje prava na takva umanjenja.

Centralna druga ugovorna strana omogućava svojim članovima za kliring i, kada je primjenjivo, njihovim klijentima odvojen pristup pojedinačnim uslugama koje pruža.

Centralna druga ugovorna strana odvojeno iskazuje troškove i prihode povezane sa pružanjem svojih usluga i te informacije dostavlja ESMA-i i Komisiji.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da svoje članove za kliring i klijente obavijesti o rizicima povezanim sa uslugama koje pruža.

Centralna druga ugovorna strana dostavlja ESMA-i, svojim članovima za kliring i Komisiji informacije o cijenama koje koristi za izračunavanje svoje izloženosti prema članovima za kliring na kraju dana.

Centralna druga ugovorna strana javno objavljuje, na zbirnoj osnovi, obim kliringovanih transakcija za svaku klasu instrumenata koje kliringuje.

Centralna druga ugovorna strana javno objavljuje operativne i tehničke zahtjeve koji se odnose na komunikacione protokole, uključujući sadržaj i formate poruka koje koristi u komunikaciji sa trećim licima, uključujući zahtjeve iz člana 568 ovog zakona.

Centralna druga ugovorna strana javno objavljuje svako kršenje kriterijuma iz člana 600 stav 1 ovog zakona i zahtjeva iz stava 1 ovog člana od strane člana za kliring, osim ako Komisija smatra da bi takvo objavljivanje predstavljalo prijetnju finansijskoj stabilnosti ili povjerenju u tržište, ozbiljno ugrozilo finansijska tržišta ili prouzrokovalo nesrazmjernu štetu zainteresovanim stranama.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da postupa u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 38 Regulative (EU) br. 648/2012, kojima se bliže uređuju zahtjevi u pogledu transparentnosti iz st. 1 do 9 ovog člana.“

Član 102

Poslije člana 601 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Transparentnost modela početne marže

Član 601a

Centralna druga ugovorna strana dužna je da članovima za kliring obezbijedi simulacioni alat koji im omogućava da utvrde iznos dodatne početne marže koju bi centralna druga ugovorna strana mogla zahtijevati na nivou portfolija prilikom kliringa nove transakcije, uključujući simulaciju zahtjeva za maržom kojima bi mogli biti podvrgnuti u različitim scenarijima.

Simulacionom alatu iz stava 1 ovog člana pristupa se isključivo na osnovu sigurnog pristupa, a rezultati simulacije nijesu obavezujući.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da članovima za kliring na jasan i transparentan način pruži informacije o modelima početne marže koje koristi, uključujući metodologije za sva dodatna povećanja marže.

Informacije iz stava 3 ovog člana moraju:

- 1) jasno objasniti strukturu modela početne marže i način njegovog funkcionisanja, uključujući funkcionisanje u stresnim tržišnim uslovima;
- 2) jasno opisati ključne pretpostavke i ograničenja modela početne marže i okolnosti u kojima te pretpostavke više ne važe; i
- 3) biti dokumentovane.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da postupa u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 38 Regulative (EU) br. 648/2012, kojima se bliže određuju zahtjevi koje mora ispunjavati simulacioni alat iz stava 1 ovog člana, vrsta rezultata koji se njime obezbjeđuju i informacije koje centralna druga ugovorna strana dostavlja članovima za kliring u vezi sa transparentnošću modela početne marže iz stava 3 ovog člana.

Informacije klijentima o marži i rizicima

Član 601b

Članovi za kliring koji pružaju usluge kliringa i klijenti koji pružaju usluge kliringa dužni su da svojim klijentima pruže najmanje sljedeće informacije:

- 1) informacije o načinu funkcionisanja modela marže centralne druge ugovorne strane;
- 2) informacije o situacijama i uslovima koji mogu dovesti do zahtjeva za uplatu marže;
- 3) informacije o postupcima koji se primjenjuju za utvrđivanje iznosa koji klijenti treba da polože kao maržu; i
- 4) simulaciju zahtjeva za maržom kojima bi klijenti mogli biti podvrgnuti u različitim scenarijima.

Simulacija iz stava 1 tačka 4 ovog člana obuhvata marže koje zahtijeva centralna druga ugovorna strana, kao i dodatne marže koje zahtijevaju članovi za kliring i klijenti koji pružaju usluge kliringa. Rezultati simulacije nijesu obavezujući.

Na zahtjev člana za kliring, centralna druga ugovorna strana dužna je da, bez odlaganja, dostavi tom članu informacije potrebne za ispunjavanje obaveza iz stava 1 ovog člana, osim ako su te informacije već dostavljene u skladu sa čl. 601 i 601a ovog zakona.

Kada član za kliring ili klijent pruža usluge kliringa, dužan je da, kada je to primjenjivo, informacije iz stava 3 ovog člana dostavi svojim klijentima.

Članovi za kliring i klijenti koji pružaju usluge kliringa dužni su da postojeće i potencijalne klijente jasno obavijeste o potencijalnim gubicima ili drugim troškovima koje mogu snositi kao rezultat primjene postupaka upravljanja neizvršenjem obaveza i aranžmana za raspodjelu gubitaka i pozicija u skladu sa pravilima poslovanja centralne druge ugovorne strane, uključujući vrstu naknade koju mogu ostvariti, uzimajući u obzir član 48 stav 7 Regulative (EU) br. 648/2012.

Klijentima se pružaju dovoljno detaljne informacije kako bi razumjeli najteže moguće gubitke ili druge troškove kojima bi mogli biti izloženi ako centralna druga ugovorna strana preduzme mjere oporavka.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da postupa u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 38 Regulative (EU) br. 648/2012, kojima se bliže određuju informacije koje članovi za kliring i klijenti koji pružaju usluge kliringa dostavljaju svojim klijentima, kao i zahtjevi u vezi sa simulacijom marže koja se pruža klijentima i vrsta rezultata te simulacije.“

Član 103

Čl. 602 do 608 mijenjaju se i glase:

„Odvajanje i prenosivost

Član 602

Centralna druga ugovorna strana vodi odvojene evidencije i račune koji joj omogućavaju da, u svakom trenutku i bez odlaganja, razlikuje imovinu i pozicije koje se vode za račun jednog člana za kliring od imovine i pozicija koje se vode za račun bilo kojeg drugog člana za kliring i od svoje imovine.

Centralna druga ugovorna strana nudi vođenje odvojenih evidencija i računa koji svakom članu za kliring omogućavaju da u računima kod centralne druge ugovorne strane razlikuje imovinu i pozicije tog člana za kliring od imovine i pozicija koje se vode za račun njegovih klijenata („odvajanje zbirnih računa za klijente“).

Centralna druga ugovorna strana nudi vođenje odvojenih evidencija i računa koji svakom članu za kliring omogućavaju da u računima kod centralne druge ugovorne strane razlikuje imovinu i pozicije koje se vode za račun određenog klijenta od imovine i pozicija koje se vode za račun drugih klijenata („odvajanje pojedinačnih računa za klijente“).

Na zahtjev člana za kliring, centralna druga ugovorna strana omogućava otvaranje više računa na ime tog člana za kliring ili za račun njegovih klijenata.

Član za kliring vodi odvojene evidencije i račune koji mu omogućavaju da, u računima kod centralne druge ugovorne strane i u svojim računima, razlikuje svoju imovinu i pozicije od imovine i pozicija koje se vode za račun njegovih klijenata kod centralne druge ugovorne strane.

Član za kliring svojim klijentima nudi najmanje izbor između odvajanja zbirnih računa za klijente i odvajanja pojedinačnih računa za klijente i obavještava ih o troškovima i nivou zaštite koji su povezani sa svakom od tih opcija. Klijent svoj izbor potvrđuje u pisanom obliku.

Kada klijent izabere odvajanje pojedinačnih računa za klijente, svaki iznos marže koji premašuje zahtjev za maržom za tog klijenta dostavlja se centralnoj drugoj ugovornoj strani i vodi odvojeno od marži drugih klijenata ili članova za kliring i ne izlaže se gubicima povezanim sa pozicijama koje se vode na drugom računu.

Centralna druga ugovorna strana i članovi za kliring javno objavljuju nivoe zaštite i troškove povezane sa različitim nivoima odvajanja koje nude i te usluge pružaju pod razumnim komercijalnim uslovima.

Informacije o različitim nivoima odvajanja iz stava 8 ovog člana uključuju opis glavnih pravnih posljedica ponuđenih nivoa odvajanja, uključujući informacije o stečajnom pravu koje se primjenjuje u relevantnim jurisdikcijama.

Centralna druga ugovorna strana ima pravo upotrebe u odnosu na marže ili doprinose u jamstveni fond prikupljene na osnovu ugovora o finansijskom kolateralu u vrijednosnim papirima, u smislu člana 2 stav 1 tačka (c) Direktive 2002/47/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta, ako je upotreba takvih ugovora predviđena njenim pravilima poslovanja.

Član za kliring pisanim putem potvrđuje prihvatanje pravila poslovanja centralne druge ugovorne strane.

Centralna druga ugovorna strana javno objavljuje pravo upotrebe iz stava 10 ovog člana, koje se izvršava u skladu sa članom 610 ovog zakona.

Zahtjev za razlikovanjem imovine i pozicija u računima kod centralne druge ugovorne strane smatra se ispunjenim kada:

- 1) se imovina i pozicije evidentiraju na odvojenim računima;
- 2) se sprječava netiranje pozicija evidentiranih na različitim računima; i
- 3) imovina kojom su pokrivena pozicije evidentirane na računu nije izložena gubicima povezanim sa pozicijama evidentiranim na drugom računu.

Imovina iz stava 13 ovog člana obuhvata kolateral koji se drži radi pokrivanja pozicija i uključuje pravo na prenos imovine jednake vrijednosti tom kolateralu ili pravo na prihode ostvarene realizacijom kolaterala, ali ne obuhvata doprinose u jamstveni fond.

Nacionalni stečajni propisi ne mogu sprečavati centralnu drugu ugovornu stranu da postupa u skladu sa članom 48 st. 5, 6 i 7 Regulative (EU) br. 648/2012 u odnosu na imovinu i pozicije evidentirane na računima iz st. 2 do 5 ovog člana.

Bonitetni zahtjevi i upravljanje izloženošću

Član 603

Centralna druga ugovorna strana mjeri i procjenjuje svoju likvidnosnu i kreditnu izloženost prema svakom članu za kliring i, prema potrebi, prema drugoj centralnoj drugoj ugovornoj strani sa kojom je zaključila aranžman o interoperabilnosti, gotovo u realnom vremenu.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da blagovremeno i na nediskriminatornoj osnovi ima pristup relevantnim izvorima podataka o cijenama koji su potrebni za efikasno mjerenje njene izloženosti, po razumnoj cijeni.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da postupa u skladu sa smjernicama koje Evropsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala donosi u skladu sa članom 16 Regulative (EU) br. 1095/2010, a koje se odnose na metod za izračunavanje izloženosti i eventualnih doprinosa finansijskim sredstvima centralne druge ugovorne strane od strane subjekata javnog sektora koji učestvuju u centralnoj drugoj ugovornoj strani, uzimajući u obzir mandat subjekata javnog sektora.

Zahtjevi za maržom

Član 604

Centralna druga ugovorna strana određuje, poziva i prikuplja maržu radi ograničavanja svoje kreditne izloženosti prema svakom članu za kliring i, prema potrebi, prema drugoj centralnoj drugoj ugovornoj strani sa kojom ima zaključene aranžmane o interoperabilnosti.

Marža iz stava 1 ovog člana mora biti dovoljna da pokrije potencijalne izloženosti za koje centralna druga ugovorna strana procjenjuje da će nastati do likvidacije odgovarajućih pozicija.

Marža mora biti dovoljna da pokrije gubitke koji proizlaze iz najmanje 99% promjena izloženosti tokom odgovarajućeg vremenskog perioda i da obezbijedi da centralna druga ugovorna strana u potpunosti kolateralizuje svoje izloženosti prema svim članovima za kliring i, prema potrebi, prema drugim centralnim drugim ugovornim stranama sa kojima ima zaključene aranžmane o interoperabilnosti, najmanje jednom dnevno.

Centralna druga ugovorna strana kontinuirano prati i preispituje nivo marže kako bi odražavao tekuće tržišne uslove, uzimajući u obzir moguće prociklične efekte takvih izmjena.

Pri utvrđivanju zahtjeva za maržom, centralna druga ugovorna strana primjenjuje modele i parametre kojima se obuhvataju karakteristike rizika proizvoda koji se kliringuju i uzimaju u obzir vremenski interval između poziva i naplate marže, tržišna likvidnost i mogućnost promjena tokom trajanja transakcije.

Modele i parametre iz stava 5 ovog člana potvrđuje Komisija i oni podliježu mišljenju koledža iz člana 579 ovog zakona, u skladu sa članom 580 ovog zakona, i mišljenju ESMA-e u skladu sa članom 24a stav 7 podstav prvi tačka (bc) Regulative (EU) br. 648/2012, koje se izdaje u skladu sa postupkom iz člana 578b ovog zakona.

Centralna druga ugovorna strana poziva i prikuplja maržu tokom dana, najmanje kada su prekoračeni unaprijed utvrđeni pragovi.

Pri postupanju iz stava 7 ovog člana centralna druga ugovorna strana, u najvećoj mogućoj mjeri, uzima u obzir mogući uticaj poziva i plaćanja marže tokom dana na likvidnosnu poziciju učesnika i otpornost centralne druge ugovorne strane.

Centralna druga ugovorna strana, u najvećoj mogućoj mjeri, ne zadržava uplate varijacione marže tokom dana nakon što je naplatila sva dospjela plaćanja po tom osnovu.

Centralna druga ugovorna strana poziva i prikuplja maržu koja je dovoljna za pokriće rizika koji proizlazi iz pozicija evidentiranih na svakom računu koji se vodi u skladu sa članom 602 ovog zakona u odnosu na određene finansijske instrumente.

Centralna druga ugovorna strana može obračunavati maržu na nivou portfolija finansijskih instrumenata ako je metodologija koja se primjenjuje razborita i pouzdana.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da pri utvrđivanju i obračunu zahtjeva za maržom postupa u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 41 Regulative (EU) br. 648/2012, kojima se utvrđuju odgovarajući procenat i vremenski periodi za period likvidacije i način izračunavanja istorijske volatilnosti za različite klase finansijskih instrumenata, uzimajući u obzir cilj ograničavanja procikličnosti, kao i uslovi pod kojima se mogu primjenjivati prakse obračuna marže na nivou portfolija iz stava 11 ovog člana.

Jamstveni fond

Član 605

Radi dodatnog ograničavanja kreditne izloženosti prema svojim članovima za kliring, centralna druga ugovorna strana održava unaprijed finansirani jamstveni fond za pokriće gubitaka koji prelaze gubitke koji se pokrivaju zahtjevima za maržom iz člana 604 ovog zakona, a koji nastaju usljed neispunjavanja obaveza, uključujući otvaranje stečajnog postupka, jednog ili više članova za kliring.

Centralna druga ugovorna strana utvrđuje minimalni iznos jamstvenog fonda ispod kojeg iznos tog fonda ni u kojim okolnostima ne smije pasti.

Centralna druga ugovorna strana utvrđuje minimalnu veličinu doprinosa jamstvenom fondu i kriterijume za izračun doprinosa pojedinačnih članova za kliring.

Doprinosi jamstvenom fondu moraju biti srazmjerni izloženosti svakog člana za kliring.

Jamstveni fond mora najmanje omogućiti centralnoj drugoj ugovornoj strani da, u ekstremnim ali mogućim tržišnim uslovima, izdrži neispunjavanje obaveza člana za kliring prema kojem ima najveću izloženost ili drugog i trećeg najvećeg člana za kliring, ako je zbir njihovih izloženosti veći.

Centralna druga ugovorna strana razvija scenarije ekstremnih ali mogućih tržišnih uslova.

Scenariji iz stava 6 ovog člana obuhvataju najvolatilnije periode koje su doživjela tržišta za koja centralna druga ugovorna strana pruža svoje usluge, kao i niz mogućih budućih scenarija.

Scenariji iz stava 6 ovog člana uzimaju u obzir iznenadnu prodaju finansijskih sredstava i naglo smanjenje tržišne likvidnosti.

Centralna druga ugovorna strana može uspostaviti više od jednog jamstvenog fonda za različite klase instrumenata koje kliringuje.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da pri određivanju veličine jamstvenog fonda i drugih finansijskih sredstava iz člana 606 ovog zakona primjenjuje okvir za

definisanje ekstremnih ali mogućih tržišnih uslova utvrđen regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 42 Regulative (EU) br. 648/2012.

Ostala finansijska sredstva

Član 606

Centralna druga ugovorna strana održava dovoljna unaprijed finansirana i dostupna finansijska sredstva za pokriće mogućih gubitaka koji prelaze gubitke koji se pokrivaju zahtjevima za maržom iz člana 604 ovog zakona i jamstvenim fondom iz člana 605 ovog zakona.

Unaprijed finansirana finansijska sredstva iz stava 1 ovog člana uključuju namjenska sredstva centralne druge ugovorne strane koja su joj slobodno dostupna i koja se ne smiju koristiti za ispunjavanje kapitalnih zahtjeva iz člana 577 ovog zakona.

Jamstveni fond iz člana 605 ovog zakona i ostala finansijska sredstva iz stava 1 ovog člana moraju u svakom trenutku omogućiti centralnoj drugoj ugovornoj strani da, u ekstremnim ali mogućim tržišnim uslovima, izdrži neispunjavanje obaveza najmanje dva člana za kliring prema kojima ima najveće izloženosti.

Centralna druga ugovorna strana može zahtijevati od članova za kliring koji ispunjavaju svoje obaveze da obezbijede dodatna sredstva u slučaju neispunjavanja obaveza drugog člana za kliring.

Članovi za kliring imaju ograničenu izloženost prema centralnoj drugoj ugovornoj strani.

Kontrole likvidnosnog rizika

Član 607

Centralna druga ugovorna strana mora u svakom trenutku imati pristup odgovarajućoj likvidnosti potrebnoj za obavljanje svojih usluga i aktivnosti.

Radi obezbjeđivanja likvidnosti iz stava 1 ovog člana, centralna druga ugovorna strana pribavlja potrebne kreditne linije ili slične aranžmane za pokriće svojih likvidnosnih potreba u slučaju da finansijska sredstva koja joj stoje na raspolaganju nijesu odmah dostupna.

Član za kliring, matično društvo ili zavisno društvo tog člana za kliring, zajedno, ne smiju obezbijediti više od 25% kreditnih linija potrebnih centralnoj drugoj ugovornoj strani.

Centralna druga ugovorna strana mjeri, najmanje na dnevnoj osnovi, svoje potencijalne likvidnosne potrebe.

Pri utvrđivanju potencijalnih likvidnosnih potreba iz stava 4 ovog člana, centralna druga ugovorna strana uzima u obzir likvidnosni rizik koji proizlazi iz neispunjavanja

obaveza najmanje dva subjekta prema kojima ima najveće izloženosti, a koji su članovi za kliring ili pružaoci likvidnosti, pri čemu se centralne banke ne uzimaju u obzir.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da u upravljanju likvidnosnim rizikom primjenjuje okvir utvrđen regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 44 Regulative (EU) br. 648/2012.

Redoslijed pokrića gubitaka

Član 608

Centralna druga ugovorna strana koristi maržu koju je položio član za kliring koji ne ispunjava svoje obaveze prije korišćenja drugih finansijskih sredstava za pokriće nastalih gubitaka.

Ako marža člana za kliring koji ne ispunjava svoje obaveze nije dovoljna za pokriće gubitaka centralne druge ugovorne strane, centralna druga ugovorna strana koristi doprinos tog člana za kliring jamstvenom fondu za pokriće tih gubitaka.

Centralna druga ugovorna strana koristi doprinose jamstvenom fondu članova za kliring koji ispunjavaju svoje obaveze i druga finansijska sredstva iz člana 606 stav 1 ovog zakona tek nakon što iscrpi doprinos člana za kliring koji ne ispunjava svoje obaveze.

Centralna druga ugovorna strana koristi namjenska sopstvena sredstva prije korišćenja doprinosa jamstvenom fondu članova za kliring koji ispunjavaju svoje obaveze.

Centralna druga ugovorna strana ne smije koristiti maržu koju su položili članovi za kliring koji ispunjavaju svoje obaveze za pokriće gubitaka nastalih usljed neispunjavanja obaveza drugog člana za kliring.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da pri određivanju iznosa namjenskih sopstvenih sredstava iz stava 4 ovog člana primjenjuje metodologiju za izračunavanje i održavanje tog iznosa utvrđenu regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 45 Regulative (EU) br. 648/2012.“

Član 104

Poslije člana 608 dodaje se novi član koji glasi:

„Privremena ograničenja u slučaju značajnog događaja koji nije posljedica neispunjavanja obaveza

Član 608a

U slučaju značajnog događaja koji nije posljedica neispunjavanja obaveza, u smislu člana 2 tačka 9 Regulative (EU) 2021/23, Komisija može zahtijevati od centralne druge ugovorne strane da, u periodu koji odredi Komisija, a koji ne može biti duži od pet godina, ne preduzima jednu ili više sljedećih radnji:

- 1) izvrši raspodjelu dobiti ili preuzme neopozivu obavezu za raspodjelu dobiti, osim u odnosu na prava na dividendu koja su izričito određena Regulativom (EU) 2021/23 kao oblik naknade;
- 2) otkupi sopstvene obične akcije;
- 3) preuzme obavezu isplate varijabilne naknade, u skladu sa politikom naknada centralne druge ugovorne strane iz člana 589 stav 6 ovog zakona, diskrecionih penzijskih beneficija ili otpremnina višem rukovodstvu iz člana 590 ovog zakona.

Komisija ne može ograničiti centralnu drugu ugovornu stranu u preduzimanju radnji iz stava 1 ovog člana ako je centralna druga ugovorna strana zakonski obavezna da ih preduzme i ako je ta obaveza nastala prije nastupanja događaja iz stava 1 ovog člana.

Komisija može odlučiti da ne primijeni ograničenja iz stava 1 ovog člana ako ocijeni da njihovo neprimjenjivanje neće smanjiti iznos niti raspoloživost sopstvenih sredstava centralne druge ugovorne strane, posebno sopstvenih sredstava koja mogu biti dostupna za korišćenje kao mjera oporavka.

Komisija, pri odlučivanju iz stava 1 ovog člana, postupa u skladu sa smjernicama Evropskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala donesenim u skladu sa članom 16 Regulative (EU) br. 1095/2010, kojima se bliže određuju okolnosti u kojima se od centralne druge ugovorne strane može zahtijevati da ne preduzima radnje iz stava 1 ovog člana.

Odredbe ovog člana primjenjuju se u skladu sa Regulativom (EU) br. 648/2012 i Regulativom (EU) 2021/23.“

Član 105

Čl. 609 do 612 mijenjaju se i glase:

„Zahtjevi u pogledu kolaterala

Član 609

Centralna druga ugovorna strana prihvata visokokvalitetan likvidan kolateral sa minimalnim kreditnim i tržišnim rizikom radi pokrića početne i tekuće izloženosti prema svojim članovima za kliring.

Centralna druga ugovorna strana može, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom i pravilima poslovanja, prihvatiti javne garancije, javne bankarske garancije ili komercijalne bankarske garancije, pod uslovom da su bezuslovno raspoložive na zahtjev tokom perioda likvidacije iz člana 604 ovog zakona.

Centralna druga ugovorna strana pravilima poslovanja utvrđuje najmanji prihvatljivi nivo pokrića kolateralom za garancije koje prihvata i može predvidjeti prihvatanje potpuno nekolateralizovanih javnih bankarskih garancija ili komercijalnih bankarskih garancija.

Javne garancije, javne bankarske garancije i komercijalne bankarske garancije centralna druga ugovorna strana može prihvatiti samo za pokriće početne i tekuće izloženosti prema članovima za kliring koji su nefinansijske druge ugovorne strane ili prema klijentima članova za kliring koji su nefinansijske druge ugovorne strane.

Kada su centralnoj drugoj ugovornoj strani kao kolateral obezbijeđeni imovina, javne garancije, javne bankarske garancije ili komercijalne bankarske garancije, centralna druga ugovorna strana dužna je da:

- 1) javne bankarske garancije i komercijalne bankarske garancije uzme u obzir prilikom izračunavanja svoje izloženosti prema banci koja je ujedno član za kliring i koja je izdala te garancije;
- 2) na nekolateralizovane javne bankarske garancije i komercijalne bankarske garancije primijeni limite koncentracije;
- 3) primijeni odgovarajuće korektivne faktore na vrijednost imovine, javnih garancija, javnih bankarskih garancija i komercijalnih bankarskih garancija kako bi se u obzir uzela mogućnost smanjenja njihove vrijednosti u periodu između posljednje revalorizacije i vremena do kojeg se opravdano može smatrati da će biti likvidirane ili, kada je primjenjivo, naplaćene;
- 4) pri utvrđivanju prihvatljivog kolaterala i odgovarajućih korektivnih faktora uzme u obzir likvidnosni rizik koji proizlazi iz neispunjavanja obaveza učesnika na tržištu i rizik koncentracije u odnosu na određenu imovinu; i
- 5) pri izmjeni nivoa korektivnih faktora koji se primjenjuju na prihvaćenu imovinu i javne garancije, javne bankarske garancije i komercijalne bankarske garancije uzme u obzir potrebu da se na najmanju moguću mjeru svedu potencijalni prociklični efekti tih izmjena.

Centralna druga ugovorna strana može, kada je to primjereno i dovoljno razborito, prihvatiti osnovnu imovinu ugovora o izvedenici ili finansijski instrument iz kojeg proizlazi njena izloženost kao kolateral za pokriće zahtjeva za maržom.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da postupa u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 46 Regulative (EU) br. 648/2012, kojima se bliže određuju:

- 1) vrste kolaterala koje se mogu smatrati visoko likvidnim;
- 2) korektivni faktori iz stava 5 tačka 3 ovog člana, uzimajući u obzir cilj ograničavanja procikličnosti; i

- 3) uslovi pod kojima se javne garancije, javne bankarske garancije i komercijalne bankarske garancije mogu prihvatiti kao kolateral, uključujući odgovarajuće limite koncentracije, zahtjeve u pogledu kreditnog kvaliteta i stroge zahtjeve u pogledu rizika pogrešnog smjera (wrong-way risk) za javne bankarske garancije i komercijalne bankarske garancije.

Investiciona politika

Član 610

Centralna druga ugovorna strana ulaže svoja finansijska sredstva samo u gotovinu ili u visoko likvidne finansijske instrumente koji nose minimalni tržišni i kreditni rizik.

Ulaganja centralne druge ugovorne strane moraju biti takva da se mogu brzo unovčiti uz minimalan negativan uticaj na cijenu.

Iznos kapitala centralne druge ugovorne strane, uključujući zadržanu dobit i rezerve, koji nije uložen u skladu sa stavom 1 ovog člana, ne uzima se u obzir za potrebe člana 577 stav 2 i člana 608 stav 4 ovog zakona.

Finansijski instrumenti položeni kao marža ili doprinosi u jamstveni fond, kada je to moguće, deponuju se kod operatora sistema za namiru vrijednosnih papira koji obezbjeđuje njihovu punu zaštitu. Alternativno, mogu se koristiti drugi visoko sigurni aranžmani sa ovlaštenim finansijskim institucijama.

Novčani depoziti centralne druge ugovorne strane obavljaju se putem visoko sigurnih aranžmana sa ovlaštenim finansijskim institucijama ili, alternativno, korišćenjem stalno raspoloživih depozitnih mogućnosti centralnih banaka ili drugih uporedivih mogućnosti koje obezbjeđuju centralne banke.

Kada centralna druga ugovorna strana deponuje imovinu kod trećeg lica, dužna je da obezbijedi da se imovina koja pripada članovima za kliring može razlikovati od imovine koja pripada centralnoj drugoj ugovornoj strani i imovine koja pripada tom trećem licu, putem odvojeno označenih računa u evidencijama trećeg lica ili drugim ekvivalentnim mjerama kojima se postiže isti nivo zaštite.

Centralna druga ugovorna strana mora imati blagovremen pristup finansijskim instrumentima iz stava 6 ovog člana kada je to potrebno.

Centralna druga ugovorna strana ne smije ulagati svoj kapital niti sredstva koja proizlaze iz zahtjeva iz čl. 604, 605, 606 i 607 ovog zakona u sopstvene hartije od vrijednosti, niti u hartije od vrijednosti svog matičnog ili zavisnog društva.

Pri donošenju odluka o ulaganjima, centralna druga ugovorna strana uzima u obzir svoju ukupnu izloženost kreditnom riziku prema pojedinačnim dužnicima i obezbjeđuje da njena ukupna izloženost prema svakom pojedinačnom dužniku ostane u okviru prihvatljivih limita koncentracije.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da postupa u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 47 Regulative (EU) br. 648/2012, kojima se bliže određuju:

- 1) finansijski instrumenti koji se mogu smatrati visoko likvidnim i koji nose minimalni kreditni i tržišni rizik iz stava 1 ovog člana;
- 2) visoko sigurni aranžmani iz st. 4 i 5 ovog člana; i
- 3) limiti koncentracije iz stava 9 ovog člana.

Postupci u slučaju neispunjavanja obaveza

Član 611

Centralna druga ugovorna strana ima uspostavljene detaljne postupke koji se primjenjuju u slučaju kada član za kliring ne ispunji uslove za učestvovanje u centralnoj drugoj ugovornoj strani iz člana 600 ovog zakona, u roku i na način utvrđen pravilima poslovanja centralne druge ugovorne strane.

Centralna druga ugovorna strana detaljno utvrđuje postupke koji se primjenjuju u slučaju kada ne proglasi neispunjavanje obaveza člana za kliring. Ti postupci preispituju se najmanje jednom godišnje.

Centralna druga ugovorna strana bez odlaganja preduzima mjere radi ograničavanja gubitaka i pritisaka na likvidnost koji proizlaze iz neispunjavanja obaveza i obezbjeđuje da zatvaranje pozicija bilo kojeg člana za kliring ne naruši njeno poslovanje niti izloži članove za kliring koji ispunjavaju svoje obaveze gubicima koje ne mogu predvidjeti ili kontrolisati.

Ako centralna druga ugovorna strana smatra da član za kliring neće biti u mogućnosti da ispunji svoje buduće obaveze, dužna je da o tome bez odlaganja obavijesti Komisiju prije proglašenja ili pokretanja postupka u slučaju neispunjavanja obaveza.

Komisija bez odlaganja dostavlja informaciju iz stava 4 ovog člana ESMA-i, relevantnim članovima Evropskog sistema centralnih banaka i organu nadležnom za nadzor člana za kliring koji ne ispunjava obaveze.

Centralna druga ugovorna strana provjerava da li su njeni postupci u slučaju neispunjavanja obaveza izvršivi i preduzima sve opravdane mjere kako bi obezbijedila da ima pravna ovlašćenja za unovčavanje sopstvenih pozicija člana za kliring koji ne ispunjava obaveze i za prenos ili unovčavanje pozicija njegovih klijenata.

Kada su imovina i pozicije evidentirane u evidencijama i računima centralne druge ugovorne strane kao imovina i pozicije koje se vode za račun klijenata člana za kliring koji ne ispunjava obaveze, u skladu sa članom 602 stav 2 ovog zakona, centralna druga ugovorna strana se najmanje ugovorno obavezuje da pokrene postupke za prenos imovine i pozicija koje član za kliring koji ne ispunjava obaveze drži za račun svih svojih

klijenata na drugog člana za kliring kojeg odrede svi ti klijenti i da izvrši taj prenos, osim ako se svi klijenti usprotive prenosu prije njegovog izvršenja, bez saglasnosti člana za kliring koji ne ispunjava obaveze.

Drugi član za kliring iz stava 7 ovog člana dužan je da prihvati tu imovinu i pozicije samo ako je prethodno sa tim klijentima zaključio ugovor kojim se obavezao na njihov prihvrat.

Ako prenos iz stava 7 ovog člana iz bilo kog razloga nije izvršen u unaprijed utvrđenom roku za prenos koji je određen pravilima poslovanja centralne druge ugovorne strane, centralna druga ugovorna strana može preduzeti sve mjere dozvoljene njenim pravilima poslovanja radi aktivnog upravljanja rizicima povezanim sa tim pozicijama, uključujući unovčavanje imovine i pozicija koje član za kliring koji ne ispunjava obaveze drži za račun svojih klijenata.

Kada su imovina i pozicije evidentirane u evidencijama i računima centralne druge ugovorne strane kao imovina i pozicije koje se vode za račun pojedinačnog klijenta člana za kliring koji ne ispunjava obaveze, u skladu sa članom 602 stav 3 ovog zakona, centralna druga ugovorna strana se najmanje ugovorno obavezuje da na zahtjev klijenta pokrene postupak za prenos imovine i pozicija koje član za kliring koji ne ispunjava obaveze drži za račun tog klijenta na drugog člana za kliring kojeg odredi klijent i da izvrši taj prenos, bez saglasnosti člana za kliring koji ne ispunjava obaveze.

Drugi član za kliring iz stava 10 ovog člana dužan je da prihvati imovinu i pozicije samo ako je prethodno sa klijentom zaključio ugovor kojim se obavezao na njihov prihvrat.

Ako prenos iz stava 10 ovog člana iz bilo kog razloga nije izvršen u unaprijed utvrđenom roku za prenos koji je određen pravilima poslovanja centralne druge ugovorne strane, centralna druga ugovorna strana može preduzeti sve mjere dozvoljene njenim pravilima poslovanja radi aktivnog upravljanja rizicima povezanim sa tim pozicijama, uključujući unovčavanje imovine i pozicija koje član za kliring koji ne ispunjava obaveze drži za račun klijenta.

Kolateral klijenata koji je odvojen u skladu sa članom 602 st. 2 i 3 ovog zakona koristi se isključivo za pokriće pozicija koje se vode za njihov račun.

Svaki saldo koji centralna druga ugovorna strana duguje nakon završetka postupka upravljanja neispunjavanjem obaveza člana za kliring bez odlaganja se vraća klijentima ako su poznati centralnoj drugoj ugovornoj strani, a ako nijesu poznati, članu za kliring za račun njegovih klijenata.

U slučaju neispunjavanja obaveza člana za kliring koje dovede do potpunog ili djelimičnog prenosa imovine i pozicija klijenata sa člana za kliring koji ne ispunjava obaveze na drugog člana za kliring u skladu sa st. 7 i 10 ovog člana, drugi član za kliring može, u roku od tri mjeseca od dana prenosa, osloniti se na provjeru klijenta koju je izvršio član za kliring koji ne ispunjava obaveze u skladu sa odjeljkom 4 poglavlja II Direktive (EU) 2015/849, radi ispunjavanja zahtjeva iz te direktive.

Ako je član za kliring na kojeg je izvršen prenos imovine i pozicija iz stava 15 ovog člana subjekt na koji se primjenjuje Uredba (EU) br. 575/2013, dužan je da zahtjeve u pogledu kapitala za izloženosti članova za kliring prema klijentima iz te Regulative ispuni u roku dogovorenom sa nadležnim organom, koji ne može biti duži od tri mjeseca od dana prenosa.

Preispitivanje modela, stres testiranje i back testiranje

Član 612

Centralna druga ugovorna strana dužna je da redovno preispituje modele i parametre koje primjenjuje za obračun zahtjeva za maržom, doprinosa u jamstveni fond, zahtjeva u pogledu kolaterala i drugih mehanizama kontrole rizika.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da modele iz stava 1 ovog člana podvrgava rigoroznim i učestalim stres testovima radi procjene njihove otpornosti u ekstremnim, ali vjerovatnim tržišnim uslovima i da sprovodi back testiranje radi procjene pouzdanosti primijenjene metodologije.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da obezbijedi nezavisnu validaciju modela i parametara iz stava 1 ovog člana.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da Komisiju i Evropski nadzorni organ za hartije od vrijednosti i tržišta (ESMA) obavijesti o rezultatima sprovedenih stres testova i back testiranja.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da, prije usvajanja značajne promjene modela ili parametra iz stava 1 ovog člana, pribavi validaciju Komisije i ESMA u skladu sa članom 612a ovog zakona.

Ako centralna druga ugovorna strana namjerava da izvrši promjenu modela ili parametra iz stava 1 ovog člana, dužna je da:

- 1) kada smatra da je promjena značajna u smislu člana 612a stav 13 ovog zakona, podnese zahtjev za validaciju te promjene u skladu sa članom 612a ovog zakona; ili
- 2) kada smatra da promjena nije značajna u smislu člana 612a stav 13 ovog zakona, podnese zahtjev za validaciju te promjene u skladu sa članom 612c ovog zakona.

Sve promjene modela i parametara koje nijesu predmet postupka iz člana 612c ovog zakona podliježu postupku iz člana 612a ovog zakona.

Usvojeni modeli i parametri, uključujući svaku značajnu promjenu tih modela i parametara, podliježu mišljenju kolegijuma iz člana 18 Regulative (EU) br. 648/2012, u skladu sa tom regulativom.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da, u postupku iz st. 1 do 8 ovog člana, postupa u skladu sa regulatornim i implementacionim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 49 Regulative (EU) br. 648/2012.“

Član 106

Poslije člana 612 dodaju se tri nova člana koji glase:

„Značajne promjene modela i parametara

Član 612a

Ako centralna druga ugovorna strana namjerava da izvrši značajnu promjenu modela ili parametra iz člana 612 stav 1 ovog zakona, dužna je da Komisiji i Evropskom nadzornom organu za hartije od vrijednosti i tržišta (ESMA) podnese zahtjev za validaciju promjene putem centralne baze podataka, u elektronskom obliku.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana centralna druga ugovorna strana podnosi sa dokumentacijom i informacijama potrebnim za procjenu predložene promjene, u skladu sa članom 49 Regulative (EU) br. 648/2012.

Komisija i ESMA potvrđuju prijem zahtjeva iz stava 1 ovog člana u roku od dva radna dana od dana prijema zahtjeva.

Komisija i ESMA procjenjuju potpunost zahtjeva u roku od deset radnih dana od dana prijema zahtjeva.

Ako zahtjev nije potpun, Komisija od centralne druge ugovorne strane zahtijeva da dostavi dodatne informacije ili dokumentaciju potrebnu za njegovu dopunu.

Rok iz stava 4 ovog člana može se produžiti za najviše deset radnih dana ako Komisija ili ESMA zahtijevaju dodatne informacije ili dokumentaciju.

Ako centralna druga ugovorna strana ne dostavi tražene informacije ili dokumentaciju u roku koji odredi Komisija, zahtjev se odbija.

Nakon što se utvrdi da je zahtjev potpun, Komisija i ESMA, u roku od 40 radnih dana, sprovode procjenu rizika predložene značajne promjene.

Komisija i ESMA mogu, tokom procjene rizika, od centralne druge ugovorne strane zahtijevati dodatne informacije potrebne za sprovođenje procjene.

Komisija i ESMA dostavljaju rezultate procjene rizika kolegijumu iz člana 18 Regulative (EU) br. 648/2012.

Kolegijum iz člana 18 Regulative (EU) br. 648/2012 donosi mišljenje o predloženoj značajnoj promjeni u roku od 15 radnih dana od dana dostavljanja izvještaja o procjeni rizika.

U roku od deset radnih dana od dana donošenja mišljenja iz stava 11 ovog člana, odnosno od isteka roka za donošenje tog mišljenja, Komisija i ESMA odlučuju o validaciji predložene značajne promjene, uzimajući u obzir rezultate procjene rizika i mišljenje kolegijuma.

Ako Komisija ili ESMA odbije validaciju predložene značajne promjene, promjena se ne validira.

Odluka o odbijanju validacije mora biti obrazložena.

Ako Komisija ili ESMA odstupi od mišljenja kolegijuma, dužna je da navede razloge za takvo odstupanje.

Komisija obavještava centralnu drugu ugovornu stranu o odluci o validaciji ili odbijanju validacije u roku iz stava 12 ovog člana, uz navođenje razloga za odluku.

Centralna druga ugovorna strana ne smije usvojiti značajnu promjenu modela ili parametra prije nego što dobije validaciju Komisije i ESMA.

Izuzetno od stava 17 ovog člana, na zahtjev centralne druge ugovorne strane, Komisija može, u saglasnosti sa ESMA, dozvoliti da centralna druga ugovorna strana privremeno usvoji značajnu promjenu prije njene validacije, za period koji odrede Komisija i ESMA.

Ako je odobreno privremeno usvajanje iz stava 18 ovog člana, centralna druga ugovorna strana nakon isteka utvrđenog perioda ne može primjenjivati značajnu promjenu ako nije validirana u skladu sa ovim članom.

Promjena parametara koja proizlazi iz primjene metodologije koja je već dio validiranog modela, a koja je posljedica eksternih inputa ili redovnog preispitivanja odnosno kalibracije, ne smatra se promjenom modela ili parametra u smislu ovog člana i člana 612c ovog zakona.

Promjena modela ili parametra smatra se značajnom ako ispunjava najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- 1) dovodi do značajnog smanjenja ili povećanja ukupnih unaprijed finansiranih finansijskih sredstava centralne druge ugovorne strane, uključujući maržu, jamstveni fond i namjenska sopstvena sredstva iz člana 608 stav 4 ovog zakona;
- 2) mijenja strukturu ili strukturne elemente modela marže;
- 3) uvodi, ukida ili mijenja komponentu modela marže, uključujući parametar marže ili dodatak, na način koji dovodi do značajnog smanjenja ili povećanja rezultata modela marže na nivou centralne druge ugovorne strane;

- 4) mijenja metodologiju za utvrđivanje kompenzacija između portfolija na način koji dovodi do značajnog smanjenja ili povećanja ukupnih zahtjeva za maržom za finansijske instrumente u okviru portfolija;
- 5) mijenja metodologiju za definisanje i kalibraciju scenarija stres testiranja za potrebe određivanja veličine jamstvenog fonda i pojedinačnih doprinosa članova za kliring tom fondu, na način koji dovodi do značajnog smanjenja ili povećanja veličine jamstvenog fonda ili pojedinačnog doprinosa tom fondu;
- 6) mijenja metodologiju za procjenu rizika likvidnosti na način koji dovodi do značajnog smanjenja ili povećanja procijenjenih potreba za likvidnošću u bilo kojoj valuti ili ukupnih potreba za likvidnošću;
- 7) mijenja metodologiju za utvrđivanje rizika koncentracije prema pojedinačnoj drugoj ugovornoj strani na način kojim se ukupna izloženost centralne druge ugovorne strane prema toj drugoj ugovornoj strani značajno smanjuje ili povećava;
- 8) mijenja metodologiju za vrednovanje kolaterala ili utvrđivanje korektivnih faktora na kolateral na način kojim se ukupna vrijednost kolaterala značajno smanjuje ili povećava;
- 9) može imati materijalni uticaj na ukupni rizik centralne druge ugovorne strane.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da u postupku podnošenja zahtjeva, procjene i validacije značajne promjene postupka u skladu sa regulatornim i implementacionim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 49 Regulative (EU) br. 648/2012.

Tehnički standardi za značajne promjene modela i parametara

Član 612b

Centralna druga ugovorna strana dužna je da, prilikom podnošenja zahtjeva za validaciju značajne promjene modela ili parametra, dostavi dokumentaciju i informacije u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 49 Regulative (EU) br. 648/2012.

Dokumentacija iz stava 1 ovog člana naročito sadrži informacije potrebne za procjenu:

- 1) da li predložena promjena predstavlja značajno povećanje ili smanjenje u smislu člana 612a stav 21 tač. 1 i 3 do 8 ovog zakona;
- 2) elemenata koji se uzimaju u obzir prilikom procjene značajnosti promjene;
- 3) da li je predložena promjena obuhvaćena već validiranim modelom i da li se, u skladu sa Regulativom (EU) br. 648/2012, može smatrati promjenom koja nije predmet postupka validacije;

- 4) drugih podataka i dokumenata potrebnih za sprovođenje procjene rizika i validaciju promjene.

Obim i nivo detaljnosti dokumentacije i informacija iz st. 1 i 2 ovog člana moraju biti srazmjerni vrsti i značaju promjene modela ili parametra i omogućiti Komisiji i ESMA sprovođenje procjene rizika i donošenje odluke o validaciji u skladu sa članom 612a ovog zakona.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da zahtjev za validaciju značajne promjene, kao i dokumentaciju i informacije koje se dostavljaju uz zahtjev, podnese u elektronskom formatu putem centralne baze podataka, u skladu sa implementacionim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 49 Regulative (EU) br. 648/2012.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da Komisiji, na njen zahtjev, dostavi dodatne informacije i dokumentaciju potrebne za sprovođenje procjene značajne promjene modela ili parametra.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da u postupku iz st. 1 do 5 ovog člana postupa u skladu sa regulatornim i implementacionim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 49 Regulative (EU) br. 648/2012.

Ubrzani postupak za neznačajne izmjene modela i parametara

Član 612c

Ako centralna druga ugovorna strana smatra da izmjena modela ili parametra iz člana 612 stav 1 ovog zakona koju namjerava da usvoji ne ispunjava uslove iz člana 612a stav 21 ovog zakona, može zahtijevati da se zahtjev za validaciju takve izmjene obradi po ubrzanom postupku iz ovog člana.

Ubrzani postupak primjenjuje se na predloženu izmjenu modela ili parametra ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) centralna druga ugovorna strana je podnijela zahtjev za validaciju izmjene koja se procjenjuje u skladu sa ovim članom; i
- 2) Komisija i ESMA su svaka za sebe utvrdile da predložena izmjena nije značajna, u skladu sa stavom 4 ovog člana.

Centralna druga ugovorna strana podnosi zahtjev iz stava 2 tačka 1 ovog člana, zajedno sa dokumentacijom i informacijama iz člana 612b stav 1 ovog zakona, u elektronskom obliku putem centralne baze podataka, kao i sve informacije potrebne za obrazlaganje razloga zbog kojih se predložena izmjena smatra neznačajnom i zbog kojih ispunjava uslove za primjenu ubrzanog postupka iz ovog člana.

Potvrda prijema zahtjeva dostavlja se centralnoj drugoj ugovornoj strani putem centralne baze podataka u roku od dva radna dana od dana podnošenja zahtjeva.

Komisija i ESMA, svaka za sebe, u roku od deset radnih dana od dana dostavljanja potvrde prijema zahtjeva odlučuju da li je predložena izmjena značajna ili neznčajna.

Ako Komisija ili ESMA, u skladu sa stavom 5 ovog člana, utvrdi da je predložena izmjena značajna:

- 1) Komisija i ESMA jedna drugu pisanim putem obavještavaju o toj odluci;
- 2) zahtjev za validaciju ne obrađuje se po ubrzanom postupku iz ovog člana;
- 3) Komisija putem centralne baze podataka obavještava centralnu drugu ugovornu stranu, uz potpuno obrazloženje, u roku od dva radna dana od dana donošenja odluke iz stava 5 ovog člana; i
- 4) centralna druga ugovorna strana je dužna da, u roku od deset radnih dana od dana prijema obavještenja, povuče zahtjev ili ga dopuni kako bi ispunio uslove za podnošenje zahtjeva za validaciju u skladu sa članom 612a ovog zakona.

Ako Komisija i ESMA utvrde da predložena izmjena nije značajna, svaka od njih, u roku od tri radna dana od dana donošenja odluke iz stava 5 ovog člana:

- 1) odobrava validaciju, ako je centralna druga ugovorna strana usklađena sa Regulativom (EU) br. 648/2012, odnosno odbija validaciju ako centralna druga ugovorna strana nije usklađena sa tom regulativom; i
- 2) pisanim putem obavještava drugu o svojoj odluci, uz potpuno obrazloženje odluke o odobravanju ili odbijanju validacije.

Ako Komisija ili ESMA ne odobri validaciju, validacija se odbija.

Komisija putem centralne baze podataka obavještava centralnu drugu ugovornu stranu, uz potpuno obrazloženje, u roku od dva radna dana od dana donošenja odluka iz stava 7 ovog člana, da li je validacija odobrena ili odbijena.

Na postupak iz ovog člana primjenjuju se odredbe Regulative (EU) br. 648/2012.“

Član 107

Član 613 mijenja se i glasi:

„Saldiranje

Član 613

Kada je to praktično i moguće, centralna druga ugovorna strana koristi novac centralne banke za saldiranje svojih transakcija.

Kada se za saldiranje ne koristi novac centralne banke, centralna druga ugovorna strana preduzima mjere za strogo ograničavanje rizika povezanog sa saldiranjem novčanih sredstava.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da jasno utvrdi svoje obaveze u vezi sa isporukom finansijskih instrumenata, uključujući podatak o tome da li je dužna da izvrši ili primi isporuku finansijskog instrumenta ili da učesnicima nadoknadi gubitke nastale u postupku isporuke.

Kada je centralna druga ugovorna strana dužna da izvrši ili primi isporuku finansijskih instrumenata, dužna je da, u najvećoj mogućoj mjeri, eliminiše osnovni rizik primjenom mehanizma isporuke uz plaćanje (delivery-versus-payment).

Na postupanje centralne druge ugovorne strane u skladu sa ovim članom primjenjuju se odredbe Regulative (EU) br. 648/2012.“

Član 108

Poslije člana 613 dodaju se tri nova člana koji glase:

„Izračun hipotetičkog kapitala KCCP

Član 613a

Za potrebe člana 308 Regulative (EU) br. 575/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta, centralna druga ugovorna strana izračunava hipotetički kapital KCCP za sve ugovore i transakcije koje kliringuje za sve članove za kliring koji su obuhvaćeni odgovarajućim jamstvenim fondom.

Centralna druga ugovorna strana izračunava hipotetički kapital KCCP prema sljedećoj formuli:

$$\text{KCCP} = \sum_i \text{EAD}_i \times \text{RW} \times \text{stopa kapitala}$$

pri čemu je:

- 1) **KCCP** – hipotetički kapital;
- 2) **i** – oznaka člana za kliring;
- 3) **EAD_i** – iznos izloženosti centralne druge ugovorne strane prema članu za kliring „i“, koji obuhvata sopstvene transakcije člana za kliring sa centralnom drugom ugovornom stranom, transakcije klijenata za koje član za kliring garantuje i sve vrijednosti kolaterala koje centralna druga ugovorna strana drži u vezi sa tim transakcijama, uključujući unaprijed finansirani doprinos člana za kliring odgovarajućem jamstvenom fondu;
- 4) **RW** – ponder rizika od 20%; i

5) **stopa kapitala** – 8%.

Vrijednosti iz stava 2 ovog člana utvrđuju se na kraju regulatornog izvještajnog dana, prije razmjene marže zahtijevane konačnim pozivom za uplatu marže tog dana.

Centralna druga ugovorna strana izračunavanje iz stava 2 ovog člana vrši najmanje jednom u tromjesečju, a češće ako to zahtijeva nadležni organ člana za kliring koji je institucija.

Način i učestalost izračunavanja i izvještavanja iz ovog člana vrše se u skladu sa tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 50a Regulative (EU) br. 648/2012.

Pravila za izračun KCCP

Član 613b

Za potrebe izračunavanja KCCP iz člana 613a stav 2 ovog zakona, centralna druga ugovorna strana izračunava vrijednost izloženosti prema članu za kliring u skladu sa Regulativom (EU) br. 575/2013.

Za izloženosti koje proizlaze iz ugovora i transakcija iz člana 301 stav 1 tač. (a) i (c) Regulative (EU) br. 575/2013, centralna druga ugovorna strana izračunava vrijednost izloženosti primjenom metoda utvrđenih u Odjeljku 3 Glave II Dijela trećeg te regulative, uz period rizika od deset radnih dana.

Za izloženosti koje proizlaze iz ugovora i transakcija iz člana 301 stav 1 tačka (b) Regulative (EU) br. 575/2013, centralna druga ugovorna strana izračunava vrijednost izloženosti (EAD_i) prema sljedećoj formuli:

$$EAD_i = \max \{ EBRM_i - IM_i - DF_i ; 0 \}$$

pri čemu:

- 1) **EAD_i** predstavlja vrijednost izloženosti prema članu za kliring i;
- 2) **i** predstavlja oznaku člana za kliring;
- 3) **$EBRM_i$** predstavlja vrijednost izloženosti prije umanjavanja rizika, koja je jednaka vrijednosti izloženosti centralne druge ugovorne strane prema članu za kliring i po osnovu svih ugovora i transakcija sa tim članom za kliring, izračunatoj bez uzimanja u obzir kolaterala koji je taj član za kliring položio;
- 4) **IM_i** predstavlja početnu maržu koju je član za kliring i položio kod centralne druge ugovorne strane; i
- 5) **DF_i** predstavlja unaprijed finansirani doprinos člana za kliring i jamstvenom fondu.

Sve vrijednosti iz formule iz ovog stava odnose se na stanje utvrđeno na kraju dana, prije razmjene marže zahtijevane konačnim pozivom za uplatu marže tog dana.

Za situacije iz treće rečenice drugog podstava člana 301 stav 1 Regulative (EU) br. 575/2013, centralna druga ugovorna strana vrijednost transakcija iz prve rečenice tog podstava izračunava u skladu sa formulom iz stava 3 ovog člana, a vrijednost EBRM_i utvrđuje u skladu sa Glavom V Dijela trećeg Regulative (EU) br. 575/2013.

Za institucije na koje se primjenjuje Regulativa (EU) br. 575/2013, skupovi za netiranje odgovaraju skupovima za netiranje iz člana 272 tačka 4 te regulative.

Kada centralna druga ugovorna strana ima izloženost prema jednoj ili više drugih centralnih drugih ugovornih strana, takvu izloženost tretira kao izloženost prema članu za kliring i u izračun KCCP uključuje svaku maržu i unaprijed finansirane doprinose primljene od tih centralnih drugih ugovornih strana.

Kada centralna druga ugovorna strana ima zaključen obavezujući ugovor sa članom za kliring kojim joj je omogućeno da cijelu ili dio početne marže koju je primila od člana za kliring koristi kao da predstavlja unaprijed finansirani doprinos, takvu početnu maržu ili njen dio smatra unaprijed finansiranim doprinosom za potrebe izračunavanja KCCP, a ne početnom maržom.

Kada se kolateral drži na računu koji sadrži više vrsta ugovora i transakcija iz člana 301 stav 1 Regulative (EU) br. 575/2013, centralna druga ugovorna strana početnu maržu koju je položio član za kliring ili klijent, prema potrebi, raspoređuje na pojedine vrste ugovora i transakcija srazmjerno EAD vrijednostima odgovarajućih vrsta ugovora i transakcija izračunatim u skladu sa stavom 3 ovog člana, pri čemu se početna marža ne uzima u obzir pri izračunavanju tih EAD vrijednosti.

Ako centralna druga ugovorna strana ima više od jednog jamstvenog fonda, izračunavanje KCCP iz člana 613a stav 2 ovog zakona vrši se posebno za svaki jamstveni fond.

Kada član za kliring pruža usluge kliringa za klijente, a transakcije i kolateral klijenata tog člana za kliring drže se na podračunima koji su odvojeni od podračuna na kojima se drži sopstvena imovina i transakcije člana za kliring, centralna druga ugovorna strana izračunava EAD_i posebno za svaki podračun, a ukupni EAD_i člana za kliring izračunava kao zbir EAD vrijednosti podračuna klijenata i EAD vrijednosti podračuna sopstvenog poslovanja člana za kliring.

Ako DF_i nije podijeljen između podračuna klijenata i podračuna sopstvenog poslovanja člana za kliring, centralna druga ugovorna strana raspoređuje DF_i na pojedine podračune prema odgovarajućem udjelu početne marže tog podračuna u ukupnoj početnoj marži koju je položio član za kliring ili koja je položena za račun člana za kliring.

Centralna druga ugovorna strana ne vrši izračunavanje KCCP u skladu sa članom 613a stav 2 ovog zakona kada jamstveni fond pokriva samo gotovinske transakcije.

Za potrebe izračunavanja vrijednosti izloženosti iz stava 3 ovog člana centralna druga ugovorna strana primjenjuje metod iz člana 223 Regulative (EU) br. 575/2013, uz primjenu nadzornih korektivnih faktora iz člana 224 te regulative.

Izvještavanje o KCCP

Član 613c

Za potrebe člana 308 Regulative (EU) br. 575/2013, centralna druga ugovorna strana dostavlja članovima za kliring koji su institucije i njihovim nadležnim organima sljedeće podatke:

- 1) hipotetički kapital KCCP;
- 2) zbir unaprijed finansiranih doprinosa članova za kliring jamstvenom fondu (DFCM);
i
- 3) iznos unaprijed finansiranih finansijskih sredstava centralne druge ugovorne strane koja je, na osnovu zakona ili ugovornog odnosa sa članovima za kliring, dužna da koristi za pokriće gubitaka nastalih usljed neispunjavanja obaveza jednog ili više članova za kliring, prije korišćenja doprinosa jamstvenom fondu članova za kliring koji ispunjavaju svoje obaveze (DFCCP).

Ako centralna druga ugovorna strana ima više od jednog jamstvenog fonda, podatke iz stava 1 ovog člana dostavlja posebno za svaki jamstveni fond.

Centralna druga ugovorna strana podatke iz stava 1 ovog člana dostavlja najmanje jednom u tromjesečju, a češće ako to zahtijeva nadležni organ člana za kliring koji je institucija.

Način, obrazac, učestalost i datumi dostavljanja podataka iz st. 1 i 3 ovog člana utvrđuju se implementirajućim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 50c Regulative (EU) br. 648/2012.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da podatke iz stava 1 ovog člana dostavlja u obrascu i na način utvrđen implementirajućim tehničkim standardima iz stava 4 ovog člana.

Član 109

Čl. 614 do 617 mijenjaju se i glase:

„Aranžmani o interoperabilnosti

Član 614

Centralna druga ugovorna strana može zaključiti aranžman o interoperabilnosti sa drugom centralnom drugom ugovornom stranom ako su ispunjeni uslovi iz čl. 615, 616 i 617 ovog zakona.

Kada centralna druga ugovorna strana zaključi aranžman o interoperabilnosti sa drugom centralnom drugom ugovornom stranom radi pružanja usluga na određenom mjestu trgovanja, dužna je da ima nediskriminatoran pristup:

- 1) podacima koji su joj potrebni za obavljanje njenih funkcija sa tog mjesta trgovanja, pod uslovom da ispunjava operativne i tehničke zahtjeve koje je utvrdilo to mjesto trgovanja; i
- 2) relevantnom sistemu za saldiranje.

Zaključivanje aranžmana o interoperabilnosti ili pristup izvoru podataka ili sistemu za saldiranje iz st. 1 i 2 ovog člana može se odbiti ili ograničiti, neposredno ili posredno, samo radi kontrole rizika koji proizlaze iz takvog aranžmana ili pristupa.

Upravljanje rizicima

Član 615

Centralne druge ugovorne strane koje zaključuju aranžman o interoperabilnosti dužne su da:

- 1) uspostave odgovarajuće politike, postupke i sisteme za efikasno identifikovanje, praćenje i upravljanje rizicima koji proizlaze iz aranžmana o interoperabilnosti, kako bi blagovremeno ispunjavale svoje obaveze;
- 2) urede svoja međusobna prava i obaveze, uključujući pravo koje se primjenjuje na njihove odnose;
- 3) identifikuju, prate i efikasno upravljaju kreditnim i likvidnosnim rizicima tako da neispunjavanje obaveza člana za kliring jedne centralne druge ugovorne strane ne utiče na drugu centralnu drugu ugovornu stranu koja je obuhvaćena aranžmanom o interoperabilnosti; i
- 4) identifikuju, prate i otklanjaju potencijalne međuzavisnosti i korelacije koje proizlaze iz aranžmana o interoperabilnosti, a koje mogu uticati na kreditne i likvidnosne rizike povezane sa koncentracijom članova za kliring i objedinjenim finansijskim sredstvima.

Za potrebe stava 1 tačka 2 ovog člana, centralne druge ugovorne strane, kada je to relevantno, primjenjuju ista pravila o trenutku ulaska naloga za prenos u njihove sisteme i trenutku neopozivosti tih naloga koja su utvrđena Direktivom 98/26/EZ.

Za potrebe stava 1 tačka 3 ovog člana, uslovima aranžmana o interoperabilnosti utvrđuje se postupak za upravljanje posljedicama neispunjavanja obaveza kada jedna od centralnih drugih ugovornih strana sa kojom je aranžman zaključen ne ispunjava svoje obaveze.

Za potrebe stava 1 tačka 4 ovog člana, centralne druge ugovorne strane uspostavljaju pouzdane kontrole ponovne upotrebe kolateral članova za kliring u okviru aranžmana o interoperabilnosti, ako je takva ponovna upotreba dozvoljena od strane njihovih nadležnih organa. Aranžmanom o interoperabilnosti utvrđuje se način upravljanja tim rizicima, uzimajući u obzir potrebu za dovoljnim pokrićem i ograničavanjem rizika širenja.

Ako se modeli upravljanja rizicima koje centralne druge ugovorne strane primjenjuju radi pokrića izloženosti prema svojim članovima za kliring ili svojih međusobnih izloženosti razlikuju, centralne druge ugovorne strane dužne su da:

- 1) identifikuju te razlike;
- 2) procijene rizike koji iz njih mogu proizaći;
- 3) preduzmu mjere, uključujući obezbjeđivanje dodatnih finansijskih sredstava, radi ograničavanja njihovog uticaja na aranžman o interoperabilnosti i mogućih posljedica u pogledu rizika širenja; i
- 4) obezbijede da te razlike ne utiču na sposobnost svake centralne druge ugovorne strane da upravlja posljedicama neispunjavanja obaveza člana za kliring.

Troškove povezane sa sprovođenjem st. 1 i 5 ovog člana snosi centralna druga ugovorna strana koja zahtijeva interoperabilnost ili pristup, osim ako se strane drugačije ne dogovore.

Pružanje marži između centralnih drugih ugovornih strana

Član 616

Centralna druga ugovorna strana razdvaja u računima imovinu i pozicije koje se vode za račun centralnih drugih ugovornih strana sa kojima je zaključila aranžman o interoperabilnosti.

Ako centralna druga ugovorna strana koja je zaključila aranžman o interoperabilnosti sa drugom centralnom drugom ugovornom stranom toj centralnoj drugoj ugovornoj strani pruža samo početnu maržu na osnovu ugovora o finansijskom kolateralu u vrijednosnim papirima, centralna druga ugovorna strana koja prima maržu nema pravo korišćenja marže koju je obezbijedila druga centralna druga ugovorna strana.

Kolateral primljen u obliku finansijskih instrumenata deponuje se kod operatora sistema za saldiranje finansijskih instrumenata koji je prijavljen u skladu sa Direktivom 98/26/EZ.

Imovina iz st. 1 i 2 ovog člana dostupna je centralnoj drugoj ugovornoj strani koja prima kolateral samo u slučaju neispunjenja obaveza centralne druge ugovorne strane koja je obezbijedila kolateral u okviru aranžmana o interoperabilnosti.

U slučaju neispunjenja obaveza centralne druge ugovorne strane koja je primila kolateral u okviru aranžmana o interoperabilnosti, kolateral iz st. 1 i 2 ovog člana bez odlaganja se vraća centralnoj drugoj ugovornoj strani koja ga je obezbijedila.

Odobrenje aranžmana o interoperabilnosti

Član 617

Aranžman o interoperabilnosti, kao i svaka njegova značajna izmjena, podliježe prethodnom odobrenju Komisije i drugih nadležnih organa centralnih drugih ugovornih strana uključenih u aranžman.

Prilikom odlučivanja o odobrenju aranžmana o interoperabilnosti, Komisija pribavlja mišljenje ESMA-e u skladu sa članom 24a stav 7 podstav prvi tačka (bc) Regulative (EU) br. 648/2012 i mišljenje koledža iz člana 579 ovog zakona, u skladu sa članom 580 ovog zakona i postupkom iz člana 578b ovog zakona.

Komisija odobrava aranžman o interoperabilnosti samo ako:

- 1) su centralne druge ugovorne strane uključene u aranžman ovlašćene za kliring u skladu sa članom 578 ovog zakona, priznate u skladu sa članom 588 ovog zakona ili najmanje tri godine imaju odobrenje za rad u skladu sa ranijim nacionalnim režimom za izdavanje odobrenja;
- 2) su ispunjeni zahtjevi iz člana 615 ovog zakona;
- 3) tehnički uslovi za kliring transakcija u skladu sa aranžmanom omogućavaju nesmetano i uredno funkcionisanje finansijskih tržišta; i
- 4) aranžman ne ugrožava efikasnost nadzora nad uključenim centralnim drugim ugovornim stranama.

Ako Komisija smatra da uslovi iz stava 3 ovog člana nijesu ispunjeni, dužna je da drugim nadležnim organima i uključenim centralnim drugim ugovornim stranama dostavi pisano obrazloženje razloga koji se odnose na rizike zbog kojih smatra da aranžman ne treba odobriti.

Komisija obavještava ESMA-u o ocjeni iz stava 4 ovog člana, a ESMA daje mišljenje o osnovanosti razloga koji se odnose na rizike kao osnova za odbijanje aranžmana o interoperabilnosti.

Mišljenje ESMA-e iz stava 5 ovog člana stavlja se na raspolaganje svim centralnim drugim ugovornim stranama uključenim u aranžman.

Ako se mišljenje ESMA-e razlikuje od ocjene Komisije, Komisija ponovo razmatra svoju odluku, uzimajući u obzir mišljenje ESMA-e.

Komisija prilikom procjene aranžmana o interoperabilnosti postupka u skladu sa smjernicama i preporukama ESMA-e donesenim u skladu sa članom 16 Regulative (EU) br. 1095/2010, koje se odnose na dosljednu, efikasnu i djelotvornu procjenu aranžmana o interoperabilnosti od strane nadležnih organa.

Centralna druga ugovorna strana dužna je da, prilikom zaključivanja i sprovođenja aranžmana o interoperabilnosti, obezbijedi odgovarajuće upravljanje rizicima koji proizlaze iz aranžmana, u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 54 stav 5 Regulative (EU) br. 648/2012.“

Član 110

U članu 733 poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„Komisija utvrđuje sisteme za poravnanje finansijskih instrumenata i operatere tih sistema na koje se primjenjuju odredbe ovog dijela zakona i o tome obavještava ESMA-u.“

Član 111

U članu 735 poslije stava 9 dodaje se novi stav koji glasi:

„Operator sistema dužan je da obavijesti Komisiju o učesnicima u sistemu, uključujući i indirektne učesnike, kao i o svim promjenama u vezi sa njima.“

Dosadašnji stav 10 postaje stav 11.

Član 112

U članu 740 stav 4 mijenja se i glasi:

„Osim ako je pravilima svih sistema koji su strane interoperabilnih sistema izričito drugačije propisano, pravila jednog sistema u trenutku neopozivosti ne mogu biti pod uticajem pravila drugih sistema sa kojima je taj sistem interoperabilan.“

Član 113

U članu 742 poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„Otvaranje postupka zbog insolventnosti iz člana 741 ovog zakona, kao ni pravne posljedice njegovog otvaranja, ne mogu biti osnov za poništavanje netiranja izvršenog prije trenutka otvaranja tog postupka.“

Član 114

U članu 745 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„U slučaju otvaranja stečajnog postupka protiv učesnika u sistemu, prava i obaveze koje proizlaze iz učešća tog učesnika u sistemu ili su u vezi sa tim učešćem utvrđuju se u skladu sa zakonom kojim se uređuje taj sistem.“

Član 115

Poslije člana 746 dodaje se novi član koji glasi:

„Dostavljanje informacija Evropskoj jedinstvenoj pristupnoj tački

Član 746a

Od 10. januara 2030. godine, investiciono društvo ili matično društvo koje objavljuje informacije iz člana 271 ovog zakona dužno je da te informacije, istovremeno sa njihovim objavljivanjem, dostavi Komisiji kao tijelu za prikupljanje podataka za potrebe Evropske jedinstvene pristupne tačke (ESAP).

Informacije iz stava 1 ovog člana dostavljaju se u formatu iz kojeg se podaci mogu izdvojiti ili koji je mašinski čitljiv i praćene su metapodacima koji uključuju:

- 1) sva imena pod kojima se investiciono društvo ili matično društvo identifikuje;
- 2) identifikacionu oznaku pravnog lica (LEI);
- 3) kategoriju veličine investicionog društva;
- 4) vrstu informacija koje se dostavljaju; i
- 5) naznaku da li informacije sadrže lične podatke.

Investiciono društvo ili matično društvo koje nema identifikacionu oznaku pravnog lica (LEI) dužno je da je pribavi.

Komisija se određuje kao tijelo za prikupljanje podataka za potrebe Evropske jedinstvene pristupne tačke i o tome obavještava Evropsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) najkasnije do 9. januara 2030. godine.

Od 10. januara 2030. godine, informacije objavljene u skladu sa čl. 292 i 293 ovog zakona dostavljaju se Evropskoj jedinstvenoj pristupnoj tački putem Komisije kao tijela za prikupljanje podataka.

Informacije iz stava 5 ovog člana dostavljaju se u formatu iz kojeg se podaci mogu izdvojiti ili koji je mašinski čitljiv i praćene su metapodacima koji uključuju:

- 1) sva imena pod kojima se lice na koje se informacije odnose identifikuje;
- 2) identifikacionu oznaku pravnog lica (LEI), ako postoji;
- 3) vrstu informacija koje se dostavljaju; i

- 4) naznaku da li informacije sadrže lične podatke.

Komisija obezbjeđuje dostavljanje informacija iz ovog člana Evropskoj jedinstvenoj pristupnoj tački u skladu sa primjenjivim tehničkim standardima.

Komisija može propisati način dostavljanja informacija, format, metapodatke i druge tehničke uslove za dostavljanje informacija iz ovog člana.“

Član 116

U članu 798 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Ograničenjima pozicija utvrđenim u skladu sa stavom 1 ovog člana utvrđuju se jasni kvantitativni pragovi za najveću veličinu pozicije u robnom derivatu koju lice može imati.“

Dosadašnji st. 2 do 8 postaju st. 3 do 9.

Poslije stava 7 dodaje se novi stav koji glasi:

„Ograničenja pozicija iz stava 1 ovog člana moraju biti transparentna i nediskriminatorna i moraju utvrđivati način njihove primjene na lica, uzimajući u obzir prirodu i strukturu učesnika na tržištu i način na koji koriste ugovore kojima se trguje.“

U stavu 9 riječi: „stava 2“ zamjenjuju se riječima: „stava 1“.

Član 117

U članu 803 stav 1 poslije riječi: „dužan je da“ dodaju se riječi: „uspostavi i primjenjuje transparentne i nediskriminatorne kontrole upravljanja pozicijama i primjenjuje ograničenja pozicija utvrđena u skladu sa ovim zakonom,“.

St. 3 i 4 mijenjanju se i glase:

„Ograničenja pozicija i kontrole upravljanja pozicijama iz stava 1 ovog člana moraju biti transparentne i nediskriminatorne i moraju utvrđivati način njihove primjene na lica, uzimajući u obzir prirodu i strukturu učesnika na tržištu i način na koji koriste ugovore kojima se trguje.“

Investiciono društvo, kreditna institucija ili organizator tržišta iz stava 1 ovog člana dužni su da Komisiju obavijeste o detaljima kontrole upravljanja pozicijama iz stava 1 ovog člana, kao i o svim izmjenama tih kontrole, najkasnije 30 dana prije njihovog uspostavljanja ili izmjene.“

Poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„Komisija će ESMA-i dostaviti informacije i podatke o kontrolama upravljanja pozicijama iz stava 1 ovog člana, kao i o ograničenjima pozicija utvrđenim u skladu sa

ovim zakonom, radi njihovog uključivanja u bazu podataka ESMA-e o ograničenjima pozicija i kontrolama upravljanja pozicijama.“

U stavu 5 riječi: „u skladu sa stavom 4 ovog člana” zamjenjuju se riječima: „u skladu sa stavom 5 ovog člana“, a riječi: „svrhu propisanu stavom 2 ovog člana” zamjenjuju se riječima: „svrhu propisanu ovim članom“.

Poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„Komisija može, u skladu sa članom 39 ovog zakona i članom 798 ovog zakona, zahtijevati primjenu, izmjenu ili pooštavanje ograničenja pozicija kada su ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom.”

U stavu 6 riječi: „u skladu sa stavom 4 ovog člana” zamjenjuju se riječima: „u skladu sa stavom 5 ovog člana“.

U stavu 9 riječi: „kontrolnih mehanizama iz stava 2 ovog člana” zamjenjuju se riječima: „kontrola upravljanja pozicijama iz stava 2 ovog člana“.

Dosadašnji stav 5 postaje stav 6, a st. 6 do 9 postaju st. 8 do 11.

Član 118

Član 807 mijenja se i glasi:

„Nadzor nad pridržavanjem ograničenja pozicija i kontrole upravljanja pozicijama u robnim derivatima

Član 807

Nadzor nad primjenom i sprovođenjem ove glave zakona i povezanih relevantnih propisa Komisija obavlja na način i u skladu s odredbama ovog zakona i ovoga poglavlja, kada je primjenjivo.

Nadzor nad pridržavanjem ograničenja pozicija u robnim derivatima Komisija sprovodi nad:

1) svakim licem nezavisno od države sjedišta ili prebivališta lica koje je zauzela poziciju u robnom derivatu ili ekonomski jednako vrijednim OTC ugovorima za koje je Komisija utvrdila ograničenje pozicija i

2) svakim licem sa sjedištem ili prebivalištem u Crnoj Gori koje trguju robnim derivatima uvrštenim na mjesta trgovanja za koja su nadležni organ druge države članice i ekonomski jednako vrijednim OTC ugovorima.

Komisija može zahtijevati od bilo kojeg lica dostavljanje informacija o veličini i namjeni pozicije ili izloženosti koja proizlazi iz sklopljenog ugovora o robnom derivatu ili ekonomski jednako vrijednog OTC ugovora i imovine ili obaveze u vezi s tržištem osnovnog instrumenta, a koji se odnosi na ograničenje u pozicijama ili kontrolu upravljanja pozicijama koje je utvrdila Komisija ili nadležni organ druge države članice.

Obaveza dostavljanja informacija iz stava 3 ovog člana odnosi se i na investiciono društvo ili kreditnu instituciju putem koje lice trguje robnim derivatima ili ekonomski jednako vrijednim OTC ugovorima, kao i na investiciono društvo, kreditnu instituciju ili tržišnog operatera koji upravlja mjestom trgovanja u Crnoj Gori na kojem se trguje robnim derivatima.

Ako utvrdi kršenje odredbi ove glave odnosno ako utvrdi da lice ne postupa u skladu s članom 369 ovog zakona prekorači ograničenje pozicije utvrđeno u skladu sa ovim zakonom ili ne postupi u skladu sa kontrolama upravljanja pozicijama, Komisija može da rješenjem izrekne sljedeće nadzorne mjere koje moraju biti efikasne i srazmjerne i to da:

1) ograniči mogućnost bilo kojem licu da zauzme poziciju u ugovoru u robnom derivatu;

2) ograniči veličinu netopozicije koju bilo koja lice može držati u robnom derivatu;

3) zahtijeva od bilo kojeg lica da preduzme korake za smanjenje veličine pozicije ili izloženosti.

Komisija može zahtijevati od lica da privremeno ili trajno zatvori ili smanji poziciju, a ako lice ne postupi po tom zahtjevu, može preduzeti druge odgovarajuće mjere radi obezbjeđivanja zatvaranja ili smanjenja pozicije.

Komisija može zahtijevati od lica da privremeno obezbjeđuje likvidnost tržišta po dogovorenoj cijeni i u ugovorenom obimu kada je to potrebno radi ublažavanja posljedica velike ili dominantne pozicije.

Nadzorne mjere iz stava 5 ovog člana mogu se primijeniti i kada bi takvo ograničenje ili smanjenje dovelo do pozicije koja je ispod ograničenja pozicije koje je utvrdila Komisija u skladu sa članom 798 ovog zakona ili drugi nadležni organ, kada je to potrebno radi obezbjeđivanja urednog funkcionisanja tržišta, sprječavanja zloupotrebe tržišta ili postupanja u vanrednim okolnostima, pod uslovom da su takve mjere objektivno opravdane i srazmjerne.

Komisija neće utvrđivati ograničenja pozicija koja su restriktivnija od ograničenja utvrđenih u skladu sa članom 798 ovog zakona, osim u vanrednim okolnostima kada su takva ograničenja objektivno opravdana i srazmjerna, uzimajući u obzir likvidnost konkretnog tržišta i uredno funkcionisanje tog tržišta.

Komisija će na svojoj internet stranici objaviti podatke o restriktivnijim ograničenjima pozicija iz stava 9 ovog člana. Takva ograničenja primjenjuju se početno

u periodu koji ne može biti duži od šest mjeseci od dana njihovog objavljivanja na internet stranici Komisije.

Restriktivnija ograničenja pozicija iz stava 9 ovog člana mogu se obnoviti za naredne periode koji ne mogu biti duži od šest mjeseci ako razlozi za njihovo uvođenje i dalje postoje. Ako se ne obnove po isteku perioda od šest mjeseci, prestaju da se primjenjuju.

Kada Komisija odluči da uvede restriktivnija ograničenja pozicija iz stava 9 ovog člana, o tome će bez odlaganja obavijestiti ESMA-u. Obavještenje sadrži obrazloženje razloga za uvođenje restriktivnijih ograničenja pozicija.

ESMA će, u roku od 24 časa, dati mišljenje o tome da li smatra da su restriktivnija ograničenja pozicija potrebna radi postupanja u vanrednim okolnostima. Mišljenje ESMA-e objavljuje se na internet stranici ESMA-e.

Ako Komisija uvede ograničenja pozicija suprotno mišljenju ESMA-e, dužna je da bez odlaganja na svojoj internet stranici objavi obavještenje koje sadrži detaljno obrazloženje razloga za takvo postupanje.

Nadzorne mjere iz stava 5 ovog člana Komisija može primijeniti i u slučaju kada bi takvo ograničenje ili smanjenje išlo ispod ograničenja pozicija utvrđenog od strane Komisije u skladu s članom 798 ovog zakona ili od strane drugog nadležnog organa.

Odredba stava 5 ovog člana primjenjuje se na lice nezavisno od države sjedišta ili prebivališta iste, a koja je zauzela poziciju u tom robnom derivatu ili ekonomski jednako vrijednim OTC ugovorima za koje je ograničenje pozicija utvrdila Komisija ili nadležni organ druge države članice.

Ako je to primjenjivo, rješenjem kojim se izriču nadzorne mjere iz stava 5 ovog člana, Komisija određuje i rok za preduzimanje istih mjera odnosno trajanje istih te, ako je primjenjivo, uslove pod kojima mjera prestaje.

Izrečene nadzorne mjere iz stava 5 ovog člana Komisija može javno da objavi u skladu sa ovim zakonom.

Član 119

Poslije člana 814 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Posebne administrativne sankcije za povrede odredaba

kojima se uređuje primjena MiFID II i MiFIR

Član 814a

Za povrede odredaba ovog zakona kojima se prenose odredbe Direktive 2014/65/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 15. maja 2014. godine o tržištima

finansijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU (MiFID II), kao i za povrede odredaba kojima se obezbjeđuje primjena Regulative (EU) br. 600/2014, pored prekršaja propisanih članom 815a ovog zakona, Komisija može izreći posebne administrativne sankcije i mjere u skladu sa ovim članom.

Sankcije i mjere iz stava 1 ovog člana moraju biti djelotvorne, proporcionalne i odvratajuće i mogu se izreći za svaku povredu odredaba iz stava 1 ovog člana, nezavisno od toga da li je konkretna povreda izričito navedena u čl. 815 do 818 ovog zakona.

Ako se obaveze propisane ovim zakonom odnose na investiciono društvo, operatera tržišta, pružaoca usluga prijavljivanja podataka, kreditnu instituciju kada pruža investicione usluge i/ili obavlja investicione aktivnosti i pomoćne usluge ili filijalu investicionog društva iz treće zemlje, sankcije i druge mjere mogu se izreći i članu upravljačkog organa investicionog društva, članu upravljačkog organa operatera tržišta, kao i drugom fizičkom ili pravnom licu koje je, u skladu sa zakonom, odgovorno za povredu.

Za povrede odredaba ovog zakona kojima se prenose odredbe Direktive 2014/65/EU i za povrede odredaba Regulative (EU) br. 600/2014, Komisija može izreći sljedeće administrativne sankcije:

- 1) javnu izjavu kojom se navodi fizičko ili pravno lice i priroda povrede;
- 2) nalog kojim se fizičkom ili pravnom licu nalaže da prestane sa postupanjem kojim se čini povreda i da se uzdrži od ponavljanja takvog postupanja;
- 3) investicionom društvu ili operateru tržišta koji imaju odobrenje za rad MTF-a, OTF-a ili regulisanog tržišta, oduzimanje ili privremeno oduzimanje odobrenja za rad, u skladu sa ovim zakonom, a ako APA ili ARM koristi izuzeće u skladu sa članom 2 stav 3 Regulative (EU) br. 600/2014, oduzimanje ili privremeno oduzimanje odgovarajućeg odobrenja za rad u skladu sa tom uredbom;
- 4) privremenu zabranu, a u slučaju ponovljenih teških povreda trajnu zabranu članu upravljačkog organa investicionog društva ili drugom fizičkom licu koje se smatra odgovornim za obavljanje upravljačkih funkcija u investicionom društvu;
- 5) privremenu zabranu investicionom društvu koje je član ili učesnik regulisanog tržišta ili MTF-a, odnosno klijent OTF-a, da učestvuje u trgovanju na tom mjestu trgovanja;
- 6) administrativnu novčanu sankciju pravnom licu u iznosu do 5.000.000 eura ili do 10% ukupnog godišnjeg prometa pravnog lica prema posljednjim dostupnim godišnjim finansijskim iskazima koje je odobrio upravljački organ, zavisno od toga koji je iznos veći; ako je pravno lice matično društvo ili zavisno društvo matičnog društva koje je dužno da sastavlja konsolidovane finansijske iskaze, ukupni godišnji promet je ukupni godišnji promet, odnosno odgovarajuća vrsta prihoda u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo, prema posljednjim dostupnim konsolidovanim finansijskim iskazima krajnjeg matičnog društva;

- 7) administrativnu novčanu sankciju fizičkom licu u iznosu do 5.000.000 eura;
- 8) administrativnu novčanu sankciju u iznosu do najmanje dvostrukog iznosa koristi ostvarene povredom ili gubitka izbjegnutog usljed povrede, ako se taj iznos može utvrditi, kada taj iznos prelazi maksimalne iznose novčanih sankcija iz tač. 6 i 7 ovog stava.

Prilikom izricanja sankcije Komisija naročito uzima u obzir prirodu, težinu i trajanje povrede, stepen odgovornosti lica, finansijsku snagu odgovornog lica, ostvarenu korist ili izbjegnuti gubitak, gubitke koje su pretrpjela treća lica, stepen saradnje sa Komisijom, prethodne povrede i druge okolnosti od značaja za određivanje sankcije.

Posebne administrativne sankcije za povrede odredaba kojima se uređuje primjena Direktive (EU) 2019/2034 i Regulative (EU) 2019/2033

Član 814b

Komisija može izreći administrativne sankcije i administrativne mjere za povrede odredaba ovog zakona kojima se prenose odredbe Direktive (EU) 2019/2034 i za povrede odredaba Regulative (EU) 2019/2033, naročito ako investiciono društvo:

- 1) ne uspostavi aranžmane unutrašnjeg upravljanja u skladu sa ovim zakonom;
- 2) ne dostavi, odnosno dostavi nepotpune ili netačne informacije o sopstvenim sredstvima u skladu sa članom 54 stav 1 tačka (b) Regulative (EU) 2019/2033;
- 3) ne dostavi, odnosno dostavi nepotpune ili netačne informacije o koncentracionom riziku u skladu sa članom 54 stav 1 tačka (e) Regulative (EU) 2019/2033;
- 4) prekorači limite koncentracionog rizika utvrđene članom 37 Regulative (EU) 2019/2033, ne dovodeći u pitanje čl. 38 i 39 te regulative;
- 5) ponovljeno ili trajno ne ispunjava zahtjeve u pogledu likvidnih sredstava utvrđene članom 43 Regulative (EU) 2019/2033, ne dovodeći u pitanje član 44 te regulative;
- 6) ne objavi, odnosno objavi nepotpune ili netačne informacije koje je dužno da objavi u skladu sa odredbama Dijela šestog Regulative (EU) 2019/2033;
- 7) izvrši plaćanja imaoima instrumenata sopstvenih sredstava protivno članu 28, članu 52 ili članu 63 Regulative (EU) br. 575/2013;
- 8) učini tešku povredu odredaba propisa kojima se uređuje sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma;

- 9) omogućiti da član upravljačkog tijela postane ili ostane na toj funkciji iako ne ispunjava uslove utvrđene propisima kojima se uređuju uslovi za članstvo u upravljačkom tijelu investicionog društva.

Administrativne sankcije i administrativne mjere iz stava 1 ovog člana moraju biti djelotvorne, srazmjerne i odvraćajuće.

Za povrede iz stava 1 ovog člana Komisija može izreći sljedeće administrativne sankcije i administrativne mjere:

- 1) javnu izjavu kojom se navodi identitet fizičkog ili pravnog lica odgovornog za povredu i priroda povrede;
- 2) nalog kojim se zahtijeva od odgovornog fizičkog ili pravnog lica da prekine postupanje kojim se čini povreda i da se uzdrži od ponavljanja takvog postupanja;
- 3) privremenu zabranu članu upravljačkog tijela investicionog društva ili drugom fizičkom licu odgovornom za povredu da obavlja funkcije u investicionom društvu;
- 4) pravnom licu administrativnu novčanu sankciju u iznosu do 10% njegovog ukupnog godišnjeg neto prihoda, uključujući bruto prihod koji se sastoji od prihoda od kamata i sličnih prihoda, prihoda od akcija i drugih vrijednosnih papira sa promjenjivim ili fiksnim prinosom, kao i provizija ili naknada ostvarenih u prethodnoj poslovnoj godini;
- 5) pravnom licu administrativnu novčanu sankciju u iznosu do dvostrukog iznosa dobiti ostvarene ili gubitka izbjegnuto kao posljedice povrede, ako se taj iznos može utvrditi;
- 6) fizičkom licu administrativnu novčanu sankciju u iznosu do 5.000.000 eura.

Ako je pravno lice iz stava 3 tačka 4 ovog člana zavisno društvo, relevantni bruto prihod iz stava 3 tačka 4 ovog člana utvrđuje se na osnovu bruto prihoda iskazanog u konsolidovanom računu krajnjeg matičnog društva za prethodnu poslovnu godinu.

Administrativne sankcije iz stava 3 ovog člana mogu se izreći i članu upravljačkog tijela investicionog društva i drugom fizičkom licu koje je, u skladu sa zakonom, odgovorno za povredu.

Prilikom određivanja vrste administrativne sankcije ili druge administrativne mjere i visine administrativne novčane sankcije, Komisija naročito uzima u obzir:

- 1) težinu i trajanje povrede;
- 2) stepen odgovornosti fizičkog ili pravnog lica odgovornog za povredu;

- 3) finansijsku snagu fizičkog ili pravnog lica odgovornog za povredu, uključujući ukupni prihod pravnog lica ili godišnji prihod fizičkog lica;
- 4) značaj ostvarene dobiti ili izbjegnuto gubitka;
- 5) gubitke koje su treća lica pretrpjela kao posljedicu povrede;
- 6) stepen saradnje sa Komisijom;
- 7) prethodne povrede koje je učinilo odgovorno fizičko ili pravno lice;
- 8) moguće sistemske posljedice povrede.“

Član 120

Poslije člana 815 dodaju se dva nova člana koja glase:

„Član 815a

Novčanom kaznom u iznosu od 20.000 eura do 80.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) ne obezbijedi da investiciono društvo ima najmanje dva člana organa uprave koji upravljaju poslovanjem investicionog društva (član 91 stav 2);
- 2) ne uspostavi i ne primjenjuje pisane mehanizme i procedure koji obezbjeđuju efikasno i odgovorno upravljanje investicionim društvom, uključujući jasnu raspodjelu funkcija, kontrolu rizika, zaštitu interesa klijenata i očuvanje integriteta tržišta (član 91 stav 4 tačka 1);
- 3) ne obezbijedi da fizičko lice koje upravlja investicionim društvom posjeduje dovoljno znanja, vještina i reputaciju, pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 91 stav 4 tačka 2);
- 4) ne obezbijedi da organ uprave posjeduje dovoljno opšteg znanja, vještina i iskustva da bi mogao da razumije djelatnost institucije, uključujući glavne rizike, ili da svaki član organa uprave djeluje savjesno i pošteno i razmišlja nezavisno tako da može djelotvorno da procijeni i ospori odluke višeg rukovodstva i, ako je potrebno, efikasno nadgleda i prati donošenje odluka (član 91 st. 14 i 15);
- 5) ne obezbijedi dovoljno kadrovskih i finansijskih resursa za uvođenje u posao i obuku članova organa uprave (član 91 stav 16);
- 6) ne uzima u obzir širok spektar lica i sposobnosti prilikom imenovanja članova organa uprave ili ne uspostavi politiku podsticanja raznolikosti u organu uprave (član 91 stav 17);

- 7) ne obezbijedi da član uprave investicionog društva najmanje 80% svog radnog vremena posvećuje obavljanju poslova u investicionom društvu, što se prati kroz evidenciju radnog vremena i izvještaje o aktivnostima (član 93 stav 1 tačka 6).
- 8) ne obezbijedi da član uprave investicionog društva, odnosno rukovodilac organizacionog dijela kreditne institucije namijenjenog za obavljanje investicionih usluga i aktivnosti, u svakom trenutku dok obavlja tu dužnost ispunjava uslove propisane članom 93 stav 1 tač. 1 do 7 ovog zakona (član 93 stav 1);
- 9) ne donese i ne primjenjuje pisanu i javno dostupnu politiku za izbor i procjenu ispunjenja uslova za članove uprave investicionog društva ili ne obezbijedi da politika sadrži jasno definisane kompetencije, mjerljive kvalitete i sposobnosti, uključujući podsticanje različitosti u organu uprave, sa redovnim izvještavanjem o primjeni politike (član 93 st. 2 i 3);
- 10) omogućiti članu organa upravljanja investicionog društva da istovremeno obavlja više od jedne od kombinacija funkcija propisanih ovim zakonom (član 93 stav 4);
- 11) ne obezbijedi da se pozicije koje se, u skladu sa ovim zakonom, računaju kao jedna pozicija uzmu u obzir za potrebe ograničenja broja funkcija koje može obavljati član organa upravljanja investicionog društva (član 93 stav 6);
- 12) ne obezbijedi da član uprave investicionog društva, koji zadržava jednu dodatnu poziciju člana nadzornog odbora odnosno neizvršnog direktora, prethodno dobije odobrenje Komisije (član 93 stav 9);
- 13) ne utvrđuje, ne nadgleda ili ne obezbjeđuje sprovođenje dokumentovanog sistema upravljanja koji obezbjeđuje efikasno i odgovorno vođenje investicionog društva, uključujući jasnu podjelu dužnosti unutar društva i uspostavljanje mjera za sprečavanje sukoba interesa, u cilju očuvanja integriteta tržišta i zaštite interesa klijenata (član 94 stav 1);
- 14) ne obezbjeđuje da organ uprave ima opštu i nedvosmislenу odgovornost za investiciono društvo i ne donosi pisane odluke kojima odobrava i nadgleda sprovođenje strateških ciljeva investicionog društva, strategije rizika i upravljanja rizicima, kao i sistema unutrašnjeg upravljanja (član 94 stav 2 tačka 1);
- 15) ne obezbjeđuje potpun integritet računovodstvenog sistema i sistema finansijskog izvještavanja, uključujući sprovođenje finansijskih i operativnih kontrola i obezbjeđivanje usklađenosti sa svim važećim zakonima i relevantnim računovodstvenim i revizorskim standardima (član 94 stav 2 tačka 2);
- 16) ne nadgleda postupak blagovremenog, tačnog i potpunog objavljivanja i saopštavanja svih relevantnih finansijskih i nefinansijskih informacija, u skladu sa regulatornim i internim zahtjevima (član 94 stav 2 tačka 3);

- 17) ne nadzire odgovorno rad višeg rukovodstva, uključujući praćenje izvršenja njihovih obaveza, i ne preduzima blagovremene mjere u slučaju utvrđenih odstupanja (član 94 stav 2 tačka 4);
- 18) ne utvrđuje, ne odobrava ili ne nadgleda organizaciju društva za pružanje investicionih usluga i aktivnosti i dodatnih usluga, uključujući jasno definisanje potrebnih znanja, vještina i iskustva zaposlenih, kao i obezbjeđivanje adekvatnih resursa, procedura i kontrolnih mehanizama za kvalitetno obavljanje poslova društva, uzimajući u obzir prirodu, obim i složenost djelatnosti i regulatorne zahtjeve (član 94 stav 2 tačka 5 podtačka a);
- 19) ne utvrđuje, ne odobrava ili ne nadgleda politiku usluga, poslovanja i proizvoda koje društvo nudi ili pruža, usklađenu sa prihvatljivim nivoom rizika društva i sa karakteristikama i potrebama klijenata kojima su usluge namijenjene, uključujući, kada je to potrebno, sprovođenje testiranja otpornosti proizvoda i usluga (član 94 stav 2 tačka 5 podtačka b);
- 20) ne utvrđuje, ne odobrava ili ne nadgleda politiku nagrađivanja zaposlenih koji učestvuju u pružanju usluga klijentima, sa ciljem podsticanja odgovornog i poštenog poslovanja, transparentne komunikacije sa klijentima i sprečavanja sukoba interesa (član 94 stav 2 tačka 5 podtačka c);
- 21) redovno, a najmanje jednom godišnje, ne prati i periodično ne procjenjuje prikladnost i primjenu strateških ciljeva društva u pružanju investicionih i dodatnih usluga, efikasnost mehanizama korporativnog upravljanja i adekvatnost politika pružanja usluga klijentima, ili ne preduzima pisane i dokumentovane mjere za otklanjanje svih uočenih nedostataka (član 94 stav 3);
- 22) za člana uprave u investicionom društvu, odnosno rukovodioca organizacionog dijela kreditne institucije namijenjenog za obavljanje investicionih usluga i aktivnosti imenuje lice koje nije dobilo saglasnost Komisije za imenovanje (član 96 stav 1);
- 23) ne obezbijedi da novi zahtjev za izdavanje odobrenja za imenovanje bude podnesen Komisiji najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema obavještenja o oduzimanju, prestanku ili odbijanju davanja odobrenja za imenovanje, kao i u situaciji kada investiciono društvo ne ispunjava uslov o najmanjem potrebnom broju članova uprave u skladu sa odredbama ovog zakona (član 96 stav 7);
- 24) ne obavijesti Komisiju o svim članovima upravnog odbora i svakoj promjeni sastava upravnog odbora ili ne dostavi sve informacije potrebne za procjenu ispunjenosti uslova iz čl. 91, 93 i 94 ovog zakona (član 96 stav 8);
- 25) ne izvrši, prije podnošenja zahtjeva iz člana 96 stav 1 ovog zakona, procjenu lica čije se imenovanje predlaže i za koje se traži odobrenje Komisije, u skladu sa politikom iz člana 93 stav 2 ovog zakona (član 96 stav 9);
- 26) ne dostavi uz zahtjev iz člana 96 stav 1 ovog zakona procjenu iz člana 96 stav 9 ovog zakona, dokaze o ispunjenosti uslova iz člana 93 ovog zakona i pravila iz člana 93

stav 12 ovog zakona, kao i program upravljanja investicionim društvom za mandatni period za koji se traži odobrenje (član 96 stav 10);

- 27) ne pribavi ponovo odobrenje Komisije prije imenovanja na funkciju člana upravnog odbora u drugom investicionom društvu ili u slučaju produženja mandata u istom investicionom društvu (član 96 stav 12);
- 28) klijentu ili potencijalnom klijentu ne pruža informacije, uključujući promotivnu komunikaciju, koje nijesu korektne, jasne i ne dovode u zabludu, ili promotivnu komunikaciju koja nije jasno prepoznatljiva kao takva (član 160 stav 1);
- 29) klijentu ili potencijalnom klijentu ne dostavi u elektronskom obliku informacije koje je dužan da dostavi prema ovom zakonu (član 160 stav 3);
- 30) malom klijentu ili potencijalnom malom klijentu, koji je zatražio prijem informacija u papirnom obliku, ne dostavi bez naknade informacije u papirnom obliku (član 160 stav 4);
- 31) prethodno ne obavijesti malog klijenta, odnosno potencijalnog malog klijenta o mogućnosti iz člana 160 stav 4 ovog zakona (član 160 stav 5);
- 32) najmanje 60 dana nakon stupanja na snagu ovog zakona ne obavijesti malog klijenta o prelasku na dostavu informacija u elektronskom obliku, o mogućnosti nastavka primanja informacija u papirnom obliku i o promjeni načina dostavljanja informacija nakon isteka roka od 60 dana, ako mali klijent ne zatraži nastavak pružanja informacija u papirnom obliku (član 160 stav 6);
- 33) istraživanje koje izrađuje investiciono društvo ili treće lice, a koje investiciono društvo koristi ili distribuira svojim klijentima ili potencijalnim klijentima, ne obezbijedi da bude fer, jasno i da ne dovodi u zabludu (član 160a stav 1);
- 34) istraživanje iz člana 160a stav 1 ovog zakona ne označi jasno kao istraživanje ili ga na drugi način jasno ne prepozna kao istraživanje, pod uslovima utvrđenim Delegiranom Regulativom Komisije (EU) 2017/565 (član 160a stav 2);
- 35) ne obezbijedi da istraživanje koje distribuira klijentima ili potencijalnim klijentima, a koje u cjelini ili djelimično plaća izdavalac, bude označeno kao „istraživanje koje sponzorise izdavalac“ samo ako je izrađeno u skladu sa Evropskim kodeksom ponašanja za istraživanje koje sponzorise izdavalac (član 160a stav 3);
- 36) ne uspostavi odgovarajuće organizacione mjere kojima se obezbjeđuje da se istraživanje koje izrađuje ili distribuira izrađuje i distribuira u skladu sa ovim zakonom, pravilima Komisije i, kada je primjenjivo, Evropskim kodeksom ponašanja za istraživanje koje sponzorise izdavalac (član 160a stav 4);
- 37) istraživanje označeno kao „istraživanje koje sponzorise izdavalac“ na naslovnoj strani jasno i vidljivo ne označi da je izrađeno u skladu sa Evropskim kodeksom ponašanja za istraživanje koje sponzorise izdavalac (član 160a stav 6);

- 38) drugi materijal istraživanja koji u cjelini ili djelimično plaća izdavalac, a koji nije izrađen u skladu sa Evropskim kodeksom ponašanja za istraživanje koje sponzorise izdavalac, ne označi kao marketinšku komunikaciju (član 160a stav 7).
- 39) ne pruži klijentu odnosno potencijalnom klijentu blagovremeno, prije pružanja investicione ili pomoćne usluge, primjereni obim informacija iz ovog člana u obliku razumljivom i prilagođenom licu kojem su te informacije namijenjene, tako da klijent ili potencijalni klijent može u razumnim okvirima shvatiti vrstu i rizike investicionih usluga i specifičnih vrsta finansijskih instrumenata koji mu se nude i da tako donese odluke o ulaganjima na osnovu tih informacija (član 161 stav 1);
- 40) ne dostavi klijentu ili potencijalnom klijentu blagovremeno, prije pružanja investicionih ili pomoćnih usluga, informacije iz stava 2 ovog člana (član 161 stav 3);
- 41) ne uspostavi odgovarajući metod procjene i upoređivanja uspješnosti, uključujući značajnu referentnu vrijednost, koja se zasniva na investicionim ciljevima klijenta i vrstama finansijskih instrumenata uključenih u portfelj, kako bi se klijentu omogućila procjena uspješnosti upravljanja portfeljem (član 161 stav 4);
- 42) klijentu ili potencijalnom klijentu nudi uslugu upravljanja portfeljem, a ne dostavi, pored informacija iz stava 2 ovog člana, prema potrebi, informacije o načinu i učestalosti vrednovanja finansijskih instrumenata u portfelju klijenta, pojedinostima o svakom prenosu diskrecionog upravljanja finansijskim instrumentima ili novčanim sredstvima iz portfelja klijenta, u cjelini ili djelimično, referentnim vrijednostima prema kojima će se upoređivati uspješnost portfelja klijenta, vrstama finansijskih instrumenata koje je moguće uključiti u portfelj klijenta i vrstama transakcija koje se mogu izvršavati u vezi s tim instrumentima, uključujući eventualna ograničenja, kao i ciljevima upravljanja portfeljem, nivou rizika koji odgovara diskrecionom ovlašćenju upravitelja portfelja i eventualnim posebnim ograničenjima u vezi s tim ovlašćenjem (član 161 stav 5);
- 43) ne dostavi informacije iz stava 5 ovog člana klijentu ili potencijalnom klijentu blagovremeno, prije početka pružanja usluge upravljanja portfeljem (član 161 stav 6);
- 44) ne pruži informacije o finansijskim instrumentima i investicionim strategijama koje društvo predlaže, a koji uključuju primjerena uputstva i upozorenja o rizicima ulaganja u te instrumente ili odabira određene investicione strategije, i naznaku jesu li finansijski instrumenti namijenjeni profesionalnim ili malim investitorima, uzimajući u obzir i utvrđeno ciljano tržište iz čl. 136 i 137 ovog zakona (član 161 stav 7 tačka 1);
- 45) ne pruži informacije o zaštiti imovine klijenata (član 161 stav 7 tačka 2);
- 46) ne pruži informacije o mjestima izvršenja naloga (član 161 stav 7 tačka 3);
- 47) ne pruži informacije o troškovima, naknadama i povezanim izdacima, koji moraju uključivati informacije o cijenama i troškovima investicionih i pomoćnih usluga, uključujući cijenu savjetovanja, i ako je primjenjivo, troškove preporučenih ili reklamiranih finansijskih instrumenata, informacije o mogućnostima i načinima

plaćanja, uključujući i informacije o mogućnostima primanja uplata od trećih lica (član 161 stav 7 tačka 4);

- 48) ne prikaže zbirno sve troškove i naknade iz tačke 4 stav 7 ovog člana, uključujući troškove i izdatke vezane uz investicione usluge i finansijske instrumente, a koji nisu uzrokovani realizacijom povezanog tržišnog rizika, kako bi se klijentu omogućilo razumijevanje ukupnog troška i kumulativnog uticaja tog troška na povrat ulaganja, kao i da ih pojedinačno razloži na zahtjev klijenta (član 161 stav 8);
- 49) ne pruži informacije klijentu na redovnoj osnovi, najmanje jednom godišnje, tokom vijeka trajanja ulaganja (član 161 stav 9);
- 50) u slučaju kada je ugovor o kupovini ili prodaji finansijskog instrumenta sklopljen korišćenjem sredstva komunikacije na daljinu kojim se sprječava prethodno dostavljanje informacija o troškovima i naknadama, ne pruži informacije o troškovima i naknadama bilo u elektronskom obliku bilo u papirnom obliku, ako to zatraži mali klijent, bez odlaganja nakon zaključivanja transakcije (član 161 stav 11);
- 51) ne pruži malom klijentu mogućnost primanja informacija o troškovima i naknadama telefonom prije izvršenja transakcije (član 161 stav 12).
- 52) ne definiše i ne implementira postupak koji obezbjeđuje da su investicioni ciljevi klijenta primjereno postignuti, na način da analiza obuhvata dovoljno širok raspon raspoloživih finansijskih instrumenata, dovoljno raznolikih s obzirom na vrstu, izdavaoce, lica koja ih na tržištu nude (član 163 stav 1 tačka 1);
- 53) ne definiše i ne implementira postupak koji obezbjeđuje da izbor finansijskih instrumenata nije ograničen na finansijske instrumente koje izdaje ili nudi subjekt povezan s investicionim društvom ili koji je s njim na drugi način pravno ili ekonomski povezan putem ugovornih odnosa koji su takve naravi da predstavljaju rizik narušavanja nezavisnosti savjetovanja koje se nudi (član 163 stav 1 tačka 2);
- 54) daje ili prima dodatne podsticaje suprotno uslovima iz člana 164 stav 3 ovog zakona (član 164 stav 3);
- 55) ne obavijesti klijenta o mehanizmima za prenos naknade, provizije, novčane ili nenovčane povoljnosti klijentu, a koje su primljene u vezi s pružanjem investicionih ili pomoćnih usluga (član 164 stav 4);
- 56) ne zaključi sa trećim licem koje pruža usluge izvršavanja naloga i istraživanja ugovor kojim se utvrđuje metodologija naknade, uključujući način na koji se ukupni trošak istraživanja uzima u obzir prilikom utvrđivanja ukupnih naknada za investicione usluge (član 167 stav 3 tačka 1);
- 57) ne obavještava klijente o svojoj odluci da usluge izvršavanja naloga i istraživanja plaća zajednički ili odvojeno, kao i o svojoj politici plaćanja usluga izvršavanja naloga i istraživanja, uključujući informacije o vrsti istraživanja koje se može pružiti u zavisnosti od načina plaćanja i, kada je primjenjivo, objašnjenje načina na koji investiciono

društvo sprječava ili upravlja sukobima interesa u skladu sa ovim zakonom kada primjenjuje zajedničko plaćanje usluga izvršavanja naloga i istraživanja (član 167 stav 3 tačka 2);

- 58) najmanje jednom godišnje ne procjenjuje kvalitet, korisnost i vrijednost istraživanja koje koristi, kao i mogućnost da takvo istraživanje doprinese donošenju boljih investicionih odluka (član 167 stav 3 tačka 3);
- 59) odluči da usluge izvršavanja naloga i istraživanja plaća odvojeno, ne obezbijedi da se istraživanje koje pruža treće lice plaća neposredno iz sopstvenih sredstava investicionog društva ili sa posebnog računa za plaćanje istraživanja kojim upravlja investiciono društvo (član 167 stav 3 tačka 4 podtač. a i b);
- 60) koristi poseban račun za plaćanje istraživanja, a ne vodi i ne koristi taj račun pod uslovima utvrđenim pravilima Komisije iz člana 164 stav 6 ovog zakona (član 167 stav 4);
- 61) koristi poseban račun za plaćanje istraživanja, a prije pružanja odgovarajuće investicione usluge klijentu ne dostavi informacije o iznosu budžeta za istraživanje i procijenjenom iznosu naknade za istraživanje koja će biti naplaćena svakom klijentu, na način i sa sadržajem propisanim pravilima Komisije iz člana 164 stav 6 ovog zakona (član 167 stav 5);
- 62) ne vodi evidenciju o ukupnim troškovima koji se odnose na istraživanje koje mu pružaju treća lica i, kada su mu takve informacije poznate, najmanje jednom godišnje, na zahtjev klijenta, ne stavi te informacije na raspolaganje klijentu (član 167 stav 6);
- 63) najmanje jednom godišnje ne procijeni istraživanje koje koristi na osnovu objektivnih kriterijuma kvaliteta, uključujući kvalitet, korisnost i vrijednost istraživanja i njegovu sposobnost da doprinese donošenju boljih investicionih odluka, ili ne preduzme odgovarajuće mjere kada se procjenom utvrdi nedostatak kvaliteta, korisnosti ili vrijednosti istraživanja ili njegovog doprinosa donošenju boljih investicionih odluka (član 167 stav 7);
- 64) prima istraživanje od pružaoca istraživanja koji ne pruža usluge izvršavanja naloga i nije dio grupe za pružanje finansijskih usluga koja uključuje investiciono društvo koje pruža usluge izvršavanja naloga ili posredovanja, a ne ispuni obavezu procjene kvaliteta, korisnosti i vrijednosti istraživanja najmanje jednom godišnje, u skladu sa stavom 7 ovog člana (član 167 stav 9).
- 65) ne obavijesti klijenta o tome je li moguće kupiti različite dijelove odvojeno ili za svaki dio ne da posebni prikaz troškova i naknada, kada investicionu uslugu nudi zajedno sa drugom uslugom ili proizvodom kao dio paketa ili kao uslov za isti ugovor ili paket (član 168 stav 1); (član 168 stav 1);
- 66) ne pruži odgovarajući opis različitih komponenti ugovora ili paketa i načina na koji njihovo uzajamno djelovanje utiče na rizik, ako je vjerovatno da će se rizici koji

proizlaze iz ugovora ili paketa ponuđenog malom klijentu razlikovati od rizika povezanih s pojedinom komponentom (član 168 stav 2);

- 67) ne obezbijedi da u svakom trenutku ima na raspolaganju dovoljan broj lica koja raspolažu potrebnim znanjima i kvalifikacijama koje obezbjeđuju postupanje u najboljem interesu klijenata, s obzirom na obim poslovanja, usluge i aktivnosti koje obavlja i u odnosu na koje instrumente i/ili investicione proizvode se usluge i aktivnosti obavljaju (član 169 stav 1);
- 68) ne obezbijedi da zaposleni investicionog društva i druga fizička lica koja u ime ili za račun investicionog društva, nezavisno od organizacione strukture društva i radnog mjesta ili zaduženja pojedinog lica u sklopu investicionih usluga i aktivnosti koje društvo obavlja, informišu i učestvuju u informisanju klijenata ili potencijalnih klijenata o finansijskim instrumentima, investicionim i pomoćnim uslugama društva ili klijente savjetuju u odnosu na usluge i aktivnosti društva, izvršavaju ili prenose na izvršenje naloge klijenata ili trguju za račun društva, odnosno pružaju investicione savjete klijentima ili donose investicione odluke u sklopu usluge upravljanja portfeljem, imaju potrebna znanja i kvalifikacije (član 169 stav 2 tač. 1, 2 i 3);
- 69) ne obezbijedi da odgovarajuća znanja i kvalifikacije imaju i lica koja, u skladu s uspostavljenim linijama odgovornosti u organizacionoj strukturi investicionog društva, neposredno nadziru rad lica iz člana 169 stav 2 ovog zakona (član 169 stav 3);
- 70) ne sklopi, prije nego što mu prvi put pruži investicionu uslugu ili pomoćnu uslugu iz člana 70 ovog zakona, s klijentom u pisanom obliku na papiru ili na drugom trajnom mediju osnovni ugovor kojim se uređuju njihova osnovna međusobna prava i obaveze (član 173 stav 4);
- 71) ne obezbijedi da ugovor iz stava 4 ovog člana obavezno uključuje elemente propisane pravilima Komisije (član 173 stav 6);
- 72) prilikom pružanja usluga investicionog savjetovanja ili upravljanja portfeljem, ne procijeni, uzimajući u obzir prirodu i obim usluge, jesu li usluga i finansijski instrumenti primjereni za klijenta, a posebno jesu li u skladu sa spremnošću klijenta na preuzimanje rizika i njegovom sposobnošću za podnošenje gubitaka (član 179 stav 1);
- 73) u svrhu procjene iz člana 179 stav 1 ovog zakona, a s obzirom na kriterijume propisane članom 179 stav 2 ovog zakona, ne prikupi informacije o ulagačkim ciljevima klijenta, njegovoj finansijskoj situaciji te znanju i iskustvu na području ulaganja (član 179 stav 3);
- 74) usluga investicionog savjetovanja ili upravljanja portfeljem uključuje zamjenu finansijskih instrumenata, ne pribavi potrebne informacije o ulaganju klijenta, ne analizira troškove i koristi zamjene finansijskih instrumenata ili, ako se radi o usluzi investicionog savjetovanja, ne obavijesti klijenta o tome jesu li koristi zamjene finansijskih instrumenata veće od troškova povezanih s tom zamjenom (član 179 stav 4);

- 75)prilikom pružanja usluge investicionog savjetovanja ili upravljanja portfeljem ne prikupi informacije iz člana 179 stav 3 ovog zakona, preporuči investicionu uslugu ili finansijski instrument klijentu ili potencijalnom klijentu (član 179 stav 5);
- 76)prilikom pružanja usluge investicionog savjetovanja ili upravljanja portfeljem nijedna usluga ili finansijski instrument nijesu primjereni za klijenta, preporuči ili donese odluku o trgovanju u vezi s istim (član 179 stav 6);
- 77)ne obezbijedi da je cijeli paket primjeren za klijenta kada investicioni savjet obuhvata preporuku paketa usluga ili proizvoda u skladu s članom 168 ovog zakona (član 180);
- 78)ne procijeni prikladnost investicione usluge ili proizvoda za klijenta prilikom pružanja investicionih usluga različitih od onih iz člana 179 ovog zakona (član 181 stav 1);
- 79)ne prikupi informacije o znanju i iskustvu klijenta na području ulaganja, na način i u obimu kako je propisano članom 179 stav 3 ovog zakona, u svrhu procjene prikladnosti investicione usluge ili proizvoda (član 181 stav 4);
- 80)na osnovu informacija iz stava 4 ovog člana procijeni da proizvod ili usluga nijesu prikladni za klijenta ili potencijalnog klijenta, a na izričit zahtjev klijenta ili potencijalnog klijenta pruži investicionu uslugu, ne upozori klijenta ili potencijalnog klijenta na okolnost da proizvod ili usluga nijesu prikladni za njega (član 181 stav 5);
- 81)klijent investicionom društvu ne želi da pruži informacije iz stava 4 ovog člana ili ako nije dao dovoljno informacija o svom znanju i iskustvu, na izričit zahtjev klijenta pruži investicionu uslugu, a ne upozori ga da nije u mogućnosti da utvrdi jesu li određene investicione usluge ili proizvodi za njega prikladni (član 181 stav 7);
- 82)ne vodi evidencije o procjenama prikladnosti koje sadrže najmanje rezultate procjene prikladnosti, svako upozorenje upućeno klijentu u slučaju da je investiciona usluga ili proizvod potencijalno neprikladna za klijenta, informacije o tome je li klijent uprkos upozorenju zahtijevao nastav usluge i, ako je to primjereno, je li društvo prihvatilo zahtjev klijenta, kao i svako upozorenje upućeno klijentu da klijent nije pružio dovoljno informacija kako bi se napravila procjena prikladnosti, informacije o tome je li klijent uprkos upozorenju zahtijevao nastav usluge i, ako je to primjereno, je li društvo prihvatilo zahtjev klijenta (član 182);
- 83)klijenta ili potencijalnog klijenta podstiče na uskraćivanje informacija iz čl. 179 i 181 ovog zakona (član 183 stav 2);
- 84)pruži investicionu uslugu bez prikupljanja informacija ili procjene iz člana 181 ovog zakona, a nijesu ispunjeni uslovi iz člana 184 stav 1 ovog zakona (član 184 stav 1);
- 85)ne obavijesti klijenta na trajnom mediju na primjeren način o pruženoj usluzi ili ne dostavi izvještaj koji uključuje, zavisno od vrste i složenosti finansijskih instrumenata i vrste usluga, periodičnu komunikaciju s klijentom i, ako je to primjereno, troškove povezane s transakcijom i uslugom obavljenom za račun klijenta (član 185 st. 1 i 2);

- 86)prilikom pružanja usluge investicionog savjetovanja malom klijentu, prije preduzimanja preporučene transakcije, ne pruži klijentu na trajnom mediju izjavu o primjerenosti tačno određenog savjeta, uz obrazloženje kako savjet ispunjava ciljeve ulaganja i druga obilježja malog investitora (član 186 stav 1);
- 87)je ugovor za kupovinu ili prodaju finansijskog instrumenta sklopljen korišćenjem sredstava komunikacije na daljinu i prethodna dostava izjave o primjerenosti nije moguća, ne dostavi izjavu na trajnom mediju neposredno nakon što je klijent vezan određenim ugovorom, ako je klijent pristao na naknadnu dostavu izjave o primjerenosti i ako mu je investiciono društvo unaprijed dalo mogućnost odlaganja transakcije do prijema izjave o primjerenosti (član 186 stav 2);
- 88)kada investiciono društvo pruža uslugu upravljanja portfeljem ili kada je obavijestilo klijenta da će izvršavati periodične procjene primjerenosti, ne obezbijedi da periodični izvještaj sadrži ažuriranu izjavu o tome kako određena investicija odgovara sklonostima, ciljevima i drugim obilježjima malog investitora (član 187);
- 89)u poslovnom odnosu s kvalifikovanim nalogodavcem ne postupa profesionalno i u skladu s pravilima struke i uzimajući u obzir prirodu i predmet poslovanja kvalifikovanog nalogodavca, prema njemu ne komunicira jasno, pošteno i na neobmanjujući način (član 190 stav 4);
- 90)ne pribavi izričitu potvrdu druge ugovorne strane da pristaje na status kvalifikovanog nalogodavca (član 191 stav 3);
- 91)ne obezbijedi sveobuhvatnost i tačnost prenesenih informacija (član 192 stav 2);
- 92)ne obezbijedi primjerenost preporuka ili savjeta iz člana 192 stav 1 ovog zakona (član 192 stav 2);
- 93)ne zaključi uslugu ili transakciju na osnovu informacija ili preporuka iz stava 1 u skladu s odredbama ovog zakona (član 192 stav 3);
- 94) ne propiše i ne primjenjuje mjere i postupke koji omogućavaju brzo, pravično i efikasno izvršavanje naloga klijenata u odnosu na naloge ostalih klijenata ili trgovinske interese samog investicionog društva (član 193 stav 1);
- 95) ne obezbijedi da mjere i postupci iz stava 1 ovog člana za uporedive naloge omogućavaju izvršavanje u skladu sa vremenom prijema naloga od strane investicionog društva (član 193 stav 2);
- 96) pri izvršavanju naloga ne ispunjava uslove propisane pravilima Komisije vezano za izvršavanje, evidentiranje i alokaciju naloga (član 193 stav 3);
- 97) zloupotrebljava informacije u vezi sa neizvršenim nalogima klijenta ili ne preduzme mjere za sprječavanje da relevantna lica zloupotrebljavaju takve informacije (član 193 stav 4);

- 98) pri izvršavanju naloga ne preduzme sve korake dovoljne za postizanje najpovoljnijeg ishoda za klijenta uzimajući u obzir cijene, troškove, brzinu, vjerovatnoću izvršenja i saldiranja (namire), veličinu, vrstu i sve druge okolnosti relevantne za izvršavanje naloga (član 195 stav 1);
- 99) ne izvrši nalog prema izričitom uputstvu klijenta koja se odnosi na nalog ili na posebno obilježje naloga (član 195 stav 2);
- 100) ne donese i ne primjenjuje djelotvorne mjere za postupanje u skladu s odredbama ovog člana (član 195 stav 3);
- 101) ne uzme u obzir i sopstvene provizije i troškove izvršavanja naloga na svakom od prikladnih mjesta izvršenja (član 195 stav 4);
- 102) bez odlaganja nakon izvršenja naloga ne obavijesti klijenta o mjestu izvršenja naloga (član 195 stav 5);
- 103) ne utvrdi najpovoljniji ishod u odnosu na ukupne troškove transakcije (član 196 stav 1);
- 104) ne obuhvati ukupnim troškovima transakcije cijenu finansijskog instrumenta i sve troškove direktno povezane s izvršenjem naloga, što uključuje proviziju mjesta trgovanja, proviziju kliringa (poravnanja) i saldiranja (namire) transakcije i sve ostale naknade koje se plaćaju trećim licima koje su uključene u izvršenje naloga (član 196 stav 2);
- 105) ne upozori izričito malog investitora na to da u slučaju izričitog uputstva klijenta, investiciono društvo izvršava nalog u skladu sa članom 195 stav 2 ovog zakona i da nije dužno da izvrši nalog u skladu s sopstvenim mjerama i politikama izvršavanja naloga (član 196 stav 3);
- 106) ne donese i ne primjenjuje politiku izvršavanja naloga koja mu omogućava postizanje najpovoljnijeg ishoda pri izvršavanju naloga klijenta (član 197 stav 1);
- 107) ne uključi, za svaku pojedinu vrstu finansijskih instrumenata, informacije o mjestima na kojima investiciono društvo izvršava naloge klijenata i elemente koji utiču na izbor mjesta izvršenja, odnosno ne uključi najmanje ona mjesta koja investicionom društvu omogućavaju na dosljedan način postizanje najpovoljnijih ishoda prilikom izvršavanja naloga klijenta (član 197 st. 2 i 3);
- 108) ne pruži klijentu informacije o politici izvršavanja naloga koji trebaju da sadrže jasno, sa svim potrebnim informacijama i klijentu lako shvatljivo pojašnjenje načina izvršavanja naloga ili prije pružanja usluge od klijenta ne pribavi saglasnost na politiku izvršavanja naloga (član 197 st. 4 i 5);
- 109) ne upozori posebno klijenta ako politika izvršavanja naloga predviđa mogućnost izvršavanja naloga klijenta van mjesta trgovanja (član 198 stav 1);

- 110) ne pribavi izričitu saglasnost klijenta prije izvršavanja naloga van mjesta trgovanja (član 198 stav 2);
- 111) ne prati efikasnost svojih mjera i politike izvršavanja naloga, u svrhu utvrđivanja i ispravljanja mogućih nedostataka ili redovno ne procjenjuje obezbjeđuju li mjesta izvršavanja uključena u politiku izvršavanja naloga postizanje najpovoljnijeg ishoda za klijenta ili je potrebno izmijeniti mjere izvršavanja naloga (član 199 st. 1 i 2);
- 112) ne obavijesti klijenta s kojim ima kontinuirani poslovni odnos o svim značajnim promjenama u svojim mjerama ili o politici izvršavanja naloga na način na koji je pružena informacija iz člana 197 stav 4 ovog zakona (član 199 stav 3);
- 113) na zahtjev klijenta ne dokaže da je nalog klijenta izvršen u skladu sa politikom izvršavanja naloga ili na zahtjev Komisije ne dokaže usklađenost sa odredbama ovog zakona koje se odnose na izvršavanje naloga (član 199 stav 4);
- 114) vezani zastupnik drži ili raspolaže novcem ili finansijskim instrumentima klijenta ili potencijalnog klijenta investicionog društva (član 200 stav 2);
- 115) vezani zastupnik obavlja poslove iz člana 200 stav 1 u ime više od jednog investicionog društva (član 200 stav 3);
- 116) imenuje vezanog zastupnika koji nema dovoljno dobar ugled ili odgovarajuće opšte, poslovno i stručno znanje potrebno za pružanje svih informacija bitnih za usluge koje se nude (član 201 stav 1);
- 117) imenuje vezanog zastupnika, a fizičko lice koje obavlja poslove iz člana 200 stav 1 nema odgovarajuće kvalifikacije iz člana 170 ovog zakona (član 201 stav 2);
- 118) imenuje vezanog zastupnika, a fizička lica koja obavljaju poslove iz člana 200 stav 1 nemaju odgovarajuće kvalifikacije iz člana 159 ovog zakona (član 201 stav 3);
- 119) ne obavijesti Komisiju o imenovanju vezanog zastupnika ili uz obavještenje ne dostavi dokaze o ispunjavanju uslova iz člana 201 ili spisak fizičkih lica koja će obavljati poslove iz člana 200 stav 1 ovog zakona (član 201 stav 4);
- 120) putem sistema internih kontrola ne nadzire pridržava li se vezani zastupnik ovog zakona i relevantnih propisa prilikom obavljanja poslova iz člana 200 stav 1 ovog zakona (član 202 stav 2 tačka 1);
- 121) ne obezbijedi da vezani zastupnik prilikom stupanja u vezu s klijentom ili potencijalnim klijentom ili prije stupanja u posao iz člana 200 ovog zakona jasno i nedvosmisleno saopštava svojstvo u kojem nastupa i za račun kojeg investicionog društva (član 202 stav 2 tačka 2);
- 122) ne preduzme odgovarajuće mjere kako bi se izbjeglo da se poslovi vezanog zastupnika van područja primjene ovog zakona negativno odražavaju na poslove koje vezani zastupnik preduzima za račun investicionog društva (član 202 stav 2 tačka 3);

- 123) vezani zastupnik počne da obavlja poslove iz člana 200 ovog zakona prije upisa u registar iz člana 203 stav 1 ovog zakona (član 203 stav 4);
- 124) ne obavijesti Komisiju o nazivu države članice u kojoj namjerava da posluje ili o poslovnom planu u kojem su posebno naznačene investicione usluge i/ili aktivnosti i dodatne usluge koje namjerava da pruža na teritoriji te države članice, uključujući podatak da li namjerava da to čini posredstvom vezanih zastupnika sa sjedištem u Crnoj Gori (član 219 stav 8);
- 125) namjerava da koristi vezane zastupnike, a ne obavijesti Komisiju o identitetu tih vezanih zastupnika (član 219 stav 9);
- 126) ne dostavi Komisiji pisano obavještenje o promjeni bilo kojih informacija dostavljenih u skladu sa ovim članom najmanje mjesec dana prije njenog sprovođenja (član 219 stav 11);
- 127) kreditna institucija ne obavijesti Komisiju i Centralnu banku Crne Gore o imenima vezanih zastupnika preko kojih namjerava da pruža investicione usluge i aktivnosti i dodatne usluge u skladu sa članom 219 stav 3 ovog zakona (član 219 stav 13);
- 128) investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja MTP-om ili OTP-om u Crnoj Gori ne obavijesti Komisiju o aranžmanima u drugim državama članicama za omogućavanje pristupa i trgovanja na tim tržištima (član 219 stav 16);
- 129) ne obavijesti Komisiju unaprijed o državi članici na čijoj teritoriji namjerava da osnuje filijalu ili o državi članici u kojoj ne osniva filijalu, ali namjerava da koristi vezane zastupnike sa registrovanim sjedištem ili prebivalištem u toj državi članici, ili ne dostavi propisane informacije iz člana 220 stav 10 tač. 1 do 6 (član 220 stav 10);
- 130) vezani zastupnik sa registrovanim sjedištem ili prebivalištem u državi članici van Crne Gore kojeg koristi investiciono društvo, ne postupi u skladu sa odredbama ovog zakona koje se odnose na filijalu (član 220 stav 11);
- 131) koristi vezanog zastupnika sa registrovanim sjedištem ili prebivalištem u državi članici van Crne Gore za pružanje investicionih usluga i/ili obavljanje investicionih aktivnosti i pomoćnih usluga, a ne obavijesti Komisiju i Centralnu banku Crne Gore unaprijed i ne dostavi podatke iz člana 220 stav 6 (član 220 stav 19);
- 132) u slučaju promjene bilo kojeg podatka dostavljenog u skladu sa članom 220 stav 10 ovog zakona ne dostavi Komisiji pisano obavještenje o promjeni najmanje mjesec dana prije njenog sprovođenja (član 220 stav 27);
- 133) ne omogućiti svim svojim članovima ili učesnicima da sami odaberu sistem namire transakcija finansijskim instrumentima izvršenih na tom regulisanom tržištu, pod uslovima propisanim zakonom (član 227 stav 3);
- 134) kao operator centralne druge ugovorne strane ili sistema poravnanja i namire, ne omogućiti investicionom društvu iz druge države članice neposredan ili posredan

pristup centralnoj drugoj ugovornoj strani ili sistemima poravnanja i namire u Crnoj Gori radi zaključivanja ili organizovanja zaključivanja transakcija finansijskim instrumentima (član 227 stav 1);

135) kao centralna druga ugovorna strana ili sistem poravnanja i namire, prema investicionom društvu iz druge države članice ne primijeni isti nediskriminatorni, transparentni i objektivni kriterijum koji se primjenjuje na lokalne članove ili učesnike (član 227 stav 2);

136) ne omogućiti svim svojim članovima ili učesnicima da sami odaberu sistem namire transakcija finansijskim instrumentima izvršenih na tom regulisanom tržištu, pod uslovima propisanim zakonom (član 227 stav 3);

137) obavlja investicione usluge i aktivnosti u Crnoj Gori suprotno uslovima propisanim ovim zakonom (član 229 stav 1);

138) koristi inicijativu klijenta iz člana 229 stav 3 ovog zakona na način da, bez filijale koja je dobila odobrenje u skladu sa odredbama ovog zakona, klijentu pruža marketinšku komunikaciju za nove kategorije investicionih proizvoda i usluga (član 229 stav 5);

139) osnuje filijalu u Crnoj Gori bez odobrenja za rad filijale od Komisije (član 230 stav 1);

140) ne obezbijedi da nivo i obim zaštite investitora koju pruža klijentima u Crnoj Gori, kada je filijala uključena u sistem zaštite investitora u trećoj zemlji, odgovara najmanje stepenu i obimu zaštite investitora utvrđenom ovim zakonom (član 232 stav 1);

141) ne učestvuje u sistemu zaštite investitora u Crnoj Gori ili u drugoj državi članici, kada sistem zaštite investitora u trećoj zemlji ne postoji ili je stepen i obim zaštite manji nego u Crnoj Gori (član 232 stav 2);

142) ne obavještava klijente i potencijalne klijente u Crnoj Gori o svim relevantnim informacijama o stepenu i obimu zaštite investitora kojom su pokriveni (član 232 stav 3);

143) ne dostavi Komisiji jednom godišnje propisane informacije iz člana 233 stav 1 tač. 1 do 8 ovog zakona (član 233 stav 1);

144) upravlja poslovanjem regulisanog tržišta u Crnoj Gori bez odobrenja Komisije (član 297 stav 1);

145) ne obezbijedi da regulisano tržište kojim upravlja ispunjava uslove utvrđene u Glavi XVII ovog zakona (član 297 stav 4);

146) ne obavlja zadatke vezane za organizaciju i poslovanje regulisanog tržišta (član 297 stav 5).

- 147) ne djeluje transparentno, nepristrasno i nezavisno kako bi djelotvorno procijenio i suprotstavio se odlukama višeg rukovodstva berze i nadgledao i pratio donošenje odluka (član 301 stav 4);
- 148) ne obezbijedi da član uprave berze u svakom trenutku ispunjava uslove iz člana 301 stav 5 tač. 1 do 5 ovog zakona (član 301 stav 5);
- 149) ne može posvetiti adekvatno vrijeme svojim obavezama, uzimajući u obzir prirodu i obim poslova kojima upravlja, ili, kada je riječ o berzi iz člana 301 stav 11 ovog zakona, istovremeno obavlja više od jedne od kombinacija funkcija iz člana 301 stav 11 ovog zakona, osim ako je Komisija odobrila zadržavanje dodatne funkcije u skladu sa članom 301 stav 12 ovog zakona (član 301 stav 5 tačka 5 i st. 11 i 12);
- 150) ne uloži odgovarajuće ljudske i finansijske resurse u obuku i osposobljavanje članova uprave (član 301 stav 15);
- 151) ne definiše, ne nadgleda, ne prati redovno i ne ocjenjuje sprovođenje sistema upravljanja koji obezbjeđuju efikasno i pažljivo ispunjavanje zahtjeva propisanih članom 306 stav 1 tač. 1, 2, 5, 9 i 10 ovog zakona, na način koji promoviše integritet tržišta (član 301 stav 16);
- 152) ne uspostavi, u okviru nadzornog odbora, odbor za imenovanja ili ne obezbijedi da odbor za imenovanja obavlja zadatke propisane stavom 10 tač. 1 do 4 ovog člana (član 302 stav 10 tač. 1 do 4);
- 153) berza ili odbor za imenovanja pri izboru članova uprave i nadzornog odbora ne uzme u obzir širok izbor kvaliteta i kompetencija ili u tu svrhu ne uspostavi politiku kojom se promoviše raznolikost uprave i nadzornog odbora berze (član 302 stav 15);
- 154) ne obezbijedi članovima nadzornog odbora odgovarajući pristup informacijama i dokumentima potrebnim za nadgledanje i praćenje odlučivanja uprave berze, u skladu sa sistemom iz člana 306 stav 1 tačka 5 ovog zakona (član 302 stav 16);
- 155) ne dostavi Komisiji podatke o vlasničkoj strukturi berze odnosno regulisanog tržišta, posebno o imaocima kvalifikovanih učešća, kao i o identitetu i iznosu učešća svih lica koja imaju mogućnost da vrše značajan uticaj na upravljanje regulisanim tržištem (član 306 stav 2);
- 156) ne dostavi Komisiji podatke o svim promjenama u vlasničkoj strukturi koje dovode do promjene lica koje ima značajan uticaj na upravljanje regulisanim tržištem (član 306 stav 3);
- 157) ne objavi podatke iz člana 306 st. 2 i 3 ovog zakona (član 306 stav 4);
- 158) ne obavijesti Komisiju bez odlaganja, a najkasnije tri radna dana od promjene lica iz člana 301 i 302 ovog zakona, kao i o svim značajnim promjenama uslova pod kojima je odobrenje za rad izdato, ili ne dostavi Komisiji sve podatke na osnovu kojih je moguće procijeniti da su ispunjeni svi zahtjevi propisani odredbama člana 301 i 302

ovog zakona, kao i svaku značajniju promjenu načina izvršenja zahtjeva propisanih navedenim članovima (član 308 st. 1 i 2);

- 159) ne uspostavi i ne primjenjuje mjere za utvrđivanje sukoba interesa između interesa berze i/ili njenih akcionara i/ili članova i/ili izdavalaca i javnog interesa za uredno funkcionisanje regulisanog tržišta, kao i mjere za utvrđivanje postojanja sukoba interesa u skladu sa članom 305 stav 2 tačka 6 i članom 302 stav 11 ovog zakona (član 309 stav 1 tačka 9);
- 160) ne uspostavi mjere i postupke za sprječavanje sukoba interesa iz člana 309 stav 1 tačka 9 ovog zakona da negativno utiče na rad regulisanog tržišta kojim upravlja ili na lica koja učestvuju u trgovanju na regulisanom tržištu, naročito kada takav sukob interesa onemogućava berzu da pravilno izvršava obaveze u skladu sa ovim zakonom, propisima donijetim na osnovu ovog zakona, drugim relevantnim propisima ili pravilima iz člana 305 ovog zakona (član 309 stav 1 tačka 10);
- 161) ne uspostavi i ne primjenjuje mjere i postupke kojima se obezbjeđuje pravilno, kontinuirano i efikasno funkcionisanje sistema trgovanja regulisanog tržišta ili ne primjenjuje odgovarajuće i djelotvorne mjere zaštite od mogućih poremećaja u radu sistema (član 309 stav 1 tačka 11);
- 162) ne donese, ne uspostavi i ne primjenjuje transparentna i nedvosmislena pravila iz člana 315 ovog zakona i postupke kojima se omogućava pravično i uredno trgovanje i ne utvrdi objektivne kriterijume za efikasno izvršavanje naloga (član 309 stav 1 tačka 12);
- 163) ne uspostavi i ne primjenjuje mjere kojima se olakšava nesmetano i blagovremeno zaključivanje transakcija izvršenih u okviru sistema regulisanog tržišta (član 309 stav 1 tačka 13);
- 164) ne uspostavi mehanizme kojima se obezbjeđuje da regulisano tržište ispunjava standarde kvaliteta informacija iz člana 22b Regulative (EU) br. 600/2014 (član 309 stav 1 tačka 14);
- 165) ne obezbijedi da regulisano tržište kojim upravlja ima najmanje tri aktivna člana ili korisnika sa značajnim obimom aktivnosti, od kojih svaki ima mogućnost međusobne interakcije u vezi sa formiranjem cijena (član 309 stav 1 tačka 15);
- 166) kao organizator tržišta izvršava naloge clijenata protiv sopstvenog kapitala i obavlja trgovanje za svoj račun uparivanjem naloga clijenata na bilo kom regulisanom tržištu kojim upravlja (član 309 stav 2);
- 167) ne uspostavi i ne primjenjuje sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja rizicima u skladu sa vrstom, obimom i složenosti svog poslovanja, koji uključuje strategije, politike, postupke i mjere upravljanja rizicima, tehnike mjerenja rizika i podjelu odgovornosti u vezi sa upravljanjem rizicima (član 310 stav 2);

- 168) ne propiše, ne primjenjuje, ne dokumentuje ili redovno ne ažurira odgovarajuće, efikasne i sveobuhvatne strategije i politike upravljanja rizicima u svrhu utvrđivanja rizika povezanih s poslovanjem, poslovnim procesima i sistemima kojima upravlja, doprinosa pojedinih rizika cjelokupnom profilu rizičnosti berze i utvrđivanja prihvatljivog stepena rizika (član 310 stav 3);
- 169) na osnovu strategija i politika upravljanja rizicima i utvrđenog prihvatljivog stepena rizika ne donese efikasne postupke, tehnike mjerenja rizika i mjere upravljanja rizicima (član 310 stav 4);
- 170) ne uspostavi, ne sprovodi, redovno ne ažurira, ne procjenjuje ili ne nadzire primjerene politike i postupke čiji je cilj otkrivanje svakog rizika neusklađenosti sa relevantnim propisima, kao i povezanih rizika, ili ne uspostavi primjerene mjere i postupke u cilju smanjivanja takvih rizika (član 310 stav 5);
- 171) ne nadzire, ne ocjenjuje, ne preispituje ili ne ažurira primjerenost, sveobuhvatnost i efikasnost donesenih strategija, politika i postupaka upravljanja rizicima i tehnika mjerenja rizika, kao i primjerenost i efikasnost predviđenih mjera u svrhu otklanjanja mogućih nedostataka u strategijama, politikama i postupcima upravljanja rizicima, uključujući propuste zaposlenih, lica na koja je izdvojila poslovne procese i članova uprave i nadzornog odbora berze (član 310 stav 6);
- 172) na zahtjev Komisije bez odlaganja ne dostavi uspostavljenu strategiju i politike upravljanja rizicima (član 310 stav 7);
- 173) ne raspolaže dovoljnim sopstvenim finansijskim sredstvima za osiguranje urednog poslovanja regulisanog tržišta, uzimajući u obzir vrstu i obim poslova regulisanog tržišta, kao i obim i strukturu rizika koji proizlaze iz njegovog poslovanja, bez obzira na odredbe člana 309 stav 6 i člana 303 ovog zakona (član 310 stav 9);
- 174) u slučaju ozbiljnog ugrožavanja sistema upravljanja rizicima bez odlaganja ne obavijesti Komisiju (član 310 stav 10);
- 175) ne uspostavi, ne ispita ili ne primjenjuje efikasne sisteme, postupke i mehanizme kojima se obezbjeđuje otpornost trgovačkog sistema, dovoljan kapacitet trgovačkog sistema za obradu velikog broja naloga i poruka, uredno trgovanje u uslovima tržišnog stresa, potpuno testiranje tih sistema, kako bi se obezbijedilo da su takvi uslovi ispunjeni i da podliježu djelotvornim mehanizmima kontinuiteta poslovanja (član 311 stav 1);
- 176) ne uspostavi ili ne primjenjuje efikasnu politiku i planove kontinuiteta poslovanja u području IKT-a i planove odgovora i oporavka u području IKT-a, uspostavljene u skladu sa članom 11 Regulative (EU) 2022/2554, radi obezbjeđivanja kontinuiteta poslovanja u slučaju bilo kakvog prekida u sistemu trgovanja regulisanog tržišta (član 311 stav 2);

- 177) ne uspostavi i ne primjenjuje efikasne sisteme, postupke i mehanizme za odbacivanje naloga koji premašuju unaprijed određeni prag volumena i cijena ili su očigledno neispravni (član 312 stav 1);
- 178) ne obezbijedi mogućnost privremenog zaustavljanja ili ograničavanja trgovanja u hitnim situacijama ili u slučaju značajnog kretanja cijena finansijskog instrumenta na mjestu trgovanja kojim upravlja ili na povezanom tržištu u kratkom periodu i u izuzetnim slučajevima, mogućnost otkazivanja, izmjene ili ispravke svake transakcije (član 312 stav 2);
- 179) ne obezbijedi da su parametri za zaustavljanje trgovanja adekvatno prilagođeni i da se primjenjuju na način kojim se uzimaju u obzir likvidnost različitih razreda i podrazreda imovine, priroda tržišnog modela i vrste korisnika, radi izbjegavanja značajnih poremećaja u urednosti trgovanja (član 312 stav 3);
- 180) ne obavijesti Komisiju o svim parametrima za zaustavljanje trgovanja i svim bitnim promjenama tih parametara bez odlaganja i na dosljedan i uporediv način (član 312 stav 4);
- 181) ne uspostavi sisteme i postupke radi obezbjeđenja obavještanja Komisije o zaustavljanju trgovanja tim finansijskim instrumentom, kada se tim finansijskim instrumentom trguje i na drugom mjestu trgovanja u državi članici (član 312 stav 6);
- 182) ne objavi na svojoj internetskoj stranici informacije o okolnostima koje su dovele do zaustavljanja ili ograničavanja trgovanja i o načelima za utvrđivanje glavnih tehničkih parametara koji se za to koriste (član 312 stav 7);
- 183) ne uspostavi pisane sporazume sa svim investicionim društvima koja primjenjuju strategiju održavanja likvidnosti na regulisanom tržištu (član 313 stav 1);
- 184) ne uspostavi planove kojima se obezbjeđuje da dovoljan broj investicionih društava učestvuje u sporazumima iz člana 313 stav 1 ovog zakona i koji zahtijevaju od investicionih društava da objavljuju čvrste kotacije po konkurentnim cijenama radi obezbjeđivanja likvidnosti tržišta na redovnoj i predvidivoj osnovi, kada je takav zahtjev primjeren prirodi i obimu trgovanja na tom regulisanom tržištu (član 313 stav 2);
- 185) ne obezbijedi da pisani sporazumi sadrže obavezu investicionog društva koja se odnosi na obezbjeđenje likvidnosti i, kada je primjenjivo, druge obaveze koje proizlaze iz učestvovanja u planovima iz člana 313 stav 2 ovog zakona (član 313 stav 3 tačka 1);
- 186) ne obezbijedi da pisani sporazumi sadrže sve podsticaje u vidu popusta ili drugih pogodnosti koje regulisano tržište nudi investicionom društvu radi omogućavanja likvidnosti tržišta na redovnoj i predvidivoj osnovi i, kada je primjenjivo, druga prava koja pripadaju investicionom društvu po osnovu učešća u šemama iz člana 313 stav 2 ovog zakona (član 313 stav 3 tačka 2);

- 187) ne nadzire i ne sprovodi poštovanje zahtjeva iz obavezujućih pisanih sporazuma od strane investicionih društava (član 313 stav 4);
- 188) ne obavijesti komisiju o sadržaju obavezujućeg pisanog sporazuma i na zahtjev Komisije, ne obezbijedi sve dalje informacije potrebne da se Komisija uvjeri u postupanja po obavezama iz člana 313 st. 3 i 4 ovog zakona (član 313 stav 5);
- 189) ne obezbijedi da strukture naknada regulisanog tržišta, uključujući naknade za izvršenje naloga, naknade za pomoćne usluge i sve rabate, budu transparentne, pravične i nediskriminatorne i da ne stvaraju podsticaje za unošenje, izmjenu ili otkazivanje naloga ili izvršavanje transakcija na način koji doprinosi neurednim uslovima trgovanja ili zloupotrebi tržišta (član 313 stav 7);
- 190) ne uvede, u zamjenu za odobrene rabate, obaveze održavanja tržišta u pogledu pojedinačnih akcija ili odgovarajuće korpe akcija (član 313 stav 8);
- 191) ne uspostavi i ne primjenjuje efikasne sisteme, postupke i mehanizme kojima se obezbjeđuje da algoritamski sistemi trgovanja ne mogu prouzrokovati ili doprinijeti neurednim uslovima trgovanja na tržištu ili kojima se upravlja neurednim tržišnim uslovima koji se pojave iz takvih algoritamskih sistema trgovanja (član 314 stav 1);
- 192) ne zahtijeva od članova da vrše odgovarajuća testiranja algoritama ili ne obezbijedi okruženje za sprovođenje takvih testiranja (član 314 stav 2);
- 193) ne uspostavi i ne primjenjuje sisteme kojima se ograničava odnos neizvršenih naloga i transakcija koje član može unijeti u sistem, ne uspostavi i ne primjenjuje mogućnost usporavanja priliva naloga ako postoji rizik dostizanja kapaciteta trgovačkog sistema ili ne uspostavi i ne primjenjuje sisteme za ograničavanje i sprovođenje minimalnog pomaka cijene koji je dopušten na tržištu (član 314 stav 3);
- 194) ne obezbijedi mogućnost identifikovanja naloga koje generiše algoritamsko trgovanje, različitih algoritama koji se koriste za zadavanje, izlaganje ili stvaranje naloga i relevantnih lica koja pokreću te naloge (član 314 stav 4);
- 195) ne uspostavi i ne primjenjuje efikasne sisteme, postupke i mehanizme kojima obezbjeđuje da je pružanje takvih usluga dopušteno članovima samo ako predstavljaju investiciono društvo kojem je izdato odobrenje za rad po ovom zakonu ili kreditnu instituciju kojoj je izdato odobrenje za rad prema zakonu kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija, da su utvrđeni i da se primjenjuju odgovarajući kriterijumi u pogledu primjerenosti lica kojima se može odobriti neposredan elektronski pristup i da član zadržava odgovornost za naloge i transakcije izvršene korišćenjem te usluge u odnosu na zahtjeve iz ovog zakona (član 315 stav 1);
- 196) ne uspostavi odgovarajuće standarde u pogledu kontrola rizika i pragova trgovanja kod neposrednog elektronskog pristupa regulisanom tržištu ili ne obezbijedi mogućnost razlikovanja i, kada je potrebno, odvojenog prekida naloga ili trgovanja lica koje koristi neposredan elektronski pristup od drugih naloga ili trgovanja članova (član 315 stav 2);

- 197) ne zaključi sporazum sa članom kojim se omogućava suspendovanje ili isključivanje pružanja neposrednog elektronskog pristupa klijentu u slučaju neusklađenosti sa zahtjevima iz člana 315 stav 1 i 2 ovog zakona (član 315 stav 3);
- 198) ne usvoji režime pomaka cijene za akcije, potvrde o deponovanim finansijskim instrumentima, fondove čijim se udjelima trguje na berzi, certifikate ili druge slične finansijske instrumente i druge finansijske instrumente za koje su zahtjevi uređeni Delegiranom Regulativom (EU) br. 2017/588 (član 316 stav 1);
- 199) ne prilagodi režim pomaka cijene tako da odražava likvidnost finansijskog instrumenta i prosječnu razliku između kupovne i prodajne cijene, uzimajući u obzir potrebu omogućavanja razumno stabilnih cijena bez nepotrebnih ograničenja kojima se rasponi cijena dodatno sužavaju (član 316 stav 2 tačka 1);
- 200) ne obezbijedi da režim pomaka cijene bude primjereno prilagođen za svaki finansijski instrument (član 316 stav 2 tačka 2);
- 201) uz zahtjev za izdavanje odobrenja za rad ne dostavi dokumentaciju i informacije propisane ovim zakonom i pravilima Komisije, uključujući druge informacije potrebne za utvrđivanje da su, u vrijeme izdavanja odobrenja za rad, uspostavljeni svi potrebni aranžmani za ispunjavanje obaveza utvrđenih ovim poglavljem ovog zakona (član 319 stav 4);
- 202) u članstvo regulisanog tržišta primi lice koje nema dobar ugled (član 325 stav 2 tačka 1);
- 203) u članstvo regulisanog tržišta primi lice koje nema dovoljno stručnog znanja, osposobljenosti i iskustva za trgovanje (član 325 stav 2 tačka 2);
- 204) u članstvo regulisanog tržišta primi lice koje nema odgovarajuću organizacionu strukturu, ako je to primjereno (član 325 stav 2 tačka 3);
- 205) u članstvo regulisanog tržišta primi lice koje nema dovoljno sredstava za aktivnost koju će obavljati, uzimajući u obzir i eventualne finansijske aranžmane koje je berza propisala u svrhu namire transakcija (član 325 stav 2 tačka 4);
- 206) ne dostavi Komisiji redovno obnavljan spisak članova regulisanog tržišta (član 325 stav 3);
- 207) ne uspostavi, ne održava ili ne sprovodi pravila za prijem u članstvo ili pristup regulisanom tržištu na osnovu objektivnih kriterijuma, na transparentan i nediskriminišući način (član 326 stav 1);
- 208) u pravilima za prijem u članstvo ili pristup regulisanom tržištu ne utvrdi obaveze članova koje proizlaze iz organizacione strukture i upravljanja regulisanim tržištem, pravila za transakcije koje se izvršavaju na tržištu, pravila struke kojih se pridržavaju zaposleni člana berze, uslova utvrđenih za članove osim investicionih društava i

kreditnih institucija u skladu sa članom 325 stav 2 ovog zakona ili pravila i propisa za poravnanje i namiru transakcija zaključenih na regulisanom tržištu (član 326 stav 2);

- 209) ne obezbijedi da članovi i učesnici regulisanog tržišta ispunjavaju zahtjeve iz člana 325 ovog zakona i da imaju dovoljno znanja, stručnosti i iskustva za trgovanje, odgovarajuću organizacionu strukturu i dovoljno resursa za obavljanje aktivnosti u vezi sa trgovanjem, uzimajući u obzir finansijske aranžmane koje je organizator tržišta uspostavio za poravnanje i namirenje transakcija (član 326 stav 3);
- 210) ne uspostavi ili ne održava efikasne mjere i postupke, uključujući potrebne resurse, za redovno praćenje usklađenosti svojih članova ili učesnika sa pravilima regulisanog tržišta (član 328 stav 1);
- 211) ne prati naloge, uključujući poništavanje naloga, i transakcije koje članovi ili učesnici izvršavaju u okviru sistema regulisanog tržišta, radi utvrđivanja kršenja pravila regulisanog tržišta, neurednih uslova trgovanja, ponašanja koje može ukazivati na ponašanje zabranjeno Regulativom (EU) br. 596/2014 ili poremećaja u radu sistema u vezi sa finansijskim instrumentom (član 328 stav 2);
- 212) bez odlaganja ne obavijesti Komisiju o svakom značajnom kršenju pravila regulisanog tržišta, neurednim uslovima trgovanja, ponašanju koje može ukazivati na ponašanje zabranjeno Regulativom (EU) br. 596/2014 ili poremećaju u radu sistema u vezi sa finansijskim instrumentom (član 328 stav 3);
- 213) bez odlaganja ne dostavi relevantne informacije organu nadležnom za istraživanje i procesuiranje zloupotreba tržišta na regulisanom tržištu i/ili ne pruži punu pomoć organu nadležnom za istraživanje i procesuiranje zloupotrebe tržišta koja se događa u okviru sistema regulisanog tržišta ili putem tih sistema (član 328 stav 5);
- 214) ne propiše pravilima mogućnost članstva ili pristupa regulisanom tržištu kojim upravlja, neposredno ili putem udaljenog pristupa (član 329);
- 215) kada namjerava da u drugoj državi članici omogući udaljeni pristup regulisanom tržištu kojim upravlja, o tome ne obavijesti Komisiju (član 330 stav 1);
- 216) ne uspostavi i ne primjenjuje jasna i transparentna pravila za prijem finansijskih instrumenata na trgovanje na regulisanom tržištu ili takva pravila ne obezbjeđuju da se finansijskim instrumentima može trgovati korektno, uredno i djelotvorno, a u slučaju prenosivih hartija od vrijednosti i da su slobodno prenosive (član 333 st. 1 i 2);
- 217) u pravilima za prijem izvedenica na trgovanje ne obezbijedi da su izvedeni finansijski instrumenti oblikovani na način koji omogućava uredno formiranje njihove cijene ili ne obezbijedi djelotvorne uslove namire (član 333 stav 3);
- 218) ne uspostavi i ne primjenjuje djelotvorne mjere za provjeru ispunjavaju li izdavaoci prenosivih hartija od vrijednosti uvrštenih za trgovanje na redovnom tržištu obaveze prema pravu Evropske unije u vezi sa početnim, stalnim ili ad hoc obavezama objavljivanja (član 333 stav 6);

- 219) ne omogući članu regulisanog tržišta pristup informacijama iz člana 333 stav 6 koje su javno objavljene u skladu sa pravom Evropske unije (član 333 stav 7);
- 220) ne uspostavi i ne primjenjuje mjere za redovnu provjeru usklađenosti finansijskih instrumenata primljenih na trgovanje sa uslovima za prijem na trgovanje (član 335 stav 4);
- 221) ne obavijesti izdavaoca, najkasnije u roku od tri dana od dana uvrštenja, da se njegovim finansijskim instrumentima trguje na regulisanom tržištu kojim berza upravlja, kada su hartije od vrijednosti uvrštene na regulisano tržište u skladu sa stavom 1 člana 336 ovog zakona (član 336 stav 2);
- 222) ne donese odluku iz člana 352 stav 2 ovog zakona o privremenoj obustavi trgovanja ili isključenju iz trgovanja finansijskog instrumenta i svake povezane izvedenice, kada to zahtijeva zaštita investitora ili kada finansijski instrument više ne ispunjava uslove propisane pravilima berze, odnosno kada postoji potreba da se podrže ciljevi obustave ili isključenja osnovnog finansijskog instrumenta koji je berza već privremeno obustavila ili isključila, osim u slučaju iz člana 352 stav 4 ovog zakona (član 352 stav 2);
- 223) odluku iz člana 352 stav 2 ovog člana bez odlaganja javno ne objavi i/ili o njoj ne obavijesti Komisiju (član 352 stav 3);
- 224) ne obavijesti Komisiju bez odlaganja o tome da nije privremeno obustavila trgovanje ili isključila iz trgovanja finansijski instrument u skladu sa članom 352 stav 2 ovog zakona zbog vjerovatnoće da bi takva obustava ili isključenje mogli uzrokovati znatnu štetu interesima investitora ili urednom funkcionisanju tržišta (član 352 stav 4);
- 225) u slučaju nepostupanja u skladu sa obavezom iz člana 352 stav 2 ovog zakona zbog vjerovatnoće nastanka značajne štete interesima investitora ili urednom funkcionisanju tržišta, o teme, bez odlaganja ne obavijesti Komisiju i ne navede razloge za takvu odluku (član 352 stav 5);
- 226) ne postupi po odluci Komisije kojom se zahtijeva privremena obustava trgovanja finansijskim instrumentom ili povezanim derivatom ili njihovo isključenje iz trgovanja, kada su za to ispunjeni zakonom propisani uslovi (član 352 stav 5);
- 227) ne postupi na način propisan članom 352 u slučaju ukidanja privremene obustave trgovanja finansijskim instrumentom ili povezanim derivatom (član 352 stav 9);
- 228) ne utvrdi transparentna pravila i postupke za fer i uređeno trgovanje i objektivne kriterijume za efikasno izvršavanje naloga ili ne utvrdi mjere za pravilno upravljanje tehničkim funkcionisanjem sistema, uključujući efikasne mjere bezbjednosti u slučaju poremećaja u radu sistema (član 357 stav 1);
- 229) ne utvrdi transparentna pravila u vezi sa kriterijumima za određivanje finansijskih instrumenata kojima se može trgovati u okviru MTF-a ili OTF-a (član 357 stav 2 tačka 1);

- 230) kada je to potrebno, ne obezbijedi dovoljno javno dostupnih informacija ili pristup takvim informacijama kako bi korisnici mogli donijeti odgovarajuću investicionu odluku, uzimajući u obzir vrstu korisnika i finansijskih instrumenata kojima se trguje (član 357 stav 2 tačka 2);
- 231) ne utvrdi, ne objavljuje, ne održava i ne primjenjuje transparentna i nediskriminatorna pravila, zasnovana na objektivnim kriterijumima, kojima se uređuje pristup njihovim sistemima (član 357 stav 2 tačka 3);
- 232) ne uspostavi mehanizme za jasno utvrđivanje i upravljanje potencijalnim štetnim posljedicama za funkcionisanje MTF-a ili OTF-a ili za njegove vlasnike, članove, učesnike ili korisnike, koje proizlaze iz sukoba interesa između interesa MTF-a ili OTF-a, njegovih vlasnika, investicionog društva ili organizatora tržišta koji upravlja MTF-om ili OTF-om i pravilnog funkcionisanja MTF-a ili OTF-a (član 357 stav 2 tačka 4);
- 233) ne primjenjuje odredbe čl. 311 do 316 ovog zakona ili u tom cilju ne uspostavi sve potrebne efikasne sisteme, postupke i mjere (član 357 stav 2 tačka 5);
- 234) ne utvrdi mjere za funkcionalno poravnanje transakcija zaključenih u okviru sistema MTF-a ili OTF-a ili ne obavijesti članove ili učesnike o njihovim obavezama u vezi sa poravnanjem transakcija izvršenih u okviru tog sistema (član 357 stav 2 tačka 6);
- 235) ne obezbijedi da MTF ili OTF ima najmanje tri značajno aktivna člana ili korisnika, od kojih svaki ima mogućnost međusobnog djelovanja u vezi sa formiranjem cijene (član 357 stav 3);
- 236) kada se na MTF-u ili OTF-u trguje prenosivim hartijama od vrijednosti bez saglasnosti izdavaoca, ne obezbijedi postupanje u skladu sa propisanim zahtjevima, uključujući slučaj kada izdavalac nije dužan, bez svoje saglasnosti, da tom MTF-u ili OTF-u dostavi finansijske informacije (član 357 stav 4);
- 237) ne dostavi Komisiji detaljan opis funkcionisanja MTF-a ili OTF-a, uključujući sve veze sa regulisanim tržištem, MTF-om, OTF-om ili sistematskim internalizatorom kojim upravlja isto investiciono društvo ili operater tržišta, ili učešće u njima, kao i spisak njihovih članova, učesnika i/ili korisnika (član 357 stav 5);
- 238) ne utvrdi i ne primjenjuje nediskreciona pravila za izvršavanje naloga u okviru sistema MTF-a (član 358 stav 1);
- 239) ne bude odgovarajuće opremljeno za upravljanje rizicima kojima je izloženo, ne utvrdi odgovarajuće mjere i sisteme za identifikovanje svih materijalno značajnih rizika za svoje poslovanje ili ne utvrdi efikasne mjere za ublažavanje tih rizika (član 358 stav 3 tačka 1);
- 240) ne uspostavi efikasne mehanizme kojima se omogućava nesmetano i blagovremeno izvršavanje transakcija zaključenih u okviru sistema MTF-a (član 358 stav 3 tačka 2);

- 241) vrijeme izdavanja odobrenja za rad ili tokom poslovanja ne raspolaže dovoljnim finansijskim sredstvima za uredno funkcionisanje MTF-a, uzimajući u obzir prirodu i obim transakcija zaključenih na tržištu, kao i vrstu i stepen rizika kojima je MTF izložen (član 358 stav 3 tačka 3);
- 242) izvršava naloge klijenata korišćenjem sopstvenog kapitala ili obavlja trgovanje usklađenim poslovima, kada upravlja MTF-om (član 358 stav 6);
- 243) ne uspostavi mehanizme kojima se sprečava izvršavanje naloga klijenata na OTF-u korišćenjem sopstvenog kapitala investicionog društva ili kapitala organizatora tržišta koji upravlja OTF-om ili kapitala bilo kog lica koje pripada istoj grupi ili istom pravnom licu kao investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja OTF-om (član 359 stav 1);
- 244) obavlja trgovanje za svoj račun uparivanjem naloga klijenata u pogledu obveznica, strukturiranih finansijskih proizvoda, jedinica emisije ili određenih derivata bez prethodne saglasnosti klijenta (član 359 stav 2);
- 245) obavlja trgovanje za svoj račun uparivanjem naloga klijenata izvršavanjem naloga klijenata na OTF-u u pogledu derivata koji pripadaju klasi derivata za koju postoji obaveza kliringa u skladu sa članom 5 Regulative (EU) br. 648/2012 (član 359 stav 3);
- 246) ne uspostavi postupke kojima se obezbeđuje da se trgovanje za svoj račun uparivanjem naloga klijenata obavlja u skladu sa propisanom definicijom trgovanja za svoj račun uparivanjem naloga klijenata (član 359 stav 4);
- 247) isto pravno lice istovremeno upravlja OTF-om i sistematskim internalizatorom (član 359 stav 6);
- 248) poveže OTF sa sistematskim internalizatorom na način kojim se omogućava povezivanje naloga na OTF-u sa nalogima ili ponudama u sistemskom internalizatoru (član 359 stav 7 tačka 2);
- 249) poveže OTF sa drugim OTF-om na način kojim se omogućava povezivanje naloga na različitim OTF-ovima (član 359 stav 7 tačka 3);
- 250) ne angažuje drugo investiciono društvo kao održavaoca tržišta na OTF-u kada je to investiciono društvo povezano sa investicionim društvom ili organizatorom tržišta koji upravlja OTF-om (član 359 stav 8);
- 251) pri odlučivanju o davanju ili povlačenju naloga na OTF-u kojim upravlja i postupa suprotno pravilima o diskrecionom odlučivanju iz člana 359 ovog zakona (član 359 stav 10 tačka 1);
- 252) pri donošenju odluke o neuparivanju određenog naloga klijenta sa nalogima koji su dostupni u sistemu u određenom trenutku ne poštuje posebne instrukcije primljene od klijenata ili obaveze propisane ovim zakonom (član 359 stav 10 tačka 2);

- 253) u sistemu u kojem se uparuju nalozi klijenata ne odlučuje da li će, kada i u kom obimu dva ili više naloga biti uparena u okviru sistema, odnosno postupka suprotno pravilima o diskrecionom odlučivanju (član 359 stav 11);
- 254) u sistemu u kojem se organizuju transakcije finansijskim instrumentima koji nijesu vlasnički instrumenti olakšava pregovaranje između klijenata suprotno uslovima propisanim zakonom radi povezivanja dva ili više potencijalno podudarnih interesa za trgovanje u okviru transakcije (član 359 stav 12);
- 255) na zahtjev Komisije ne dostavi detaljno obrazloženje razloga za korišćenje trgovanja za svoj račun uparivanjem naloga klijenata (član 359 stav 14);
- 256) na zahtjev Komisije ne dostavi detaljno obrazloženje načina na koji vrši diskreciono odlučivanje, naročito u pogledu povlačenja naloga, kao i kada i na koji način se dva ili više naloga klijenata uparuju u okviru OTF-a, ili ne dostavi informacije o korišćenju trgovanja za svoj račun uparivanjem naloga klijenata (član 359 stav 15);
- 257) obavlja trgovanje za svoj račun uparivanjem naloga klijenata suprotno definiciji trgovanja za svoj račun uparivanjem naloga klijenata ili ne obezbijedi da takvo trgovanje ne dovodi do sukoba interesa između investicionog društva ili organizatora tržišta koji upravlja OTF-om i njegovih klijenata (član 359 stav 16);
- 258) ne primjenjuje na transakcije zaključene na OTP-u odredbe ovog zakona kojima se prenose čl. 24, 25, 27 i 28 Direktive 2014/65/EU (član 359 stav 17);
- 259) ne uspostavi efikasne mjere i postupke za redovno praćenje usklađenosti članova, učesnika ili korisnika MTF-a ili OTF-a sa pravilima, ne prati naloge, uključujući otkazane naloge, i transakcije koje izvršavaju članovi, učesnici ili korisnici u okviru sistema, radi utvrđivanja povreda pravila, neurednih uslova trgovanja, ponašanja koje može ukazivati na ponašanje zabranjeno Regulativom (EU) br. 596/2014 ili poremećaja sistema u vezi sa finansijskim instrumentom, odnosno ne obezbijedi potrebne resurse za djelotvorno sprovođenje takvog praćenja (član 360 stav 2);
- 260) ne uspostavi mehanizme kojima se obezbjeđuje usklađenost sa standardima kvaliteta podataka iz člana 22b Regulative (EU) br. 600/2014 (član 360 stav 3);
- 261) bez odlaganja ne obavijesti Komisiju o značajnim povredama pravila MTF-a ili OTF-a, neurednim uslovima trgovanja, ponašanju koje može ukazivati na ponašanje zabranjeno Regulativom (EU) br. 596/2014 ili poremećajima sistema u vezi sa finansijskim instrumentom i/ili bez odlaganja ne dostavi relevantne informacije o značajnim povredama pravila MTF-a ili OTF-a, neurednim uslovima trgovanja, ponašanju koje može ukazivati na ponašanje zabranjeno Regulativom (EU) br. 596/2014 ili poremećajima sistema organu nadležnom za istragu i gonjenje zloupotrebe tržišta, odnosno ne pruži tom organu punu pomoć u istrazi i gonjenju zloupotrebe tržišta koja se vrši u okviru njihovih sistema ili putem njihovih sistema (član 360 stav 4);

- 262) ne obustavi ili ne povuče iz trgovanja derivate iz tač. 4 do 10 Odjeljka C Aneksa I Direktive 2014/65/EU koji su povezani sa finansijskim instrumentom ili se na njega odnose, kada je to potrebno radi ostvarivanja ciljeva obustave ili povlačenja osnovnog finansijskog instrumenta iz trgovanja (član 361 stav 2);
- 263) ne objavi na svojoj internet stranici odluku o obustavljanju ili povlačenju finansijskog instrumenta i povezanog derivata iz trgovanja ili o toj odluci ne obavijesti Komisiju (član 361 stav 3);
- 264) bez odlaganja ne postupi po nalogu Komisije za obustavljanje ili povlačenje finansijskog instrumenta iz trgovanja, u skladu sa članom 39 ovog zakona (član 361 stav 10).
- 265) ne propiše, ne uspostavi ili ne primjenjuje jasna pravila, sisteme i postupke kojima se, pored zahtjeva iz ovog zakona, obezbjeđuje da najmanje 50% izdavalaca čijim se finansijskim instrumentima može trgovati na MTP-u budu mala ili srednja preduzeća u vrijeme kada Komisija donese rješenje kojim se odobrava registracija MTP-a kao rastućeg tržišta malih i srednjih preduzeća i u svakoj kalendarskoj godini nakon toga, pri čemu se učešće malih i srednjih preduzeća utvrđuje na osnovu prosječnog odnosa malih i srednjih preduzeća u odnosu na sve izdavaoce čiji su instrumenti primljeni u trgovinu na tom MTP-u, koji se izračunava s danom 31. decembra prethodne kalendarske godine kao prosjek 12 odnosa na posljednji dan svakog mjeseca te kalendarske godine (član 363 stav 3 tačka 1);
- 266) ne definiše objektivne i transparentne kriterijume za prvobitno i dalje primanje finansijskih instrumenata izdavaoca u trgovanje na MTP-u (član 363 stav 3 tačka 2);
- 267) ne obezbijedi da se prilikom prvobitnog primanja finansijskih instrumenata u trgovanje na MTP-u objave dovoljne informacije koje investitorima omogućavaju donošenje informisane odluke o ulaganju, bilo u obliku prospekta kada postoji obaveza njegove objave, bilo u obliku odgovarajućeg dokumenta za primanje u trgovanje koji ispunjava propisane zahtjeve (član 363 stav 3 tačka 3);
- 268) ne obezbijedi da izdavaoci čiji su finansijski instrumenti primljeni u trgovanje na MTP-u, sami ili putem drugog lica koje djeluje za njihov račun, objavljuju godišnje finansijske izvještaje u roku od šest mjeseci po završetku finansijske godine i polugodišnje finansijske izvještaje u roku od četiri mjeseca po završetku prvog polugodišta finansijske godine (član 363 stav 3 tačka 4);
- 269) ne obezbijedi da izdavaoci na MTP-u, lica koja obavljaju rukovodeće dužnosti i lica usko povezana sa njima ispunjavaju relevantne zahtjeve koji se na njih primjenjuju u skladu sa Regulativom (EU) br. 596/2014 o zloupotrebi tržišta (član 363 stav 3 tačka 5);
- 270) ne obezbijedi da prospekti, odnosno dokumenti za primanje u trgovanje iz tačke 3 ovog stava, finansijski izvještaji iz tačke 4 ovog stava i informacije iz člana 7 stav 1 Regulative (EU) br. 596/2014 koje objave izdavaoci čiji su finansijski instrumenti primljeni u trgovanje na MTP-u budu dostupni javnosti tako što su objavljeni na

internet stranici operatera MTP-a ili je na internet stranici operatera MTP-a dostupna direktna poveznica na internet stranicu izdavaoca na kojoj su objavljeni ti dokumenti, izvještaji odnosno informacije, najmanje pet godina računajući od dana kada su objavljeni (član 363 stav 3 tačka 6);

- 271) ne uspostavi efikasne sisteme kontrole za sprječavanje i otkrivanje zloupotrebe tržišta na MTP-u u skladu sa zahtjevima Regulative (EU) br. 596/2014 (član 363 stav 3 tačka 7);
- 272) drži neto poziciju u poljoprivrednom robnom derivatu ili ključnom ili značajnom robnom derivatu kojim se trguje na mjestu trgovanja ili u ekonomski jednakovrijednom OTC ugovoru iznad ograničenja pozicije koje je Komisija utvrdila u skladu sa članom 798 stav 1 ovog zakona;
- 273) kao investiciono društvo, kreditna institucija ili organizator tržišta koji upravlja mjestom trgovanja u Crnoj Gori na kojem se trguje robnim derivatima ili derivatima na emisijske jedinice, ne uspostavi i ne primjenjuje transparentne i nediskriminatorne kontrole upravljanja pozicijama ili ne primjenjuje ograničenja pozicija utvrđena u skladu sa ovim zakonom (član 803 stav 1);
- 274) kao investiciono društvo, kreditna institucija ili organizator tržišta koji upravlja mjestom trgovanja, ne prati otvorene pozicije lica (član 803 stav 2 tačka 1);
- 275) ne obezbijedi pristup informacijama, uključujući svu relevantnu dokumentaciju, u vezi sa veličinom i namjenom zauzete pozicije ili izloženosti, vlasnicima derivata i osnovnog instrumenta, sporazumima o usaglašenom djelovanju ili povezanom imovinom i obavezama na tržištu osnovnog instrumenta, uključujući, prema potrebi, pozicije koje se drže na drugim mjestima trgovanja i u ekonomski jednakovrijednim OTC ugovorima (član 803 stav 2 tačka 2);
- 276) ne zahtijeva od lica da privremeno ili trajno ukine ili smanji poziciju ili, ako lice ne postupi u skladu sa tim zahtjevom, ne preduzme jednostrano mjere radi obezbjeđenja ukidanja ili smanjenja pozicije (član 803 stav 2 tačka 3);
- 277) kada je primjenljivo, ne zahtijeva od lica da privremeno omogući likvidnost na tržištu po dogovorenoj cijeni i volumenu, sa izričitom svrhom ublažavanja posljedica velike ili dominantne pozicije (član 803 stav 2 tačka 4);
- 278) ne obezbijedi da kontrole upravljanja pozicijama i ograničenja pozicija budu transparentni i nediskriminatorni i da utvrđuju način njihove primjene na lica, uzimajući u obzir prirodu i strukturu učesnika na tržištu i način na koji koriste ugovore kojima se trguje (član 803 stav 3);
- 279) ne obavijesti Komisiju o detaljima kontrola upravljanja pozicijama ili o njihovim izmjenama najkasnije 30 dana prije njihovog uspostavljanja ili izmjene (član 803 stav 4);

280) ne postupi po zahtjevu Komisije za primjenu, izmjenu ili pooštavanje ograničenja pozicija, kada su za to ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom (član 803 stav 7);

281) ne obavijesti Komisiju bez odlaganja o nepravilnostima i nezakonitostima utvrđenim primjenom kontrola upravljanja pozicijama ili o naknadnim aktivnostima preduzetim prema licima (član 803 stav 11).

Za najteže prekršaje iz stava 1 tač. 56, 78,79,80,86, 87, 100, 101, 117, 142, 144, 149, 163, 164, 165, 170, 177, 196 do 200, 214 do 218, 229 do 231, 242 do 244, 247 do 249, 252, 253, 257, 258, 261 do 263, 265, 266, 269, 270, 276 do 279, 282 i 285 ovog člana, novčana kazna iz stava 1 ovog člana može se odrediti u procentu od 1% do 10% zaštićene vrijednosti povrijeđene prekršajem.

Osnovicu za određivanje novčane kazne iz stava 3 ovog člana čini ukupan prihod koji je pravno lice ostvarilo u godini u kojoj je prekršaj učinjen, utvrđen na osnovu zvaničnih finansijskih izvještaja za tu godinu, ako je taj podatak dostupan.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i član organa upravljanja, član nadzornog odbora i odgovorno lice u investicionom društvu, odnosno drugom pravnom licu na koje se odnose obaveze iz ovog člana, novčanom kaznom u iznosu od 2.000 eura do 4.000 eura.

Ako je prekršaj iz stava 1 ovog člana učinjen iz koristoljublja i njime ostvarena imovinska korist, pravno lice i odgovorno lice u pravnom licu kazniće se novčanom kaznom u dvostrukom iznosu novčane kazne propisane za taj prekršaj.

Član 815b

Novčanom kaznom u iznosu od 20.000 eura do 80.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) ne postupi po nalogu Komisije kojim je naloženo obustavljanje stavljanja na tržište ili prodaje finansijskih instrumenata ili strukturiranih depozita kada investiciono društvo nije uspostavilo ili primijenilo efikasan postupak odobravanja proizvoda (član 39 stav 1 tačka 15).
- 2) ne objavljuje kontinuirano tokom redovnog vremena trgovanja aktuelne cijene kupovine i prodaje finansijskih instrumenata iz stava 2 ovog člana, količine koje su dostupne po tim cijenama i sprovedive iskaze interesa za trgovanje (član 370 stav 1);
- 3) ne omogućava pristup informacijama iz stava 1 ovog člana ovlašćenim licima i investicionim društvima pod razumnim komercijalnim uslovima i bez diskriminacije (član 370 stav 4);
- 4) ne obezbjeđuje da se transakcije dogovorene unaprijed iz člana 371 stav 1 tačka 2 ovog zakona izvršavaju u skladu sa pravilima regulisanog tržišta, MTF-a ili OTF-a (član 371 stav 3);

- 5) ne obezbjeđuje postojanje mehanizama, sistema i postupaka za sprječavanje i otkrivanje zloupotrebe tržišta ili pokušaja zloupotrebe tržišta u vezi sa transakcijama dogovorenim unaprijed iz stava 1 tačka 2 podtačka a) ovog člana (član 371 stav 4);
- 6) ne uspostavi, ne održava i ne primjenjuje sisteme za otkrivanje svakog pokušaja korišćenja izuzeća radi zaobilaženja drugih zahtjeva propisanih ovim zakonom ili Regulativom (EU) br. 600/2014 i ne obavijesti Komisiju o takvim pokušajima (član 371 stav 5);
- 7) ne suspenduje primjenu izuzetaka iz člana 371 stav 1 tačka 1 ovog zakona, za konkretni finansijski instrument, ako je procenat ukupnog prometa tim instrumentom u Evropskoj uniji, koji je ostvaren primjenom tog izuzetka, premašio 7% ukupnog volumena trgovanja u prethodnih 12 mjeseci i ne obezbijedi da suspenzija iz člana 372 stav 1 ovog zakona stupi na snagu najkasnije dva radna dana nakon dana objave informacija od strane ESMA-e ili ne obezbijedi da suspenzija traje tri mjeseca (član 372 st. 1 i 2);
- 8) ne uspostavi i ne održava tehničke i organizacione sisteme i postupke koji omogućavaju preciznu identifikaciju i obilježavanje svih transakcija izvršenih korišćenjem izuzetka iz člana 371 stav 1 tačka 1 ovog zakona (član 372 stav 3);
- 9) ne dostavi Komisiji sve podatke koje ona zahtijeva radi provjere pravilne primjene člana 372 ovog zakona (član 372 stav 5);
- 10) ne omogući pristup, po razumnim komercijalnim uslovima i bez diskriminacije, aranžmanima kojima se koristi za objavljivanje informacija iz stava 1 ovog člana investicionim društvima koja su obavezna da objavljuju detalje svojih transakcija akcijama, potvrdama o deponovanim finansijskim instrumentima, fondovima čijim se udjelima trguje na berzi, certifikatima i drugim sličnim finansijskim instrumentima (član 373 stav 2);
- 11) primjenjuje odloženo objavljivanje informacija o transakcijama bez prethodnog odobrenja Komisije za predložene dogovore o odloženom objavljivanju informacija o trgovanju ili o tim dogovorima jasno ne obavijesti tržišne učesnike i javnost (član 374 stav 3);
- 12) pri primjeni centralne knjige limitiranih naloga ili sistema trgovanja koji se zasniva na periodičnim aukcijama ne objavljuje aktuelne ponude za kupovinu i prodaju i dubinu tržišta po tim cijenama za obveznice, strukturirane finansijske proizvode i emisijske jedinice ili ne objavljuje te informacije neprekidno tokom uobičajenog vremena trgovanja (član 375 stav 1);
- 13) ne objavljuje kontinuirano tokom redovnog vremena trgovanja aktuelne ponude za kupovinu i prodaju i dubinu naloga na tim cijenama za izvedenice kojima se trguje na tom regulisanom tržištu (član 376 stav 1);
- 14) ne objavljuje kontinuirano tokom redovnog vremena trgovanja aktuelne ponude za kupovinu i prodaju i dubinu naloga na tim cijenama za OTC izvedenice koje su

denominovane u eurima, japanskim jenima, američkim dolarima ili britanskim funtama sterlinga, koje su predmet obaveze poravnanja preko centralne druge ugovorne strane i koje pripadaju kategorijama kamatnih izvedenica sa ugovorenim rokovima dospjeća od 1, 2, 3, 5, 7, 10, 12, 15, 20, 25 ili 30 godina, ugovora o razmjeni kreditnog rizika (CDS) koji se odnose na globalno sistemski važnu banku ili ugovora o razmjeni kreditnog rizika (CDS) koji se odnose na indeks koji obuhvata globalno sistemski važne banke (član 376 stav 2).

- 15) ako primjenjuje sistem centralne knjige naloga ili sistem trgovanja zasnovan na periodičnim aukcijama, ne objavljuje kontinuirano tokom redovnog vremena trgovanja aktuelne ponude za kupovinu i prodaju i dubinu naloga na tim cijenama za pakete naloga koji se sastoje od obveznica, strukturisanih finansijskih proizvoda, emisijskih jedinica ili izvedenica (član 377 stav 1);
- 16) ne objavljuje, što je moguće bliže stvarnom vremenu, cijenu, volumen i vrijeme izvršenja svih transakcija u obveznicama, strukturiranim finansijskim proizvodima, emisijskim jedinicama, izvedenicama kojima se trguje na regulisanom tržištu i OTC izvedenicama iz člana 376 stav 2 ovog zakona koje podliježu obavezama transparentnosti (član 379 stav 1);
- 17) ne omogući pristup informacijama iz stava 1 ovog člana investicionim društvima koja su dužna objavljivati podatke o transakcijama u skladu sa ovim zakonom, pod razumnim komercijalnim uslovima i bez diskriminacije (član 379 stav 2);
- 18) ako se transakcija sastoji od više sastavnih elemenata u okviru paketa transakcija, ne objavljuje informacije za svaku sastavnicu, uključujući i oznaku da je riječ o dijelu paketa transakcija (član 379 stav 3);
- 19) ako se na određenu sastavnicu transakcije primjenjuje odloženo objavljivanje, ne objavi tu sastavnicu nakon isteka roka odlaganja (član 379 stav 4);
- 20) odloži objavljivanje pojedinosti o transakcijama izvršenim u pogledu obveznica, strukturiranih finansijskih proizvoda ili emisijskih jedinica kojima se trguje na mjestu trgovanja, uključujući cijenu i volumen, suprotno ovom članu (član 380 stav 1);
- 21) ne obavijesti jasno tržišne učesnike i javnost o aranžmanima za odloženo objavljivanje (član 380 stav 2);
- 22) ne organizuje aranžmane za odloženo objavljivanje u pogledu obveznica ili njihovih razreda prema pet kategorija iz ovog člana (član 380 stav 3);
- 23) kada istekne rok za odlaganja, ne objavi sve pojedinosti transakcija na pojedinačnoj osnovi (član 380 stav 4);
- 24) ne organizuje aranžmane za odloženo objavljivanje u pogledu strukturiranih finansijskih proizvoda ili emisijskih jedinica, ili njihovih razreda, kojima se trguje na mjestu trgovanja, u skladu sa članom 380 stav 5 ovog Zakona;

- 25) kada istekne rok odlaganja, ne objavi sve pojedinosti transakcija na pojedinačnoj osnovi (član 380 stav 6);
- 26) u pogledu državnih dužničkih instrumenata za koje je Komisija dopustila neobjavljivanje volumena pojedinačne transakcije tokom produženog perioda ili objavu pojedinosti o različitim transakcijama u zbirnom obliku tokom produženog perioda, ne postupi u skladu sa uslovima iz ovog člana (član 380 stav 13);
- 27) kada istekne rok odlaganja, ne objavi sve pojedinosti transakcija na pojedinačnoj osnovi (član 380 stav 14).
- 28) ne obavijesti jasno tržišne učesnike i javnost o aranžmanima za odloženo objavljivanje informacija (član 381 stav 2);
- 29) ne organizuje aranžmane za odloženo objavljivanje u pogledu izvedenica kojima se trguje na berzi ili OTC izvedenica kako je navedeno u članu 367 stav 2 ovog zakona ili njihovih razreda prema pet kategorija iz člana 381 stav 4 ovog zakona;
- 30) kada istekne rok odlaganja, ne objavi sve pojedinosti transakcija na pojedinačnoj osnovi (član 381 stav 5);
- 31) informacije o transparentnosti prije trgovanja i informacije o transparentnosti poslije trgovanja ne objavljuje odvojeno (član 382 stav 1);
- 32) informacije objavljene u skladu sa odredbama ovog zakona koje odgovaraju čl. 3, 4, 6 do 11a, 14, 20, 21, 27g i 27h MiFIR-a ne učini dostupnim pod razumnim komercijalnim uslovima, uključujući nepristrasne i poštene ugovorne uslove (član 383 stav 1);
- 33) ne obezbijedi nediskriminišući pristup informacijama (član 383 stav 2);
- 34) politike informacija ne učini javno dostupnim bez naknade, na način koji omogućava jednostavan pristup i razumijevanje (član 383 stav 3);
- 35) informacije iz člana 383 stav 1 ovog zakona ne učini bez naknade dostupnim petnaest minuta nakon objave, u formatu koji je mašinski čitljiv i upotrebljiv svim korisnicima, uključujući male investitore (član 383 stav 4);
- 36) ne objavi obavezujuće ponude u vezi s akcijama, potvrđama o deponovanim finansijskim instrumentima, fondovima čijim se udjelima trguje na berzi, certifikatima i drugim sličnim finansijskim instrumentima kojima se trguje na mjestu trgovanja za koje je sistemski internalizator i za koje postoji likvidno tržište (član 384 stav 1);
- 37) svaka ponuda za određenu akciju, potvrdu o deponovanim finansijskim instrumentima, fond čijim se udjelima trguje na berzi, certifikat ili drugi sličan finansijski instrument kojim se trguje na mjestu trgovanja ne obuhvata obavezujuću ponudu za kupovinu ili prodaju za iznos do praga iz člana 384 stav 2 ovog zakona, uključujući taj

prag, ili cijena ne odražava preovlađujuće tržišne uslove za taj finansijski instrument (član 384 stav 5);

38) ne objavljuje javno svoje ponude, trajno i redovno tokom uobičajenog vremena trgovanja (član 385 stav 1);

39) društvo koje ispunjava definiciju sistemskog internalizatora ne obavijesti Komisiju (član 385 stav 2);

40) kao sistemski internalizator ne uspostavi i ne sprovodi transparentna i nediskriminatorska pravila i objektivne kriterijume za efikasno izvršavanje naloga (član 385 stav 3);

41) ne obezbijedi aranžmane za ispravno vođenje tehničkog poslovanja, uključujući uspostavljanje djelotvornih sigurnosnih aranžmana za suočavanje s eventualnim poremećajima u sistemu (član 385 stav 3);

42) kao sistemski internalizator, uz poštovanje obaveze izvršavanja naloga po uslovima najpovoljnijima za klijenta, ne izvrši nalog klijenta za akcije, potvrde o deponovanim finansijskim instrumentima, fondove čijim se udjelima trguje na berzi, certifikate i druge slične finansijske instrumente za koje je sistemski internalizator prema cijeni istaknutoj u trenutku prijema naloga (član 385 stav 4);

43) nalog ne izvrši prema boljoj cijeni kada nijesu ispunjeni uslovi iz člana 385 stav 5 ovog zakona, odnosno kada cijena nije u okviru objavljenog raspona blizu tržišnih uslova (član 385 stav 5);

44) kao sistemski internalizator koji daje samo jednu ponudu ili čija je najviša ponuda niža od uobičajene veličine tržišta, kada primi nalog klijenta za količinu veću od njegove objavljene količine, ali nižu od uobičajene veličine tržišta, ne izvrši dio naloga koji prelazi njegovu objavljenu količinu, pod uslovom da se cijeli nalog izvrši po objavljenoj cijeni, osim ako je drukčije dopušteno uslovima iz st. 2 i 3 ovog člana (član 385 stav 7);

45) kao sistemski internalizator koji objavljuje ponudu za različite veličine, kada primi nalog između te dvije veličine, ne izvrši nalog po jednoj od objavljenih cijena u skladu sa odredbama o postupanju sa nalogom klijenta iz ovog zakona, osim ako je drukčije dopušteno uslovima iz člana 385 st. 2 i 3 ovog zakona (član 385 stav 7);

46) ne objavi volumen i cijenu transakcije i vrijeme u kojem je transakcija zaključena, koje za svoj račun ili za račun klijenta zaključi transakciju u akcijama, potvrđama o deponovanim finansijskim instrumentima, fondovima kojima se trguje na berzi, certifikatima i drugim sličnim finansijskim instrumentima koji se trguju na mjestu trgovanja (član 389 stav 1);

47) ne objavi informacije iz stava 1 ovog člana putem ovlaštenog sistema objavljivanja (APA) (član 389 stav 2);

- 48) ne objavi pojedinačnu transakciju jednom i samo kroz jedan ovlašteni sistem objavljivanja (APA) (član 389 stav 3);
- 49) informacije objavljene u skladu sa članom 389 stav 1 ovog zakona i rokovi u kojima se te informacije objavljuju nijesu u skladu sa zahtjevima utvrđenim odredbama ovog zakona koje odgovaraju članu 6 MiFIR-a, uključujući podzakonske akte donijete u skladu sa članom 7 MiFIR-a (član 389 stav 4);
- 50) ne objavi volumen, cijenu i vrijeme zaključenja transakcije u obveznicama, strukturiranim finansijskim proizvodima ili emisijskim jedinicama kojima se trguje na mjestu trgovanja, ili transakcije u OTC derivatima, putem ovlaštenog sistema objavljivanja (APA) (član 390 stav 1);
- 51) ne objavi pojedinačnu transakciju jednom, i to putem jednog APA (član 390 stav 3);
- 52) informacije koje se objavljuju u skladu sa članom 390 stav 1 ovog zakona i rokovi u kojima se objavljuju nijesu u skladu sa zahtjevima utvrđenim odredbama ovog zakona koje odgovaraju članu 10 MiFIR-a (član 390 stav 4);
- 53) ne obezbijedi da se transakcije akcijama koje imaju međunarodni identifikacioni broj hartije od vrijednosti (ISIN) izdat u Evropskom ekonomskom prostoru (EEP) i kojima se trguje na mjestu trgovanja izvršavaju na regulisanom tržištu, multilateralnoj trgovinskoj platformi (MTP), putem sistemskog internalizatora ili na mjestu trgovanja u trećoj zemlji koje je od strane nadležnog organa Evropske unije ocijenjeno kao jednakovrijedno, u skladu sa propisima Evropske unije, zavisno od slučaja, osim u slučajevima iz stava 1 ovog člana (član 391 stav 1);
- 54) ne obezbijedi da investiciono društvo koje upravlja internim sistemom za uparivanje naloga, koji izvršava naloge klijenata u akcijama, potvrdama o deponovanim finansijskim instrumentima, fondovima čijim se udjelima trguje na berzi, certifikatima i drugim sličnim finansijskim instrumentima na multilateralnoj osnovi, ima odobrenje za rad kao MTP i poštuje sve relevantne odredbe koje se odnose na takva odobrenja za rad (član 391 stav 2);
- 55) ne drži najmanje pet godina na raspolaganju Komisiji sve relevantne podatke o nalogima i transakcijama u finansijskim instrumentima koje je izvršilo za svoj račun ili za račun klijenta (član 392 stav 1);
- 56) u slučaju transakcija za račun klijenta, ne obezbijedi da evidencije sadrže sve informacije o identitetu klijenta, uključujući i podatke u skladu sa propisima o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma (član 392 stav 2);
- 57) ne drži najmanje pet godina na raspolaganju Komisiji sve relevantne podatke o nalogima za finansijske instrumente koji se objavljuju ili oglašavaju putem njegovih sistema, u mašinski čitljivom formatu i na jedinstvenom obrascu (član 392 stav 4);

- 58) ne izvijesti nadležni organ o potpunim i tačnim pojedinostima transakcija s finansijskim instrumentima što je prije moguće, a najkasnije do kraja sljedećeg radnog dana (član 393 st. 1 i 3);
- 59) izvještaj ne sadrži sve propisane informacije o nazivima i brojevima kupljenih i prodatih finansijskih instrumenata, količini, datumima i vremenima izvršenja, datumima stupanja na snagu, cijenama transakcija, identifikacionoj oznaci strana za čiji je račun investiciono društvo izvršilo tu transakciju, identifikacionoj oznaci lica i računarskih algoritama u investicionom društvu koji su odgovorni za odluku o ulaganju i izvršenje transakcije, oznaci za identifikovanje subjekta koji podliježe obavezi izvještavanja i načinima identifikacije dotičnog investicionog društva ili, ako je transakcija obavljena na mjestu trgovanja, ne sadrži identifikacionu oznaku transakcije koju mjesto trgovanja generiše i širi članovima koji kupuju i prodaju na tom mjestu trgovanja (član 393 stav 4);
- 60) izvještaj o transakciji koja nije sprovedena na mjestu trgovanja ne sadrži identifikacionu oznaku vrste transakcije u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donesenim na osnovu člana 20 stav 3 tačka (a) i člana 21 stav 5 tačka (a) Regulative (EU) br. 600/2014 ili se u izvještaju o robnim izvedenicama ne navodi smanjuju li transakcije rizik na objektivno mjerljiv način (član 393 st. 6 i 7);
- 61) prilikom prenosa naloga ne navede sve pojedinosti iz st. 1 i 3 ovog člana ili, ako odluči da podnese izvještaj o prenesenom nalogu kao transakciji, u izvještaju ne navede da se odnosi na preneseni nalog (član 393 st. 8 i 9);
- 62) ne dostavi Komisiji izvještaj o transakciji, kada je u skladu sa članom 393 st. 1, 3 i 9 ovog zakona dužno da ga dostavi (član 393 stav 9);
- 63) kao investiciono društvo ne obezbijedi potpunost, tačnost i blagovremenu predaju izvještaja koji se podnose Komisiji (član 393 stav 10);
- 64) kao odobreni mehanizam izvještavanja ili mjesto trgovanja ne preuzme odgovornost za propuste u potpunosti, tačnosti i blagovremenom podnošenju izvještaja koji se mogu pripisati njegovom postupanju (član 393 stav 11);
- 65) kao investiciono društvo ne preduzme razumne korake kako bi provjerilo potpunost, tačnost i blagovremenost izvještaja o transakcijama koji su podneseni u njegovo ime (član 393 stav 12);
- 66) kao mjesto trgovanja, pri izradi izvještaja u ime investicionog društva, ne uspostavi dobre sigurnosne mehanizme kojima se garantuje sigurnost i ovjera prenosa informacija, smanjuje rizik netačnosti informacija i neovlašćenog pristupa i sprječava odavanje informacija održavanjem povjerljivosti informacija u svakom trenutku, ili ne održava odgovarajuće resurse i ne posjeduje sigurnosne sisteme kako bi neprekidno pružalo i održavalo svoje usluge (član 393 stav 13);

- 67)kao odobreni mehanizam izvještavanja ili mjesto trgovanja ne preuzme odgovornost za propuste u potpunosti, tačnosti i blagovremenom podnošenju izvještaja koji se mogu pripisati njegovom postupanju (član 393 stav 14);
- 68)ne preduzme razumne korake kako bi provjerilo potpunost, tačnost i blagovremenost izvještaja o transakcijama koji su podneseni u njegovo ime (član 393 stav 15);
- 69)pri izradi izvještaja u ime investicionog društva ne uspostavi dobre sigurnosne mehanizme kojima se garantuje sigurnost i ovjera prenosa informacija, smanjuje rizik netačnosti informacija i neovlašćenog pristupa i sprječava odavanje informacija održavanjem povjerljivosti informacija u svakom trenutku, ne održava odgovarajuće resurse ili ne posjeduje sigurnosne sisteme kako bi neprekidno pružao i održavao svoje usluge (član 393 stav 16);
- 70)ako postoje greške ili nedostaci u izvještaju o transakcijama, ne ispravi informacije i ne podnese ispravljeni izvještaj Komisiji (član 393 stav 19);
- 71)kao odobreni mehanizam izvještavanja, investiciono društvo ili mjesto trgovanja koje izvještava o transakcijama, ako postoje greške ili nedostaci u izvještajima o transakcijama, ne ispravi informacije i ne podnese ispravljeni izvještaj Komisiji (član 393 stav 16);ne dostavi ESMA-i identifikacione referentne podatke o finansijskim instrumentima koji su primljeni na trgovanje ili kojima se trguje na mjestu trgovanja, za koje je izdavalac odobrio trgovanje ili za koje je podniet zahtjev za prijem na trgovanje, za potrebe izvještavanja o transakcijama u skladu sa članom 393 ovog zakona i zahtjevima transparentnosti utvrđenim ovim zakonom (član 393a stav 1);
- 72)ne dostavi ESMA-i identifikacione referentne podatke za OTC derivate koji nijesu obuhvaćeni stavom članom 393a stav 1 ovog zakona, a obuhvaćeni su članom 393 stav 3 ovog zakona (član 393a stav 3);
- 73)referentne podatke ne pripremi za dostavljanje ESMA-i u elektronskom i standardizovanom formatu prije početka trgovanja finansijskim instrumentom na koji se podaci odnose ili ih ne ažurira svaki put kada dođe do promjene podataka koji se odnose na taj finansijski instrument (član 393a st. 4 i 5);
- 74)ne čuva potrebne podatke u odgovarajućem periodu koji obezbjeđuje izvršavanje obaveza iz ovog zakona (član 395 stav 2);
- 75)članovi organa upravljanja ne ispunjavaju uslove iz člana 400 stav 2 ovog zakona(član 400 stav 2);
- 76)ne obavijesti bez odlaganja Komisiju, odnosno ESMA-u od dana pristupanja Uniji, o imenima svih članova organa upravljanja, svakoj promjeni u sastavu organa upravljanja ili svim informacijama potrebnim za procjenu usklađenosti postupanja sa članom 400 stav 2 ovog zakona (član 400 stav 4);
- 77)ne obezbijedi uspostavljanje i nadzor nad sistemima upravljanja koji obezbjeđuju djelotvorno i razumno upravljanje, razdvajanje ključnih funkcija u organizaciji,

sprečavanje sukoba interesa i obavljanje funkcija na način kojim se podstiče integritet tržišta i zaštita klijenata (član 400 stav 5);

78) ne uspostavi odgovarajuće postupke i mehanizme za objavljivanje informacija što je moguće bliže realnom vremenu, primjereno uslovima poslovanja (član 401 stav 1);

79) informacije koje objavljuje ne stavi bez naknade na raspolaganje 15 minuta nakon objavljivanja (član 401 st. 2 i 4);

80) ne distribuira djelotvorno i dosljedno podatke na način koji omogućava brz i nediskriminišući pristup informacijama i koji olakšava konsolidovanje informacija sa sličnim informacijama iz drugih izvora (član 401 stav 3);

81) ne uspostavi mjere za sprječavanje sukoba interesa sa klijentima ili, ako je APA organizator tržišta ili investiciono društvo, ne postupa sa prikupljenim informacijama na nediskriminišući način i ne uspostavi mehanizme za razdvajanje različitih funkcija poslovanja (član 401 st. 5 i 6);

82) ne ispunjava zahtjeve mrežne i informacione sigurnosti u skladu sa standardima utvrđenim Regulativom (EU) 2022/2554 o digitalnoj operativnoj otpornosti finansijskog sektora i regulatornim tehničkim standardima donijetim na njenoj osnovi (član 401 stav 10);

83) ne čuva evidencije koje se odnose na njeno poslovanje i dostavljene podatke najmanje pet godina ili ih na zahtjev ne stavi na raspolaganje Komisiji, a od dana pristupanja Uniji i ESMA-i (član 401 stav 13);

84) mjesta trgovanja i odobreni mehanizmi objavljivanja ne dostavljaju CTP-u, u odnosu na akcije, berzanske trgovane fondove i obveznice kojima se trguje na mjestu trgovanja, kao i OTC derivate iz člana 367 stav 2 ovog zakona, regulatorne podatke i podatke koji se zahtijevaju odredbama ovog zakona koje odgovaraju članu 3 stav 1, članu 6 stav 1, članu 10 stav 1 i čl. 20 i 21 MiFIR-a, što je moguće bliže stvarnom vremenu, u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donijetim na osnovu MiFIR-a (član 402a stav 1);

85) podatke iz stava 1 ovog člana ne dostavlja u usklađenom formatu i putem visokokvalitetnog protokola za prenos podataka (član 402a stav 2);

86) investiciono društvo koje upravlja rastućim tržištem malih i srednjih preduzeća ili operater tržišta koji ispunjava uslove iz st. 3 i 4 ovog člana, a odluči da dostavlja podatke CTP-u u skladu sa stavom 1 ovog člana, o tome ne obavijesti ESMA-u i CTP (član 402a stav 5);

87) investiciono društvo ili operater tržišta iz člana 402a stav 5 ovog zakona ne počne da dostavlja podatke CTP-u u roku od 30 radnih dana od dana dostavljanja obavještenja ESMA-i (član 402a stav 6);

- 88) CTP ne izabere, između vrsta protokola za prenos podataka koje pružaoци podataka nude drugim korisnicima, protokol koji će se koristiti za direktan prenos podataka iz stava 1 ovog člana u centar za podatke CTP-a (član 402a stav 8);
- 89) ostvaruje naknadu za prenos podataka iz člana 402a stav 1 ovog zakona, nitiza protokol za prenos podataka iz člana 402a stav 8 ovog zakona, osim prihoda ostvarenih u skladu sa odredbama ovog zakona koje odgovaraju članu 27h st. 5, 6 i 7 MiFIR-a (član 402a stav 9);
- 90) kada je primjenjivo, na podatke koji se dostavljaju CTP-u ne primijeni odlaganja utvrđena odredbama ovog zakona koje odgovaraju čl. 7, 11 i 11a, članu 20 stav 2 i članu 21 stav 4 MiFIR-a (član 402a stav 10);
- 91) CTP, kada utvrdi da kvalitet podataka nije odgovarajući, o tome ne obavijesti Komisiju (član 402a stav 11);
- 92) podaci dostavljeni CTP-u u skladu sa članom 402a stav 1 ovog zakona i podaci koje objavljuje CTP nijesu u skladu sa regulatornim tehničkim standardima donijetim na osnovu MiFIR-a kojima se uređuju kvalitet i sadržaj podataka, osim ako je regulatornim tehničkim standardima drukčije propisano (član 402b stav 1);
- 93) prilikom dostavljanja podataka CTP-u ne obezbijedi kvalitet, potpunost, tačnost i blagovremenost podataka u skladu sa zahtjevima propisanim ovim zakonom i regulatornim tehničkim standardima donijetim na osnovu MiFIR-a (član 402b stav 3);
- 94) ne uskladi poslovne časovnike koje koristi za evidentiranje datuma i vremena događaja o kojima se izvještava (član 402c stav 1);
- 95) ne saopštava informacije bez odlaganja, a najkasnije do kraja sljedećeg radnog dana, od dana u kojem je obavljena transakcija (član 403 stav 1);
- 96) ne uspostavi mjere za sprječavanje sukoba interesa sa klijentima (član 403 stav 2);
- 97) ne uspostavi mehanizme za siguran i kontinuiran prenos informacija, smanjenje rizika od netačnih informacija i neovlašćenog pristupa, kao i sprječavanje odavanja informacija (član 403 stav 3);
- 98) ne uspostavi sisteme za provjeru cjelovitosti izvještaja o transakciji, utvrđivanje propusta ili grešaka koje je prouzrokovalo investiciono društvo, kao i ponovni prenos izvještaja u slučaju propusta ili grešaka (član 403 stav 4);
- 99) ne uspostavi sisteme za otkrivanje sopstvenih grešaka ili propusta koji omogućavaju ispravljanje i prenošenje tačnog i potpunog izvještaja o transakciji Komisiji (član 403 stav 5);
- 100) ne zaključuje transakcije u izvedenicama koje pripadaju razredima izvedenica koji podliježu obavezi trgovanja, a koji su upisani u registar iz ovog zakona, isključivo na regulisanom tržištu, multilateralnoj trgovinskoj platformi (MTP), organizovanoj

trgovinskoj platformi (OTP) ili mjestu trgovanja u trećoj državi koje je proglašeno ekvivalentnim u skladu sa ovim zakonom (član 404 stav 1);

- 101) ne obezbijedi da se sve transakcije izvedenicama koje se zaključuju na regulisanom tržištu poravnaju preko centralne druge ugovorne strane (CCP) (član 405 stav 1);
- 102) ne uspostavi i ne održava djelotvorne sisteme, procedure i mehanizme kojima se obezbjeđuje da transakcije izvedenicama koje se poravnavaju budu podnesene na poravnanje što je tehnički moguće brže i prihvaćene za poravnanje automatizovanim sistemima, bez odlaganja i bez ručnih intervencija, osim kada je to tehnički neophodno (član 405 stav 2);
- 103) zaključi ili primjenjuje sporazum o posrednom poravnanju u vezi sa izvedenicama kojima se trguje na regulisanom tržištu koji povećava rizik druge ugovorne strane ili ne obezbijedi da imovina i pozicije druge ugovorne strane uživaju zaštitu ekvivalentnu zaštiti iz članova 39 i 48 Regulative (EU) br. 648/2012, uključujući zahtjeve u pogledu segregacije imovine, zaštite klijenata i postupanja u slučaju neispunjenja obaveza (član 406 stav 1);
- 104) ne vodi potpune i tačne evidencije o transakcijama iz člana 407 stav 1 ovog zakona koje nijesu prethodno evidentirane ili prijavljene u skladu sa propisima koji odgovaraju Regulativi (EU) br. 648/2012 ili ih, na zahtjev, odmah ne stavi na raspolaganje Komisiji, odnosno ESMA-i od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (član 407 stav 3);
- 105) ne prihvata finansijske instrumente za kliring na nediskriminišućoj i transparentnoj osnovi, uključujući u pogledu zahtjeva za kolateral i naknada za pristup, bez obzira na mjesto trgovanja na kojem je transakcija izvršena (član 409 stav 1);
- 106) ne obezbijedi mjestu trgovanja pravo na nediskriminatorni tretman ugovora kojima se trguje na tom mjestu trgovanja, naročito u pogledu zahtjeva za kolateral i netiranja ekonomski ekvivalentnih ugovora ili unakrsnog obezbjeđenja povezanih ugovora (član 409 stav 3);
- 107) ne postupi po pisanom zahtjevu mjesta trgovanja za pristup centralnoj drugoj ugovornoj strani u skladu sa ovim zakonom (član 409 stav 7);
- 108) ne dostavi mjestu trgovanja pisani odgovor na zahtjev za pristup u roku od tri mjeseca od prijema zahtjeva (član 409 stav 8);
- 109) odbije zahtjev mjesta trgovanja za pristup suprotno uslovima utvrđenim regulatornim tehničkim standardima iz ovog zakona (član 409 stav 9);
- 110) u slučaju odbijanja zahtjeva za pristup ne navede sve razloge za odbijanje (član 409 stav 10);

- 111) ne dostavi pisani odgovor nadležnom organu mjesta trgovanja, ako mjesto trgovanja ima sjedište u drugoj državi članici (član 409 stav 11);
- 112) ne omogući pristup mjestu trgovanja u roku od tri mjeseca od dostavljanja pozitivnog odgovora na zahtjev za pristup (član 409 stav 12);
- 113) ne stavi na raspolaganje podatke o trgovanju kojima raspolaže bilo kojoj centralnoj drugoj ugovornoj strani koja je dobila odobrenje za rad ili je priznata u skladu sa Regulativom (EU) br. 648/2012 i koja želi da izvrši kliring transakcija finansijskim instrumentima izvršenih na tom mjestu trgovanja, na nediskriminatornoj i transparentnoj osnovi, uključujući i u pogledu naknada za pristup (član 410 stav 1);
- 114) uskrati pristup suprotno uslovima utvrđenim regulatornim tehničkim standardima iz ovog zakona (član 410 stav 6);
- 115) ne omogući pristup u roku od tri mjeseca nakon davanja pozitivnog odgovora na zahtjev za pristup (član 410 stav 8);
- 116) u slučaju uskraćivanja pristupa ne navede sve razloge za odbijanje u svom pisanom odgovoru ili pisanim putem ne obavijesti nadležni organ o svojoj odluci (član 410 stav 9);
- 117) ne odobri licencu koja uključuje pristup informacijama na korektnoj, razumnoj i nediskriminatornoj osnovi u roku od tri mjeseca od podnošenja zahtjeva centralne druge ugovorne strane ili mjesta trgovanja (član 411 stav 2);
- 118) ne odobri pristup po razumnoj komercijalnoj cijeni ili različitim centralnim drugim ugovornim stranama, mjestima trgovanja ili povezanim subjektima naplaćuje različite cijene bez objektivnog opravdanja, uzimajući u obzir opravdane komercijalne razloge, kao što su količina, obim ili područje tražene upotrebe (član 411 st. 3 i 4);
- 119) sklopi sporazum sa administratorom referentne vrijednosti čiji bi efekat bio da spriječi drugu centralnu drugu ugovornu stranu ili mjesto trgovanja da ostvari pristup informacijama ili pravima iz člana 411 stav 1 ovog zakona (član 411 stav 8 tačka 1);
- 120) sklopi sporazum sa administratorom referentne vrijednosti čiji bi efekat bio da spriječi drugu centralnu drugu ugovornu stranu ili mjesto trgovanja da dobije licencu iz člana 411 stav 1 ovog zakona (član 411 stav 8 tačka 2);
- 121) primi od trećeg lica naknadu, proviziju ili nenovčanu korist za izvršavanje naloga klijenata na određenom mjestu trgovanja ili za prosljeđivanje naloga klijenata trećem licu radi njihovog izvršavanja na određenom mjestu trgovanja (član 411a stav 1);
- 122) primi ili zadrži rabat ili popust na naknade za transakcije mjesta trgovanja koji nije dozvoljen odobrenom i javno dostupnom strukturom naknada mjesta trgovanja ili koji ne koristi isključivo klijentu (član 411a stav 2);

123) rabat ili popust iz člana 411a stav 2 ovog zakona smatra novčanom koristi za investiciono društvo (član 411a stav 3);

Za najteže prekršaje iz stava 1 tač. 3 do 5, 6 do 10, 11, 13, 18, 22, 25, 27 do 29, 32 i 33, 38, 42 do 49, 52 do 58, 60 do 63, 68 i 69, 71 i 72, 73 i 74, 79 do 91, 92 do 94, 97, 98, 100 do 102, 103 do 106, 107 do 110, 112 do 125 i 126 ovog člana, novčana kazna iz stava 1 ovog člana može se odrediti u procentu od 1% do 10% zaštićene vrijednosti povrijeđene prekršajem.

Osnovicu za određivanje novčane kazne iz stava 3 ovog člana čini ukupan prihod koji je pravno lice ostvarilo u godini u kojoj je prekršaj učinjen, utvrđen na osnovu zvaničnih finansijskih izvještaja za tu godinu, ako je taj podatak dostupan.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i član organa upravljanja, član nadzornog odbora i odgovorno lice u investicionom društvu, odnosno drugom pravnom licu na koje se odnose obaveze iz ovog člana, novčanom kaznom u iznosu od 2.000 eura do 4.000 eura.

Ako je prekršaj iz stava 1 ovog člana učinjen iz koristoljublja i njime ostvarena imovinska korist, pravno lice i odgovorno lice u pravnom licu kazniće se novčanom kaznom u dvostrukom iznosu novčane kazne propisane za taj prekršaj.

Član 121

Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Podgorica, _____ godine